

ชุดโครงการวิจัย
ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย:
การศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มผลประโยชน์ ข้อสำรวจทางกฎหมาย
และการวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ

เส้นทางแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน
สู่การค้าบริการทางเพศในประเทศไทย

โดย
กฤษฎา อาชนิงกุล
พรสุข เกิดสว่าง
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

หนูอยากเป็นนกตัวเล็ก ๆ
จะได้บินไกล
แล้วก็หัวเราะนกตัวใหญ่ที่ตัวหนัก
บินไม่ไหว
แต่นี้... หนูไปไหนไม่ได้เลย

รายงานฉบับนี้เขียนขึ้นจากชีวิตของผู้หญิงจำนวนหนึ่งซึ่งเดินทางข้ามชาติเข้ามาอยู่ในโลกแห่ง ธุรกิจการค้าบริการทางเพศในประเทศไทย แม้ปัจจุบันเรื่องของการจากบ้านเกิดและครอบครัวมายังดินแดนต่างชาติดังกล่าว และการมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกกับเงินจะเกิดขึ้นดาษดื่นซ้ำซากทั่วโลก ก็มีอาจกล่าวได้ว่า ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นเหตุปกติธรรมดาสำหรับมนุษย์ จากแต่เดิมที่รายงานฉบับนี้ถือกำเนิดขึ้นด้วยจุดประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการการค้าผู้หญิงข้ามชาติเป็นหลัก จึงได้ขยายขอบเขตไปจนถึงรายละเอียดเส้นทางชีวิตของพวกเธอเหล่านั้นด้วย

ภาพชีวิตของผู้หญิงบริการข้ามชาติเท่าที่ปรากฏในสายตาของคนทั่วไปมักจะเป็นภาพแบนด้านเดียว หรือไม่ก็เลื่อนลางและบิดเบียวจนจับรายละเอียดได้สับสน หลาย ๆ คนเข้าใจว่าหญิงบริการคือผู้ที่จำต้องจมอยู่ในความทุกข์ทรมาน จนทำให้หลงมองคนที่ยังคงมีรอยยิ้มสดใสว่ามีความสุขเต็มเปี่ยมกับงานที่ทำอยู่ บางคนมองว่าหญิงที่ถูกขนส่งนาค้าเข้าสถานบริการต้องคือเหยื่อที่ถูกบังคับทารุณ จึงเกิดความรู้สึกเชิงกระด้างกับผู้หญิงที่เดินเข้าสู่อาชีพดังกล่าวอย่างยินยอมพร้อมใจ

มนุษย์ทั้งหลายล้วนมีความขัดแย้งอยู่ในตัวเองตลอดเวลา ในรอยยิ้มนั้นอาจมีความเศร้าและในหยาดน้ำตาก็มีความสุขเจือปนอยู่ ชีวิตจริงของผู้หญิงบริการข้ามชาติจึงมิใช่โคกนาฏกรรมอันขมขื่นเสมอไป แต่การคำนึงถึงการมองผู้หญิงเป็นสินค้าและเครื่องบ่งชี้ความต้องการทางเพศนั่นเอง ที่คือความน่าหดหู่ของมนุษยชาติ

ข้อมูลระดับลึกที่ประมวลขึ้นเป็นรายงานวิจัยนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้เขียนได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์จนผูกพันกับผู้หญิงข้ามชาติกลุ่มหนึ่ง เป็นที่มาของการเรียนรู้และซึมซับถึงรายละเอียดของชีวิต ความคิด และความรู้สึกของพวกเธอ กลวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลของผู้เขียนกล่าวง่าย ๆ ว่า มาจากพื้นฐานของการมองมนุษย์อย่างเป็นมนุษย์ ยอมรับในความเป็นมนุษย์ของทุกคน และให้ความรักแก่มนุษย์ทุกเพศทุกวัยและทุกชาติพันธุ์เท่ากัน

มนุษย์ย่อมมีมาตรฐานแห่งความดีชั่วถูกผิดเป็นส่วนตน ทั้งผู้หญิงบริการที่ถูกบังคับหรือเต็มใจ เจ้าของสถานบริการ คนเชียร์แขก หรือบุคคลอื่นในวงการค้าประเวณี ต่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ หรือการกระทำของตนด้วยกันทั้งสิ้น และเหตุผลนั้นย่อมศักดิ์สิทธิ์แก่เจ้าตัวเสมอ ไม่ว่าผู้อื่นจะไม่เห็นด้วยหรือเห็นชอบก็ตาม ความคล้ายคลึงจุดหนึ่งของผู้ที่อยู่ในวงการการค้าบริการที่ผู้เขียนค้นพบก็คือ แต่ละคนล้วนหว่นไหวต่อการเป็นคนที่ยังคงไม่ยอมรับ และมักมีความรู้สึกต่ำต้อยผิดบาปแอบซ่อนอยู่ในใจ หลาย ๆ คนพยายามสร้างเกราะไว้ปกป้องตัว ไม่ว่าจะเป็นการพยายามปฏิเสธความจริง การแสดงท่าทีมั่นใจไม่ยี่หระจนกระทั่งถึงก้าวร้าวของผู้หญิง หรือการสร้างภาพของนักบุญผู้เมตตาของเจ้าของสถานบริการ ทั้งนี้ในส่วนลึกที่สุดแล้วดูเหมือนว่าแต่ละคนจะมีบาดแผลและไม่มีใครพึงพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่อย่างแท้จริง

รายงานชิ้นนี้เขียนขึ้นด้วยความรักที่มีต่อมนุษย์และผู้หญิงทุกคนในโลก โดยเฉพาะหญิงบริการชาวต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้เขียนยอมรับว่า มีความท่วงโยและเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งเป็นพิเศษ ผู้หญิงทุกคนในรายงานนี้ล้วนมีตัวตนจริง มีเลือดเนื้อ ชีวิต และความรู้สึกที่ซับซ้อนหลากหลายต่างมุม แต่ละคนมีทั้งทุกข์และสุข มีความฝันทั้งดงามและความผิดหวังอันขมขื่น ตลอดระยะเวลาหนึ่งปีที่ได้ผูกพันอยู่กับหญิงบริการข้ามชาติกลุ่มหนึ่งนั้น ผู้เขียนได้รับความรักอันอบอุ่น น้ำใจเอื้ออารี ตลอดจนบทเรียน ข้อคิด และมุมมองชีวิตอันมีค่าจากพวกเธอ ผู้หญิงบางคนบริสุทธิ์ไร้เดียงสา บางคนอ่อนไหวภายใต้ภาพแข็งกร้าว บางคนอ่อนแอและเปราะบาง และในขณะที่บางคนก็เข้มแข็งและหลักแหลมลึกซึ้งอย่างน่าทึ่ง

ความสุขประการหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อรายงานชิ้นนี้สำเร็จลงก็คือ ผู้หญิงข้ามชาติจำนวนหนึ่งที่ผู้เขียนสนิทสนมด้วยเป็นพิเศษนั้นได้ทยอยเดินทางกลับบ้านเกิดของตนไปแล้ว และเป็นการจากลาที่นำมาซึ่งความโศกเศร้า ความคิดถึง อันปราศจากแรงปรารถนาที่จะได้พบกันอีกบนเส้นทางเดิมที่เธอจากไป อย่างไรก็ตามเส้นทางชีวิตของผู้หญิงบางคนอาจย้อนกลับมายังจุดเดิม แม้กระทั่งคนที่มีแนวโน้มค่อนข้างแน่วแน่ชัดว่า จะไม่หวนคืนมาก็ยังอาจประสบอุบัติเหตุให้ชีวิตต้องคดเคี้ยวกลับคืนมาบนเส้นทางสายเก่า ดังตัวอย่างของ ‘มาริดา’ ในรายงานนี้ จึงกล่าวได้ว่า ตราบใดที่ขบวนการค้าหญิงข้ามชาติยังคงแข็งแกร่งดังเช่นในปัจจุบัน ความโศกเศร้าจากการจากลานี้ก็อาจดำรงอยู่ได้เพียงชั่วครู่เท่านั้น

ผู้เขียนทั้งสองขอขอบคุณฝ่ายงานกามโรคและโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดรวม 18 จังหวัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงานเก็บข้อมูลในสถานบริการทางเพศใน 18 จังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยเฉพาะคุณอมรรัตน์ พรสมบุญศิริ ที่ได้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์และเข้าใจผู้หญิงในสถานบริการทุกคน บุคคลพิเศษอีกคนหนึ่งคือ คุณกุลภา วจนสาระ ที่เอื้ออารีมีน้ำใจเต็มร้อยในการบรรจจวดและพิมพ์แผนที่ให้อย่างสวยงาม และคุณพัชนี มีสุวรรณ ที่ช่วยตรวจพิมพ์แก้ไขรายงานร่างแรกอย่างเต็มอกเต็มใจและอารมณ์ดีตลอดเวลา

สำหรับผู้หญิงทุกคนที่มอบเรื่องราวของตนให้แก่การสร้างสรรค์รายงานชิ้นนี้ ผู้เขียนทราบว่าไม่มีคำขอบคุณใด ๆ ที่ควรค่าเพียงพอ จึงมีเพียงความรักและปรารถนาดีที่มอบให้แก่ทุกคน ไม่ว่าเส้นทางชีวิตของพวกเธอจะลดเลี้ยวไปยังแห่งหนตำบลใดอีกก็ตาม

กฤตยา อาชวนิจกุล

พรสุข เกิดสว่าง

	หน้า
บทที่หนึ่ง	
บทนำ	1
1.1 นำเรื่อง.....	1
1.2 วัตถุประสงค์และจุดยืน.....	2
1.2 แหล่งข้อมูล.....	4
บทที่สอง	
ทำไมต้องเป็นหญิงบริการข้ามชาติ? เธอมาจากไหน ?	7
2.1 สถานการณ์การค้าประเวณีในประเทศไทยที่เปลี่ยนไป.....	7
2.2 หญิงบริการต่างชาติเป็นที่นิยมทั้งจากเจ้าของสถานบริการและชายนักเที่ยว.....	9
2.3 แรงงานหญิงบริการข้ามชาติมาจากไหน?	12
2.4 การคาดประมาณจำนวนหญิงบริการข้ามชาติในประเทศไทย.....	21
บทที่สาม	
ว่าด้วยปัจจัยผลักดันในถิ่นต้นทาง	24
3.1 ปัจจัยเชิงโครงสร้าง สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสถานการณ์ทางการเมือง.....	25
3.2 ปัจจัยเชิงวัฒนธรรม.....	29
3.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยผลักดันกับสัดส่วนชาติพันธุ์ของหญิงบริการข้ามชาติ.....	31
บทที่สี่	
ประตูและเส้นทางสู่สถานบริการทางเพศในประเทศไทย	33
4.1 ประตูและเส้นทางนำเข้าจากชายแดนประเทศพม่า.....	33
4.2 ประตูและเส้นทางนำเข้าจากชายแดนประเทศลาว.....	37
4.3 ประตูและเส้นทางนำเข้าจากชายแดนประเทศเขมรและเวียดนาม.....	37
4.4 แบบแผนการเดินทางเข้าสู่สถานค้าบริการทางเพศในประเทศไทย.....	39
บทที่ห้า	
กระบวนการชักนำสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศ	42
5.1 ผู้หญิงที่ถูกหลอกลวง ทูบตี บังคับจิตใจให้ทำงาน.....	43
5.2 ผู้หญิงที่ถูก 'ล่อลวง' ชักนำไปให้ค่อย ๆ หันมาขายบริการทางเพศด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีการกักขังหรือทรมานทำร้าย.....	44
5.3 ผู้หญิงที่ตั้งใจและเต็มใจทำงานบริการ.....	49

	หน้า
บทที่หก	เครือข่ายและนายหน้า.....53
6.1	นายหน้านำเข้า.....55
6.2	นายหน้าค้าภายในประเทศ.....58
6.3	นายหน้าส่งออกนอกประเทศ.....73
บทที่เจ็ด	รูปแบบสถานบริการกับสภาพการทำงานและรายได้.....76
7.1	การทำงานในสถานบริการ.....77
7.2	การทำงานนอกสถานบริการ.....96
7.3	ภาพรวมเรื่องรายได้และเงินส่งกลับบ้าน.....101
บทที่แปด	ปัญหาสุขภาพ โรคภัย และความรุนแรง.....103
8.1	การตรวจสุขภาพหญิงบริการข้ามชาติ.....104
8.2	ปัญหาสุขภาพของหญิงบริการข้ามชาติ.....105
8.3	ความรุนแรงต่าง ๆ ที่แรงงานหญิงบริการข้ามชาติต้องเผชิญ.....108
8.4	ภาพเปรียบเทียบสภาพการทำงาน ปัญหาสุขภาพและความรุนแรงที่ต้องเผชิญ ระหว่างหญิงบริการไทยและต่างชาติ.....117
8.5	ข้อเสนอแนะเรื่องการดูแลสุขภาพหญิงบริการต่างชาติ.....119
บทที่เก้า	บทส่งท้ายว่าด้วยชีวิต ความคิด ของหญิงบริการข้ามชาติ
	แนวโน้มนโยบายและข้อเสนอแนะ.....122
9.1	ชีวิตและความคิดของหญิงบริการข้ามชาติ.....123
9.2	สรุปและอภิปรายผลข้อค้นพบ..... 125
9.3	แนวโน้มนโยบายการดำเนินงานหญิงข้ามชาติ.....127
9.4	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....129
เอกสารอ้างอิง	133
ภาคผนวก	135
ก.	โครงการเพื่อการดูแลและป้องกันตนเองสำหรับเพื่อนหญิง.....136
ข.	การเปิดบริษัท.....138
ค.	ตัวอย่างเส้นทางชีวิตและความคิดของหญิงบริการต่างชาติ
	เจ้าของสถานบริการ และคนเชียร์แขก.....141

บทที่หนึ่ง

บทนำ

1.1 นำเรื่อง

รายงานจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานต่อต้านขบวนการค้าหญิงประเมินว่า ในปัจจุบันขบวนการค้าผู้หญิงและเด็กหญิง ได้ขยายขอบเขตครอบคลุมไปเกือบทุกปริมณฑลของประชาคมโลก จำนวนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้านี้มีประมาณปีละ 1-2 ล้านคนทั่วโลก ได้แก่ประมาณ 5,000 คนที่ถูกนำจากบังคลาเทศไปขายในปากีสถาน ประมาณ 5,000 คนจากเนปาลสู่อินเดีย จำนวนนับหมื่นคนจากพม่าสู่ไทย รวมทั้งการนำผู้หญิงจากลาว กัมพูชา จีน เวียดนาม และบางประเทศในยุโรปตะวันออกและรัสเซีย เข้ามาบังคับค้าในประเทศไทย ผู้หญิงไทยเองก็หารอดพ้นจากขบวนการไม่ มีผู้หญิงไทยจำนวนนับหมื่นคนที่ถูกชักพาไปค้าประเวณีในญี่ปุ่น ได้หวัน ยุโรป ตะวันตก สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย (International Organization for Migration -IOM 1995)

ผู้หญิงที่ถูกนำมาค้าแรงงานนี้ ทาใช้ว่าทุกคนจะถูกพามาจบลงที่ช่องหรือในสถานบริการทางเพศแอบแฝงอื่นเสมอไป แต่ก็ใช้ว่าคนที่ไม่ได้ถูกนำไปค้าประเวณีจะมีอะไรดีกว่าคนที่ทำงานค้าบริการทางเพศ ดังเช่น จำนวนผู้หญิงเวียดนามที่ถูกลักพาเข้าจีนแล้วถูกนำไปเร่ขายให้แต่งงานมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (Archavanitkul 1998) หรือการทารุณแรงงานหญิงไทยของร้านขายขนมไทยในเมืองเอลมอนท์ รัฐแคลิฟอร์เนีย รายงานภาพชะตากรรมของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อของขบวนการค้าเหล่านี้ช่วยให้คนทั่วไป ตำรวจ และผู้บังคับใช้กฎหมายอื่นๆ เข้าใจถึงเรื่องที่ผู้หญิงเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และเป็นผู้ถูกทำร้ายได้ดีขึ้น

มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ขบวนการค้าหญิงเติบโตแบ่งบานและเฟื่องฟูขึ้น อันดับแรกคือ กำไรงาม และเสี่ยงน้อย ไม่น่าแปลกใจที่กลุ่มธุรกิจที่ค้าผู้หญิงมักมีเครือข่ายธุรกิจอาชญากรรมอื่นๆ ด้วย เช่น ค้ายาเสพติด และโคมัยรยนต์ รัฐบาลหลายประเทศรวมทั้งรัฐบาลไทยเรามากคิดว่า การค้ายาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่กว่า และละเลยที่จะปราบปรามขบวนการค้าหญิงซึ่งเป็นขบวนการที่ทำทารุณกรรมต่อผู้หญิงในรูปแบบอื่นๆ ด้วย ตั้งแต่อย่างเบาๆคือ การเอาเปรียบผู้หญิงเรื่องหนี้สิน การกักขัง การทุบตี จนถึงการใช้แรงงานที่รุนแรงที่สุดคือฆ่าจนตาย

การที่ผู้หญิงประสบปัญหาความยากจน ว่างงาน และครอบครัวแตกแยก เป็นปัจจัยสำคัญถัดมาที่ทำให้ผู้หญิงจำนวนมากที่มีฐานะยากจนถูกชักพาได้อย่างง่ายดาย เมื่อมีการหลอกว่าจะมีงานที่เงินดีและความเป็นอยู่ที่ดีในต่างประเทศ บางครั้งแม้จะรู้ว่าไปแล้วจะต้องเสี่ยงและเผชิญกับความลำบากยากแค้นต่างๆ นานา ผู้หญิงหลายคนก็ตัดสินใจทำเพราะก็มีปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและจิตวิทยาอื่นๆ ที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจนั้น ปัจจัยสุดท้ายที่เกื้อหนุนธุรกิจนี้คือ ระบบวิธีคิดและสภาพสังคมที่คิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุ ความคิดเช่นนี้ยังมีอยู่ในหลายวัฒนธรรม ยังมีการขายลูกสาวเพื่อแก้ไขปัญหาคะไรๆ การโฆษณาขายบริการทางเพศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวก็เป็นจุดขายของเมืองใหญ่หลายเมืองในเอเชีย ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยสร้างอุปสงค์ให้ผู้หญิงถูกนำมาค้ามากขึ้น ยิ่งกว่านั้นผู้หญิงที่ถูกค้ากลับเป็นผู้ผิดกฎหมายแทนที่จะเป็นเหยื่อของการค้า พลั้งเพียงน้อยนิดของผู้ถูกลืมนและแสนจะเสียเปรียบเหล่านี้จะสู้อะไรได้กับเครือข่ายและขบวนการค้าหญิงที่แข็งแกร่งระดับโลก

รายงานนี้ มุ่งจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์การย้ายถิ่นของผู้หญิงที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านของเรา โดยกลุ่มใหญ่ที่สุดมาจากประเทศพม่า และแรงงานหญิงต่างชาตินี้จำนวนหนึ่งได้ถูกชักนำเข้าสู่การค้าประเวณีในประเทศไทย ในบทความนี้ผู้เขียนมิได้มองปรากฏการณ์การย้ายถิ่นแรงงานสตรีออกจากปรากฏการณ์การค้าหญิงอย่างแยกส่วน แต่มองว่าปรากฏการณ์ทั้งสองแบบนี้เป็นเรื่องที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น เป็นปรากฏการณ์ที่อาจกล่าวเล่นสำนวนได้ว่าเป็น 'คนละเรื่องเดียวกัน' ทั้งนี้เพราะผู้หญิงที่ถูกชักนำเข้าสู่กระบวนการการค้าหญิงจะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม มักจะต้องออกเดินทางจากถิ่นที่อยู่เดิมของตนไปใช้ชีวิตอยู่ในถิ่นที่อยู่ใหม่ ต้องปรับตัวและปรับใจเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่จำต้องเผชิญ

ในเชิงแนวคิด ความซับซ้อนของเรื่องการย้ายถิ่นและการค้าหญิงอยู่ตรงที่ว่า เราตีความอย่างไรว่าปรากฏการณ์อะไรที่แสดงถึงการนำผู้หญิงมาค้า ในความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ ปรากฏการณ์การค้ามนุษย์จะเป็นเรื่องของ 'การบังคับค้า' และเมื่อเป็นสภาพที่มีการบังคับ การย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นก็จะเป็นการย้ายถิ่นอย่างที่ไม่ได้เต็มใจนัก ถ้าเป็นการย้ายถิ่นข้ามประเทศก็จะเป็นการเดินทางเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งในระดับหนึ่งความเข้าใจดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ถูกต้อง แต่เป็นความเข้าใจที่มีได้ครอบคลุมปรากฏการณ์การย้ายถิ่นและการค้าหญิงอย่างรอบด้านเท่าที่ข้อเท็จจริงได้ปรากฏออกมา

ผู้เขียนคิดว่าการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์การย้ายถิ่นแรงงานและการค้าหญิงนี้ ควรต้องแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ **หนึ่ง สถานการณ์ในถิ่นต้นทาง** สอง **รูปแบบของการย้ายถิ่นระหว่างถิ่นต้นทางและถิ่นปลายทาง** และ สาม **สภาพเงื่อนไขในถิ่นปลายทาง** ประเด็นที่ควรพิจารณาคือ อะไรที่เป็นเงื่อนไขทำให้คนตัดสินใจย้ายถิ่น และเงื่อนไขอะไรที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ย้ายถิ่นมาถึงที่ปลายทาง ประเด็นสำคัญถัดมาคือ การย้ายถิ่นเพื่อไปค้าประเวณีมิใช่เกิดจากการบังคับหรือถูกหลอกล่อเสมอไป ข้อเท็จจริงก็คือผู้ย้ายถิ่นสตรีจำนวนหนึ่งรู้ล่วงหน้าอยู่แล้วว่า ตนเองจะต้องค้าประเวณีในถิ่นปลายทาง แต่การตัดสินใจตรงนั้นเกิดขึ้นเพราะผู้หญิงคิดว่า เป็นกลยุทธ์ของชีวิตที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นคือ เกิดจากสภาพเงื่อนไขในถิ่นต้นทาง อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อผู้หญิงเดินทางมาถึงที่หมายแล้วปรากฏว่า ต้องเผชิญกับเงื่อนไขที่ได้คาดคิดไว้และมิได้รับรู้มาก่อน เช่น การถูกบังคับให้อยู่ในการควบคุมของบุคคลฝ่ายที่สาม ผู้หญิงมิได้มีสิทธิอิสระในการทำงาน การเดินทาง การอยู่อาศัย และการหารายได้แต่อย่างใด

1.2 วัตถุประสงค์และจุดยืน

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่เสนอภาพทางลึกของการค้าหญิงต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นที่การถูกชักนำเข้ามาทำงานค้าบริการทางเพศในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะมิติด้านการค้าแรงงานมนุษย์เป็นมิติสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาเรื่องคนข้ามชาติและแรงงานข้ามชาติ ในเบื้องต้นของการเริ่มชุดโครงการวิจัยนี้ประเด็นการค้าหญิงมิได้ถูกนำเสนอให้แยกเขียนออกเป็นรายงานต่างหาก แต่หลังจากการทดสอบวิธีการดำเนินงานวิจัยแล้วพบว่ามีความเป็นไปได้สูงที่จะวางแผนในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากหญิงบริการต่างชาติ คณะนักวิจัยจึงตัดสินใจเพิ่มประเด็นการค้าหญิงสู่ธุรกิจการค้าบริการทางเพศเป็นงานวิจัยระดับลึกต่างหากออกมา ในขณะเดียวกันการสำรวจ

แรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายทั้งชายและหญิง¹ เดิมจะสำรวจในธุรกิจ 5 รูปแบบคือ ธุรกิจการประมง (รวมธุรกิจที่เกี่ยวข้องคือแปปลาและบ่อกุ้ง) ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการทั่วไป (ได้แก่ ร้านอาหาร โรงแรม และปั๊มน้ำมัน เป็นต้น) จึงได้เพิ่มสถานบริการทางเพศเป็นภาคธุรกิจที่เก็บเพิ่มเติมด้วย

อนึ่ง พึงตราไว้ ณ ที่นี้ว่า ผู้เขียนมีจุดยืนแน่ชัดในการศึกษาสภาพการณ์ของหญิงบริการว่า ต้องแยกเรื่องการค้าหญิงออกจากการค้าประเวณี เพราะการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรม และคือการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รัฐพึงต้องปราบปรามอย่างเข้มงวด และสังคมทั่วไปพึงต้องร่วมกดดันดูแลมิให้เกิดขึ้น หรือมิเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในขณะที่ยการค้าประเวณี ถ้าผู้หญิงตัดสินใจด้วยตนเองในการทำงานขายบริการทางเพศ จะโดยบนเงื่อนไขสถานการณ์ส่วนตัวอย่างไรก็ตาม สิทธิในการตัดสินใจในเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิงควรเป็นเรื่องของตัวของผู้หญิงแต่ละคนเอง ถ้าผู้หญิงมีวัยและวุฒิภาวะสมบูรณ์แล้ว ในเชิงหลักการแล้วการค้าบริการทางเพศจัดได้ว่าเป็นงานอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นไปได้รัฐและสังคมควรหาทางดูแลให้หญิงบริการต้องทำงานอย่างถูกขูดรีด แรงงานจากนายจ้าง หรือเจ้าของสถานบริการ ถูกเอาเปรียบจากผู้ซื้อบริการ และมีเงื่อนไขในการทำงานที่ปลอดภัยจากการถูกทำร้ายและจากโรค

ต่อแนวคิดข้างต้นนี้ยังเป็นแนวคิดที่ถกเถียงกันอยู่ในปัจจุบันทั้งในเวทีนานาชาติ และเวทีในประเทศไทยเอง เพราะมีอีกแนวคิดหนึ่งที่มองว่า การค้าประเวณีเป็นการซื้อผู้หญิง ตอกย้ำและส่งเสริมความคิดชายเป็นใหญ่ และให้ความชอบธรรมต่อความสัมพันธ์ที่กดขี่และเอารัดเอาเปรียบ บนความสัมพันธ์เช่นนี้แท้จริงแล้วผู้หญิงคือเหยื่อ เพราะผู้หญิงที่ทำงานนี้ไม่ว่าจะเต็มใจหรือถูกล่อลวงต่างต้องตกอยู่ในสภาพจำยอมทั้งสิ้น การค้าประเวณีจึงเป็นความรุนแรงทางเพศรูปแบบหนึ่ง ตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ชาย สนับสนุนพฤติกรรมล่าส่อนทางเพศของชาย และกดผู้หญิงลงเป็นวัตถุทางเพศ ซึ่งคือการละเมิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย ดังนั้นรัฐพึงต้องใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะปราบปรามยุติการค้าประเวณีลงในสังคมให้จงได้

อย่างไรก็ตาม ในรายงานไม่พึงประสงค์จะนำข้อถกเถียงนี้มาอภิปรายในเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านว่า แนวคิดใดจะเป็นประโยชน์มากกว่ากันในการต่อต้านการค้าผู้หญิง เพราะแท้จริงทั้ง 2 แนวคิดเห็นต่างพ้องกับการจำกัดการค้าหญิงให้หมดไป โดยต้องไม่ลงโทษผู้หญิงที่ถูกนำมาค้าประเวณี ในกรณีที่ผู้หญิงเป็นผู้เดินทางเข้าเมืองผิดกฎหมายควรได้รับการพิจารณาผ่อนผันไม่เอาผิดในข้อหาเข้าเมืองโดยไม่มีหนังสือเดินทางติดราถูกต้อง หรือละเมิดกฎหมายการทำงานในประเทศปลายทาง นอกจากนั้นถ้าผู้หญิงเป็นพยานหรือเจ้าทุกข์ในกระบวนการพิจารณาความอาญาเรื่องการค้าหญิง พึงพิจารณาให้ความคุ้มครองหากที่พกให้ถ้าต้องการให้ผู้หญิงเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางศาลต่อไป นอกจากนี้ ควรหาข้อตกลงระหว่างรัฐในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในกระบวนการและวิธีการส่งกลับผู้หญิงสู่ชุมชนในประเทศตนเอง

¹ สำหรับการศึกษาระยะนี้เรื่องแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่ลักลอบเข้าเมืองมาทำงานนี้ ได้สำรวจแรงงานไทยที่ทำงานในธุรกิจแบบเดียวกันเพื่อเปรียบเทียบกับ ผู้สนใจประเด็นนี้โปรดดู กุศล สุทธธาดา และอุมาภรณ์ ภักทวนิชย์. (2540) กระบวนการจ้างแรงงานที่ลักลอบเข้าเมืองความผิดเห็นของภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็น 1 ใน 14 รายงานวิจัยของชุดโครงการวิจัยนี้.

1.3 แหล่งข้อมูล

รายงานนี้ใช้แหล่งข้อมูลจากโครงการวิจัย 2 โครงการคือ **หนึ่ง** 'ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย: การศึกษากลุ่มผลประโยชน์ การสำรวจกฎหมาย และการวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ' ซึ่งเป็นฐานข้อมูลหลัก และ **สอง** 'โครงการเพื่อการดูแลและป้องกันตนเองสำหรับเพื่อนหญิง ระยะที่ 1 และ 2' (Promotion of Consistent Condom Use Within Commercial Sex Establishments in Thailand Phase I and II) เป็นฐานข้อมูลเสริมเฉพาะในส่วนการศึกษาประวัติศาสตร์ชีวิตต่อเนื่องของแรงงานหญิงบริการข้ามชาติ ทั้งสองโครงการดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับโครงการแรกเป็นชุดโครงการวิจัยเรื่อง 'ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย' การเลือกจังหวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับชุดโครงการวิจัยนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงคือ เป็นจังหวัดชายแดนและจังหวัดชั้นในที่มีการใช้แรงงานข้ามชาติระดับล่างหนาแน่น ผู้เขียนทั้งสองคนลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเองรวม 18 จังหวัดครบทุกภาคในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน 2539 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีทั้งใช้แบบสอบถามที่สำรวจแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายทั้งชายและหญิงดังกล่าวแล้ว การสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต และการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ แยกได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณดังนี้

- **ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึกหญิงบริการต่างชาติ 62 คน หญิงบริการไทย 11 คน ผู้ประกอบการ 6 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 11 คน องค์กรพัฒนาเอกชน 7 คน ผู้นำชนกลุ่มน้อยจากประเทศพม่า 2 คน โดยรายละเอียดการสัมภาษณ์ระดับลึกแยกตามพื้นที่จังหวัดที่เก็บข้อมูล และแยกตามประเภทสถานบริการ ได้นำเสนอไว้แล้วในตารางที่ 1 และ 2 ข้างล่างนี้ ข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยระดับลึก ได้จากการทำงานอย่างใกล้ชิดสนิทสนมกับหญิงบริการในโครงการวิจัยและพัฒนาเรื่อง โครงการเพื่อการดูแลและป้องกันตนเองสำหรับเพื่อนหญิง โดยหนึ่งในสองของผู้เขียนรายงานนี้คือ พรสุข เกิดสว่าง เป็นนักวิจัยประจำโครงการนี้คู่ขนานไปกับโครงการแรก เนื่องจากเป้าหมายของโครงการคือการรณรงค์การใช้ถุงยางอย่างต่อเนื่องในสถานบริการ (รายละเอียดของโครงการนี้และระเบียบวิธีวิจัยได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก ก.) นักวิจัยต้องเข้าออกสถานบริการเป็นระยะเวลายาวนานติดต่อกันประมาณ 9 เดือน ช่วงเวลาการทำงาน 9 เดือนนี้เป็นช่วงการพัฒนาความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างนักวิจัย เจ้าของสถานบริการ คนเชียร์แขก และหญิงบริการ โดยคนเหล่านี้พร้อมและเต็มใจที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักวิจัยในหลายๆ เรื่องรวมทั้งประวัติชีวิตละเอียดอย่างต่อเนื่องที่ไม่เคยพูดคุยกับผู้อื่นมาก่อน ในการพูดคุยกับหญิงบริการกลุ่มนี้จึงเป็นการสัมภาษณ์ต่อเนื่องหลายครั้งและด้วยความสนิทสนมดังกล่าวนี้ คณะนักวิจัยได้ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาทางสุขภาพกับผู้หญิงกลุ่มนี้หลายคน และพาผู้หญิงต่างชาติ 2 คนกลับบ้าน ทำให้ผู้เขียนทั้งสองได้ไปเห็นสภาพของครอบครัวหญิงต่างชาติในถิ่นต้นทางบางพื้นที่ด้วย

ตารางที่ 1: ที่มาของข้อมูลการสัมภาษณ์ระดับลึกแบ่งตามพื้นที่จังหวัดที่เก็บข้อมูล

พื้นที่ จังหวัดที่ เก็บข้อมูล	ผู้หญิงต่างชาติ						ผู้หญิง ไทย	ผู้ ประกอบ การ	เจ้า หน้าที่ รัฐ	องค์กร พัฒนา เอกชน
	พม่า	ไทยใหญ่	ไทยลื้อ	ไทยลื้อ ในพม่า	อื่นๆ ในจีน	รวม				
ชายแดน	2	4	0	1	6	13	6	2	8	7
ชั้นใน	2	24	9	6	9	50	5	4	1	0
รวม	4	28	9	7	15	63	11	6	9	7

ตารางที่ 2: ที่มาของข้อมูลการสัมภาษณ์ระดับลึกแบ่งตามประเภทสถานบริการทางเพศ

ประเภท สถานบริการ ทางเพศ	ผู้หญิงต่างชาติ						ผู้หญิง ไทย	รวม
	พม่า	ไทยใหญ่	ไทยลื้อ	ไทยลื้อ ในพม่า	อื่นๆ ในจีน	รวม		
ช่องชายแดน	2	2	0	0	5	9	2	11
ร้านอาหารราคาถูก	2	1	2	1	5	11	4	15
นวดแผนโบราณ	0	24	5	5	4	38	0	38
อาบอบนวด	0	0	1	1	0	2	3	5
อื่นๆ	0	1	0	0	1	2	2	4
รวม	4	28	8	7	15	62	11	73

- **ข้อมูลเชิงปริมาณ** นำมาจากแบบสอบถามที่ใช้สอบถามแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต และแรงงานไทยในจังหวัดเดียวกัน ในสถานประกอบการ 6 รูปแบบดังกล่าวแล้ว สำหรับการลงเก็บข้อมูลในสถานบริการทางเพศได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกอย่างยิ่ง จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายงานกามโรคและโรคเอดส์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และในบางจังหวัดได้รับความร่วมมือจากองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่นำเข้าสู่สถานบริการ ข้อมูลที่นำเสนอในรายงานนี้เป็นข้อมูลของแรงงานหญิงเท่านั้นคือ เป็นแรงงานหญิงต่างชาติจำนวน 128 คน แยกได้เป็นแรงงานหญิงต่างชาติที่ทำงานอาชีพบริการทางเพศจำนวน 33 คน และทำงานอาชีพอื่น 95 คน และเป็นแรงงานหญิงไทยที่ทำงานบริการจำนวน 30 คน

สิ่งสำคัญที่พึงย้ำในที่นี้คือ ในการศึกษากระบวนการค้าผู้หญิงซึ่งในเชิงวิธีวิทยาแล้ว ข้อมูลเชิงคุณภาพสามารถจะนำมาสานต่อจนเห็นตัวกระบวนการได้ชัดเจนกว่าการออกสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การรายงานผลข้อค้นพบในบทความจากนี้ไป จึงเน้นใช้ฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตเป็นหลัก โดยที่ประเด็นใดที่มีข้อมูลในแบบสำรวจสามารถนำมาใช้ประกอบได้เพื่อความชัดเจน ก็จะมีการ

ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเข้ามาเสริม ทั้งนี้ชื่อและสถานที่ที่อ้างอิงในรายงานเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่หมด สำหรับที่ตั้งของสถานบริการทางเพศที่เป็นแหล่งข้อมูลจะบอกเพียงแต่ว่า ตั้งอยู่ในภาคใดของประเทศเท่านั้นเพื่อความปลอดภัยต่อผู้ให้ข้อมูลทุกคน ในจำนวนแรงงานหญิงข้ามชาติที่ได้พูดคุยด้วยมีบางคนที่ไม่พูดภาษาไทยไม่ได้เลย การสัมภาษณ์จะทำผ่านล่ามซึ่งเป็นคนชาติเดียวกับเธอ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในองค์กรพัฒนาเอกชนที่ช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติในเรื่องสุขภาพ การรักษาพยาบาล และช่วยเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคติดเชื้อต่างๆด้วย ล่ามบางคนเป็นเพื่อนของหญิงผู้ให้สัมภาษณ์เอง ในการพูดคุยระดับลึกถึงเรื่องราวประวัติชีวิตกับหญิงบริการข้ามชาติ (ใน ส่วนข้อมูลที่มาจากการเพื่อการดูแลและดูแลตนเองสำหรับเพื่อนหญิง) ผู้หญิงหลายคนเริ่มรู้จักนักวิจัยเมื่อยังพูดภาษาไทยได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่เพียง 5-6 เดือนผ่านไป ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยก็ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว และเมื่อถึงจุดที่สนิทสนมและไว้วางใจนักวิจัย หลายคนเริ่มพูดความจริงถึงถิ่นที่มาของตนเองและเล่าเรื่องราวที่ไม่เคยบอกเล่าใครมาก่อนหน้านี้

บทที่สอง ทำไมต้องเป็นหญิงบริการข้ามชาติ ? เธอมาจากไหน ?

เด็กนอกนี้ชื่อ น้าเอ็นดู นิสัยดี
ใครพูดอะไรก็ยิ้ม บอกอะไรก็ทำ

2.1 สถานการณ์การค้าประเวณีในประเทศไทยที่เปลี่ยนไป

ในการลงพื้นที่ในสถานบริการนับ 40 แห่งตลอดระยะเวลาของปี 2539 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2540 ผู้เขียนทั้งสองไม่ได้พบเด็กสาวแรกรุ่นชาวเหนือใหม่เอี่ยมที่เพิ่งมาเริ่มต้นอาชีพการค้าบริการเลย จะมีก็แต่กลุ่มที่อยู่ในอาชีพนี้มาราว 3 ปีขึ้นไป ซึ่งกลุ่มนี้เองครั้งหนึ่งก็เคยเป็นเด็กสาวสะพรังที่มุ่งตรงจากบ้านสู่อาชีพขายบริการเพื่อส่งเงินไปให้ครอบครัวด้วยความมกตัญญู ผู้หญิงชาวเหนือและเจ้าของสถานบริการหลายแห่งต่างกล่าวตรงกันว่าปัจจุบันแทบจะไม่มี 'เด็กสาวบริสุทธิ์' จากทางเหนือมากับนายหน้าอีกต่อไปแล้ว ผู้หญิงไทยจะก้าวสู่อาชีพนี้ด้วยวัยที่สูงขึ้น ถ้าจะหาเด็กสาวๆ ก็เห็นจะต้องเป็น 'เด็กนอก'

สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปนี้คงมาจากหลายปัจจัยประกอบกัน ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากความพยายามขยายการศึกษาภาคบังคับไปอีก 3 ปี เพื่อให้เด็กผู้หญิงออกจากโรงเรียนช้าลง รวมทั้งเม็ดเงินที่จ่ายลงไปสำหรับโครงการพัฒนาชีวิต และโครงการอบรมวิชาชีพระยะสั้นสำหรับเยาวชนสตรีในภาคเหนือรวมมากกว่า 1,000 ล้านบาท (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2539) อีกส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลจากนโยบายการปราบปรามโสเภณีเด็กของรัฐบาล และการต้านการค้าประเวณีทั้งจากภาครัฐบาลและการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่รณรงค์ต่อต้านการค้าลูกสาวหรือที่เรียกว่าตกเขียวเด็กหญิงอย่างเข้มแข็งตลอดระยะเวลา 5-6 ปีที่ผ่านมา แต่ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ผู้เขียนคิดว่าเกิดจากถิ่นต้นทางของตลาดนำส่งเด็กผู้หญิงและผู้หญิงเข้าสู่สถานบริการทางเพศได้เลื่อนไหลจากตลาดในประเทศมาเป็นตลาดจากประเทศเพื่อนบ้านแทนมากขึ้นเรื่อยๆ ปรากฏการณ์ที่ชัดเจนมากขึ้นนี้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการหลั่งไหลของแรงงานอพยพข้ามชาติเข้าสู่ประเทศไทย

ขณะเดียวกันเหตุผลที่ผลักดันให้ผู้หญิงไทยตัดสินใจเข้าสู่อาชีพบริการก็เปลี่ยนไปด้วย จากเหตุผลความยากจน หรือความมกตัญญูต่อพ่อแม่ กลับมาเป็นผลสืบเนื่องจากการล่มสลายของวัฒนธรรมในสังคมเกษตรกรรม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉพาะบางส่วนของประเทศท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมที่ไหลบ่าผ่านกระบวนการโฆษณาทางสื่อต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้กระแสนายถิ่นจากชนบทสู่เมืองยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่ซับซ้อนเป็นลูกโซ่ตามมา กล่าวโดยรวมการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นเหตุสำคัญเบื้องหลังที่ส่งผลให้ผู้หญิงไทยแต่ละคนก้าวเข้าสู่อาชีพบริการ เด็กสาวหลายคนหันมาค้าบริการเพราะเป็น 'เด็กมีปัญหา' ถูกข่มขืนแต่้วยเยาว์ ขาดความอบอุ่นในครอบครัว หรือติดยาเสพติด ผู้หญิงอีกจำนวนมากตัดสินใจเข้าสู่การค้าบริการ

ด้วยปัญหาการหย่าร้าง สามีมียารยาใหม่ไม่รับผิดชอบครอบครัว ตัดยาเสพติดหรือไปทำงานในเมืองแล้วทอดทิ้ง
 ดังความเห็นของ 'เบิร์ต' ผู้จัดการสถานอาบอบนวดต่อไปนี้

โอ..ยุคนี.. จะหาเด็กบริสุทธิ์ได้จากที่ไหนละ 14-15 ก็เสียตัวกันแล้ว ใครจะรู้ละ พอ 17 ก็พูด
 ง่าย ๆ...พอสมควรแล้ว เสียคนมาเยอะ แหกก็ไม่ค่อยสนใจ เขามองว่าคุณภาพคงไม่ดี หน้าอกคงไม่
 สวย ข้างล่างคงไม่ดีเท่าที่ควร แต่เราไม่ได้มีจุดขายเรื่องบริสุทธิ์นี่ละ ก็หาพนักงานได้ง่ายขึ้นละอีก ..คือ
 ผมว่าพวกเพิ่งเริ่มทำงานใหม่ๆ ตอนนี้อย่าจะมีอายุเกิน 23-24 ไปแล้ว มีปัญหาเศรษฐกิจหรือครอบ
 ครัว หรือพวกนักเรียนเกเร บางคนจบปวช. ปวส. เสียคนก็มาทำงาน เด็ก 'เอ'² เดียวนี้ก็เป็นเด็กทาง
 นู้น (ต่างชาติ) แหะละ สาวเหนือเขาก็หาอิสระของเขาได้

(เบิร์ต อายุ 39 ปี ผู้จัดการสถานบริการอาบอบนวดขนาดใหญ่ในภาคกลาง
 ทั้งแผนกอ่างและแผนโบราณมีพนักงานเกินกว่า 300 คน)

สถานการณ์สำหรับหญิงบริการไทยที่เปลี่ยนไปอีกประการหนึ่งก็คือ มีโอกาสและทางเลือกในอาชีพมากขึ้น
 ถ้าเรียนรู้รู้ทางการทำมาหากินในอาชีพนี้อย่างดีแล้ว ผู้หญิงไทยหน้าตาดีและอายุไม่มากนักจะไม่เลือกทำงานในช่อง
 เล็กๆ ร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้ง ร้านคาราโอเกะหรือนวดแผนโบราณระดับล่าง หรือบ้านนางทางโทรศัพท์ราคาถูก เว้นแต่
 บางคนที่ถูกชักนำเข้าสู่สถานบริการราคาถูกก่อนจนเกิดความเคยชินว่า แม้ในแง่เม็ดเงินจะได้ไม่น้อยก็ต้องเหนื่อยใจ
 หรือลำบากใจในการทำงาน หญิงบริการไทยต่างพยายามปรับตัวและผันตัวเองเข้าสู่สถานบริการแบบแอบแฝงที่ตั้ง
 ราคาค่าบริการได้สูง และทำงานอย่างอิสระ เช่น สถานบริการที่รับสมาชิกประจำพวกเมมเบอร์คลับต่างๆ คอกเทล
 เลาจน์ อาบอบนวด และนางทางโทรศัพท์ราคาสูง ซึ่งลักษณะงานจะต้องใช้เทคนิคส่วนตัวในการพูดคุย เอาอกเอาใจ
 เพื่อหลอกล่อใหม่ๆ และผูกมัดใจนักเที่ยวขาประจำ

เจ้าของสถานบริการและหญิงบริการไทยบางคนบอกว่า นายหน้าค้าผู้หญิงไทยจะทำงานได้ลำบากขึ้น
 เรื่อยๆ เนื่องจากผู้หญิง 'ฉลาด' ขึ้น รู้จักวิถีโกง หลบเลี่ยงหนี้หนี้ ไม่ยอมถูกเอารัดเอาเปรียบ กล้าที่จะ
 ต่อต้านและหนีไปหาตำรวจเมื่อมีปัญหา ทั้งนี้ นายหน้าจะต้องควบคุมผู้หญิงที่เบิกเงินไปจำนวนมากอย่างเข้มงวด
 จนกระทั่งถึงโหดเหี้ยม ซึ่งก็จะก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย นายหน้าผูกขาดกินเปอร์เซ็นต์ (ดูรายละเอียดใน
 บทที่ 6) หลายคนจึงหันไปทำกิจการกับหญิงต่างชาติแทน มีเพียงกลุ่มที่รับผิดชอบเฉพาะหน้าที่ทำงานให้เท่านั้นที่ยัง
 นิยมทำธุรกิจกับหญิงไทยอยู่ ดังคำให้สัมภาษณ์ของเจ้าของสถานประกอบการ 2 แห่งต่อไปนี้

...ทำผู้หญิงนี้มันลึกลับซับซ้อนมากนะ ขึ้นต้องรวบรวมเงินหลังโดนโกงอยู่บ่อยๆ การโกงของคนเหนือ
 นั้นทำกันเป็นทีม พ่อแม่ชายมาบอกว่าที่บ้านยากจน ภูไปก่อนสามสี่หมื่นบาท พอผลออกก็หนีหายแวบ
 ไปกันหมด เหลือแต่ร่องเท้า มีคนช่วยรับตัวเป็นทอดๆ

(แฉวัน วัยต้น 40 เจ้าของสถานบริการประเภท 'ช่องตรง' ในภาคกลาง เปิดกิจการมา 10 ปีแล้ว)

² หมายถึงเด็กที่อยู่ในปกครองของเอเจนต์ ซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไปในบทที่ 6

....ผมไม่คิดว่าคนไทยหายากหรอกนะ แต่ 'เด็กเหนือ' คนไทยนะปัญหาเยอะ เจอแต่เรื่องโกงมาตลอด ตั้งแต่ผมเปิดที่นี่มา 12 ปี ถูกโกงไปก็กว่าห้าแสนแล้ว พอ 4 ปีที่ผ่านมาเริ่มใช้เด็กนอก เนี่ย..ผอน ปัญหาได้หมดเลย ไม่ต้องยุ่งยากหัวใจอีก พวกเด็กที่มาแล้วหนี้เค้าเรียกว่า 'เด็กโหด' ชั่วโง่งบินสูง โกง เป็นอาชีพ ถ้าผมเป็นคนอาชญากรคงต้องตามฆ่าไปแล้ว.. เพื่อนผมนี่ะตอนนี้เขาเลิกทำช่องไปแล้ว ขึ้นไปซื้อเด็กเชียงราย 5 คน จ่ายพ่อแม่คนละ 30,000 ตก 150,000 จ่ายค่านายหน้าทีติดต่อให้หัวละ 4,000 รวม 20,000 ปรากฏพอแม่กับผู้ใหญ่บ้านรู้จักกัน พอพานั่งรถมา เขาไปเรียกตำรวจท้องที่ให้ดักจับไว้แล้ว รู้กันหมดนั่นแหละ จับปั๊บเด็กก็บอกทันทีว่ารถนี้จะไปไหนไปไหน.. เลยต้องเสียเงินให้ตำรวจไปอีก 30,000 รวมเบ็ดเสร็จ 200,000 กลับมามีมือเปล่า เจ้าตัวไม่กล้ามีเรื่องเพราะไม่ได้ทำกิจการใหญ่ ตำรวจนอกพื้นที่นะ...ไม่เคยเคลียร์ทำอะไรก็ลำบาก...

(ปานิก อายุ 40 ปี เจ้าของสถานบริการประเภทร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

อยู่ในวงการค้าผู้หญิงมา 21 ปี ร้านปัจจุบันเปิดมา 12 ปี มีผู้หญิงต่างชาติ 19 คนในจำนวน 20 คน)

2.2 หญิงบริการต่างชาติเป็นที่นิยมทั้งจากเจ้าของสถานบริการและชายนักเที่ยว

เหตุผลที่มีจำนวนหญิงบริการชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นในรอบ 5 ปี เพราะการนำหญิงต่างชาติมาค้าบริการสามารถทำเงินเป็นกอบเป็นกำให้กับเจ้าของสถานบริการ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นเหตุผลนานาประการต่อไปนี้

(1) **ผู้หญิงต่างชาติจะไม่โกงหรือหนีหนี้** เจ้าของสถานบริการจำนวนมาก ได้เล่าถึงปัญหาในการรับผู้หญิงคนไทยเข้าทำงานไว้ตรงกันคือเรื่องการเบิกเงินล่วงหน้า ไม่ว่าจะด้วยตนเอง หรือผ่านเอเยนต์ แล้วหนีหนี้ไป โดยเจ้าของไม่สามารถจะแก้ปัญหาด้วยการไม่ให้ผู้หญิงเบิกเงิน เพราะถ้าเช่นนั้นก็จะไม่มีคนมาทำงาน หลายคนพบว่าการรับผู้หญิงต่างชาติจะสามารถแก้ปัญหานี้ได้ เพราะผู้หญิงจากต่างชาติจะมีความซื่อสัตย์กว่า ไม่หนีหนี้ และแม้จะอยากหนีก็ไม่มีรู้จักถนนหนทางมากพอ และกลัวตำรวจจับเพราะเข้าเมืองผิดกฎหมายด้วย

(2) **ผู้หญิงต่างชาติจะหัวอ่อนและควบคุมได้ง่ายกว่า** หญิงสาวซึ่งจากบ้านเกิดเมืองนอนมา มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังและอยู่ในโอวาทเจ้าของสถานบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานบ้านเกิดซึ่งเป็นสังคมชนบทที่เรียบง่ายคล้ายกับชนบทประเทศไทยสมัยเมื่อหลายๆ ปีมาแล้ว ทำให้พวกเธอเป็นคนซื่อ เรียบร้อย กตัญญู ขยันและประหยัดง่ายต่อการดูแลจัดการ

เด็กเหนือมันควบคุมยาก นิสัยความประพฤติในผู้เด็กฝั่งพม่าไม่ได้เลย บางทีก็กินเหล้าเมายาใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย เด็กคนไทยทำงานแล้วก็ใช้เงิน ติดผู้ชาย เล่นไพ่ แต่เด็กไทยใหญ่นี้นะ ดูสิว่าทั้งร้านกินเหล้าไม่เป็นเลย จิบได้แค่คน 2 คนเท่านั้น เด็กเหนือถ้ากินเหล้า หรือใช้เงินเยอะมันจะมีปัญหาตามมาอีก มีหนี้อยู่ตลอด.. ทะเลาะตบตีกันในบ้าน โกหกขอยืมเงินบ่อยๆ แย่งผู้ชายกัน หาเรื่องปวดหัวให้ผมอยู่ได้ตลอดเวลา แต่ตอนนี้ที่ร้านเรียบร้อยดี เด็กว่าง่าย ผมเตือนอะไรก็เชื่อ มันไม่มีลี้ลอะไร..

(ปานิก อายุ 40 ปี เจ้าของสถานบริการประเภทร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

(3) **ผู้หญิงต่างชาติหาได้ง่ายขึ้นเรื่อยๆ และง่ายกว่าผู้หญิงไทย** ในขณะที่ผู้หญิงไทยจะไม่ได้มากันเป็นกลุ่มก้อนกับนายหน้ามากเท่าแต่ก่อนคือมักจะมาทำงานทีละคน 2 คน หรือชักชวนกันมาเองปัจจุบันเครือข่ายการค้าผู้หญิงต่างชาติกลับมีโยกโยกกว้างขวาง พร้อมๆกับที่หญิงสาวจากประเทศรอบข้างหลั่งไหลมาสู่เมืองไทย เจ้าของสถานบริการไม่ต้องต้นตั้นหรืออาศัยพรคพวกหาคนมาทำงาน แต่นายหน้าจะคอยเสนอหรือติดต่อมาเองตลอดเวลา

(4) **ชายนักเที่ยวนิยมผู้หญิงต่างชาติ** ความพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าของสถานบริการจะต้องคำนึงถึง ปัจจุบันมีแนวโน้มที่นักเที่ยวจะหันมานิยมหญิงสาวต่างชาติมากขึ้นทุกขณะ ด้วยเหตุผลต่อไปนี้คือ

1. ผู้หญิงต่างชาติ ส่วนใหญ่อายุน้อย และสวย โดยเฉพาะชาวไทยใหญ่ซึ่งผิวขาว ตัวเล็ก ผอมยาว จึงเป็นที่นิยมมาก
2. ผู้หญิงต่างชาติน่ารัก ชื่อ ดูแล้วบริสุทธิ์ไม่ 'เขี้ยว' ว่าง่าย ยอมตามใจแขก
3. ผู้หญิงต่างชาติมาจากชนบทแท้ๆ ดูเด็กและบริสุทธิ์ น่าเชื่อว่าสะอาดปลอดจากกามโรคและโรคเอดส์
4. ผู้ชายจำนวนหนึ่งอยากทดลองมีเพศสัมพันธ์กับหญิงต่างชาติหลายเชื้อชาติเปรียบเทียบกัน
5. หญิงต่างชาติจำนวนมากยังคงเป็นสาวพรหมจารีเมื่อเริ่มทำงาน เป็นที่นิยมสำหรับผู้ชายจำนวนหนึ่งที่ต้องการเปิดบริสุทธิ์ผู้หญิง

เมื่ออุปสงค์และอุปทาน (Demand and Supply) ประสานกันเหมาะสมเช่นนี้แล้ว นับวันสถานบริการในประเทศไทยจะมีแต่หญิงต่างชาติต่างภาษามากขึ้นเรื่อยๆ ดังความเห็นต่อไปนี้

...ตามความคิดผมนะ คนไทยหายาก แล้วคนภาคกลางเนี่ย..ความสวยความน่ารักสู้เด็กไทยใหญ่ไม่ได้ แขกมาเที่ยวพอรู้ว่าเป็นคนไทยก็ไม่เลือก คนไทยฉลาด แขกไม่ชอบคนฉลาด มันอ่อน มันหลอก แขกเอาหีบได้ง่าย แต่เด็กไทยใหญ่นี้ไม่รู้เลย นวดก็นวดไป ชื่อ แล้วก็น่ารักเอ็นดู น่ารัก นิสัยดี ใครพูดอะไรก็ยิ้ม บอกอะไรก็ทำ

(สนา อายุ 27 ปี คนเชียร์แขกในสถานบริการนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ในจำนวนแรงงานหญิงต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามรวม 128 รายนั้นแบ่งเป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าบริการ 33 ราย และกลุ่มที่ทำงานอาชีพอื่นๆ 95 ราย ตารางที่ 3 ในหน้าถัดไปแสดงคุณลักษณะบางประการของแรงงานหญิงต่างชาติทั้งสองกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มหญิงบริการไทยพบว่ามี ความต่างและคล้ายคลึงกันดังนี้ หญิงบริการไทยจะมีอายุเฉลี่ยเท่ากับหญิงต่างชาติที่ประกอบอาชีพอื่นคือ 25.5 ปี และ 25.7 ปีตามลำดับ และสูงกว่าหญิงบริการต่างชาติ (21.9 ปี) เฉพาะในกลุ่มแรงงานหญิงต่างชาติ หญิงบริการจะเป็นโสัดหรือเป็นหญิงหม้ายหย่าแยกมากกว่าแต่งงาน ในขณะที่แรงงานอาชีพอื่นจะแต่งงานแล้วมากกว่าครึ่ง แต่ในกลุ่มหญิงบริการไทยกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในกลุ่มหม้ายหย่าแยก สนับสนุนข้อสันนิษฐานที่อภิปรายมาข้างต้นแล้วว่า ผู้หญิงไทยในระยะหลังเข้าสู่อาชีพค้าบริการเพราะปัญหาจากการหย่าร้างหรือสามีไม่รับผิดชอบ ซึ่งผลักดันให้ผู้หญิง

ต้องแบกรับภาระการเลี้ยงดูครอบครัวมากขึ้น เพราะการเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูลที่เน้นจังหวัดที่มีการใช้แรงงานพม่ามาก จึงเป็นเรื่องไม่น่าแปลกใจที่แรงงานหญิงต่างชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศพม่า ที่น่าสนใจคือกลุ่มที่มาจากประเทศพม่านี้เป็นคนไทยใหญ่มากที่สุด ทั้งนี้จะอภิปรายเหตุผลอย่างละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

ตารางที่ 3: คุณลักษณะบางประการของแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านและหญิงบริการไทย

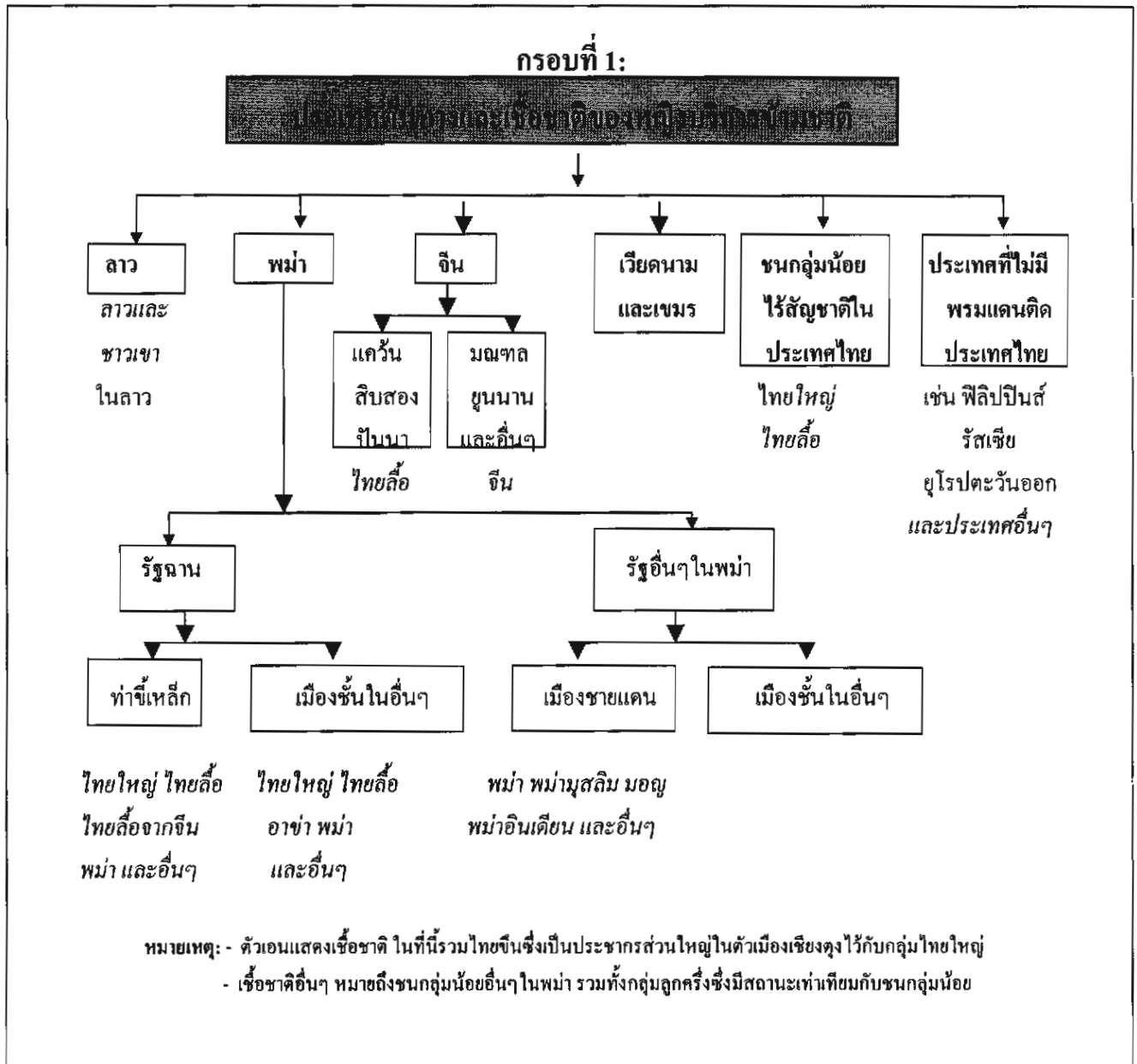
คุณลักษณะ	ผู้หญิงต่างชาติ		หญิงบริการไทย
	อาชีพบริการ	อาชีพอื่นๆ	
อายุเฉลี่ย (ปี)	21.9	25.7	25.5
สถานภาพสมรส(%)			
- โสด	55	32	30
- แต่งงาน	15	63	17
- หม้าย หย่า แยก	30	5	53
รวม	100	100	100
ประเทศต้นทาง (%)			
พม่า - คนพม่า	27	19	
- คนมอญ	12	22	
- กะเหรี่ยง	0	11	
- ไทยใหญ่	27	40	
- ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ	12	3	
เขมร	0	4	
เวียดนาม	18	1	
จีนตอนใต้ มณฑลยูนนาน	3	0	
รวม	99	100	
จำนวนแรงงานที่สัมภาษณ์	33	95	30

แหล่งข้อมูล: การสำรวจภาคสนามของชุดโครงการวิจัยเรื่อง 'ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของ

ประเทศไทย' สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2539.

หมายเหตุ: ผลรวมของการกระจายร้อยละอาจไม่ครบ 100 เนื่องจากการปัดเศษทศนิยม

2.3 แรงงานหญิงบริการข้ามชาติมาจากไหน ?

กรอบที่ 1 จำแนกประเทศต้นทางของหญิงบริการที่ข้ามชาติมา ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงของประเทศไทยเอง แต่มีจำนวนหนึ่งเช่นกันที่ข้ามทวีปมาจากแดนไกล โดยมีรายละเอียดจากแต่ละประเทศและกลุ่มเชื้อชาติดังนี้

(1) ผู้หญิงจากพม่า

หญิงสาวต่างชาติที่พบในสถานบริการทางเพศส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยใหญ่ ไทยลื้อ และอาข่าจากทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐฉาน ประเทศพม่า³ ซึ่งมีพรมแดนติดกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และเชียงราย โดยมีเมืองท่าหลักเป็นเมืองค้าขายใหญ่ชายแดนฝั่งตรงข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอย่างมาก จากเขตอำเภอจนยกระดับเป็นเมืองหนึ่งของพม่า มีศูนย์การค้าใหม่ๆ ตึกแถว โรงแรม ร้านอาหาร และภัตตาคารคาราโอเกะเลียนแบบฝั่งไทย ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นว่าเป็นเพราะผู้ลงทุนส่วนใหญ่เป็นคนไทย และมีมอเตอร์ไซด์รับจ้างรอคิวยาวไม่ต่างกับฝั่งแม่สาย ผู้คนจำนวนมากพากันย้ายถิ่นจากภายในรัฐฉานและพม่าตอนบน หรือกระทั่งจากตอนใต้ประเทศจีนมาลงหลักปักฐานที่นี่ เพราะเชื่อว่ามีช่องทางทำมาหากินดีกว่า ผู้หญิงจำนวนมากเดินข้ามพรมมาทำงานทั้งที่เป็นแบบเข้าไปเย็นกลับ และที่มาพักอยู่ในแม่สายหรือล่องลงสู่ภายในประเทศไทย

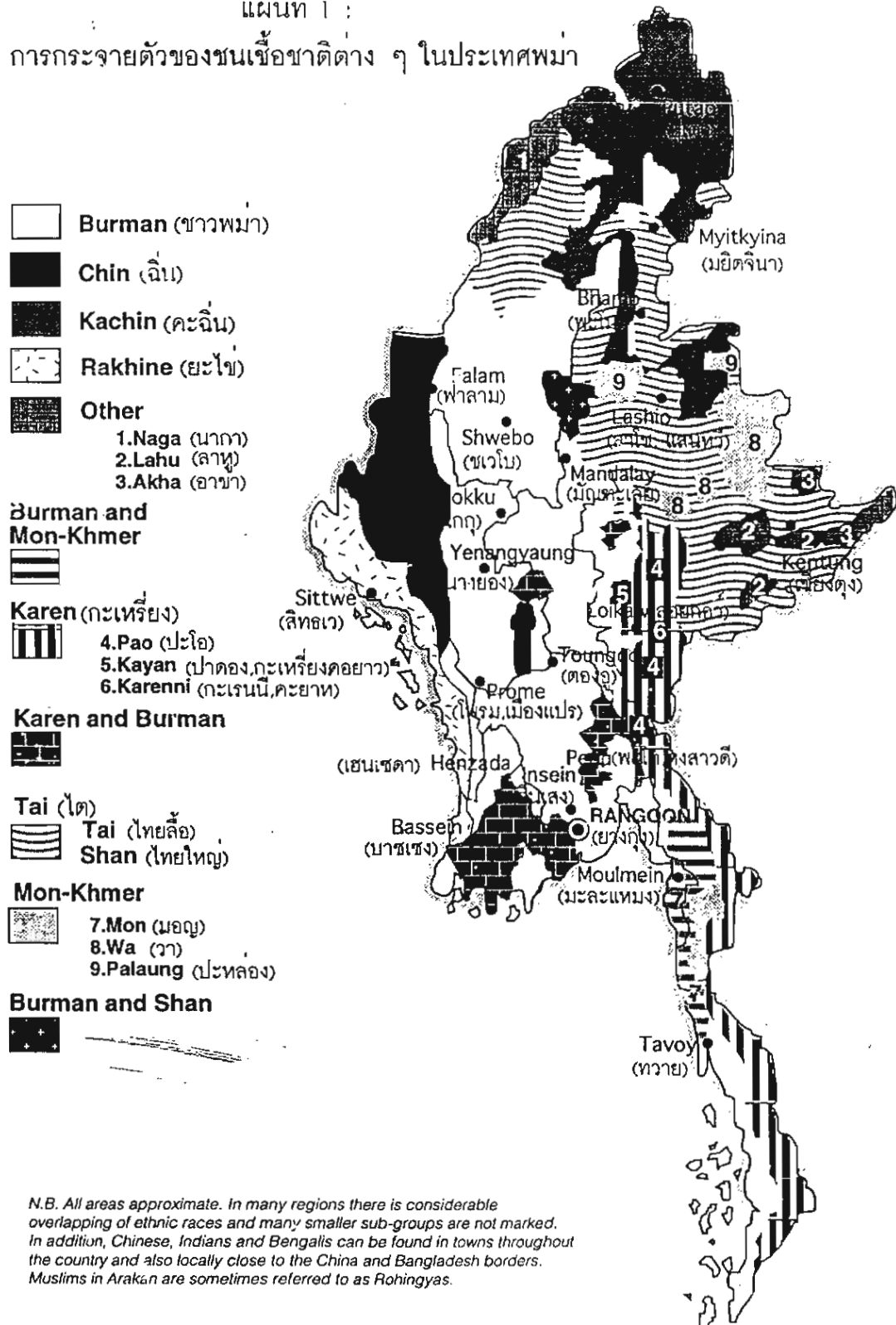
ในกลุ่มหญิงสาวชาวอาข่าส่วนใหญ่มีพื้นเพมาจากหมู่บ้านบนเส้นทางท่าหลัก-เชียงตุง หรือเขตใกล้เคียง ชาวอาข่าถิ่นในแถบนี้มีการติดต่อค้าขายกับคนไทยและพรรคพวกอาข่าทางเชียงรายอยู่บ้างแล้ว ส่วนสาวไทยใหญ่และไทยลื้อจำนวนมากเดินทางกันมาจากเขตรอบเมืองเชียงตุง และแถบตะวันออกของเมืองยาวจนจรดอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เชียงตุงกำลังถูกประชาสัมพันธให้เป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญของพม่า โดยมีถนนเชื่อมต่อจากท่าหลัก-แม่สายไปจนถึงแคว้นสิบสองปันนา ประเทศจีน ถนนนี้มีทางแยกไปเมืองยอง ซึ่งผู้หญิงไทยลื้อจำนวนไม่น้อยก็พากันหลังไหลมายังเมืองไทยด้วยเช่นกัน ชนชาว 'ไต' นี้คือกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกับคนไทยในประเทศไทย แบ่งเชื้อสายย่อยได้มากมายคือ ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ไทยจีน ไทยดำ ไทยลาว เป็นต้น ไทยใหญ่และไทยลื้อในพม่านี้ ต่างมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมประเพณี และภาษาใกล้เคียงกับไทยยวนหรือชาวล้านนามาก ผิวพรรณดูขาวสะอาด ดวงหน้าแบบคนไตหรือคล้ายไทยและผมยวด้าเป็นมัน หลากๆ คนจึงใช้เวลาเพียงสั้นๆ หัดพูดภาษาไทยได้คล่องและชัดเจน จนจับสำเนียงที่เพี้ยนได้ในพยางค์บางตัวเท่านั้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของสาวจากเมืองยองต่อไปนี้

....คนชอบเรียกว่า 'ผู้หญิงพม่า' ชาวทิวี่ก็ว่าเป็นคนพม่า แต่จริงๆเป็นคนไทยใหญ่หรือคะ แต่เขามาจากพม่าไง ตัวหนูเป็นคนยอง ก็เรียกตัวเองว่า 'ยอง' ก็คือไทยลื้อ แต่คนไทยบางคนไม่รู้จัก บางทีไปถามคนลื้อว่าเป็นไทยใหญ่หรือเปล่า เขาก็ตอบว่าใช่อีก คนยองบางคนพูดไทยไม่เก่งก็บอกตัวเป็นไทยใหญ่เพราะง่ายดีคนไทยเข้าใจจริงๆไทยลื้อกับไทยใหญ่ก็ใกล้ๆกันนะ ภาษาฟังกันรู้เรื่อง แต่หนูถือว่าไทยใหญ่เป็นภาษากลางเพราะคนไทยใหญ่เขาเป็นส่วนใหญ่ (ในรัฐฉาน) พวกไทยจีนก็เหมือนกับไทยใหญ่แหละคะ พูดก็เหมือนกัน คือคนอยู่เวียงเชียงตุงก็มักจะเป็นไทยจีน แต่ที่คนไทยนี้แหละคะ พูดกับคนไทยที่นี้รู้เรื่องกว่าพวกพม่า

(คำเอ๋ย อายุ 19 ปี ไทยลื้อจากเมืองยอง ประเทศพม่า หญิงบริการในร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

³ ในรัฐฉานยังประกอบไปด้วยชนกลุ่มน้อยและชาวชาติอื่นๆอีกหลากหลายเผ่าพันธุ์ เช่น จีนฮ่อ ปะโอ ปะหล่อง และลีซอ เป็นต้น

แผนที่ 1 :
การกระจายตัวของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในประเทศพม่า

Source : Adapted from Martin Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, Zed Books, 1991

ส่วนใหญ่หญิงสาวเชื้อสายพม่า (Burman) ที่ตั้งใจเดินเข้าสู่สถานบริการจะมาจากแถบชายแดนอย่างท่าช้างเหล็ก หรืออีกแห่งคือเกาะสอง (Kawtaung หรือ Victoria Point) ติดจังหวัดระนอง มีโอกาสน้อยที่ผู้หญิงจากส่วนลึกและนอกเหนือเขตรัฐฉานได้ จะตั้งใจและดั้นด้นมาทำงานค้าบริการโดยตรง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารยังแพร่ไปไม่ถึง เว้นแต่จะถูกชักนำมาให้มาขายแรงงานในประเทศไทย หรือถูกนายหน้าหลอกและล่อลวงมา สภาพสังคมแวดล้อมของเมืองชายแดนอย่างท่าช้างเหล็กหรือเกาะสอง เป็นปัจจัยที่ช่วยขัดเกลาและโน้มน้าวให้ผู้หญิงที่ไม่เคยคิดจะประกอบอาชีพบริการ เริ่มมองเห็นว่าไม่มีโอกาสและหนทางใดที่จะช่วยเหลือ หรือสร้างอนาคตให้แก่ตัวเองและครอบครัวได้เท่ากับงานประเภทนี้ โดยเฉพาะจากภาพที่เห็นผู้ที่เดินทางไปค้าบริการและกลับมาสร้างบ้านใหม่ที่สวยงามได้ จนไม่รู้สึกรับเป็นเรื่องแปลกถ้าจะทดลองทำเช่นนั้นบ้าง

นอกจากหญิงเชื้อสายพม่าจากภายในประเทศและแถบชายแดนอื่นๆ ผู้เขียนได้พบผู้หญิงดวงตาโตรูปหน้าคมคล้ายแขกที่คนไทยเรียกว่า ‘กะลา’ หรือชาวพม่าเชื้อสายอินเดีย และชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น มอญ ไป่วปะโอ กระจายกระจายอยู่ในสถานบริการหลากหลายชนิดในประเทศไทย กลุ่มนี้มักจะมีมาจากเมืองที่ผู้คนหลังไหล่ข้ามพรมแดนมาขายแรงงานอย่างทวาย พะอัน จงตู่ มะละแหม่ง มะริด ย่างกุ้ง หรือมณฑลเฉยลี่ (ดูแผนที่ 1 การกระจายตัวของชนเชื้อชาติต่างๆ ในประเทศพม่า) ผู้หญิงชนกลุ่มน้อยในเขตรัฐ (state) นอกเมืองใหญ่ เช่น ไทยใหญ่และไทยลื้อ ส่วนใหญ่จะไม่ได้เข้าโรงเรียนซึ่งเป็นของรัฐบาลและสอนภาษาพม่า ผู้หญิงเหล่านี้มักจะพูดภาษาพม่าไม่ได้เลย ในขณะที่กลุ่มเชื้อสายพม่า พม่าอินเดีย อาข่า มักจะเคยได้เรียนหนังสือบ้าง บางคนจบการศึกษา 6-8 ปี และมีบางคนได้เรียนจนจบระดับมัธยมศึกษา

(2) ผู้หญิงจากจีน

หญิงสาวจากแคว้นสิบสองปันนาและเมืองชาวไทยลื้อในเขตใกล้เคียงมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นอีกกลุ่มใหญ่ที่เดินทางเข้ามาสู่สถานบริการประเทศไทย ยูนนานเป็นมณฑลตอนใต้ของจีนที่มีพรมแดนติดรัฐฉานของพม่า และสิบสองปันนา ก็คืออาณาจักรไทยลื้อหรือเชียงรุ่งที่เคยรุ่งเรืองในอดีต ซึ่งมีอาณาเขตดั้งเดิมกินเข้ามาถึงบางส่วนของพม่า ไทย ลาว ผู้คนในสี่เหลี่ยมคือ เชียงรุ่ง เชียงตุง เชียงคำ (หลวงพระบาง) และเชียงใหม่ ต่างเดินทางไปมาหาสู่กันมาช้านานด้วยความที่มาจากรากฐานเผ่าพันธุ์เดียวกัน หรือเป็นเครือญาติกัน มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่กันและกัน นับตั้งแต่รัฐบาล 4 ชาติประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว และจีนประกาศความร่วมมือในโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคมในดินแดนแถบนี้ได้รับการปรับปรุงให้สะดวกสบายและรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้ผู้หญิงกลายเป็นสินค้าประเภทหนึ่งที่ถูกขนส่งขึ้นล่อง และแลกเปลี่ยนกันระหว่างประเทศทั้งหลายนี้

แม้ยังคงมีรายงานว่าผู้หญิงเชื้อสายจีนที่ถูกล่อลวงมาบังคับค้าบริการในประเทศไทย และบางกลุ่มที่เต็มใจเดินทางเข้ามาเอง แต่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้เขียนยังไม่เคยพบผู้หญิงเชื้อสายจีนแท้ และไม่เคยถูกบอกเล่าจากหญิงบริการและเจ้าของสถานบริการเลย ‘ผู้หญิงจีน’ ที่พบล้วนเป็นชาว ‘ไทยลื้อ’ จากแถบสิบสองปันนาทั้งสิ้น บางคนพูดภาษาจีนได้เพราะเคยเรียนในโรงเรียนจีน แต่บางคนก็พูดไม่ได้เลยเพราะไม่เคยเข้าโรงเรียนหรือออกจากโรงเรียนเร็วเกินไป ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์สาวไทยลื้อจากสิบสองปันนาต่อไปนี้

คนสิบสองปันนาก็เป็นคนเมือง เป็นคนไทยลื้อเหมือนเมืองยองนี้แหละ แต่บางทีเพื่อนๆไทยใหญ่นี้ เขาก็เรียกหนูว่าคนจีนเพราะมาจากเมืองจีน บางทีใครถาม หนูก็บอกว่าเป็นคนจีน แต่จริงๆไม่ใช่หรอก คนจีนจริงๆคงมาเมืองไทยกันไม่เยอะ มีก็พวกจีนฮ่อ หนูอยู่บ้านก็พูดภาษาเมือง (ไทยลื้อ) ตัวหนังสือก็มี แต่เขาให้ผู้ชายเรียนที่วัด หนูได้เรียนหนังสือจีน ก็อ่านเขียน แล้วก็พูดจีนได้ หนูมาแรกๆก็พูดไทยไม่ได้ แต่ฟังก็เข้าใจ พูดไทยง่ายกว่าพูดจีน

(คำนำหน้า อายุ 29 ปี ชาวไทยลื้อจากสิบสองปันนา ประเทศจีน หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

(3) ผู้หญิงจากลาว

ผู้หญิงลาวที่ข้ามฝั่งโขงเข้ามาทำงานในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากส่วนชนบทแถบชายแดน เช่น บ่อแก้ว ชัยบุรี กำแพงเมืองเวียงจันทน์ แขวงบ่อคำไทร แขวงคำม่วน สาระขัน สุวรรณเขต จำปาศักดิ์ เป็นต้น บางกลุ่มจะเป็นชาวเขาหรือชนกลุ่มน้อยในลาวที่พูดภาษาลาวไม่ได้เลย ได้แก่ เย้า หรือ ขมุ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ล้าหลังในทุกๆ ด้านไม่ว่าเป็นเรื่องการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปการอื่นๆ ประชาชนบริเวณชายแดนไทย-ลาวมีสัมพันธไมตรีแน่นชิดกันมานานแล้ว และไปมาหาสู่กันอยู่เสมอแม้ในช่วงที่มีการสู้รบในลาวก็ตาม ปัจจุบันประชาชนลาวสามารถเดินทางข้ามไปมาผ่านจุดผ่านแดนโดยจะได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในฝั่งไทยได้ 3-7 วัน และหรือสามารถลักลอบเข้าเมืองเพื่อมาหางานทำได้ไม่ยากนักโดยข้ามแม่น้ำโขง หรือเดินข้ามชายแดนในบางจังหวัด

จากการศึกษาหญิงบริการลาวในจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงจากลาวในการศึกษานี้ส่วนใหญ่ทำงานในช่องเล็กๆ ในหมู่บ้านติดชายแดน มีอายุอยู่ระหว่าง 14-35 ปี ระยะเวลาการทำงานมีตั้งแต่สั้นที่สุดไม่เกิน 8 เดือน จนถึงยาวนานเป็น 20 ปี ซึ่งแสดงว่าได้มีการเดินทางของหญิงลาวข้ามชายแดนมาทำงานค้าประเวณีมานานแล้ว เหตุที่ส่วนใหญ่เลือกทำงานไม่ทางชายแดน ก็เพราะเป็นพื้นที่ที่มีสังคมวัฒนธรรมและภาษาใกล้เคียงกับถิ่นเดิม และเพื่อที่จะเดินทางไปเยี่ยมบ้านได้เสมอ จำนวนหนึ่งของผู้หญิงลาวตัดสินใจทำอาชีพนี้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเพื่อหารายได้ให้ครอบครัวแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้หญิงมีอายุประสบปัญหาเลิกร้างกับสามีและต้องรับภาระเลี้ยงดูลูก แต่จำนวนมากถูกล่อลวงเข้าทำงานบริการทางเพศโดยไม่เต็มใจ (Nantachukra อ้างถึงใน Trakullertsathien, Bangkok Post, 3 May 1997)

เด็กหญิงจากลาวที่ถูกลวงมาขายให้แก่โรงงานที่บังคับใช้แรงงานเด็ก ส่วนหนึ่งจะถูกขายให้สถานบริการแถบภาคกลาง กรุงเทพฯ และกระจายไปถึงทางใต้เช่นกัน แต่ก็ยากที่จะพบตัวผู้หญิงลาวเหล่านี้เพราะรูปร่างหน้าตาและภาษาที่กลมกลืน จนยากที่จะแยกว่าเป็นผู้หญิงลาว หรือผู้หญิงชาวอีสาน อีกทั้งความคุ้นเคยที่มีต่อเมืองไทย ทำให้ผู้หญิงลาวสามารถแจ้งภูมิสำเนาโดยระบุถึงถิ่นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยได้ค่อนข้างชัดเจน อย่างไรก็ตามธุรกิจการค้าผู้หญิงลาวข้ามเข้าไทยยังไม่ขยายตัวใหญ่โตเท่ากับการค้าผู้หญิงจากพม่า แต่ก็มีความเป็นไปได้ว่าจะสามารถเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตามสภาพกระแสพัดแรงของบริโภคนิยมที่แพร่ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และผ่านโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ในประเทศลาว และอำนาจซื้อบริการทางเพศในประเทศไทยที่ไม่เคยปรากฏว่าอ่อนกระแสง

(4) ผู้หญิงจากเวียดนามและเขมร

ในชายแดนด้านตะวันออกติดประเทศเขมร หญิงสาวจากเวียดนามตอนใต้ เช่น จากเมืองเอยาง ไช่ฮอน เจาตัน ถูกชักนำข้ามประเทศเขมรเข้ามาจนถึงสถานบริการฝั่งไทย รายงานการวิจัยเพื่อประเมินผลการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวีและเอดส์ทางแถบชายแดนไทย-เขมร (Pramualratana et al.1995:20) สรุปถึงเครือข่ายของขบวนการนำเข้าผู้หญิงเวียดนามผ่านประเทศเขมรว่า มีการพัฒนามากกว่าเครือข่ายของประเทศเขมรเอง สถานบริการทางเพศในชายแดนเขมรแถบติดอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีคนเวียดนามเป็นเจ้าของและนำผู้หญิงขึ้นล่องเอง ผู้เขียนเองได้ลงสำรวจสถานบริการทางเพศในตลาดปอยเปตเมื่อปลายปี 2537 พบว่าการค้าบริการคึกคักมากกว่าเมื่อไปสำรวจอีกครั้งหนึ่งเมื่อเดือนกันยายน 2539 นี้ โดยในปี 2537 ที่ปอยเปตมีช่องเปิดเผยอยู่เต็มตลาดมากกว่า 40 แห่ง มีหญิงบริการประมาณ 250 คน และมีหญิงบริการชาวเวียดนามมากกว่าชาวเขมรประมาณ 2:1 แต่ในปี 2539 แม้การค้าขายค่อนข้างเงียบเหงา แต่การค้าบริการทางเพศก็มีได้ขบเซาตามลงไปมากนัก ในรายงานการสำรวจเรื่อง 'Cambodian and Vietnamese Sex Workers along the Thai-Cambodian Border' ที่ลงพื้นที่ปลายปี 2539 ระบุว่ามิสถานบริการทางเพศในตลาดปอยเปตอยู่ 42 แห่ง และมีหญิงบริการรวม 162 คน เป็นหญิงชาวเขมร 122 คน และ ชาวเวียดนาม 40 คน (GAATW, IOM, and CWDA 1997: 8)⁴

ดูเหมือนผู้ชายไทยจะมีความเชื่อว่า 'สาวญวน' นั้นสวยดึงดูดใจ ในขณะที่ 'สาวเขมร' ไม่เป็นที่นิยมมากนัก จึงมีสาวบริการชาวเวียดนามถูกส่งเข้าไปรับแขกชาวไทยในเขตอำเภออรัญประเทศอยู่เสมอ จนแม้แต่เด็กชาวเขมรที่มาร่วงขอทานคนไทยที่ไปซื้อของในตลาดโรงเกลือฝั่งไทยก็นำมาล้อเลียนกันเล่นและผู้เขียนได้ยินเองกับหู ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของหญิงบริการไทยในจังหวัดภาคตะวันออกใกล้เคียง

..คนไทยชอบไปเล่นสาวญวนปอยเปต ครั้งละร้อย (หัวเราะสนุก) ไปเล่นไม่ใช่ยุ่งยงติดเอดส์ ตายสาวเขมรก็มี..แต่สาวญวนสวยๆเยอะเยอะ ที่ฝั่งนี้เธอ..ไม่มีหรอก แต่เรียกให้เขาข้ามมาก็ได้ แพงๆกว่านะ...

(กลุ่มเด็กๆขอทานชาวเขมร พบเมื่อเดือนกันยายน 2539)

...แขกหนูเชื่อว่าถ้าจะเอาคนญวนก็ต้องโทรศัพท์เรียกมาโรงแรม เป็นพวกนางโหรนั่นแหละ.. เขาว่าพวกนี้ขาว สวย หุ่นดีกว่าพวกหนู ..ก็ไม่รู้จะว่าเขายู่งกันยังงี้ แต่คิดว่าน่าจะปนๆกับ พวกนางโหรคนไทยมั้ง อาจจะมียพวก 'เอ' คุ่มอะไรเงี้ย.. ราคาที่เท่ากับพวกหนูแหละ ออฟฟิศก็ประมาณพันนึง..

(ฝน อายุ ๑๘ ปี พนักงานเต้นอะโกโก้ ในบาร์ทางชายแดนภาคตะวันออก)

⁴ รายงานนี้เป็นการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์การนำเข้าผู้หญิงและเด็กจากประเทศเขมรและเวียดนามมาค้าในประเทศไทย ดำเนินงานโดย GAATW - Global Alliance Against Trafficking in Women, IOM - International Organisation for Migration และ CWDA - Cambodian Women's Development Association เพื่อช่วยเหลือผู้นำผู้หญิงและเด็กส่งกลับบ้านเกิดของตนเอง

ในรายงานเดียวกันที่อ้างถึงข้างต้น (GAATW, IOM, and CWDA 1997:9) ระบุว่า อำเภอคลองใหญ่ ซึ่งเป็นอำเภอชายแดนติดเขมรในจังหวัดตราด (โปรดดูแผนที่ 2 หน้า 35 ประกอบ) เป็นพื้นที่ที่มีการนำหญิงเวียดนามและเขมรเข้ามาค้าบริการจำนวนมาก เฉพาะสถานบริการในตัวอำเภอเองซึ่งมีช่องขนาดใหญ่อยู่ 3 แห่ง และโรงแรม 5 แห่ง **ไม่มีหญิงบริการชาวไทยเลย** ในจำนวนหญิงบริการประมาณ 120 คน เป็นชาวเวียดนาม 100 คน และเขมร 20 คน แต่ในหมู่บ้านประมง 2 แห่ง ซึ่งมีช่องขนาดเล็กรวมกันประมาณ 40 ช่อง มีหญิงบริการเขมรมากกว่าเวียดนามคือในจำนวนรวม 120 คนเหมือนกัน เป็นชาวเขมรถึง 80% เป็นเวียดนาม 15% และที่เหลือ 5% เป็นหญิงไทย สาเหตุหลักที่มีการนำเข้าหญิงต่างชาติมาค้าบริการมากในแถบนี้ นอกจากเพราะเป็นเขตชายแดนแล้ว สาเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งมาจากการหย่อนยานของการบังคับใช้กฎหมาย ในรายงานดังกล่าวระบุว่าเจ้าของสถานบริการส่วนใหญ่ถ้าไม่เป็นตำรวจเอง ก็เป็นญาติพี่น้องของตำรวจในท้องถิ่น

ผู้หญิงทางฝั่งตะวันออกนี้ มีทั้งที่เข้ามาทำงานถาวรในสถานบริการฝั่งไทย และข้ามไปกลับตามช่องผ่านแดนตามแต่ลูกค้าจะเรียกหา อีกส่วนหนึ่งจะถูกนายหน้าล่องลงมาสู่จังหวัดภาคตะวันออกอื่นๆ และภาคกลาง เจ้าของสถานบริการหญิงแถบภาคกลางคนหนึ่งกล่าวว่า เคยรับผู้หญิงเขมรที่ถูกนายหน้าชักจูงออกมาจากศูนย์อพยพเข้าทำงาน 2 คน แต่ปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีอีก จากสภาพประเทศที่มีสงครามมาตลอด 20 ปีอย่างกัมพูชา ทำให้คาดการณ์ได้ว่า เมื่อใดที่มีกระบวนการชักนำและส่งขายผู้หญิงจากเขมรอย่างเป็นระบบ คงจะมีเด็กสาวจากเขมรก้าวสู่การค้าประเวณีอีกไม่น้อย

(5) ผู้หญิงไร้สัญชาติตามรอยตะเข็บชายแดนในเขตประเทศไทย

ในแง่ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ กลุ่มคนมาก่อนประเทศ และประเทศเองก็มาก่อนการทำแผนที่ที่ชัดเจนขอบเขตของรัฐ จึงเป็นปรากฏการณ์สามัญอย่างยิ่งที่ผู้คนที่มีถิ่นที่อยู่ตามรอยตะเข็บของประเทศต่างๆ มักข้ามไปมาหาสู่กัน ประเทศไทยและประเทศไทยก็ได้เป็นข้อยกเว้น ก่อนที่เส้นพรมแดนจะลากแบ่งแยก ประชาชนตามแถบชายแดนไม่ว่าจะเป็นไทย-พม่า ไทย-ลาว ไทย-เขมร และไทย-มาเลเซีย ส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายเผ่าพันธุ์เดียวกันและหรือเป็นเครือญาติกัน และมีการอพยพของประชาชนไปมาระหว่างประเทศเสมอ และแน่นอนว่ามีประชาชนต่างชาติในแถบชายแดนนี้ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตชายแดนไทย เริ่มจากการข้ามเขตมาอาศัยกับญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก จนกระทั่งชักชวนขยายวงญาติมิตรไปเรื่อยๆ จนบางแห่งกลายเป็นชุมชนใหญ่

เมื่อเอากฎเกณฑ์เรื่องกฎหมายการเข้าเมืองเข้ามาจับ คนข้ามชาติกลุ่มนี้จำนวนมากจะกลายเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย บางกลุ่มได้รับการทำทะเบียนและบัตรเพื่อผ่อนผันให้อยู่ได้ชั่วคราว แต่บางกลุ่มก็ไม่มีหลักฐานค่านุญาตใดๆเลยแม้จะมีถิ่นฐานอยู่ก่อนข้างถาวรก็ตามที่ ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่จัน แม่สาย จังหวัดเชียงราย หรือ หลายอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีครอบครัวชาวไทยใหญ่และไทยลื้อมากมายมารวมตัวอยู่เป็นหมู่บ้านถาวรจนเกิดลูกเกิดหลาน เด็กๆเติบโตขึ้น เรียนรู้ภาษาวัฒนธรรมไทย และหัดเขียนอ่านภาษาไทยจนเหมือนคนไทยทุกประการ แต่ยังคงไร้สัญชาติ ไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่มีบัตรประชาชน และไม่มีสิทธิจะเดินทางหรือทำงานในเขตอื่นๆ ของประเทศไทย ในจังหวัดอื่นๆก็เช่นกัน แถบชายแดนจังหวัดตากและกาญจนบุรี ยากจะที่แยกระหว่างชาวกะเหรี่ยงฝั่งไทยและกลุ่มที่อพยพจากพม่ามาตั้งรกรากใหม่ได้ เด็กๆลูกหลานชาวมอญลี้

ภัยที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ก็เรียนหนังสือและพูดภาษาไทยทุกคน คนไทยอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พูดภาษาเขมรมากกว่าภาษาไทย และยากที่จะแยกออกจากคนเขมรที่ลักลอบเข้ามาทำงาน เด็กๆในชายแดนจันทบุรี จำนวนมากก็มีเชื้อสายเขมรและไร้สัญชาติ รวมทั้งแถบชายแดนด้านติดลาวหลายจังหวัด เช่น เลย หนองคาย นครพนม เป็นต้น

ผู้หญิงในสถานบริการจำนวนหนึ่งมีถิ่นที่มาจากชายแดนไทยดังกล่าว สถานภาพทางกฎหมายของผู้หญิงเหล่านี้ยังคงนับว่าเธอเป็นคนต่างชาติ เพราะเธอไม่ได้มีสัญชาติไทย ไม่ได้รับสิทธิใดๆ เฉกเช่นคนไทย หญิงไร้สัญชาติจะต่างกับผู้หญิงข้ามชาติธรรมดา ตรงที่ดูเหมือนคนไทยมาก ไม่ว่าจะเป็นกิริยา สำเนียงภาษา การแต่งกาย และส่วนใหญ่อ่านเขียนหนังสือไทยได้ด้วย หญิงสาวที่เกิดหรือเติบโตขึ้นในฝั่งไทยจะมีความเป็น 'คนเมือง' มากกว่ากลุ่มที่ข้ามชาติมาจากส่วนลึกของประเทศเพื่อนบ้าน พวกเธอจะดูมีความมั่นใจมากกว่า คล่องแคล่วกว่า และบางคนก็กลายเป็นคนคอยดูแลหรือให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่เพิ่งมาจากอีกฟากของพรมแดน เรื่องราวตัวอย่างต่อไปนี้ยังมีคล้ายคลึงกันอีกมากมาย

...ก็มาได้ 17 ปีแล้วนะเจ้า เป็นเอาใส่หลังเดินมา 7 วันก็ถึงฝาง ก็อยู่โดยพี่สาวที่อ้างขางนะเจ้า อู้ภาษาพม่าได้แล้วนะ เจ้าพ่อเป็นไปฟังเป็นไปก็อู้ภาษาเมืองจะอู้ บ่อยากบักพม่าดอกเจ้า ก้าว...มีบัตรมีหยั่ง อู้ภาษาก็บ้าง ทหารพม่ามันจะเหมือนทหารไทยกา... น้องมีญาติพี่น้องอยู่ตางโน้น ก็บู้จักหน้าตากันแล้ว ก็อู้สิกว่าบ้านอยู่เมืองไทยเป็นคนไทยนี้แหละเจ้า

(จัน อายุ 24 ปี ลูกครึ่งพม่าอินเดียน-ไทยใหญ่จากเมืองปัน รัฐฉาน ประเทศพม่า
หญิงบริการคาราโอเกะในชายแดนภาคเหนือ)

...พ่อแม่เขาย้ายมาตั้งแต่แก้วอายุได้ 3 ขวบ เขาก็ไม่ค่อยเล่าให้ฟังหรอกว่าที่นั่นมันเป็นยังไง บางทีนึกอยากกลับไปเที่ยวดูนะ แต่ก็ไม่เคยคิดว่าเป็นบ้านเกิดอะไรหรือหรอก แก้วว่าแก้วเหมือนเป็นคนไทยไปแล้ว อย่างไปเชียงตุงก็ต้องเสียค่าผ่านด่านเป็นหมื่นเพราะไม่มีบัตรพม่า แต่อยู่ที่นี่แก้วมีบ้าน แก้วได้เรียนหนังสือ แล้วตอนนี้ได้บัตรสีชมพูแล้ว ถ้ามีทางทำบัตรไทยได้ก็จะทำ... พวกที่มาใหม่เขาก็เห็นว่าเมืองไทยสนุก อยากมาเที่ยวดู...(หัวเราะ) แก้วก็เฉยๆ

(บัวแก้ว อายุ 20 ปี ชาวไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า
มีบ้านและครอบครัวอยู่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้เรียนหนังสือไทยถึงชั้นป.6
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ตากับยายฟ้าอยู่ที่นี้มานานมากๆแล้ว ตอนนั้นนี่มีเรื่องรุ่นๆที่เชียงตุง แม้มักอุ้มท้องพาฟ้าหนีพม่า พ่อฟ้าเป็นทหารพม่า แล้วตากับยายเกลียดพม่ามากๆ บางทีฟ้าคิดว่าถ้าฟ้าได้อยู่กับพ่อเขาก็คงจะรักฟ้า ญาติทางนั้นเคยมาที่แม่สายแล้วเอารูปฟ้าไปให้พ่อดูเหมือนกัน แต่ถ้าให้ไปอยู่พม่าจริงฟ้าก็ไม่เอา บ้านฟ้าอยู่ที่นี้ ฟ้าพูดไทย เรียนหนังสือไทย แล้วพม่าก็ไม่ใช่ประชาธิปไตยเหมือนเมืองไทยด้วย

(ฟ้า อายุ 18 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่เกิดอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย)

เรียนเกือบจบม.3 ของการศึกษานอกโรงเรียนแต่ออกกลางคันเพราะรู้ว่าจะไม่ได้วุฒิ
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ทางแถบชายแดนภาคเหนือได้กลายเป็นเป้าหมายใหม่ของนายหน้าที่จะชักนำหรือหลอกล่อเด็กผู้หญิงชนกลุ่มน้อยมาค้าบริการ (กฤตยา อาชวนิจกุล 2537) สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปนี้ทำให้องค์กรพัฒนาเอกชนต้องปรับตัวในการทำงานไปด้วย ดังคำบอกเล่าจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิแห่งหนึ่ง ที่เคยมีพื้นที่การทำงานในภาคเหนือและอีสานเพื่อต่อต้านขบวนการล่อหลอกล่อเด็กผู้หญิงมาค้าประเวณีว่า ‘เดี๋ยวนี้เด็กไทยถูกหลอกล่อมีน้อยลงมากแล้ว ตอนนี้ทางมูลนิธิกำลังจะปรับ พื้นที่การทำงานไปที่หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยตามชายแดน เราคงต้องเริ่มต้นการรณรงค์นับหนึ่งกันใหม่เหมือนกับที่เคยทำในหมู่บ้านไทยเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ในพื้นที่แถบนี้ชาวบ้านยังไร้เดียงสาอยู่มาก ถูกหลอกล่อจากพวกนายหน้าได้ง่ายๆ’

(6) ผู้หญิงจากประเทศอื่นๆที่ไม่มีพรมแดนติดประเทศไทย

มีข่าวคราวเสมอมาเกี่ยวกับผู้หญิงจากต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาโดยใช้วีซ่านักท่องเที่ยวเพื่อขายบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงตะวันตกผิวขาวเป็นที่นิยมของชายไทยกระเป๋านามาก พวกเธอส่วนใหญ่เดินทางกันมาจากประเทศทางยุโรปตะวันออกที่เศรษฐกิจตกต่ำ อดีตสหภาพโซเวียต และประเทศแถบลาตินอเมริกา โดยจะเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่เศรษฐกิจดี หรือเมืองท่องเที่ยวทั้งหลาย ผู้หญิงกลุ่มนี้มักไม่รวมตัวกันอยู่ตามสถานบริการ มีส่วนน้อยที่อยู่ในคอกเทลเลาจน์ระดับสูง โดยมากมักจะทำงานอิสระโดยมีคนคุมแก๊งค์อีกชั้นหนึ่งและออกหาแขกตามสถานเริงรมย์ต่างๆ หรือมีการติดต่อกับเอเจนต์ ซึ่งจะมีรูปถ่ายพวกเธอไว้เป็นอัลบั้มให้แขกเลือก มีตัวอย่างของรายงานเรื่องนี้ในนิตยสารภาษาอังกฤษในประเทศไทยชื่อ ‘คาราวาน’ (Caravan The Magazine) ที่ตีพิมพ์เรื่องราวของสาวบริการจากรัสเซียในประเทศไทย โดยการติดต่อซื้อบริการทางโทรศัพท์ที่ทำได้จากโฆษณาในสมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองในราคา 5,000 บาท ในบทความนี้ยังกล่าวถึงความเป็นไปได้ที่จะซื้อบริการจากสาวยุโรปชาติอื่นๆ ได้แก่ ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน ที่มีลูกค้าหลักคือคนไทยและคนเอเชียในประเทศไทย เช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน (Williams 1994:30-31)

หญิงสาวจากประเทศทางตะวันตกบางคนเข้ามาตามคำชักชวนของเพื่อนหรือคนรู้จัก เมื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร และที่อยู่ของคนกลางที่จะติดต่อได้แล้วก็ตัดสินใจชักชวนกันมาทำงาน นอกจากนี้ยังมีบางกลุ่มที่เข้ามาโดยการชักนำของนายหน้าในประเทศต้นทาง หญิงสาวบางคนไม่ได้ตั้งใจว่าจะประกอบเป็นอาชีพอย่างเป็นล่ำเป็นสันแต่เริ่มแรก หากเมื่อเห็นว่าหญิงผิวขาวเป็นที่ต้องการของลูกค้าชาวไทย ทั้งค่าครองชีพและข้าวของในประเทศนี้ก็ถูกกว่าถิ่นที่จากมา ผู้หญิงหลายๆคนจึงต่อวีซ่าแล้วซ้ำอีก เพื่อที่จะใช้ชีวิตสะดวกสบายกว่าเมื่ออยู่บ้านเกิด หรือเพื่อสะสมเงินทองให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย ซึ่งอาจจะคือทุนท่องเที่ยว ทุนทำการค้าเล็กๆน้อยๆ หรือทุนการศึกษาสำหรับบางคน (Cabrera 1966:32) ในการเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้แม้มิได้พบหญิงสาวกลุ่มนี้โดยตรง แต่จากการสอบถามจากกลุ่มข้างเคียงได้ข้อมูลยืนยันดังนี้

ผู้หญิงฝรั่งเธอ.. ก็เคยหักท่ายุกัน เขาจับแขนเราก็จับแขน ที่เห็นก็มีเยอรมัน โปแลนด์ ยังการ์ ลิงคโปร์ ฟิลิปินส์ เขาพูดไทยกันไม่ได้หรอก มาที่ก็ไม่นานมาก เต็มที่สองอาทิตย์ก็หายหน้าไปสอง อาทิตย์เดือนหนึ่ง แล้วก็มาใหม่ มีราวๆ ๑๐ คนนะที่เห็นหน้าประจำ แต่ละปีก็ไม่ซ้ำหน้า ดูๆก็เหมือน นักท่องเที่ยวนี้แหละ แต่พวกเราดูกันออก รู้กัน

(‘บอย’ ชายไทยแปลงเพศวัย 32 ปี จากจังหวัดภาคอีสาน ชายขายบริการอิสระในจังหวัดท่องเที่ยวทางภาคใต้)

2.4 การคาดประมาณจำนวนหญิงบริการข้ามชาติในประเทศไทย

การคาดประมาณนี้ใช้ฐานตัวเลขการสำรวจสถานบริการทางเพศและผู้ให้บริการทางเพศ ปี 2539 ที่ดำเนินงานโดยกระทรวงสาธารณสุข วิธีการคาดประมาณทำอย่างตรงไปตรงมาคือ ทำการคาดประมาณว่าในแต่ละจังหวัด จะมีสัดส่วนของหญิงบริการข้ามชาติเท่าไร จากจำนวนหญิงบริการรวมในจังหวัดนั้นๆ การกำหนดอัตราร้อยละนี้ใช้ดุลยพินิจของผู้เขียนทั้งสองที่ได้ลงคลุกคลีทำงานในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่องมามากกว่าหนึ่งปี ดังนั้นในการทำความเข้าใจต่อวิธีการคาดประมาณครั้งนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องอธิบายถึงวิธีการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขก่อนว่า มีการตกจดยากน้อยเพียงไร เพื่อคาดประมาณอัตราการตกจดยมาคำนวณจำนวนหญิงบริการให้ใกล้เคียงความจริงมากขึ้น

การสำรวจครั้งนี้เป็นปีแรกที่มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าร่วมด้วย ในรูป ‘คณะกรรมการพัฒนาระบบการสำรวจสถานบริการทางเพศ’ โดยมีกานินยามคำจำกัดความต่างๆที่รัดกุมขึ้น และไม่มีการแบ่งสถานบริการทางเพศเป็นแบบตรงและแบบเบ็ดเตล็ดอย่างแต่ก่อน ในจำนวนสถานบริการทางเพศ 25 ประเภทนั้นหมายถึง เป็นสถานที่ที่มีลักษณะการให้บริการโดยเปิดเผยแก่สาธารณะ การนับจดนั้นจะนับผู้ให้บริการทั้งหมดในสถานบริการ โดยแบ่งเป็นหญิงและชาย ในช่วงเวลาการสำรวจระหว่างวันที่ 1-31 มกราคม 2539 พบว่ามีสถานบริการทางเพศรวม 7,318 แห่ง มีผู้ให้บริการทางเพศ 66,190 คน เป็นหญิงบริการ 64,245 คน และชายบริการ 1,945 คน

วิธีการสำรวจใช้แผนที่ประกอบ (geographical mapping) และนับสถานบริการและผู้ให้บริการทุกรายแบบเดียวกับการสำรวจสำมะโนประชากร หน่วยงานดำเนินงานหลักในต่างจังหวัดคือเจ้าหน้าที่จากหน่วยกามโรค และโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานครจะเป็นการสำรวจร่วมกันระหว่างศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร กับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ทำให้ผลการสำรวจครั้งนี้มีการตกจดยานสถานบริการน้อยลงคือ ปี 2538 นับจดจำนวนสถานบริการได้ 6,563 แห่ง แต่นับจดจำนวนหญิงบริการได้ 79,280 คน ซึ่งมากกว่าปี 2539 อยู่ประมาณ 4,000 คน

ถึงกระนั้นก็ตามเมื่อเปรียบเทียบจำนวนสถานบริการและจำนวนผู้ให้บริการในพื้นที่ที่ผู้เขียนทั้งสองได้ลงทำงานอย่างต่อเนื่องพบว่ายังมีการตกจดยค่อนข้างมาก ยกตัวอย่างเช่น จำนวนช่องที่รายงานโดย GAATW, IOM, CWDA 1997 ที่อ้างถึงข้างต้น ได้ระบุ **จำนวนช่องเฉพาะในอำเภอเดียวของตราด** ว่ามีมากกว่า 40 แห่ง และมีหญิงบริการในอำเภอนั้นมากกว่า 200 คน แต่ในรายงานสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขพบ **จำนวนช่องทั้งจังหวัด** มีเพียง 20 แห่ง และมีหญิงบริการอยู่ 147 คน ต่อประเด็นการตกจดยนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ เพราะเป็นธรรมชาติของ

การสำรวจสำมะโนขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถนับได้ครบถ้วน จึงต้องมีการประเมินอัตราการตกจอดไว้เสมอ จนวิธีการประเมินอัตราการตกจอดกลายเป็นศาสตร์ย่อยๆ แขนงหนึ่งในสาขาวิชาประชากรศาสตร์

ในรายงานการสำรวจเองได้กล่าวถึงความยากลำบากของการสำรวจหลายประการ ได้แก่ สถานบริการทางเพศแบบแอบแฝงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นมาก ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ในการค้นหา แต่การใช้วิธีการสำรวจเชิงแผนที่เข้าช่วยก็ทำให้การค้นหาทำได้ดีขึ้น แต่สถานบริการแบบแอบแฝงที่เข้านับจดได้ เจ้าของ หรือผู้จัดการ หรือผู้ดูแลมักปฏิเสธว่า พนักงานไม่ได้ให้บริการทางเพศ และถ้ามีการให้บริการจริงก็เป็นเรื่องส่วนตัวของพนักงานแต่ละคน ไม่เกี่ยวกับสถานบริการ แต่อย่างใด กลุ่มหญิงบริการประเภทนางทางโทรศัพท์ที่ไม่มีที่ทำงานก็ยิ่งตรวจนับได้ยากมากขึ้นไปอีก (ดูรายละเอียดในบทที่ 7) เพราะเหตุนี้เองการนับจดจำนวนหญิงบริการจึงลดลงจากปี 2538 นอกจากนี้แล้ว นโยบายการปราบปรามโสเภณีเด็กก็เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขในหลายพื้นที่ไม่สามารถรายงานผลตามข้อเท็จจริง เพราะจะขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันด้านอื่นๆ ในพื้นที่นั้นๆ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการคาดประมาณครั้งนี้คือ เป็นการคาดประมาณจำนวนหญิงบริการต่างชาติที่ทำงานค้าบริการทางเพศในประเทศไทย มิใช่การคาดประมาณจำนวนผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงนำมาค้าบริการ เพราะกระบวนการชักนำสู่อาชีพค้าบริการนั้นมีทั้งล่อลวงบังคับตรงไปตรงมา จนถึงเต็มใจทำเอง โดยสถานการณ์ทั้งหลอกลวงและเต็มใจอาจเกิดขึ้นกับผู้หญิงคนเดียวกันแต่ในช่วงต่างเวลา (รายละเอียดเรื่องนี้อยู่ในบทที่ 5) ผู้เขียนได้ประเมินว่ามีการตกจอดจำนวนหญิงบริการอยู่ระหว่าง 10%-40% แปรผันไปตามพื้นที่ จังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่ผู้เขียนลงทำงานต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันพบว่าการตกจอดค่อนข้างสูงถึง 40% อย่างไรก็ตามผู้เขียนจะใช้อัตราการตกจอดโดยเฉลี่ยว่ามีประมาณ 20% ในทุกจังหวัด เพื่อกำหนดจำนวนหญิงบริการใหม่ในแต่ละจังหวัด โดยจำนวนรวมหญิงบริการทั้งประเทศหลังการปรับตามอัตราการตกจอด 20% แล้วคือ 77,094 คน หลังจากนั้นจึงทำการคาดประมาณจำนวนหญิงบริการต่างชาติเป็นรายจังหวัด จากประสบการณ์ภาคสนามผู้เขียนพบว่า จำนวนหญิงบริการข้ามชาติแปรผันสูงมากในแต่ละจังหวัดคือ ตั้งแต่ไม่มีเลย 0% จนถึงประมาณ 40% ของจำนวนรวมหญิงบริการ ในพื้นที่แบ่งจังหวัดที่คาดว่ามิใช่หญิงบริการต่างชาติออกเป็น 5 ระดับคือ

- ไม่มีเลยหรือมีน้อยมากคิดเป็น 0% มีอยู่ 23 จังหวัด
- มีน้อยคิดเป็น 5% ของจำนวนรวมหญิงบริการ มีอยู่ 21 จังหวัด
- มีปานกลางคิดเป็น 10% ของจำนวนรวมหญิงบริการ มีอยู่ 20 จังหวัด
- มีค่อนข้างมากคิดเป็น 20% ของจำนวนรวมหญิงบริการ มีอยู่ 6 จังหวัด
- มีมากคิดเป็น 30% ของจำนวนรวมหญิงบริการ มีอยู่ 6 จังหวัด

ผลการคาดประมาณได้จำนวนหญิงบริการข้ามชาติรวม 12,607 คน หรือคิดเป็น 16% ของจำนวนหญิงบริการรวมทั้งประเทศ 77,094 คน ในที่นี้ประเมินว่า 90% คือแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มใหญ่ที่สุดคือ หญิงชาวไทยใหญ่ที่มีถิ่นฐานทั้งจากทางตอนเหนือของประเทศพม่าและทางตอนใต้ของประเทศจีน (ดูราย

ละเอียดในตอนที 3.3 บทที่ 3 ต่อไป) **ที่เหลือเป็นหญิงข้ามชาติมาจากประเทศอื่นๆ คือ จากประเทศยุโรปตะวันออก ตะวันตก รัสเซีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และฮ่องกง เป็นต้น**

มีข้อควรคำนึงซึ่งพึงตราไว้ ณ ที่นี้ สำหรับการนำจำนวนหญิงบริการข้ามชาติที่คาดประมาณได้ไปอ้างอิงคือ **หนึ่ง** การคาดประมาณข้างต้นนี้เป็นการคาดประมาณจำนวนหญิงบริการข้ามชาติ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในปี 2539 มิใช่ปริมาณจำนวนสะสม **สอง** การคาดประมาณนี้ยังขาดความสมบูรณ์เนื่องจากยังไม่สามารถคำนวณเวลาอายุการทำงานเฉลี่ยของผู้หญิงข้ามชาติ เนื่องจากยังไม่มีฐานข้อมูลที่เป็นแบบแผนหนักแน่นพอ แม้ว่าจากข้อมูลที่มีอยู่ยืนยันสอดคล้องกันว่า หญิงบริการข้ามชาติส่วนใหญ่จะเดินทางกลับบ้านอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และถ้าจะกลับมาทำงานต่อก็จะไม่กลับทันทีมักจะไปอยู่ครั้งละเกินหนึ่งเดือนขึ้นไป แต่หลายคนจะกลับไปเลย ข้อมูลจากเจ้าของสถานบริการและคนเชียร์แขกยืนยันว่า สถานบริการไม่เคยขาดแคลนหญิงต่างชาติ เพราะถ้าขาดไป 2-3 คนวันนี้ ก็สามารถติดต่อสั่งให้นายหน้านำผู้หญิงใหม่มาส่งทดแทนให้ได้ในอีกไม่กี่วันต่อมา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตราการหมุนเวียนหญิงบริการเข้าออกสถานบริการนั้นค่อนข้างสูง ผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้านมักจะไปๆมาๆ หลายครั้ง และอาจเปลี่ยนที่ทำงานถ้าพบว่ามิที่ให้อาชีพได้สูงกว่า หลายคนมาทำงานครั้งเดียวซึ่งอาจนานเป็นปี หรือเพียง 2-3 เดือนแล้วกลับบ้านเลย ลักษณะหลังมักเป็นหญิงจากประเทศแถบยุโรปตะวันออกและรัสเซีย ที่มาเมืองไทยเพื่อเที่ยวและทำงานเก็บเงินชั่วคราว รายได้ถ้าตั้งใจเมืองไทยก็อาจต่อวีซ่าไปๆมาๆหลายเที่ยว ถ้าเรานำอัตราหมุนเวียนนี้มาคำนวณด้วย จำนวนหญิงบริการข้ามชาติที่มาทำงานในประเทศไทย จะสูงกว่าจำนวนที่ประเมินข้างต้นพอสมควรทีเดียว

ดังนั้นตัวเลขการคาดประมาณ 12,607 คนที่ได้นี้จึงเป็นตัวเลขขั้นต่ำ และถ้าคำนวณย้อนกลับว่ามีการนำเข้าผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้านเริ่มเห็นชัดเจนตั้งแต่ปี 2534 (กฤตยา อาชวนิจกุล 2537, วรศักดิ์ มหัทธโนบล 2539) โดยใช้ฐานตัวเลขอยู่ที่ประมาณปีละหนึ่งหมื่นคน จนถึงขณะนี้จะมีผู้หญิงและเด็กจากประเทศเพื่อนบ้าน และชนกลุ่มน้อยตามรอยตะเข็บชายแดนไทย-พม่า ถูกนำมาเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศในประเทศไทยรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 60,000 คน

บทที่สาม

ว่าด้วยปัจจัยผลักดันในถิ่นต้นทาง

ตำรวจ ทหารพม่ามันไม่รักประชาชน

บังคับเอา ใช้งานเอาแต่ไม่มีค่าจ้าง อยากได้อะไรก็เรียกร้องเอา

ในบรรดาเหตุผลที่ทำให้มนุษย์ตัดสินใจย้ายถิ่น แรงจูงใจทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะความคาดหวังที่จะมีรายได้สูงขึ้น เป็นเหตุผลหลักที่สำคัญที่สุดของการย้ายถิ่นทุกรูปแบบและเกือบทุกเส้นทาง แรงงานที่โยกย้ายถิ่นที่อยู่เพื่อมาหางานทำ ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยหนุ่มสาว เป็นโสด มีการศึกษาน้อย มีทักษะในการทำงานไม่มากนัก กลัวเสี่ยงและกลัวเผชิญโชค แต่การย้ายถิ่นข้ามประเทศโดยการเข้าเมืองผิดกฎหมาย มีความเสี่ยงมากกว่าการย้ายถิ่นธรรมดาอย่างมากหลายเท่า ตามทฤษฎีการย้ายถิ่นประเภทแรงผลักแรงดูด (push-pull theory) จึงว่าไว้ว่า ถ้าไม่เป็นเพราะสภาพบีบบังคับที่บ้านเก่าประเทศเกิด ก็ด้วยสภาพโอกาสที่เปิดกว้างเอื้ออำนวยในประเทศปลายทางที่เขายวนและเชิญชวนให้เข้ามา หรือทั้งสองอย่างประกอบกัน

เมื่อประชาคมโลกสร้างกฎเกณฑ์ให้แต่ละประเทศต้องดีขอบเขตของแต่ละรัฐชาติขึ้น ทำให้กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณรอยต่อของประเทศถูกขีดให้ขึ้นสังกัดต่อประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือถูกกลืนเลยไม่ยอมรับให้ขึ้นอยู่กับรัฐใดรัฐหนึ่ง ความเป็นรัฐชาติจากการขีดเส้นตีตราขอบเขตขึ้นมาได้ข้ามความเป็นคน ทำให้คนบางกลุ่มบางเหล่ากลายเป็นมนุษย์ไร้ชาติหรือไร้สัญชาติ (stateless people) จนถึงทุกวันนี้ และภาวะของการเดินทางข้ามชาติจึงเป็นเรื่องปกติอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มคนที่มีถิ่นฐานบ้านเรือนตามรอยตะเข็บระหว่างรัฐชาติต่างๆ สภาพการไหลเคลื่อนของคนระหว่างสองรัฐชาติตามชายแดน บางครั้งจึงอาจไม่ใช่เป็นการย้ายถิ่นข้ามชาติ แต่เป็นการไปมาหาสู่และทำมาหากินกันปกติของคนชายแดน ภาพดังกล่าวที่ว่าเป็นจริงในเกือบทุกจังหวัดที่อยู่ตามรอยตะเข็บระหว่างรัฐไทยกับรัฐชาติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นชายแดนไทย-พม่า ไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา และไทย-มาเลเซีย ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 2

ถ้าพิจารณากันตรงไปตรงมาเฉพาะเส้นทางกล่าวได้ว่า กลุ่มคนที่ไหลเคลื่อนข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย มิได้มาจากบริเวณรอยต่อระหว่างประเทศอีกต่อไป เกิดแรงผลักดันให้คนที่อยู่ทางไกลชายแดนต้องการเดินทางเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล แรงผลักดันเห็นชัดเจนในประเทศพม่าที่ยังใช้อำนาจเผด็จการทหารปกครองและรังแกประชาชนของตน โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยรุนแรงมากขึ้นทุกที ส่วนแรงดึงดูดนั้นมาจากความต้องการแรงงานในจังหวัดชายแดนของไทยที่เพิ่มมากขึ้น จะด้วยเหตุผลที่ตลาดแรงงานขยายตัวเพราะมีการลงทุนมากขึ้น หรือเพราะคนไทยไม่ทำงานที่เรียกกันว่า เสี่ยง สกปรก และยากลำบาก หรือเพราะนายทุนต้องการแรงงานราคาถูกจากต่างชาติก็ตาม ประชาชนจากพม่าก็พากันหลั่งไหลมายังชายแดนไทยมากขึ้นเรื่อยๆ และเรื่อยๆ

ต่อสถานการณ์การหลอกลวง บังคับ หรือการล่อลวงอย่างแนบเนียน รวมถึงการชักนำให้ผู้หญิงข้ามชาติก้าวเข้าสู่อาชีพบริการทางเพศในประเทศไทย กล่าวได้ว่าที่สำเร็จลงได้เป็นเพราะปัจจัยหลักที่ผลักดันให้แรงงานหญิงเหล่านี้ต้องการจะออกมาทำงานนอกประเทศอยู่แล้ว ต่อประเด็นที่ว่า หญิงสาวหลายคนตั้งใจและเต็มใจเดินทางมาขายบริการ โดยไม่ได้ถูกบังคับจากนายหน้าหรือเจ้าของสถานบริการ แต่ข้อเท็จจริงหญิงกลุ่มนี้ก็คือเหยื่อของความกดดันอันเนื่องมาจากสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมประเพณีในถิ่นกำเนิดหรือในถิ่นที่อยู่เดิมนั่นเอง ในบทนี้จะอภิปรายถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างในประเทศต้นทางโดยเน้นเฉพาะประเทศพม่า ที่ปัจจุบันเป็นประเทศที่มีแรงงานหญิงข้ามชาติถูกลักลอบนำเข้ามาค้าบริการในประเทศไทยมากที่สุด⁵

3.1 ปัจจัยเชิงโครงสร้าง สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสถานการณ์ทางการเมือง

สงครามยืดเยื้อในประเทศกัมพูชาก่อให้เกิดภาวะความยากแค้น บ้านเมืองขาดการพัฒนาในทุกๆ ทาง ประชาชนต้องประสบปัญหามันแตกสาแหรกขาด สูญเสียสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้มีผู้หญิงหม้าย เด็กกำพร้า และคนพิการจำนวนมาก ประเทศเวียดนามเองก็ยังคงประสบปัญหาภาวะความยากจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท ในขณะที่เดียวกันระบบเศรษฐกิจการปกครองของลาวก็ผลักดันให้ผู้คนเกิดความปรารถนาดีนรมมาสู่ประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทย ที่มีภาพของเมืองสวรรค์เสริมด้วยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม นอกจากนี้แล้ว สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศในยุโรปตะวันออกและอดีตสหภาพโซเวียตก็ผลักดันให้ประชาชนพากันย้ายถิ่นออกหางานทำเพื่อสร้างโอกาสที่ดีกว่าให้แก่ชีวิตของตน หากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ยังเรียกได้ว่า มีระดับความรุนแรงของแรงผลักดันเทียบเคียงไม่ได้กับประเทศพม่า ซึ่งมีปัญหารุมเร้าภายในสลับซับซ้อน ด้วยผลจากการกระทำของรัฐบาลต่อพลเมืองของตนเอง

การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า

การปกครองโดยระบบเผด็จการทหาร ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลเก่าของนายพลเนวิน (2505-2531) หรือกลุ่มเหล่าเก่าในชุดใหม่คือรัฐบาลสโลร์ค (SLORC - State Law and Order Restoration Council) ได้สร้างปัญหาอันสืบเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีความรุนแรงนับแต่การกดขี่ขูดรีด การบังคับเกณฑ์แรงงานและลูกหาบ การบังคับโยกย้ายประชาชนออกจากถิ่นฐาน ไปจนกระทั่งถึงการทำทารุณกรรม การละเมิดทางเพศ หรือการกวาดล้างเช่นฆ่า ทั้งนี้ได้ส่งผลกระทบให้ประชาชนต้องพากันลี้ภัยไหลออกนอกประเทศ ทั้งในรูปแบบของแรงงานและผู้ลี้ภัย โดยผู้หญิงที่ก้าวสู่อาชีพขายบริการในประเทศไทยนั้น ล้วนแล้วแต่ถูกผลักดันด้วยปัจจัยดังกล่าวในรายละเอียดและความเข้มข้นที่ต่างกันออกไป

เป็นที่รู้กันว่า เศรษฐกิจของพม่านั้นตกต่ำมาตลอดระยะเวลาการปกครองโดยเผด็จการทหาร ประชาชนทั่วทั้งประเทศประสบกับปัญหาความเป็นอยู่แร้นแค้น ภาวะเงินเฟ้อ ข้าวยากหามาแพง การว่างงาน ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง การเปิดประเทศให้นานาชาติเข้าลงทุน นโยบายความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ (Constructive

⁵ ผู้สนใจในรายละเอียดโปรดดู พรสุข เกิดสว่าง และกฤตยา อาชวนิจกุล การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า: จากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ. 1 ใน 14 รายงานของชุดโครงการวิจัยนี้

Engagement) ของกลุ่มอาเซียนที่มีต่อประเทศพม่า และการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปี 1996 (Visit Myanmar Year) ล้วนเป็นช่องทางที่เปิดให้เงินทองหลั่งไหลเข้าสู่กระเป๋าของชนชั้นปกครองหรือกองทัพเท่านั้น นอกจากปากท้องของประชาชนยังทวีเหมือนเดิมแล้ว ประชาชนส่วนหนึ่งยังต้องรับภาระเป็นแรงงานที่ไม่ได้รับค่าจ้างในการตระเตรียมประเทศให้หน้าตาสวยงามพอที่จะต้อนรับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

แถบที่ราบตอนกลางประเทศพม่าจะเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ที่ประชาชนจะมีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงอดอยากยากแค้นจากระบบการปกครองที่ทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวงในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตตัวเมืองใหญ่ เช่น ย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์ กับหมู่บ้านชนบทโดยเฉพาะในเขตแดนของชนกลุ่มน้อย มีความแตกต่างกันอย่างยิ่ง ประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลจะขาดแคลนการบริการสาธารณสุข ปลอดภัย และการศึกษา และแม้ว่าได้รับการศึกษาเต็มภาคบั้งดับถึง 8 ปีตามระบบของประเทศพม่า ก็ไม่ได้หมายความว่าจะมีโอกาสในหน้าที่การงานดีไปกว่าคนอื่น ๆ ผู้หญิงในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากระบบเศรษฐกิจที่ล้มเหลว เนื่องจากส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาสูงด้วยถูกคาดหวังให้เป็นเพียงเมียและแม่ที่บ้าน เมื่อภาวะปากท้องกดดันมากจนกระทั่งก็ต้องออกมาทำงานและดูแลคนในบ้านพร้อมกันไป โอกาสในการหารายได้ที่ดีก็แทบจะเรียกได้ว่าเป็นศูนย์ การหางานรับจ้างไร้ฝีมือในประเทศไม่ใช่เรื่องง่ายเนื่องจากโครงการของรัฐมักใช้วิธีการเกณฑ์แรงงานทาส นอกจากนี้ เมื่อผู้ชายต้องถูกเกณฑ์แรงงานหรือถูกหาบ ก็จะไม่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ภาระหนักจึงต้องตกเป็นของผู้หญิง ชีวิตของแรงงานหญิงสองคนต่อไปนี้ เป็นเพียงตัวอย่างของปัญหาเศรษฐกิจที่ประชาชนพม่าต้องเผชิญ

...เมืองพม่ามันไม่เหมือนเมืองไทยนะ ที่นั่นงานอะไรก็ไม่มีทำ เมื่อก่อนพ่อน้องยังอยู่ที่พม่ามีกิน เขาเป็นทหารเงินเดือนไม่มาก แต่ก็ต้องจ่ายค่านู่นค่านี้ (ภาษีและค่าธรรมเนียมของรัฐ) เหลือถึงบ้านไม่เท่าไร ตอนหลังพ่อถูกยิงตายไป บ้านก็เป็นของพี่น้องพ่อ แม่ น้องไม่มีเงินก็มาทำงานทำที่ท่าขี้เหล็ก น้องก็ตามมาอยู่ด้วยแม่ ก็ไม่มีงาน ซักผ้าหุงข้าวไปเรื่อย ไม่มีเงินใช้...ที่ไหนๆ ก็ไม่เหมือนพม่าหรอก ที่นู่นเขานึกจะเก็บเงินยกเลิกเงินจัตก็ทำนะ (หัวเราะ) พม่านี้อะไรๆ ก็ไม่มี เอาอะไรต้องเข้าไปในเมือง นี่น้องก็มาทำงานอย่างงี้ เพื่อนบอกว่าได้เงินดีเก็บไปปลูกบ้านได้ เขาก็มาทำอย่างงี้กันหมด น้องก็มา ตอนแรกคิดว่าจะไปซื้อบ้านที่บาชเซง (ชื่อเมืองแห่งหนึ่ง) แต่คงซื้อไม่ได้ ก็จะไปปลูกบ้านที่ท่าขี้เหล็ก

(มา อายุ จี อายุ 23 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่ จากเมืองบาชเซง (ปาเตง) ภาคอิระวดี ประเทศพม่า

ย้ายมาอยู่ท่าขี้เหล็กได้ 6 ปีแล้ว ปัจจุบันทำงานในร้านอาหารกึ่งซ่องในภาคกลาง)

...คนเมืองยองมาอยู่แม่สายเยอะมากค่ะ ที่เมืองยองอะไรที่ต้องการมันหายาก เดินทางก็ยากอะไรก็ไม่มี อยู่ที่นี่มันไม่มีงานทำ ทำนาเสร็จแล้วก็หมด เมื่อหนูเล็กๆก็อยู่ได้ ตอนหลังมันไม่มีเงินต้องซื้อต้องกินค่ะ จะไปรับจ้างก่อสร้าง ชายของอย่างเมืองไทยนี่ไม่มีหรอก.... ตำรวจ ทหารพม่ามันไม่รักประชาชน บังคับเอาใช้งานเอาแต่ไม่มีค่าจ้าง อยากได้อะไรก็เรียกร้องเอาเป็นข้าวเป็นเงิน หรือเป็นไก่เป็นหมู เจ้าหน้าที่เขาจะมาบอกที่ผู้ใหญ่บ้าน ให้ออกเงินคนละเท่านั้นเท่านี้ บางทีก็มาขอข้าวถึงหนึ่งครึ่งถึงก็ต้องให้เขา ไม่มีก็ต้องไปหา ทหารจะปลูกข้าวเกี่ยวข้าวก็มาเอาคนไทไปทำ ไม่มีเงินให้ผู้หญิงก็ไม่

ปลอดภัยค่ะ ต่อให้เต็มใจอยู่กับเขา พ่อแม่ก็รับไม่ได้แล้วเดี๋ยวเขาก็ทิ้ง ใครๆก็ไม่อยากอยู่บ้าน ถ้ามีเงินเขาก็จะมาหาซื้อของที่แม่สายกันหมด

(คำเอ๋ย อายุ 19 ปี ไทยลี้จากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อชนกลุ่มน้อยในพม่าได้รับการรายงานแพร่หลายออกสู่นานาชาติทั่วโลก นำมาซึ่งการตักเตือน ต่อต้าน หรือคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจโดยกลุ่มประเทศตะวันตก ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลทหารพม่านั้นดำเนินยืดเยื้อมานานนับแต่ได้รับเอกราชจากอังกฤษจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งแม้จะมีการตกลงระงับการยิงสู้รบระหว่างรัฐบาลกับกองกำลังหลายกลุ่ม ประชาชนก็ยังคงต้องเผชิญกับความทุกข์ยากภายใต้การกดขี่ของรัฐบาลทหารอยู่เนือง ในท่ามกลางสถานการณ์แห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงต่อทั้งประชาชนเชื้อสายพม่าและชนกลุ่มน้อย ในบางพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยที่มีหรือเคยมีกองกำลังต่อต้านรัฐบาลที่แข็งแกร่งจะถูกปฏิบัติอย่างรุนแรงเป็นพิเศษ โดยระดับความรุนแรงมากน้อยจะขึ้นกับกองกำลังทหารของรัฐในพื้นที่นั้นด้วย หากประชาชนอยู่ในเมืองหรือใกล้เขตเมืองที่รัฐบาลควบคุมได้โดยสมบูรณ์แล้วก็จะถูกกวาดต้อนน้อยกว่าและปลอดภัยกว่า จากการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้เขียนได้รับคำบอกเล่าถึงความโหดร้ายของชีวิตในประเทศพม่าอย่างหลากหลายมากมาย ดังเรื่องต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง

จินติน หญิงบริการชาวมอญทางภาคตะวันตกกล่าวว่า ผู้หญิงบางคนเคยถูกทหารพม่าข่มขืนหรือต้องเป็นเมียชั่วคราวของพวกเขา หลายคนต้องสูญเสียคนในครอบครัวไปกับสงครามภายในประเทศ และสามีของเธอก็เป็นทหารมอญที่ถูกยิงตาย

นีลา ผู้หญิงมุสลิมอายุ 19 ปีจากรัฐกะเหรี่ยง ถูกพ่อแม่ส่งตัวให้มาทำงานทำที่เมืองไทย เพราะรู้ว่าหากองทหารของสามีเก่าของเธอจะมา นีลาต้องได้ 3 เดือนเมื่อเขาทอดทิ้งไป และก็ได้ให้หมอดำแยบปีบออกจนนอนป่วยอยู่ 1 เดือนเต็ม เธอบอกว่าเธอเสียใจมากเพราะอย่างไรเขาก็เคยอยู่กับเธอ แต่เมื่อเขาต้องการก็เอาเธอไปอยู่ด้วย และเมื่อเขาจะไปก็จากไปเสียเฉยๆ ตัวนีลาเองอยากจะพบสามีของตนอีก แต่พ่อแม่ของเธอกลัวว่าจะเป็นอันตราย

มา อายุ จี ผู้หญิงลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่มาทำงานขายบริการจนสามารถซื้อที่ดินและปลูกบ้านให้ครอบครัวของตนที่ท่าซึ้งเหล็กได้ แต่ก่อนที่เธอจะได้เลิกอาชีพและกลับไปอยู่บ้านหลังนั้นเพียง 1 เดือน ก็ได้รับทราบจากแม่ว่าทางการพม่าได้ยึดที่ดินดังกล่าวไปเพื่อสร้างสถานที่ราชการแล้ว ครอบครัวของ มา อายุ จี ต้องย้ายไปอยู่ห้องเช่าเดือนละ 1,000 บาทโดยรถยนต์ไม่ทั้งหมดไปด้วยเหลือแต่พื้นปูน มา อายุ จี ได้รับคำขอร้องจากแม่ให้ทำงานหาเงินเพื่อซื้อที่ดินใหม่อีกครั้ง เธอร้องไห้อย่างหมดอาลัยตายอยากว่า ชีวิตนี้อาจต้องทำงานขายตัวไปจนตาย

รัฐฉานซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่และไทยลื้อประสบปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงเสมอมา เนื่องจากสโลว์มอว์มองว่าชาวไทยใหญ่เป็นกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลที่มีจำนวนประชากรมากและมีกอง

กำลังที่เข้มแข็ง หลังจากขุนล่าได้ยอมมอบตัวต่อรัฐบาลเมื่อต้นปี 2539 และมีกองกำลังไทยใหญ่แยกตัวไปเพื่อตั้งมั่นต่อสู้ใหม่ พลเมืองในเขตรัฐฉานตอนใต้ซึ่งถูกรังแกและกวาดต้อนให้ต้องอพยพออกจากบ้านของตัวเอง ต่างพากันหลั่งไหลลี้ภัยเข้าสู่ในประเทศไทย ในจำนวนแรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกนำเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย นับว่ามีกลุ่มไทยใหญ่และไทยลื้อจากดินแดนนี้มากที่สุด ผู้หญิงข้ามชาติจากรัฐฉานได้ถ่ายทอดความรู้สึกและเรื่องราวคล้ายคลึงกัน ดังนี้

...ผู้หญิงอยู่ที่นั่นก็ถูกข่มเหงได้ แล้วมาทำงานอย่างนี้จะเป็นอะไรไป.. อยู่ที่พม่าบางทีเขาก็จุดไปเหมือนกัน ลู้หนูมาอย่างนี้ยังได้เลี้ยงพ่อแม่ เขานึกจะเอาอะไรก็เอา ขอเงินทองชาวบ้านไม่มีก็เอาลูกขายไปเป็นทหาร เป็นทหารนะเธอ... เงินเดือนก็ไม่พอจะเลี้ยงตัวเองละมัง อยู่ว่าแต่จะส่งมาบ้านเลย พ่อกับแม่หนูทำนาลำบากมาก ทำแล้วเขาก็เอาข้าวไป ลูกขายช่วยทางบ้านไม่ได้ ลูกสาวก็ต้องช่วย.. หนูส่งเงินทุกบาททุกสตางค์ไปให้น้องชายได้เรียนหนังสือ เขาจะไม่เอาคนที่เรียนหนังสือไปเป็นทหาร หนูกลัวว่าเขาจะเอาน้องไปอยู่ชายแดนแล้วก็ถูกยิงตายเหมือนคนอื่นๆ หนูอยากให้พ่อแม่มาอยู่ที่นี่ อยู่ที่นี่มีแต่จะถูกรังแก

(คำอ้อน อายุ 20 ปี ชาวไทยลื้อจากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

...ตอนพะยอมเด็กๆ ยังไม่ลำบากเท่านี้ จน 20 ปีมาแล้ว เขาก็เข้มงวดกะเรามาก พ่อแม่บอกว่าคนไทยใหญ่ลำบากเพราะเป็นกรรมเก่า เจ้าเหนือหัวไปขายเมืองให้พม่าเพราะกลัวคนจีน คนฝรั่ง เมื่อก่อนพะยอมขายของล่องไปถึงไหนๆ ก็ไปคุยรู้ว่าพี่น้องลำบากเป็นทุกข์ เขาเอาคนไทยใหญ่ไปทำงานไปทุบตี เอาเด็กไปเป็นทหาร เขาพึ่งวังเจ้าฟ้าไปเป็นโรงแรม แล้วก็จุดผู้หญิงไป แต่คนไทยใหญ่เขาไม่ได้เรียนหนังสือ ก็ไม่รู้จักรัฐบาลเป็นยังไงมาจากไหน ก็ไม่รู้ทั่วทุกขัมาจากไหน แต่พะยอมรู้เพราะพะยอมไปมาหลายที่แล้ว...ทหารพม่าไม่ได้เงินพอใช้เหมือนทหารไทยหรอกนะ.. เขาจะมาเอาข้าวเรา บางทีก็แบ่งหนึ่งในสาม แต่แถวบ้านพะยอมแบ่งครึ่ง อย่างได้ 200 ดังก็แบ่ง 100 แล้วเสียภาษีอีกเหลือถึงเราก็ 75 ถึง เขามาขอหมูไก่ก็ต้องปันให้ ไม่ให้ก็โดนกลั่นแกล้ง เขาก็ไม่คุ้มครอง พวกเจ้าหน้าที่อย่างตำรวจ อำเภอมึงงานก่อสร้าง ทำถนน งานเลี้ยง ก็ให้ชาวบ้านไปทำ ไม่มีให้เงินหรอก ข้าวก็ไม่เลี้ยง แถมยังทุบตีเอาตามใจ คนไทยใหญ่มีไร่นาก็ต้องไปทำงานให้เขา ก็ไม่มีเวลาทำไร่ อย่างเมืองไทยนี้หลวงมีคนทำงาน ที่นั่นนายทหารมันไม่มีคน คนที่อำเภอมันจ้างไทยใหญ่ไว้ แต่คนนี้เขารับเงินพม่ามันก็มาชมชื่นใจเรา... ที่บ้านพะยอมก็มีโรงเรียนพม่าถึง 6 ปี แต่พะยอมให้ลูกเรียนหนังสือไทยใหญ่เอง ถึงรู้ว่าเรียนหนังสือพม่าจะไม่ถูกข่มเหงมากก็ไม่อยากให้เรียน เรียนไปก็ใช้ทำงานได้เงินเหมือนคนไทยที่ไหน...อยู่ที่นั่นไม่มีงานหรอก ตอน 7-8 ปีก่อน พวกเด็กที่เขาเรียนหนังสือมีความรู้ เขาอยากให้พม่าเจริญเหมือนเมืองไทย อยากให้คนดีปกครองก็เลยถูกทหารฆ่าเอา ที่บ้านพะยอมไม่มีอะไร แต่ที่อื่นเขาฆ่ากันแยอะแยอะ อองซานซูจีเขามาสมัครเลือกตั้ง พี่น้องไทยใหญ่ก็รักว่าเขาเข้าใจคนไทยใหญ่ พ่อเขาก็ดี กับเรา แต่พอเลือกเขามา พวกที่แพ้ก็ไม่ยอม ทหารพม่าเล็กๆ กับ

คนพม่าไม่ชอบพวกพม่าขายใหญ่ก็เยอะ ชอบonganซุงจีเหมือนกันก็ทำอะไรไม่ได้ พะยอมดูข่าวว่า เขาปล่อยตัวแล้วยังทำอะไรไม่ได้.. อยู่เมืองไทยนี้พะยอมรู้ข่าวพม่า แต่อยู่ที่พม่าจะไม่รู้เลย ...บ้านเมืองของพะยอมเป็นทุกข์ ไม่รู้จะหาทางออกยังไง ไม่มีใครรู้หรือกว่าเราทุกข์ใจแค่ไหน... ใครละ.. จะออกจากบ้านจากเมือง จากคนที่รัก มาลำบากอยู่เมืองไทย ใครจะอยากมาเสี่ยงในที่ที่เราไม่รู้จิบางที่อาจจะถูกตำรวจจับเมื่อไรไม่รู้ บางทีจะตายที่นั่นพ่อแม่พี่น้องก็ไม่ได้เห็นหน้า ไม่สนุกหรอกนะที่มาขายตัวแบบนี้ คิดดูเถอะอยู่ที่บ้านก็ไม่เคยมีอาชีพขายตัวกัน ผู้หญิงผู้ชายอยู่ด้วยกันไม่มีเมียไม่มีสามี ก็อยู่กันมาพ่อแม่ลูก

(พะยอม อายุ 34 ปี ชาวไทยใหญ่จากนอกเขตเชียงใหม่ รัฐฉาน ประเทศพม่า หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ไม่มีผู้ใดจะสามารถหยุดยั้งกระแสการไหลบ่าของประชาชน โดยเฉพาะผู้หญิงจากประเทศพม่าได้ แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถสร้างกำแพงกันพรมแดนอันยาวเหยียดไว้แน่นหนา แรงผลักดันที่รุนแรงย่อมดันให้ผู้หญิงหรือพลเมืองพม่าไหลเทออกตามแนวชายแดนด้านอื่นสู่ประเทศเพื่อนบ้านอื่น หรือมิฉะนั้นก็อาศัยขบวนการข้ามนุษย์ช่วยชักนำให้เล็ดลอดข้ามกำแพงไม่ว่าจะโดยการพายเรือหรือดำดินมาได้อยู่นั่นเอง ตราบใดที่ปัญหาของประเทศพม่ายังไม่ได้รับการแก้ไข ประชาชนต้องถูกรังแกและละเมิดสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ผู้หญิงจากประเทศพม่าก็จะถูกชักนำข้ามชาติสู่อาชีพขายบริการในถิ่นปลายทางถิ่นใดถิ่นหนึ่งอย่างไม่รู้จบสิ้น

3.2 ปัจจัยเชิงวัฒนธรรม

ในสังคมของคนไทยใหญ่และไทยลื้อ จะมีแนวคิดหลายประการคล้ายคลึงกับชาวไทยภาคเหนือ ซึ่งมีผู้หญิงจำนวนมากออกประกอบอาชีพขายบริการทางเพศเช่นกัน ผู้หญิงในสังคมนี้ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นหน้าที่ของเธอเพียงลำพังที่จะต้องดูแลและรับภาระในการหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิถีทางใดก็ตาม ทั้งนี้ถือว่าเป็นการแสดงความกตัญญูอันเป็นความภาคภูมิใจอันสูงสุด ในครอบครัวหนึ่งๆ ฝ่ายพ่ออาจออกไปทำงาน ผู้เป็นแม่จะอยู่ดูแลบ้าน ลูกชายก็มีหน้าที่เลี้ยงและก่อสร้างสร้างครอบครัวตนเอง ลูกสาวที่แต่งงานแล้วจะต้องเป็นแม่บ้านให้กับครอบครัวใหม่ของเธอ มีแต่เพียงลูกสาวที่ยังไม่ได้แต่งงานเท่านั้นที่จะต้องรับหน้าที่เลี้ยงดูส่งเสียพ่อแม่เป็นการทดแทนบุญคุณ และการตอบแทนนี้จะจบลงได้ก็เมื่อเธอแต่งงานไปแล้วเท่านั้น แต่บางครั้งการแต่งงานก็ยังเป็นปัญหา เพราะหากฝ่ายพ่อแม่ไม่เหลือใครที่คอยส่งเสียเงินทองให้ ผู้หญิงโดยเฉพาะลูกสาวคนเล็กจะต้องเป็นฝ่ายรับผิดชอบต่อไป และอาจเกิดความขัดแย้งกับสามีและครอบครัวของสามีได้ในที่สุด ดังเช่นในกรณีของคำเอ๋ย ผู้หญิงไทยลื้อจากเมืองยอง (ดูรายละเอียดประวัติชีวิต 'คำเอ๋ย' ในภาคผนวก)

หากเกิดปัญหาการหย่าร้างขึ้น ผู้ชายจะไม่มีข้อผูกมัดว่าต้องส่งเสียครอบครัวเก่าของตน จึงเป็นหน้าที่ของผู้หญิงซึ่งอาจต้องหาเลี้ยงทั้งตนเอง ลูก และย่อนกลับไปดูแลพ่อแม่อีกด้วย ผู้หญิงหลายคนเดินทางมาทำงานโดยฝากลูกเล็กๆ ไว้กับแม่ โดยเธอต้องส่งเงินไปให้ที่บ้านเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพ่อ แม่ ลูก น้องชาย น้องสาว และอาจจะพ่วงคนอื่นๆ ไปอีก เช่น ครอบครัวของพี่ชาย พี่สาว หากเธอมีกำลังพอ เมื่อประจวบคู่การขายบริการทางเพศ

เปิดกว้างให้เห็นช่องทางที่จะได้เงินจำนวนมาก ก็ยังเป็นการผลักดันการทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้หญิงโดยสิ้นเชิง เพราะแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่ผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายพ่อหรือลูกชาย จะหางานที่มีรายได้เท่าเทียมอาชีพนี้ได้ ผู้หญิงจึงถูกชี้ให้เห็นว่ามีเพียงเธอเท่านั้นที่จะมีโอกาสทำงานได้รายได้งามพอจะยกระดับฐานะครอบครัว แต่ละคนจะรู้สึกว่าเป็นหน้าที่และไม่คิดเรียกร้องให้สมาชิกคนอื่นมารับภาระแทน สำหรับบางครอบครัวฝ่ายพ่อแม่หรือพี่น้องคนอื่นจะเลิกทำงานไปโดยสิ้นเชิงเพราะเห็นว่ารายได้ของตนน้อยนิดจนไม่คุ้มเหนื่อย เพียงแต่นั่งรอเงินของผู้หญิงสาวที่มาขายบริการก็พอแล้ว ดังกรณีของ ‘หล้า’ ต่อไปนี้

แม่บอกหนูว่าที่นี้เราไม่มีบ้านเอง ก็ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นเขา ถ้าอยากมีบ้านก็ต้องไปขายตัว หนูจะไปไหม... หนูด่าแม่เลย..หนูไม่ไปหรอก แต่แม่ร้องไห้ บอกว่าช่วยกันแค่นี้ไม่ได้เหรอ ไปแค่แป๊บเดียวแล้วกลับมา หนูมาคิดดูก็ว่าตัวเองเป็นคนไม่มีบ้าน ก็เลยตัดสินใจมา แม่หนูน่ะงกเงิน แต่เขาก็ไม่มีใคร มีหนูอยู่คนเดียว ..พี่ชายหนูไปทำงานลำปาง เขาไม่เคยให้อะไรแม่เลย บางทีขอเงินด้วย หนูด่าเขาว่า รู้ไหมว่าขายตัวนะมันลำบากยังไง สกปรกเหม็นสัวยังไงก็ต้องเอาหมด เพราะต้องมาคอยส่งเสียดูแลทุกคนอยู่เนี่ย... บัตรก็ทำให้ทุกคนแล้ว จะทำงานเอาเงินให้แม่มันไม่ได้หรอกไง **เจียมตัว มั่งสิว่าเรามันคนไทยใหญ่ หาเงินได้แค่นี้ก็ใช้แค่นี้ อีกหน่อยลูกก็ต้องมาขายตัวเหมือนหนู เป็นผู้หญิงไทยใหญ่จะให้อะไรได้..ถามหน่อย**

(หล้า อายุ 21 ปี ไทยใหญ่จากเมืองเหนือ รัฐฉาน ประเทศพม่า ย้ายมาอยู่อำเภอชายแดนทางภาคเหนือ เมื่ออายุได้ 7 ขวบ เคยทำงานในร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง ปัจจุบันเธอติดเชื้อเอชไอวี เลิกอาชีพไปอยู่กับแฟน)

แม้ผู้หญิงจากสิบสองปันนา ประเทศจีนจะไม่ประสบปัญหาความยากแค้นหรือความกดดันเหมือนพี่น้องเชื้อชาติเดียวกันที่อยู่ในพม่า ก็ยังมีผู้หญิงจีนอยากมาเมืองไทยด้วยแรงดึงดูดจากภาพที่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองสวรรค์ มีงานทำได้เงินง่าย สามารถมาเก็บเกี่ยวชุดทองกลับไปสร้างเนื้อสร้างตัวหรือแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ได้ กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมจะเป็นตัวสำคัญชัดเจนที่ผลักดันให้ผู้หญิงจากประเทศจีนออกมาเผชิญโชคมากกว่า ในระยะแรกผู้หญิงถูกล่อลวงให้เชื่อว่า ในประเทศไทยมีงานให้ทำมากมายและค่าตอบแทนสูง ซึ่งยังคงกลวิธีหลักที่ใช้กันอยู่เสมอในกลุ่มนายหน้าค้าแรงงานมนุษย์ในทุกประเทศ แต่จากการศึกษาสถานการณ์ในหมู่บ้านต้นทางที่ส่งผู้หญิงออกมาค้าบริการ โดยนักวิจัยชาวจีนพบว่า ในระยะหลังผู้หญิงจีนเชื้อสายไทยใหญ่ที่เดินทางมาทำงานในประเทศไทย ส่วนใหญ่รู้ว่าตนเองจะมาทำงานขายบริการทางเพศ เพราะความสำเร็จของผู้หญิงบางคนเดินทางกลับมา ได้กลายเป็น ‘ตัวแบบ’ ที่มีคนอยากเดินตาม (He Zhixiong 1998)

แม้สมาชิกของหลายๆ สังคมจะปฏิเสธว่าในหมู่ของตนไม่มีวัฒนธรรมที่ยอมรับการเป็นโสเภณีหรือการค้าบริการทางเพศแต่อย่างใด ปัจจัยเชิงวัฒนธรรมในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเพียงค่านิยมของการขายลูกสาว หรือการยอมรับสถานะทางสังคมของผู้เคยค้าบริการดังกล่าว หากรวมถึงการตีคุณค่าของผู้หญิงและบทบาทหญิงชายของในแต่ละกลุ่มชนด้วย กล่าวโดยสรุปก็คือ ผู้หญิงยังเป็นพลเมืองที่ถูกกำหนดกรอบชีวิตโดยผู้ชายส่วนใหญ่ของสังคม ไม่มีผู้หญิงคนใดต้องการจะประกอบอาชีพนี้ หากไม่มีการอบของความสำเร็จที่สังคมสร้างให้ ไม่มีผู้หญิงคนใดมองว่าอาชีพการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ดี ไม่ว่าเธอจะมาจากสังคมที่ยอมรับการขายบริการหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เห็น

ได้จากการที่ทุกคนจะปฏิเสธ ไม่ยอมให้น้องสาวหรือ ลูกสาวของตนมาทำงานอาชีพนี้ เพราะเป็นอาชีพที่ลำบาก เป็นทุกข์ ค่าต่ำ ไร้ค่า และมีแต่คนดูถูก แต่สำหรับตัวเธอนั้นมักจะ 'สามารถเสียสละได้' ในชุมชนต้นทางที่ยังไม่มีผู้หญิงมาขายบริการเป็นจำนวนมากนัก เมื่อผู้หญิงเหล่านี้กลับไปก็มักจะไม่นบอกความจริงว่าตนมาประกอบอาชีพอะไร เพียงแต่คนอื่นจะเห็นว่าการเดินทางมาประเทศไทยทำให้ผู้หญิงสามารถแสดงความสามารถต่อครอบครัวและยกระดับฐานะตนเองได้ จึงมักสนใจที่จะทดลองมาด้วยตัวเอง ต่อเมื่อมีสมาชิกในสังคมก้าวเข้าสู่อาชีพขายบริการมากขึ้นแล้ว การเดินทางมาเมืองไทยเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ก็ยิ่งค่อยๆ กลายเป็นที่ยอมรับและไม่ปิดเป็นความลับอีกต่อไป

3.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยผลกับสัดส่วนชาติพันธุ์ของหญิงบริการข้ามชาติ

- **หนึ่ง** สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองที่กดขี่ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรัฐฉาน เป็นแรงกดดันให้ผู้คนต้องออกเดินทางข้ามชาติมายังประเทศไทย และผู้หญิงคือผู้ที่มีโอกาสทำงานได้รายได้ดีที่สุด
- **สอง** ปัจจัยทางวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ไทยลื้อ ซึ่งจะทำให้ผู้หญิงต้องรับภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว เป็นประเด็นสำคัญที่ดึงดูดพวกเธอก้าวเข้าสู่ประเทศไทยและวงการค้าบริการ
- **สาม** ความกลมกลืนด้านภาษาและวัฒนธรรมกับคนไทยในประเทศไทย ทำให้ชาวไทยใหญ่และไทยลื้อไม่รู้สึกแปลกแยกหรือหวาดหวั่นที่จะมาเผชิญโชคในดินแดนใหม่มากนัก ทั้งยังรู้สึกใกล้ชิดหรือเป็นมิตรกับคนไทยมากกว่าคนพม่า
- **สี่** นายหน้าและเจ้าของสถานบริการมักต้องการชาวไทยใหญ่หรือไทยลื้อมากกว่าชนชาติอื่นเพราะความกลมกลืนดังกล่าว รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณของหญิงจากรัฐฉานและสิบสองปันนาดูคล้ายคลึงคนไทย และจัดได้ว่า 'สวย' ในสายตาชายไทย ทั้งเมื่อเข้ามาทำงานไม่นานก็จะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ง่ายต่อการปกครองดูแล และปิดบังหรือหลบเลี่ยงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้หญิงเชื้อชาติอื่นอาจก่อให้เกิดปัญหาได้มากหากนำส่งเข้าใจกลางประเทศเพราะจะมีปัญหาด้านภาษา หรือลักษณะภายนอกที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าไม่ใช่คนไทย
- **ห้า** เมื่อนายหน้าบริเวณแถบชายแดนทางเหนือที่รับชาวไทยใหญ่ ไทยลื้อ หรือชาวเขาในรัฐฉานดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบกว้างขวาง ผู้หญิงก็จะถูกชักนำให้เดินทางมามากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อมีผู้หญิงเดินทางมามาก ธุรกิจนายหน้าก็จะยิ่งขยายตัวไปตามกัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จะผูกพันและผลักดันกันเป็นระบบลูกโซ่
- **หก** ชาวพม่า (Burman) อาจได้รับแรงกดดันจากภาวะการละเมิดสิทธิมนุษยชนเบาบางกว่าชนกลุ่มน้อยในเขตที่รัฐบาลพยายามกวาดล้างอิทธิพลของกองกำลังฝ่ายตรงกันข้าม อย่างไรก็ตามกลุ่มที่เดินทางออกมาทำงานทำด้วยแรงกดดันทางเศรษฐกิจก็อาจถูกล่อลวงเข้าสู่สถานบริการได้ ทั้งนี้สังคมชาวพม่าในส่วนลึกของประเทศยังยอมรับอาชีพนี้ได้น้อยกว่าชุมชนต้นทางในชายแดนของพม่าหลายแห่ง จะเห็นได้ว่าผู้หญิง

พม่าจำนวนมากที่ทำงานขายบริการ ส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากชายแดนทวายที่เล็กหรือเกาะสอง เพราะสังคมแถบนั้นเกิดความคุ้นเคยต่อธุรกิจบริการทางเพศในเมืองไทยพอสมควรแล้ว

- **เจ็ด** ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่เข้ามาขายบริการจะเป็นกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ไม่ห่างไกลจากชายแดนไทยเกินไปนัก หรือเรียกได้ว่าเป็นถิ่นฐานเดียวกันกับที่มีแรงงานอาชีพอื่นเดินทางเข้ามานั่นเอง ผู้หญิงมอญจำนวนไม่น้อยจะอยู่ในสถานบริการแถบชายแดนด้วยปัจจัยเชิงโครงสร้างคล้ายคลึงกับชาวไทยใหญ่ และด้วยวัฒนธรรมการมองบทบาทหญิงชายที่ใกล้เคียง แต่อาจเป็นเพราะหญิงมอญยังไม่เป็นที่ต้องการของนายหน้าส่ง หรือยังไม่มีนายหน้าส่งผู้หญิงมาดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบในแถบชายแดนตะวันตก จึงยังไม่พบหญิงบริการมอญอยู่อย่างแพร่หลายในภาคกลางของประเทศไทย
- **แปด** สำหรับชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีถิ่นฐานติดกับประเทศไทยและต้องประสบกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงกลับเข้ามาทำงานอาชีพบริการทางเพศน้อยมาก จากการเก็บข้อมูล ผู้เขียนพบว่า มีเพียงกะเหรี่ยงโปว์และปะโอ 2-3 คน ที่พลัดหลงสู่อาชีพมาด้วยความไม่ตั้งใจและไม่เต็มใจ เป็นไปได้ค่อนข้างยากที่กลุ่มกะเหรี่ยงสะกอว์และคะยาห์ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่บริเวณชายแดนเป็นจำนวนมากจะก้าวเข้าสู่สถานบริการทางเพศ เนื่องจากสังคมของชาวกะเหรี่ยงมักไม่ปล่อยให้ผู้หญิงออกไปไหนตามลำพัง และไม่ถือเป็นหน้าที่หรือไม่ยินยอมให้ผู้หญิงต้องออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัว โอกาสที่ผู้หญิงจะถูกหลอกล่อเข้าสู่สถานบริการจึงมีไม่มากนัก อีกทั้งนายหน้านำส่งเองก็ไม่นิยมด้วยปัญหาการสื่อสารหรือรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างจากคนไทยอย่างชัดเจนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ในปี 2540 ที่รัฐบาลพม่าดำเนินการกวาดล้างกองกำลังกระเหรี่ยงอย่างหนัก จนส่งผลให้มีผู้หลบหนีเข้าประเทศไทยรวมหลายหมื่นคนนั้น มีผู้หญิงกะเหรี่ยงที่ถูกหลอกลวงเข้าสู่ธุรกิจการค้าประเวณีมากขึ้น (Archavanitkul 1988)

บทที่สี่

ประตูและเส้นทางสู่สถานบริการทางเพศในประเทศไทย

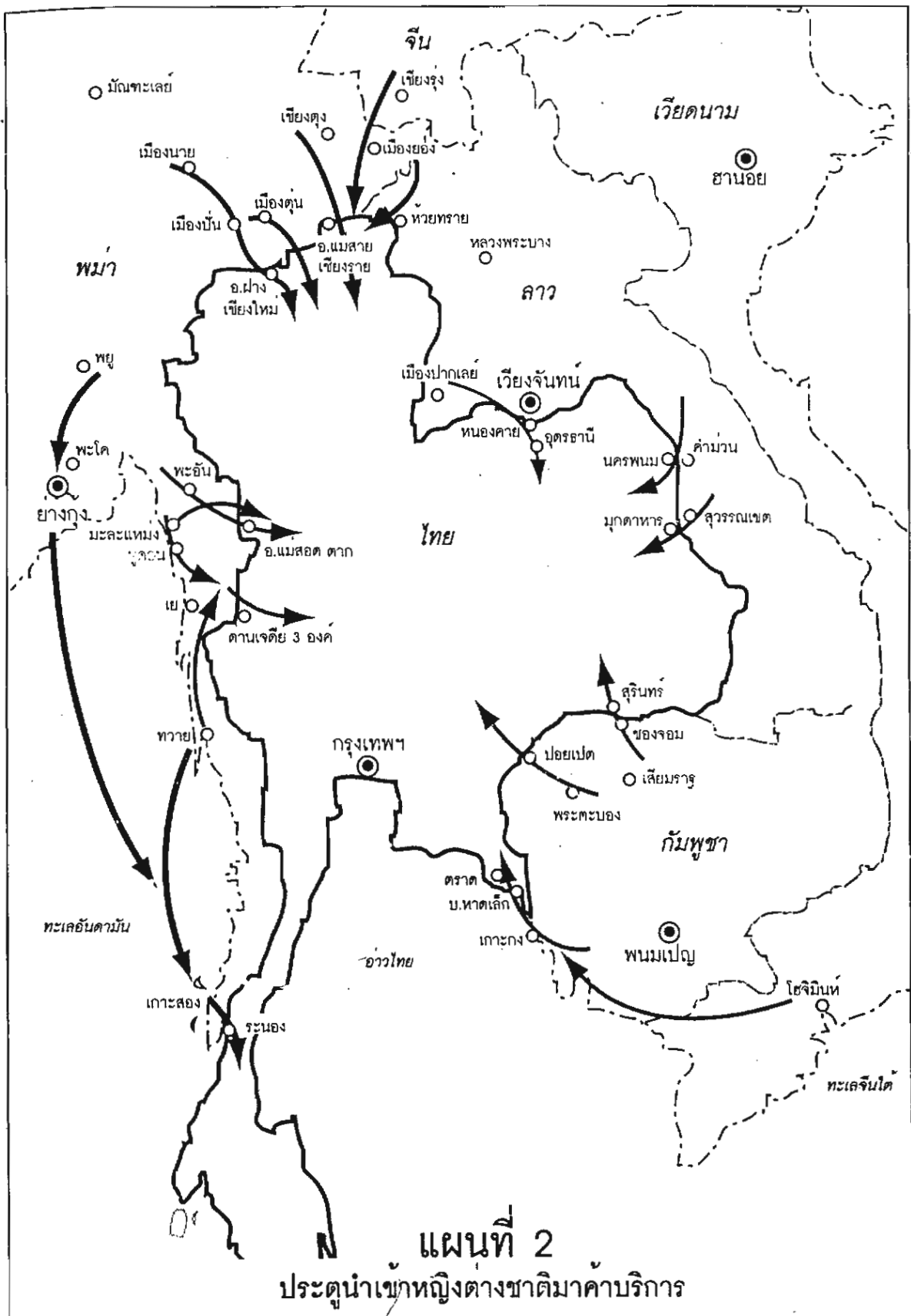
ทางบ้านลำบากมาก อยากหาเงินให้พ่อแม่สบาย
ก็เลย... นั้รธมาแม่สาย

ในจำนวนเส้นทางมากมายที่แรงงานข้ามชาติใช้ลักลอบเดินทางเข้าประเทศไทย สรุปรวมภาพรวมของประตูนำเข้าแรงงานหญิงในประเทศไทยได้เป็น 3 ประตูหลักคือ ประตูฝั่งพม่า ฝั่งลาว และฝั่งเขมร (ดูแผนที่ 2 ประตูนำเข้าหญิงต่างชาติมาค้าบริการ) หลังจากนั้นจึงจะมีการนำส่งแรงงานหญิงต่างชาติจากต้นทางจุดต่างๆ เข้าสู่สถานบริการทางเพศในประเทศดังนี้

4.1 ประตูและเส้นทางนำเข้าจากชายแดนประเทศพม่า

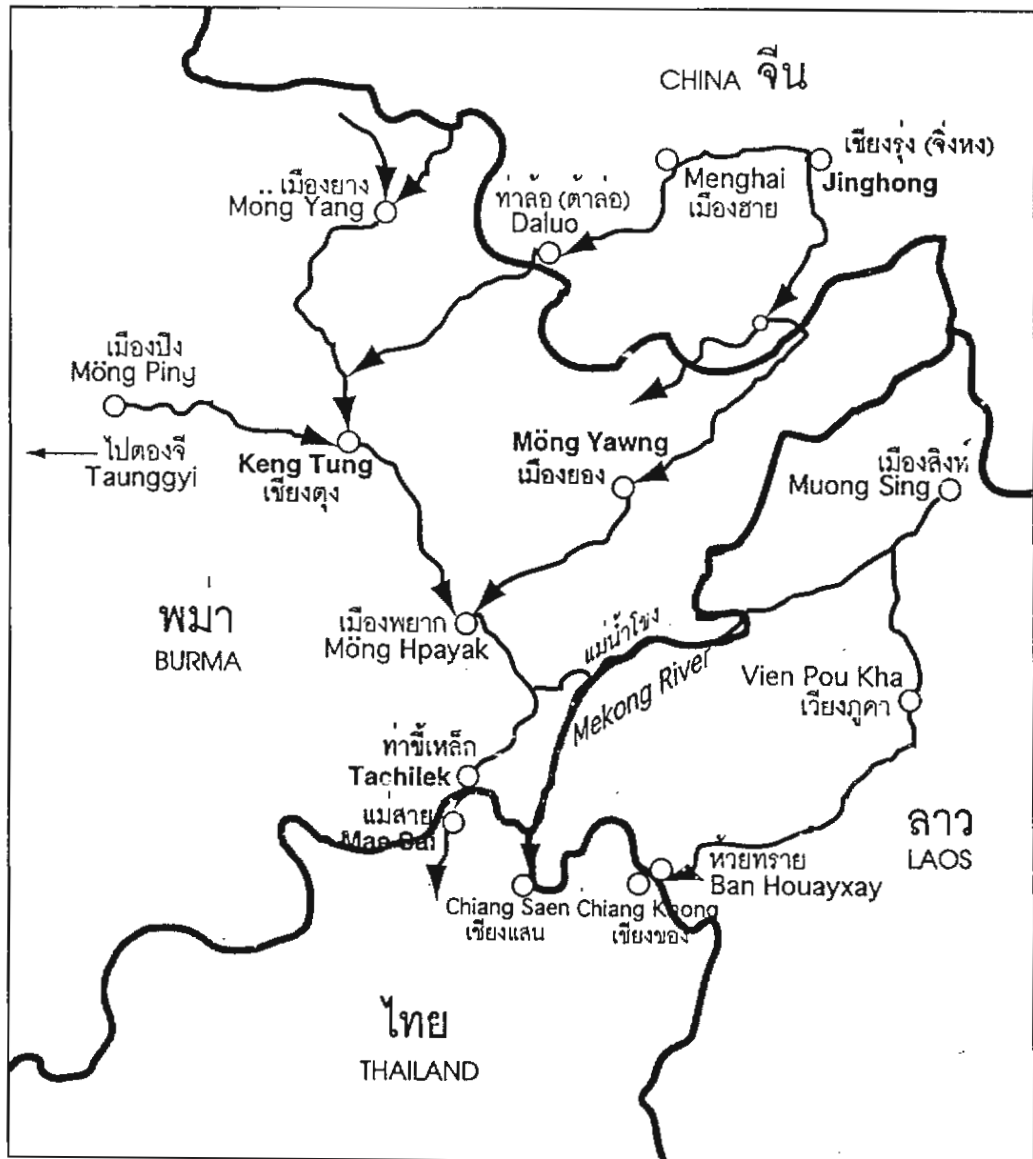
(1) **ท่าขี้เหล็ก-แม่สาย จังหวัดเชียงราย** เป็นประตูที่สำคัญที่สุดในการค้าหญิงข้ามชาติ จากเส้นทางสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ท่าขี้เหล็กจะรับผู้หญิงที่เดินทางมาจากภาคย่างกุ้ง (Rangoon Division) ภาคมันตะเลย์ (Mandalay Division) และเมืองภายในรัฐฉาน (Shan State) อย่างตองจี เมืองพง เมืองยาง เมืองยอง เชียงตุง โดยผ่านทางถนนเส้นเชียงตุง - แม่สายที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อประโยชน์ด้านการค้าและการท่องเที่ยว นอกจากนี้กลุ่มผู้หญิงจากมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา เมืองแลม ต้าลอ ก็จะมาค้าประพวนนี้ด้วย โดยส่วนใหญ่จะเข้าพรมแดนพม่ามาแล้วต่อการเดินทางไปยังเชียงตุง (ดูแผนที่ 3 เส้นทางหลักในการขนส่งผู้หญิงจากเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจสู่ประเทศไทย)

จุดเริ่มการขนส่งจากประตูทางเข้านี้คือ **อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย** โดยรถนำส่งจะรับผู้หญิงผ่านลงจังหวัดภาคเหนือลงสู่กรุงเทพฯ การเดินทางอาจกินเวลาหลายวันเนื่องจากรถจะหยุดพักค้างคืนด้วย เส้นทางที่วิ่งจะลดเลี้ยวแตกต่างกันไปเพื่อหลบเลี่ยงการตั้งด่านเจ้าหน้าที่ และเพื่อแะส่งผู้หญิงตามจุดต่างๆ เช่น อำเภอเมือง อำเภอแมริม ในจังหวัดเชียงใหม่ พะเยา นครสวรรค์ พิษณุโลก สุพรรณบุรี จนมาถึงจังหวัดราชบุรีรอบกรุงเทพฯ บางครั้งรถจะหยุดค้างบริเวณใกล้เคียงกรุงเทพฯ เพื่อหยุดพัก ก่อนจะเปลี่ยนคันแยกไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดนครราชสีมา และต่อลี้ไปทางจังหวัดใหญ่ๆแห่งอื่น หรือไปทางภาคตะวันออก เช่น จังหวัดปราจีนบุรี ชลบุรี และทางภาคตะวันตกคือ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี เป็นต้น ส่วนหนึ่งของผู้หญิงจะถูกส่งลงภาคใต้ผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเลยไปทางแถบชายแดนใต้ที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจจากประเทศมาเลเซีย-สิงคโปร์ จำนวนมาก เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เรื่อยไปจนถึง ปาดังเบซาร์ จังหวัดสตูล หรืออำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อข้ามพรมแดนไปยังประเทศมาเลเซียต่อไป

แผนที่ 3

เส้นทางหลักในการขนส่งผู้หญิงจากเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจสู่ประเทศไทย

(2) **เกาะสอง-อำเภอเมือง จังหวัดระนอง** ผู้หญิงที่อยู่ตอนล่างของประเทศ แถบภาคอิรวดี อย่างกุ้ง ตะนาวศรี (Irrawaddy, Rangoon, Tanassarim Division) หรือรัฐมอญ (Mon State) และกลุ่มที่มาจากเมือง ติดฝั่งทะเลอย่างมะละแหม่ง มะริด ย่างกุ้ง ลีเรียบ ทวาย มูดอน ฯลฯ มักจะเดินทางโดยเรือเพื่อลงจุด เกาะสอง (Kawtaung หรือ Victoria Point) เพื่อข้ามมาเข้าจังหวัดระนอง แต่บางคนก็อาจมีเรือมาส่งที่ฝั่งไทย และจากระนองก็อาจมีการขนส่งต่อไปในจังหวัดภาคใต้ใกล้เคียงกัน จากจุดต้นทางที่ระนอง นายหน้าจะนำส่งแถบ จังหวัดชุมพร ภูเก็ต พังงา หรือบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากตัวระนองเองก็เป็นเมืองที่คึกคักและมีสถานบริการจำนวนมากอยู่แล้ว และจากการที่ธุรกิจการค้าหญิงขายตัวอย่างรวดเร็ว อาจเป็นไปได้เช่นกันว่าจะมีการนำส่งผู้หญิงจาก ระนองข้ามแดนไปยังมาเลเซียด้วย

(2) **ด่านเจดีย์สามองค์ เข้าอำเภอสังขละบุรี และช่องทางเข้าประเทศตามแนวจังหวัดกาญจนบุรี** ซึ่งติด กับรัฐมอญ กะเหรี่ยง และภาคตะนาวศรีของพม่า โดยปกติแล้วเส้นทางนี้มักเป็นที่นิยมของกลุ่มแรงงานอื่นมากกว่า หญิงบริการที่พบทำงานในเขตกาญจนบุรีเองมักจะเป็นกลุ่มที่เดินทางเข้ามาด้านประตูอื่น อย่างไรก็ตาม เมื่อ ทางตำรวจชายแดนอำเภอสังขละบุรีได้จับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายจากฮาลอคคานี (Halockani - พื้นที่ พักพิงชั่วคราวของผู้ลี้ภัยมอญอยู่ในฝั่งลาว) จำนวนประมาณกว่า 200 คนเมื่อเดือนมิถุนายน 2539 ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้ เขียนลงเก็บข้อมูลพอดีนั้น พบว่ามีกลุ่มผู้หญิงมอญ 7-8 คนถูกนายหน้าติดต่อให้มาทำงานร้านอาหารกรุงเทพฯ ซึ่งเธอไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นร้านอาหารประเภทใด ที่นำส่งเกตก็คือผู้หญิงทั้งหมดยังล้นอยู่ในวัยไม่เกิน 22-23 ปีทั้งสิ้น จากต้นทางจุดนี้ นายหน้านิมนำส่งสถานบริการอำเภอทองผาภูมิ และมักไม่ไปไกลเกินกว่าตัวเมือง ทั้งนี้พบว่าแถบจังหวัดดังกล่าวยังนิยมรับผู้หญิงไทยใหญ่ไทยลื้อจากอำเภอแม่สายมาขายบริการมากกว่า ในสถานการณ์ปัจจุบัน (2540-2541) ที่ประชาชนหลังไหลหลบหนีภาวะความรุนแรงในประเทศพม่าเข้ามาเป็นจำนวนมาก เป็นไปได้ว่า กลุ่มนายหน้าค้าหญิงอาจหันมามองช่องทางนำส่งนี้มากขึ้นก็ได้

(3) **เมียวดี-แม่สอด จังหวัดตาก** เป็นช่องทางสำคัญสำหรับแรงงานข้ามชาติ มีผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่อยู่ ในรัฐกะเหรี่ยงและมอญ รวมทั้งจากตอนเหนือของภาคตะนาวศรีเดินทางเข้ามาทางท่าและสุดทางที่สถานบริการ แถบชายแดน จากจุดต้นทางแม่สอดนี้ นายหน้านิมนำส่งสถานบริการในแม่สอดเลยมากกว่าที่จะส่งไปตัวเมือง จังหวัดตาก เพราะสภาพเศรษฐกิจอำเภอแม่สอดดีกว่า และอาจเป็นเพราะว่าผู้หญิงเชื้อสายมอญ พม่าอินเดีย หรือชนกลุ่มน้อยอื่นจะมีลักษณะแตกต่างจากคนไทยอย่างเห็นได้ชัด ง่ายต่อการถูกจับกุม ยังไม่เป็นที่นิยมของ สถานบริการมากนัก อย่างไรก็ตามรายงานล่าสุดพบว่า มีกระบวนการที่จะนำส่งผู้หญิงถึงกรุงเทพฯ บ้างเช่นกัน (Archavanitkul 1998)

(4) **รัฐฉานใต้-ปางมะผ้า, ปาย, อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และฝาง จังหวัดเชียงใหม่** ผู้หญิงไทย ใหญ่จากเมืองน่าย เมืองป๋น เมืองตุน หมอกใหม่ และหัวเมืองจำนวนหนึ่ง จะใช้ประตูทางเข้าเขตเชียงใหม่หรือ แม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่หลบหนีภาวะการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า หรือตั้งใจมาทางงานอื่น ทำ และได้มาเข้าสู่อาชีพบริการในภายหลัง เมื่อได้พบกับนายหน้าชายแดน หรือเมื่อเดินทางลึกเข้าตัวเมืองเชียงใหม่ และถูกติดต่อทาบทาม อย่างไรก็ตามก็ดียังไม่มีข้อมูลชัดเจนว่ามีนายหน้าขนส่งผู้หญิงรอจัดการอยู่ ณ ทางเข้าเขตนี้ อย่างเป็นระบบ ต้นทางจุดนี้จากปายและอำเภอฝางนี้ นายหน้าจะนำผู้หญิงส่งเข้าตัวจังหวัดคือ แม่ฮ่องสอนและ เชียงใหม่ในระยะไม่ไกลมาก แต่ต่อจากนั้นอาจมีนายหน้าเชื่อมต่อไปยังเขตอื่นเมื่อผู้หญิงทำงานได้ระยะหนึ่ง

4.2 ประตุและเส้นทางจากชายแดนประเทศลาว

แม้จะมีช่องทางเข้าตลอดเส้นพรมแดนไทย-ลาว ข้อมูลขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงลารระบุว่า เด็กสาวลาวส่วนใหญ่จะมาจากตำบลหรืออำเภอที่เป็นศูนย์กลางของแต่ละแขวง หรือใกล้เคียงและมีการค้าขายระหว่างชายแดนของทั้งสองฝั่ง ช่องทางส่งผู้หญิงและเด็กจากประเทศลาวสู่ประเทศไทยจึงมีเส้นทางที่ค่อนข้างชัดเจน 5 จุด ดังนี้

แขวงนครเวียงจันทน์	→	จังหวัดหนองคาย
แขวงสุวรรณเขต	→	จังหวัดมุกดาหาร
แขวงคำม่วน	→	จังหวัดนครพนม
แขวงจำปาศักดิ์	→	ด่านช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี
แขวงบ่อแก้ว	→	เชียงของ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เส้นทางชายแดนลาว พื้นที่หลักที่นำส่งผู้หญิงลาวก็คือสถานบริการในแถบชายแดน และยังมีการนำส่งผู้หญิงผ่านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดใหญ่ๆ จนมาถึงสถานบริการในกรุงเทพฯ

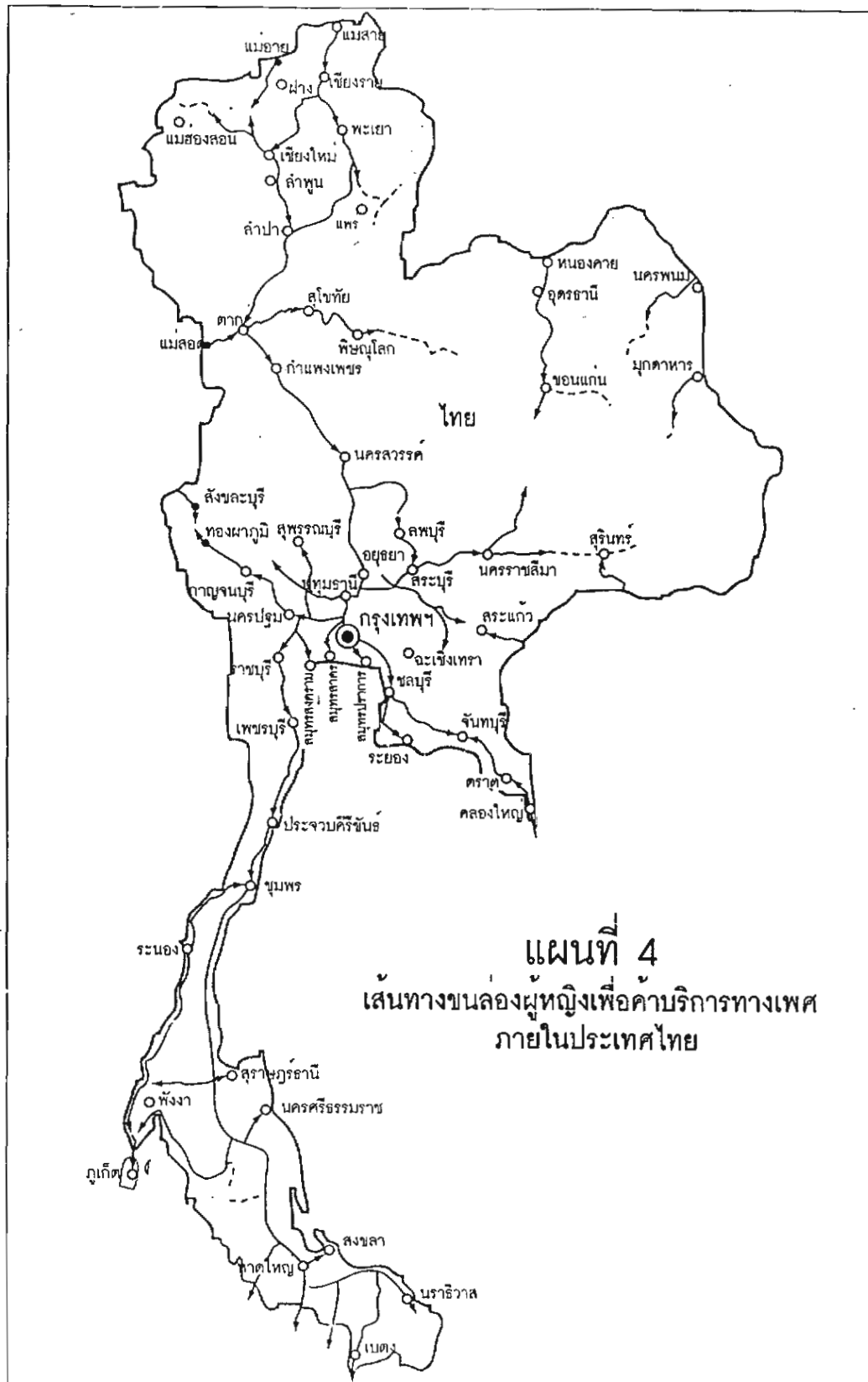
4.3 ประตุและเส้นทางจากชายแดนประเทศเขมรและเวียดนาม

มีเส้นทางหลักอยู่สองสายสำหรับผู้หญิงจากเขมรและเวียดนาม คือ

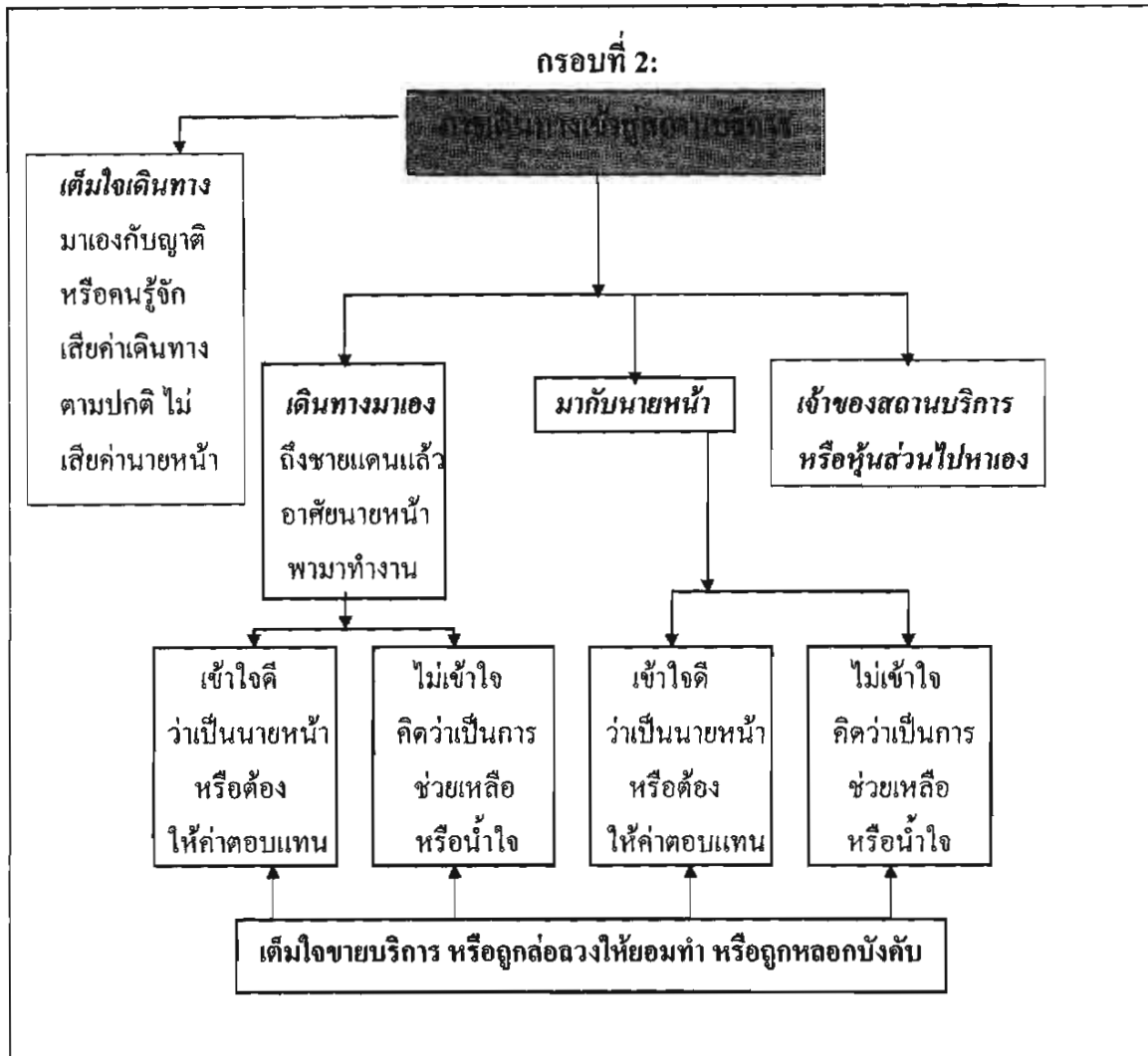
1. ปอยเปต-อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
2. เกาะกง-หาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

เมื่อผู้หญิงได้ก้าวเข้าประตูปรมแดนมาแล้วในบางจุดจะมีนายหน้ารับช่วง เพื่อนำส่งเข้าสู่แหล่งค้าบริการต่างๆภายในประเทศไทยโดยตรง (ดูแผนที่ 4 หน้า 38) แต่ในจุดที่นายหน้าท้องถิ่นจะดึงผู้หญิงเข้าสู่สถานบริการบริเวณชายแดนนั้น ต่อเมื่อเวลาผ่านไป จึงจะมีนายหน้าขนส่งมาติดต่ออีกทอดหนึ่ง ส่วนใหญ่จะส่งต่อบริเวณใกล้ๆทางภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงต้นปี 2540 ที่ผู้เขียนลงพื้นที่จังหวัดภาคกลางได้พบหญิงบริการชาวเวียดนามในสถานบริการซึ่งถูกนำส่งมาจากอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เจ้าตัวได้ให้ข้อมูลว่ามีเพื่อนจากประเทศเดียวกันถูกนำส่งลงทำงาน ณ จังหวัดอื่นที่รถผ่านทางด้วย

จากเส้นทางการนำส่งแรงงานหญิงข้ามชาติสู่สถานบริการทางเพศที่แสดงในแผนที่ 4 นั้น มีความเกี่ยวพันกับสภาพการเดินทางของผู้หญิงสู่สถานบริการและบทบาทของนายหน้ามาก สามารถสรุปรวมเป็นแบบแผนการเดินทางสู่การค้าประเวณีในประเทศไทยตามกรอบที่ 2 หน้า 39

4.3 แบบแผนการเดินทางสู่สถานค้าบริการทางเพศในประเทศไทย

ต่อประเด็นเรื่องแบบแผนการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสอบถามแรงงาน หญิงข้ามชาติ 128 คนนั้นพบว่า มีความแตกต่างของการเดินทางระหว่างกลุ่มที่ทำงานบริการกับกลุ่มที่ทำอาชีพอื่น หลายประการ (ตารางที่ 4) กล่าวคือ

- มากกว่าสามในสี่ (78%) ของหญิงบริการข้ามชาติเดินทางเข้าประเทศโดยมีบุคคลช่วยเหลือนำเข้าประเทศไทย ขณะที่หญิงข้ามชาติอาชีพอื่นมีเพียง 51% เท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือ
- แม้ว่าส่วนใหญ่แรงงานหญิงข้ามชาติทั้งสองกลุ่มเดินทางมากับพี่น้องหรือเพื่อน แต่หญิงต่างชาติที่มีอาชีพค้า บริการจำนวนเพียง 6% เท่านั้นที่เดินทางมากับครอบครัวหรือพ่อแม่ แต่สูงถึง 30% ที่ตอบว่าเดินทางเข้า พรมแดนไทยเพียงคนเดียว มี 12% ที่นายหน้าหรือนายจ้างคือเจ้าของสถานบริการพาเข้ามา ทั้งนี้แสดงถึงบท

บาทสำคัญของนายหน้าที่มีส่วนชักนำหญิงต่างชาติมาค้าบริการ ในขณะที่ผู้หญิงต่างชาติที่ทำงานอาชีพอื่น นายหน้าจะมีบทบาทน้อยมาก (3%)

ตารางที่ 4: การเดินทางเข้าประเทศไทยของแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน

การเดินทางเข้าประเทศไทย	ผู้หญิงบริการ	ผู้หญิงอาชีพอื่น ๆ
ร้อยละของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือใน การเดินทางเข้าประเทศไทย	78	51
เดินทางมากับใคร (%)		
มาคนเดียว	30	6
มากับครอบครัวหรือพ่อแม่	6	48
มากับพี่น้อง ญาติ หรือเพื่อน	52	43
นายหน้า หรือ นายจ้างพา	12	3
ร้อยละของผู้ที่ต้องจ่ายค่าเดินทาง	70	80
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (บาท)		
จำนวนค่าเฉลี่ย	2,337	2,428
รายที่จ่ายน้อยที่สุด	50	10
รายที่จ่ายมากที่สุด	15,000	50,000
ร้อยละของผู้ที่ต้องจ่ายค่านายหน้า	27	6
ค่าใช้จ่ายให้นายหน้า (บาท)		
จำนวนค่าเฉลี่ย	4,022	2,250
รายที่จ่ายน้อยที่สุด	200	500
รายที่จ่ายมากที่สุด	15,000	5,000
ร้อยละของผู้ที่คิดจะเดินทางกลับ	78	51
จำนวนแรงงานหญิงที่สัมภาษณ์	33	95

แหล่งข้อมูล: การสำรวจภาคสนามของชุดโครงการวิจัยเรื่อง 'ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย' สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2539.

หมายเหตุ: ผลรวมของการกระจายร้อยละอาจไม่ครบ 100.0 เนื่องจากการปัดเศษทศนิยม

- เมื่อถามถึงค่าใช้จ่ายให้นายหน้า นำสังเกตว่าหญิงบริการต่างชาติถึง 27% ที่จ่ายค่านายหน้าในการนำทางเข้าประเทศไทย สัดส่วนที่ต้องจ่ายค่านายหน้าซึ่งสูงกว่าสัดส่วนที่ตอบว่านายหน้าพาเข้ามาน่าจะมาจากการที่หญิงบริการแจ้งว่า เดินทางมากับพี่น้องหรือเพื่อนนั้น แท้จริงแล้วส่วนหนึ่งของพี่น้องหรือเพื่อนคือนายหน้าพาเข้า ซึ่งมีทั้งที่ทำเป็นอาชีพและที่รับค่าเหนื่อยเฉพาะคราวนั่นเอง ข้อสันนิษฐานนี้ยืนยันได้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่งในบทที่ 6 ซึ่งวิเคราะห์บทบาทของนายหน้าไว้โดยละเอียด ทั้งนี้ค่านายหน้าที่หญิงบริการข้ามชาติต้องจ่ายโดยเฉลี่ยคือ 4,022 บาท ซึ่งสูงเกือบสองเท่าของค่านายหน้าของกลุ่มหญิงต่างชาติที่ทำงานอาชีพอื่นที่จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,250 บาท

- สิ่งที่น่าสนใจคือ กว่าสามในสี่ของหญิงบริการต่างชาติมีความตั้งใจที่จะเดินทางกลับประเทศ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก สำหรับแรงงานหญิงที่ทำงานอื่นๆ ประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่คิดจะเดินทางกลับบ้านตนเอง

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์สภาพธุรกิจบริการทางเพศและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึกกับผู้หญิงบริการต่างชาติพบว่า การเดินทางมาเองกับญาติ พี่น้องหรือมีเจ้าของสถานบริการไปหาคนทำงานเองมีเป็นส่วนน้อยมาก ประกอบกับคำอธิบายของหญิงบริการบางคนที่ว่า นายหน้านำเข้ามักจะตกลงกับผู้หญิงให้ปิดบังเรื่องของการนำทาง เนื่องจากทางประเทศต้นทางจะมีการเอาผิดกับผู้ชักนำหญิงข้ามพรมแดนจึงเป็นไปได้ว่า ผู้หญิงมักตอบคำสัมภาษณ์ดังที่ตนได้ตกลงกับนายหน้าไว้แต่แรกต่อเมื่อได้พูดคุยกันในระดับลึกหรือเกิดความสนิทสนมแล้ว จึงจะค่อยทยอยเล่ารายละเอียดออกมา อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ได้พบผู้หญิงซึ่งเดินทางมาโดยไม่อาศัยนายหน้าจริงๆ เช่นกัน ดังคำบอกเล่าของแรงงานหญิงข้ามชาติสองคนต่อไปนี้

เพื่อน..ลูกของน้องสาวแม่ ก็เป็นลูกพี่ลูกน้องกัน เขามาอยู่เมืองไทยได้ 2 ปี และก็กลับบ้านไปเที่ยวสงกรานต์ เขาชวนให้หนูมาเมืองไทย ก็...บอกหมดแหละว่ามาเป็นหมอนวด มาขายตัวอะไรเงี้ย แต่ตอนนั้นเขาได้แฟนเป็นคนไทยและก็ไม่ได้รับแขกแล้ว หนูไม่อยากอยู่เมืองพม่า หนูเกลียดพม่า ทางบ้านลำบากมากก็อยากหาเงินให้พ่อแม่สบาย ก็เลยมา ก็นั่งรถโดยสารมาแม่สาย 600 จี๊ด แล้วก็นั่งรถทัวร์ หนูไม่รู้เรื่องเลยนะ ที่ไหนเป็นที่ไหน พอมาถึงแล้ว แฟนเพื่อนเขาก็เอากะบายมาจับ แล้วก็พามาส่งที่เพื่อนหนูทำงานอยู่ ตอนนั้นหนูไม่รู้ว่คนอื่นเขาต้องเสียค่านายหน้าหลายพัน หนูไม่ได้เสียอะไร ไม่ได้มีหนี้อะไรเลย เพื่อนเขาฝึกนวดให้ด้วย เขาให้หนูบอกเจ้าของว่านวดเป็นแล้ว เคยทำมาก่อน หนูเปิดบริษัทแล้วถึงฝากคนส่งเงินให้ที่บ้าน ตอนนั้นเพื่อนหนูเขาเลิกอาชีพนี้แล้ว หนูก็เลยย้ายมาทำที่นี่

(คำอ้อน อายุ 20 ปี ชาวไทยลี้ภัยจากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

หนูอายุ 19 ที่บ้านก็ทำไรทำนาก็แหละ แล้วคนบ้านเดียวกัน เป็นคนเชียงตุง แต่คนละหมู่บ้าน...ก็ไม่ได้รู้จักกันมาก่อน... เขามาหาคนไปทำงาน คือเขาเป็นไทยใหญ่แล้วมาแต่งงานกับตำรวจคนไทยที่... (ชายทะเลภาคใต้) แล้วก็เปิดร้านอาหารที่นั่น ...ไม่รู้สิ...เขาจะเคยทำงานอย่างเงี้ยหรือเปล่าก็ไม่รู้ เขาไม่ได้บอก ตอนนั้นก็ชวนว่ามาทำร้านอาหาร แล้วก็ให้พ่อแม่หนูเบิกไปก่อน 5 พัน หนูก็มากับเพื่อนอีก 3 คน แล้วก็มีคนอื่นๆมาด้วย ค่ารถเท่าไรหนูไม่ได้เสียนะ รู้แต่ว่ามา 5-6 วันกว่าจะถึง เขาก็คิดให้หักเป็นหนี้นั่นแหละ ไม่รู้สิ...เขาคงไม่โกงหรอก มาถึงก็ให้เป็นเด็กดริงค์ เดือนละ 2,000 บาท อยู่ได้เดือนนึงหนูก็เปิดบริษัท

(แสงติ อายุ 21 ปี ชาวไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า)

อดีต 'เด็กดริงค์' บาร์ในภาคใต้ ปัจจุบันเป็นหมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

บทที่ห้า

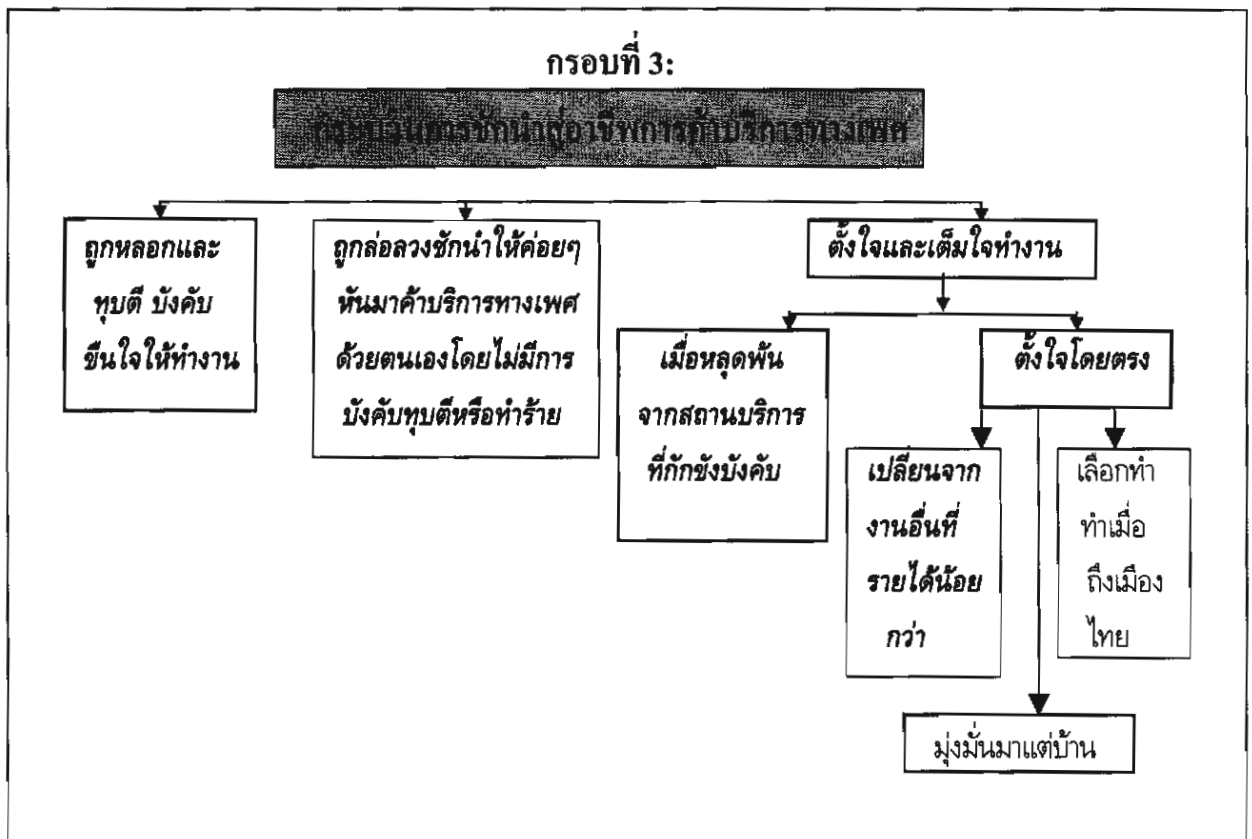
กระบวนการชักนำสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศ

ใครเขาจะว่ายังไง...? ถ้ามาถึงที่นี่แล้วไม่ได้อะไรกลับไปเลย

ตอนนี้มันก็เสียตัวไปแล้ว

อยากเก็บให้ได้เป็นแสนถึงจะคุ้ม

การชักนำหญิงสาวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่การค้าประเวณีมีอยู่ 3 รูปแบบคือ (ดูกรอบที่ 3) **หนึ่ง ถูกหลอก** หรือถูกบังคับอย่างทารุณจากแมงดา เจ้าของสถานบริการ และนายหน้า **สอง ถูกชักนำ** ให้มาทำงานที่ไม่ได้ค้าบริการทางเพศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานในร้านอาหาร หรืองานที่อยู่ในสถานบริการที่ไม่บังคับให้รับแขก แต่สภาพแวดล้อมการรับรู้เชิงประจักษ์ของจำนวนรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำจากการขายบริการ การถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรมย่อยในสถานที่นั้น ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจค้าบริการเองโดยเจ้าของสถานบริการไม่จำเป็นต้องบังคับ และ **สาม ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพค้าบริการ** ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ผู้หญิงให้ต้องตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นจากการหลบหนีมาจากสถานบริการที่บังคับ การเปลี่ยนงานที่มีรายได้น้อยเพราะรายรับไม่พอยังชีพ ตัดสินใจมาจากบ้านเลย หรือเลือกทำเมื่อมาถึงประเทศไทยแล้ว ในแต่ละรูปแบบของการชักนำมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผู้หญิงที่ถูกหลอกลวง ทบตี บังคับขืนใจให้ทำงาน

...ตอนปี 18 ผมช่วยช่องอยู่แถวสวนมะลิ ตอนนั้นเป็นการขายผู้หญิงจริงจังทุกที่ ผู้หญิงไม่มีเต็มใจ เรียกว่าทำงานด้วยน้ำตา มีการทุบตีกันโหดจริงๆ พอตอนหลังผมมาเปิดเองที่ตาคลี ได้ผู้หญิงที่เต็มใจมา ก็จะเป็นพวกที่ถูกหลอกมาแต่แรกก่อนทั้งนั้น ช่วงหลังซักปี 23 ก็เริ่มมีคนที่เต็มใจมากันเองมั่ง พอตีผมเลิกไป 4 ปี มาเปิดอีกทีสังคมก็เปลี่ยนไปเยอะ ตำรวจก็ปราบพวกที่โหดร้ายไปมาก กลุ่มที่เขาเต็มใจทำโดยมีจุดมุ่งหมายจะเก็บเงินทองให้ครอบครัวก็เยอะขึ้น ผมว่าจิตใจคนก็อาจจะดีขึ้นมั่ง (หัวเราะ) ป่าเถื่อนน้อยลง ไม่ไปบังคับขืนใจใครเค้า สมัยนี้ใครจะกักขังข่มขืนผู้หญิงนี่มันเกินไปจริงๆ นะ อย่างที่อาบอ...ใกล้ๆ เนี่ย เจ้าของช่องเป็นตำรวจเก่า มันโหดน่าดู ก็สมที่มันถูกปิดไป 2 ปีกว่าแล้ว ผมอ่านหนังสือพิมพ์ถึงที่ว่ามีข่มขืนเด็กแถวภาคใต้เนี่ย เย่มากๆ

(ปานึก วัยต้น 40 เจ้าของสถานบริการประเภทช่องกึ่งร้านอาหารในภาคกลาง)

จากการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลในสถานบริการของโครงการวิจัยทั่วไป รวมทั้งในโครงการนี้ ผู้วิจัยจะสามารถเข้าถึงสถานบริการที่เปิดตัวต้อนรับฝ่ายสาธารณสุขแล้วเท่านั้น และแน่นอนที่สถานบริการเหล่านี้ย่อมจะไม่มีการกักขังบังคับผู้หญิง เรื่องราวของการบังคับขืนใจหญิงสาวให้ขายบริการนั้นเคยเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์เป็นครั้งคราวเมื่อตำรวจบุกทำลายช่อง ดังข่าวความโหดร้ายที่ร่ำลือกันว่ามีอยู่แพร่หลายในช่องแถวประตูน้ำพระอินทร์ โรงน้ำชาแถวมหาชัย ช่องที่นครปฐมและราชบุรี จังหวัดชายทะเลและจังหวัดชายแดนทางภาคใต้ เป็นต้น และนับตั้งแต่มีการประกาศนโยบายปิดช่องและปราบปรามการค้าประเวณีเด็กของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เมื่อปี พ.ศ.2535 ธุรกิจทางนี้ก็ถูกปิดไปเป็นจำนวนมาก ที่เป็นข่าวใหญ่และมีการถ่ายทอดวิทัศน์ไว้ก็คือ การบุกทำลาย 3 ช่องใหญ่ที่จังหวัดระนองเมื่อเดือนกรกฎาคม 2536 ซึ่งพบผู้หญิงพม่าทั้งหมด 144 คน (กฤตยา อาชวนิจกุล 2537) และในปี 2539 นี้ เมื่อผู้เขียนได้ลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ทางภาคใต้ ก็ได้พบและพูดคุยกับสาวชาวพม่าที่เคยอยู่ในช่องดังกล่าวนี้โดยบังเอิญ ‘มีนา’ และ ‘เพียว เพียว’ เล่าให้เราฟังว่า

...ตอนนั้นฉันยังอายุ 18 เรียนหนังสือมาได้ 8 ปี ยังโสด(บริสุทธิ์) เขาก็ชวนให้ไปทำงานร้านอาหารที่เกาะสอง บอกว่าจะได้เงินเดือนพันบาทไทย ก็เชื่อเขา ตามเขามา เขาให้นั่งเรือแล้วก็เอามาส่งที่ช่องนั้นเลย คนที่พาผู้หญิงมาขายมีหลายคน คนนี้พาผู้หญิงมา 2 คน 3 คน แล้วก็มีคนขายคนอื่นพามาอีก 2-3 คนอย่างนี้ แก้วแก้อายเงินซื้อฉัน 5 พัน แต่ฉันต้องเป็นหนี้แก้วแก่มันหนึ่ง เขาว่ารับแขกให้ได้เกือบ 300 คนถึงจะใช้หนี้ได้หมด ฉันบอกว่าไม่ทำ..เขาก็ตบตีเอา 5 วัน ..ฉันก็ไม่ทำ เขาก็ตบตีอีก.. ฉันก็กลัว..แล้วก็ยอมทำ ฉันไม่รู้ว่าเขาทำกันอย่างไร ..ฉันเคยหนี.. เขาจับได้ก็ตบตีเอามากๆ คนอื่นๆ ได้ออกไปซื้อของฉันก็ไม่ได้ไป... เขาไม่ให้ฉันออกไปไหนอีกเลย

(มีนา อายุ 24 ปี ชาวพม่าอินเดีย จากเมืองมะริด ประเทศพม่า หญิงบริการอิสระในภาคใต้ พูดภาษาไทยไม่ได้เลยและกำลังตั้งครรภ์ได้ 4 เดือนกว่า)

...เพียว เพียวอายุ 19 เรียนหนังสืออยู่ชั้น 9 แล้วก็หนีพ่อแม่ไปเที่ยวกับเพื่อนที่มณฑลยฺเหล่ มีผู้หญิงที่เคยเข้าบ้านเพียว เพียวอยู่ ตอนนั้นเขามีเงินแล้วก็มาอยู่มณฑลยฺเหล่ ลูกเขาทำงานอยู่เกาะสอง เขามาชวนกลับบ้านด้วยกันจะได้ไม่ต้องเสียค่ารถ เพียว เพียวเชื่อเพราะรู้จักกัน แต่เขาไม่ส่งบ้าน พามาที่ห้องมีผู้หญิงเยอะๆแล้วยังไม่ให้ไปไหน นั่งรอนั่งเรือมาไม่รู้ไปไหน แล้วมาขายที่ห้องนี้ด้วยกัน 26 คน ส่วนใหญ่ก็เป็นผู้หญิงแฉะอย่างก๊ว มีคนขาย 4 คนเป็นผู้หญิง 3 ผู้ชายคุมมา 1 คน แก่แกไม่ได้ดีเพียว เพียว แต่คนคุมพม่าผู้ชายดี..แล้วให้คนไทยเปิดบริษัทกับเพียว เพียว...

(เพียว เพียว อายุ 23 ปี ชาวพม่า จากภาคย่างกุ้ง ประเทศพม่า
หญิงบริการอิสระในภาคใต้ อยู่เมืองไทยมา 4 ปี และยังพูดภาษาไทยไม่ได้เลย)

จากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งทำงานช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงจากลาวที่ถูกล่อลวงมายังประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลว่า สภาพสถานบริการที่มีการควบคุมเข้มงวดยังคงมีอยู่ อาจมีการทุบตีหรือ 'ซ้อม' แต่ไม่ถึงกับมีการกักขังล่ามโซ่หรือต้องผ่านประตูลูกกรง 3 ชั้นอย่างที่เคยเป็นข่าว ผู้เขียนมองว่า ปัจจุบันวิถีดำเนินกิจการโหดร้ายอาจจะเล็กลงและ 'ไม่คุ้ม' อีกต่อไป รูปแบบของการชักพาผู้หญิงเข้าสู่อาชีพบริการได้มีการพัฒนาก้าวไปสู่วิธีที่แนบเนียนซับซ้อนและได้ผลระยะยาวมากกว่า ดังจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าเรื่องราวของการทุบตีทำร้าย หรือกักขังผู้หญิงจะหมดไปจากธุรกิจค้าบริการทางเพศ หากการกระทำนี้อาจไม่ได้เกิดขึ้นในตัวสถานบริการ แต่จะแฝงอยู่ในระบบเอเยนต์ผูกขาดซึ่งจะเป็นตัวกลางนำผู้หญิงไปส่งทำงานตามที่ต่างๆ และจัดการควบคุมแบ่งรายได้ รวมทั้งกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบทางโทรศัพท์ที่ส่งผู้หญิงไปบริการตามโรงแรมและรับกลับ โดยเอเยนต์เหล่านี้จะควบคุมผู้หญิงทั้งที่หลอกลวงมา และที่แต่เดิมได้เต็มใจจะทำงานขายบริการแต่ไม่รู้ถึงเงื่อนไขที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบและขาดอิสรภาพมาก่อน เรื่องราวเหล่านี้จะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 6 ต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับความทารุณโหดร้าย การหลอกลวงบังคับขืนใจ ที่เสนอในรายงานฉบับนี้เป็นเรื่องเล่าจากอดีตอันขมขื่นของผู้หญิงที่ได้หลุดรอดมาจากสภาพดังกล่าวแล้วเท่านั้น หากเรื่องน่าสลดเช่นนี้ยังคงกำลังดำเนินอยู่ ก็คงจะเป็นโลกมืดที่ผู้เขียนไม่สามารถเข้าถึง อย่างไรก็ตามคิดว่าในปัจจุบันหากยังมีสถานบริการอันโหดร้ายทารุณหลงเหลืออยู่ ก็ไม่น่าจะเปิดเป็นกิจการใหญ่โตและเปิดเผยได้ดังในอดีต

5.2 ผู้หญิงที่ถูก 'ล่อลวง' ชักนำไปค้าขายบริการทางเพศด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีการกักขังหรือทุบตีทำร้าย

การ 'ล่อลวง' นี้เป็นวิธีที่นิยมและได้ผลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับการชักพาหญิงสาวเข้าสู่สถานบริการประเภทแฝง การ 'ล่อ' อาจทำโดยนายหน้าซึ่งผู้หญิงหลายคนเรียกว่า 'รถรับส่ง' หรือ 'คนรับส่ง' ที่รู้จักกับเจ้าของสถานบริการ หรือโดยผ่านคนรู้จักของผู้หญิงซึ่งจะได้เปอร์เซ็นต์หรือค่าหัวเป็นเสมือนนายหน้ารายย่อย ผู้หญิงหลายคนบอกผู้เขียนในครั้งแรกว่าเข้าสู่อาชีพนี้ด้วยการชักนำของ 'เพื่อน' หรือ 'พี่น้อง' แต่เมื่อพูดคุยต่อไปก็จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ห่างและหลวมมาก หลากๆ คนเพียงเพิ่งจะได้รู้จักกันเท่านั้น แต่เป็นเพราะการชักนำให้ได้ทำงานนี้ถือเป็นการช่วยเหลือกัน จึงนับได้ว่าเป็นเพื่อนหรือพี่น้องไป แท้จริงแล้วส่วนหนึ่งของผู้ชักนำนี้คือเครือข่ายย่อยของระบบนายหน้า โดยการชักนำจากคนใกล้ชิดจะสามารถชักจูงได้

ผลดีกว่าตัวนายหน้าซึ่งไม่ได้รู้จักมักคุ้นมาก่อน หรือเป็นที่รู้แน่ชัดว่ามีอาชีพ ‘นายหน้า’ ทาผลประโยชน์อย่างชัดเจน การ ‘ล่อลวง’ ทำให้สำเร็จโดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ประกอบกันดังนี้

(1) **เพราะความมุ่งมั่นที่จะมาทำงานเก็บเงิน** แรงงานหญิงที่ตัดสินใจทิ้งถิ่นฐานข้ามพรมแดนมาแล้ว แล้วแต่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ หรือมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะมาทำงานเก็บสะสมเงินทองจากประเทศไทย ไม่มีใครอยากกลับบ้านด้วยมือเปล่าหรือไม่ประสบความสำเร็จ แม้แต่เดิมจะไม่ได้ตั้งใจมาทำงานขายบริการก็ตาม ดังคำให้การของคำนำ สาวจีนจากสิบสองปันนาคนต่อไปนี้

...กว่าจะมาถึงเสียเวลาไม่รู้กี่วัน เสียเงินเป็นหมื่นๆ ไหนๆก็มาแล้ว ยังไงก็ต้องเอากลับบ้านไปบ้าง ไม่งั้นใครเขาจะว่ายังไง มาถึงนี่แล้วไม่ได้อะไรกลับไปเลย ที่บ้านไม่มีใครรู้ว่าหนูจะมา กลับไปก็ต้อง ยืมกลับไป ต้องมีของไปฝากลูก ฝากแม่ แรกๆหนูก็ร้องไห้ (หัวเราะ) แต่..ตอนนี้มันก็เสียตัวไปแล้ว อยากจะเก็บให้ได้เป็นแสนถึงจะคุ้ม มีเงินค่ารถกลับบ้านแล้วก็ยังไม่กลับหรอก...

(คำนำ อายุ 27 ปี ชาวไทยลี้จากแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง ปัจจุบันเก็บเงินกลับบ้านไปแล้ว)

(2) **เพราะหนี้ผูกพันจากบ้าน** จากนายหน้าหรือเจ้าของสถานบริการ ผู้หญิงบางคนจะต้องกู้หนี้ยืมสิน มาเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง บางคนได้ขายทรัพย์สินบางอย่างไปเป็นการลงทุน และบางคนได้รับข้อเสนอให้ ติดหนี้ค่ารถไว้ก่อนได้ หนี้ทั้งหลายนี้เป็นแรงผลักดันแรกๆที่ทำให้ผู้หญิงอยากทำงานให้ได้เงินจำนวนมากอย่างรวดเร็ว การเดินทางมาสู่ชายแดนไทยจะต้องใช้เงินจำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะหากผู้หญิงไม่รู้จักเส้นทางมาด้วยตนเอง แม้ถนนสายเชียงตุง-ท่าขี้เหล็กจะยาวเพียง 166 กิโลเมตร และมีรถโดยสารหรือมอเตอร์ไซด์รับจ้างไปมาค่อนข้าง สะดวก ใช้ระยะเวลาเดินทางในหน้าแล้งประมาณ 5-6 ชั่วโมง ผู้หญิงจากท้องถิ่นที่อยู่ไกลจากตัวเมืองเชียงตุงย่อม ไม่กล้าเดินทางเอง ส่วนใหญ่อาศัยให้คนนำทางหรือจ้างเหมารถมา นอกจากนี้ผู้หญิงที่ไม่มีบัตรประชาชนพม่า พูดยากพม่าไม่ได้ ได้แก่ ผู้หญิงจากสิบสองปันนา ชนกลุ่มน้อยในพม่าบางกลุ่ม และเด็กสาวอายุไม่ถึง 18 ปี จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากในการเหมารถ หรือจ่ายให้ ‘คนรถ’ หรือนายหน้าลักลอบนำพามา เนื่องจากเกรงกลัวจะถูกเจ้าหน้าที่พม่าจับกุมคุมขัง หรือเรียกปรับเป็นเงินจำนวนมาก ดังตัวอย่างการเดินทางของ มีแ อ สาวอาข่าจาก เชียงตุง ดังต่อไปนี้

...มีแอยากมาเที่ยวประเทศไทย อาแเอาได้ยินว่าประเทศไทยนี้สนุก มีงานทำเยอะ ได้แต่งตัวสวยๆ ได้ใส่ทอง พี่สาวบอกว่าไปทำงานร้านอาหารนี้ไม่ใช่ร้านอาหาร แต่เป็นขายตัว มีแเอก็ว่า มีแเอไม่ได้จะ มาขายตัว แต่จริงๆแล้วตอนนั้นขายตัวเป็นยังไม่มีแเอก็ไม่รู้ มีแเอหนีมากับอาแแล้วก็นเงินฮ่ออีกคน หนึ่ง เหมารถมา 2,000 จี๊ด มารรถโดยสารไม่ได้เพราะไม่มีบัตรประชาชนพม่า อายุไม่ถึงเขาไม่ให้ทำ แต่คนรถเขาโกงส่งแค่กลางทาง เลยต้องเอาเงินที่เหลือจ่ายค่ารถโดยสารกลับบ้าน กลับไปพ่อต๊ายๆ ไม่

ให้มาเมืองไทยอีก แต่พี่ชาย (ต่างแม่) บอกว่าจะช่วย เขาเคยมาทำงานแม่สายก็พามาส่ง บอกว่าค่ารถคิดคนละ 10,000 จี๊ด... มาถึงทำซีเหล็กเขาให้อยู่ที่บ้านคนรถนี้แหละ 10 กว่าวัน เขาให้ยืมเงินใช้ซื้อของอะไรๆ อีก 500 บาท คนรถบอกว่าทางานทำให้ไม่ได้ มีแอบบอกว่าทำอะไรก็ได้แต่ไม่ไปขายตัวนะ.. เขาก็ให้มาทำร้านอาหารที่แม่สาย ได้เงินเดือน 600 บาท ก็จ่ายค่าตำรวจ 150 กับค่าอะไรๆ ก็ใช้หนี้ไม่ได้ ตอนอยู่บ้านทำซีเหล็กนี้ก็ต้องให้ค่าข้าวด้วย พี่ชายก็บอกว่าติดหนี้เขาเยอะแล้วต้องรีบใช้ ...คนรถเขารู้จักที่ทำงานเงินดีกว่านี้ เขาว่าเป็นร้านอาหาร จะไม่ขายตัวก็ไม่ใช่ไร

(มีแอ อายุ 19 ปี ชาวอำเภอจากหมู่บ้านนอกเขตเมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า ถูกหลอกมาเมื่ออายุ 16 ปี อดีตหญิงบริการร้านอาหารกึ่งชอว์ในภาคกลาง เคยเดินทางกลับบ้านและคิดว่าจะไม่มาทำงานเมืองไทยอีก แต่ปัจจุบันก็เดินทางกลับมา ทำงานเป็นคนรับใช้ในเมืองใหญ่แห่งหนึ่งในภาคกลาง)

นอกจากหนี้ค่าเดินทางมายังชายแดนแล้ว นายหน้าในเมืองไทยจะบริการส่งผู้หญิงไปทำงาน โดยให้ติดหนี้ค่ารถไว้ก่อน ค่ารถและค่าหัวนี้เป็นเงินจำนวนไม่น้อย (ดูรายละเอียดในบทที่ 6) ผู้หญิงหลายคนจะถูกชักชวนให้ไปทำงานที่ได้เงินดี และสบาย เช่น เป็นเด็กเสิร์ฟในร้านอาหาร หรือเป็นหมอนวด ซึ่งผู้หญิงบางคนก็จะนึกภาพถึงการนวดอย่างจริงจังเหมือนอย่างหมอมือในหมู่บ้าน บางคนพอจะรู้ว่าสถานที่นวดนั้นมีแต่ผู้ชายมานวด และได้ยินได้ฟังมาว่าเป็นงานที่ภาพพจน์ไม่ดีนัก แต่ก็จะได้รับคำอธิบายว่า การทำงานนั้นอยู่ที่ตัวเองเป็นสำคัญ หากไม่ต้องการขายบริการก็ไม่มีใครมาบังคับได้ ผู้หญิงที่ออกไปหาเงินกับผู้ชายนั้นตัดสินใจทำด้วยตัวเอง ลำพังเสิร์ฟหรือนวดอย่างเดียวก็สามารถหาเงินได้มากและไม่เหนียวเหมือนการทำงานก่อสร้างหรือการรับจ้างในไร่ในนาด้วย

หญิงสาวส่วนใหญ่เห็นชอบกับข้อตกลงที่ดูดีนี้ โดยเชื่อว่าจะดูแลตัวเองได้ดีพอและคงใช้เวลาไม่นานในการใช้หนี้ แต่ความจริงกลับไม่เป็นเช่นนั้น ค่ารถและหนี้มากกว่าที่คิด ผู้หญิงหลายคนรู้จำนวนหนี้เป็นอย่างดีแต่ไม่สามารถจินตนาการได้ว่าเงินจำนวนนี้จะสามารถหามาใช้ได้ยากง่ายอย่างไร ไม่รู้ว่าลำพังงานเสิร์ฟหรือค่าชั่วโมงนวดนั้นไม่เพียงพอที่จะคืนหนี้ได้ในเร็ววัน บางคนคำนวณคร่าวๆ ว่าเมื่อติดหนี้ไว้ 1 หมื่น ได้ค่านวดเดือนละ 4 พัน เพียง 3 เดือนก็จะใช้ได้หมดแล้ว โดยไม่ได้คิดว่าการใช้ชีวิตในต่างแดนจะต้องมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงมาก และข้าราชการบางคนจะคิดดอกเบี้ยทบทวีปด้วย

การเสนอเงินให้กู้เพิ่มโดยเจ้าของสถานบริการ หรือตัวนายหน้ารับส่งเพื่อเพิ่มจำนวนหนี้จะเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติมาก ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะคิดว่าเป็นน้ำใจ หรือ 'ความใจดี' ของเจ้าหน้าที่ที่ยอมให้เธอส่งเงินก้อนไปให้ทางบ้านก่อนได้ การเริ่มต้นชีวิตใหม่ในเมืองไทยนั้นต้องการเงินไม่ใช่น้อย ทั้งค่าเช่าห้องพัก ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัว เครื่องใช้ อาหารการกิน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวอีกเยอะ เมื่อหญิงสาวผู้ซึ่งแทบจะไม่เคยได้เงินได้มีโอกาสกำไบละพันหลายๆ ใบ ได้เลือกซื้อข้าวของสวยๆ แปลกๆ ตามใจชอบ ได้เข้าร้านเสริมสวยตัดผม ทำสัลม ทำเล็บ ก็หลงใหลประทับใจไม่รู้ตัว กว่าที่จะเข้าใจว่าเงินที่ขอยืมมานั้นหาได้อย่างยากเย็นเพียงไร ก็จะเริ่มคุ้นเคยกับสภาพรอบข้าง และค่อยๆ ถูกกลืนเข้าสู่วงการค้าบริการไปเสียแล้ว

...คนที่เมืองเลมมาทำงานเมืองไทยเยอะ หนูก็รู้อะไรบ้างนะ แต่รู้ว่าได้เงินเยอะ เมืองไทยสนุก
สบายหางานง่าย หาเงินง่าย พวกหนูก็อยากรู้ว่าเมืองไทยเป็นยังไง เขาเล่ากันว่าแค่รับจ้างเกี่ยวข้าว
ก็ได้เงินหลายบาท (เงิน) แล้ว พวกหนู 3 คนมาจนถึงเมืองยองที่พม่า แล้วคนไทยใหญ่ก็พามาเชียงใหม่
แล้วก็พาแม่สาย เขาบอกว่าไม่มีเงินก็ไม่มีอะไร เขาจะมาเอาที่คนแม่สายก่อน แล้วหนูค่อยเบิกนาย
จ้างคนไทยจ่ายให้คนที่แม่สายก็ได้ พวกหนูไปอยู่แม่สายแล้วก็มีการมาส่งถึงนี่ (สถานนวดแผนโบราณ)
เขาบอกว่าค่ารถจากแม่สายลงมาคิดคนละ 5 พัน ค่ารถจากเมืองยองอีก 5 พัน เป็นคนละหมื่นบาท
เขาจะเบิกจาก 'ซ้อ' (เจ้าของสถานนวดแผนโบราณ) ไปก่อน หนูตกใจมากเพราะไม่รู้ว้ค่ารถจะแพง
ขนาดนี้ ไม่เคยรู้ด้วยว่าหมอนวดนี่เป็นยังไง แต่คนไทยใหญ่ที่นั่นบอกว่าไม่ใช่ขายตัวนะ เลือกแฟนได้
ไม่ใช่ออกไปกับแขกก็ไม่ต้องไป ก็..มาแล้วก็ต้องลองทำดู เขาให้จ่ายค่าฝึกนวดอีกพันนึง แล้วก็ค่า
เช่าห้องอีกพัน หนูเบิกซื้อล่วงหน้าก่อน เขาให้ไปซื้อเสื้อผ้า เครื่องแต่งหน้าด้วย ถึงนวดเฉยๆ ก็ต้อง
ใส่เสื้อผ้าสวยๆ รวมแล้วก็เลยเป็นหนี้ 2 หมื่น ซ้อให้ส่งให้ที่บ้านก่อนได้ 5 พัน งานที่นั่นก็สบายดี... แต่
เดือนนึงหนูได้ค่าชั่วโมงแบบนวดเฉยๆ ก็แค่ 3 พันกว่า ใช้หนี้ ใช้กินข้าว ซ้อของใช้ไม่พอเลย ได้ทิป
นิดหน่อยเท่านั้น เห็นเพื่อนๆ เขาออกไปกับแฟน หรือพวกแขกที่ดูดีๆ แล้วก็ได้ทีละ 8 ร้อย พันนึง
หนูก็เลย...ลองดูมั่ง คนเชียร์เขาก็เชียร์ให้ เป็นแขกผู้ใหญ่ แบบ..เขาหน้าทีการงานดี ตอนนั้นหนูก็เลย
ใช้หนี้ได้หมดแล้ว ก็จะเก็บเงินกลับบ้าน หนูรู้แล้วว่าผู้หญิงทางบ้านก็คงมาทำงานอย่างนี้นี่แหละ...

(เยื่อแก้ว อายุ 28 ปี ชาวไทยลี้จากเมืองเลม มณฑลยูนนาน ประเทศจีน หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

(3) **เพราะการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมและสังคมรอบข้าง** ผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการที่ไม่บังคับให้
ต้องรับแขก ดังเช่น ร้านอาหารเด็กออฟ คาราโอเกะ หรือสถานนวดแผนโบราณนั้น เมื่อตกอยู่ในสภาพดัง
กล่าวเป็นเวลาพอสมควร ก็จะเริ่มเคยชินกับการทำงานขายบริการของเพื่อนๆ และคุ้นเคยกับข้อเสนอของแขกหรือ
คนเชียร์แขก การขายบริการกลายเป็นเรื่องธรรมดามากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเมื่อบวกเข้ากับความต้องการเงิน หนี้ที่มีอยู่
และแรงยุทางอ้อมจากสถานบริการที่ให้แขกเป็นผู้เข้าหาหรือ 'จีบเด็ก' เอง ผู้หญิงก็จะค่อยๆ ถูกกลืนไปกับสังคม
แวดล้อม หนทางที่จะบรรลุนิยามฝันกลับกลายเป็นเรื่องไม่ยากเย็นมาก เพียงแค่ 'ทำตัวเหมือนคนอื่นๆ' เท่านั้น

...เป็นหมอนวดก็ไม่ใช่เป็นโสเภณี แก้วไม่ได้คิดมาขายตัวนี่ ก็คิดว่ามาลองนวด มีเพื่อนเยอะ ..ก็
อยู่ๆ ไป เห็นเพื่อนเบ็ดบริสุทธ์กัน ก็..กลั้วๆ กลั้วๆ นะ เห็นคนอื่นเขาเบ็ดไม่เห็นเป็นไร ก็อยากรู้..
เสียตัวครั้งเดียว ครั้งแรกคงไม่เป็นไร ก็บอกคนเชียร์แขกว่า ถ้ามีแขกจะเบ็ดก็บอกด้วย แต่ตอนนั้น
ยังไม่มี แบบ..มีเด็กรอเบ็ดเยอะนะ ที่นั่นแฟนแกวคนนี่เขาก็มาชอบแก้ว มาที่ไรก็มาหา รู้จักกันนาน
เหมือนกัน เขาก็ขอเบ็ด ก็ชอบเขาด้วย แบบ..เขาไม่ยุ่งกับใครเลยนะ ไม่ใช่คนเที่ยวด้วย ..ก็เลยตกลง
เขาให้มาหมื่นสอง แล้วก็แฟนแกวมาถึงเดี๋ยวนี้ ก็..ธรรมดา.. ส่วนใหญ่เขาก็มีแฟนกันทั้งนั้นแหละ
ไม่ใช่ไปมั่วกับใคร

(แก้ว อายุ 20 ปี ชาวไทยใหญ่จากเชียงใหม่ ภูฐาน ประเทศพม่า
มาอยู่แม่สายตั้งแต่อายุ 3 ขวบ หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

(4) เพราะเงื่อนไขการทำงานในสถานบริการประเภทแอบแฝง ไม่สร้างความกดดันให้มากเท่ากับสถานบริการประเภทตรง (ดูรายละเอียดนี้ในบทประเภทสถานบริการ) ในสถานบริการแบบแอบแฝงนี้มีเงื่อนไขการทำงานที่ผ่อนปรนกับผู้หญิงในการรับแขกค่อนข้างมาก ซึ่งมีผลในเชิงจิตวิทยาทำให้ผู้หญิงไม่รู้สึกรู้ว่าถูกกดดัน ดังนี้

1. ไม่มีการบังคับให้รับแขก ผู้หญิงไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบีบบังคับหลอกลวง แต่เป็นการตัดสินใจของตนเอง
2. การที่แขกจะต้อง 'จิบ' ผู้หญิงเอง ไม่สามารถขึ้นวีเรียกตัวให้ไปบริการทางเพศได้ทันที ทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าตนมีสิทธิเลือก หรือมีคุณค่าพอที่ผู้ชายจะเลือกเข้าหาเป็นคนพิเศษ
3. ผู้หญิงไม่รู้สึกรู้ว่าต่ำต้อยเป็น 'โสเภณี' หรือ 'ขายตัว' แม้จะเป็นการมีเพศสัมพันธ์เพื่อเงิน เนื่องจากเธอได้พูดคุยรู้จักกับแขกและตัดสินใจเลือกหรือปฏิเสธได้ อีกทั้งแขกก็จะจ่ายเงินตามความพอใจ เป็น 'น้ำใจ' โดยจะพูดคุย (หรือแท้จริงคือการต่อรองกัน) ไม่ได้เป็นราคาตายตัวเหมือนซื้อขาย
4. ผู้หญิงบางคนมีแขกประจำเลี้ยงดูเหมือนเป็น 'เมียน้อย' หรือ 'เมียเก็บ' ทำให้ไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังขายบริการทางเพศ หรือเป็นผู้หญิงไม่ดี และ 'มั่ว' แต่เป็นการ 'มีแฟน' ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาในสถานบริการ แม้จะรู้ว่าแฟนของตนนั้นมึนครอบครัวยังก็ตาม ดังภาพสะท้อนที่เห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้หญิงหลายคนดังนี้

...หนูเลิกกับแฟนไปได้เดือนหนึ่ง เพื่อนก็ชวนให้ไปทำงานบ้านกรุงเทพฯ แบบซั๊กผ้าดูบ้านเลี้ยงเด็กอะไรเงี้ย จะให้ 2 พันห้า หนูอยากช่วยทางบ้าน บ้านหนูจนหนูก็มา เสียค่ารถตั้ง 4 พัน พอมาถึงกลายเป็นที่นี้ (สถานอาบอบนวดและนวดแผนโบราณ) หนูโกรธเพื่อนมากแต่มันไม่รู้จะทำไง ก็มาแล้ว ค่ารถก็ยืมเพื่อนมา แต่เขาบอกว่าแผนกแผนโบราณนี้ไม่ต้องนอนกับแขกก็ได้ นวดเฉยๆ ก็ได้ แขกเรียกแล้วเราไม่เอาก็ไม่เป็นไร หนูก็เลยทำดู ผู้จัดการให้เบิกหมั้นห้า ใช้ค่ารถ เพื่อน แล้วก็ค่าฝึกนวดอีกพันห้า ส่งบ้านห้าพัน ที่เหลือหนูจ่ายค่าห้องกับข้าวของแล้วก็เสียคลุมพนักงาน หนูก็...บอกไม่ถูกหรอก อยู่ได้ 2 เดือนก็..ลองรับแขกดู แบบ.. ก็คิดว่าไหนๆ ก็มาอยู่อย่างงี้แล้ว จะได้ใช้หนี้กับเงินคนอื่นเขาทำได้เราก็ทำได้ หนูส่งบ้านได้ทุกเดือนแล้วกำลังปลูกบ้านใหม่ด้วย บ้านเก่ามันเป็นเพิงไม้แบบอาศัยเขานะ หนูไม่โกรธเพื่อนแล้ว ก็..เข้าใจว่าเขาหวังดี เห็นทางบ้านหนูจน ถ้าเขาชวนจริงๆ หนูก็คงไม่ยอมมา

(แสงคำ อายุ 19 ปี ชาวไทยใหญ่จากท่าพี่เหล็ก ประเทศพม่า

ย้ายมาอยู่แม่สายเมื่ออายุ 9 ขวบ หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

... หนูไม่ได้มั่วกับใครนี่ แฟนหนูเขาก็ไม่ไปยุ่งกับใครเลย รู้จักกันนาน ก็..มานวด 3-4 ครั้งกว่าจะยุ่งกัน ไม่ใช่คนเกี้ยว นิสัยก็ดีเป็นผู้ใหญ่ เขาดูแลหนูดี มาทุกๆ อาทิตย์ แล้วก็ช่วยทางบ้านหนูด้วย เขายังเคยพาหนูไปเที่ยวชะอำด้วยเลย แบบ..เขารักเราไว้ใจเรา อีกหน่อย..ก็ยังไม่รู้เลย หนูก็คงต้องกลับบ้านหนูนะแหละ แฟนหนูเขาก็มีลูกมีเมียแล้ว ยังไงเขาก็ต้องเลือกลูกเมียเขา (เงียบ) ก็ไม่รู้..แต่หนูว่าเขารักหนูนะ ห่วงหนูมากๆ ด้วย

(เดียง อายุ 20 ปี ชาวไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

กล่าวโดยสรุปก็คือ เพราะสภาพที่ไม่กดดันมากนักทำให้ผู้หญิงไม่มีความคิดจะต่อต้านหรือหนีหนี จึงไม่จำเป็นต้องมีการกักขังหรือทุบตี หรืออีกนัยหนึ่งเมื่อไม่มีการกักขังและทุบตี ผู้หญิงก็จะไม่เกิดความเครียดว่าจะต้องต่อต้านและหนีหนีนั่นเอง ในทางตรงกันข้าม ในสังคมแบบนี้ผู้หญิงที่หนีหนีจะถูกมองว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เป็นคนขี้โกงและอกตัญญู เพราะการให้กู้ยืมเงินถือเป็นเรื่องของน้ำใจและความไว้วางใจ อีกทั้งเจ้าของสถานบริการประเภทดังกล่าวมักไม่ติดตามหนี หรือถ้ามีการตามหนี ก็จะเป็นหน้าที่ของนายหน้า ซึ่งผู้หญิงคนอื่นก็ไม่มีโอกาสรับรู้ว่าเป็นอย่างไร มีความรุนแรงหรือไม่ ส่วนใหญ่จะคิดว่าเป็นการสมควรแล้วที่นายหน้าจะต้องติดตามหาตัวมาใช้หนี้ ผู้เขียนคาดประมาณว่า จำนวนแรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกชักนำทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เข้าสู่อาชีพค้าบริการทางเพศ โดยผ่านกระบวนการขูดรีดที่ส่งแรงกดดันให้ปรับตัวยอมรับวัฒนธรรมย่อยคล้อยตามสภาพที่เห็นและเป็นอยู่ดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด

5.3 ผู้หญิงที่ตั้งใจและเต็มใจทำงานบริการ

ผู้หญิงที่ตั้งใจและเต็มใจขายบริการนั้น มีเหตุผลลึกลับซับซ้อนต่างกันไปแล้วแต่ละคน จากข้อมูลการพูดคุยทั้งหมดสามารถจำแนกได้ว่ามาจากปัจจัยหรือสาเหตุต่างๆ ดังนี้

(1) **เป็นกลุ่มที่หลุดพ้นจากสถานบริการที่ทารุณบังคับและกักขัง** หลังจากที่ผ่านมาการถูกขืนใจให้ขายบริการ ผู้หญิงข้ามชาติกลุ่มนี้จะไม่มีทางเลือกมากนัก เนื่องจากข้ามน้ำข้ามทะเลมาไกลเกินกว่าจะกลับบ้านไปโดยง่าย ผู้หญิงซึ่งเคยต้องใช้เรือนร่างของตนยังผลประโยชน์ให้แก่คนอื่นมักตัดสินใจยินยอมตกอยู่ในสภาพเดิมอีกครั้ง แทนการกลับบ้านไปด้วยสภาพบอบช้ำขำขี้ยังมือเปล่า ด้วยความรู้สึกว่าสูญเสียเนื้อตัวร่างกายของตนไปแล้ว จึงควรจะใช้มันเพื่อประโยชน์ของตนหรือครอบครัวบ้าง หลายคนรู้สึกถึงความแตกต่างชัดเจนว่า คราวนี้จะต้องอดทนเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องหรือเพื่อเก็บเงินกลับบ้านไปฝากครอบครัวให้จงได้ แต่ก็มีบางคนก็ไม่ได้รู้สึกว่าจะทำเพื่ออะไรเลย หากตัดสินใจคืนสู่อาชีพขายบริการอีกครั้ง เพียงเพราะว่าไม่สามารถหาทางเปิดประตูชีวิตไปสู่หนทางเลือกอื่นๆ ได้อีกแล้ว

...ครูสอนศาสนาคริสต์ผู้หญิงเขาชวนหนูมาเที่ยวบ้านเพื่อนฝั่งไทย หนูมากับเพื่อน 4 คน ตั้งใจจะค้างคืนเดียว แต่เจ้าของบ้านมาบอกว่าควรกลับไปแล้ว เขาพาหนูนั่งรถไปไหนไม่รู้เรื่อง อยู่ที่หนึ่ง 5 เดือน บังคับให้ทำงานแบบนี้แต่ไม่เคยได้เงิน แล้วก็ให้มาอีกช่องทางหนึ่ง ที่นี้หนูหนีมาได้ เขาก็ช่วยให้ไปทำงานอีกที่หนึ่ง คราวนี้หนูทำแล้วได้เงิน แต่กว่าจะเก็บเงินกลับบ้านไปครั้งแรกก็ 2 ปีกว่า ไปถึงแม่หนูก็ตายไปแล้ว ใครก็รู้ว่าหนูมาเมืองไทยทำอะไร หนูก็เลยให้เงินพี่น้องไว้หมด แล้วกลับมาอีก... หนูไม่รู้จะไปอยู่บ้านทำไม ไม่มีใคร ไร่นาก็เหมือนไม่ใช่ของเรา ไม่รู้จะไปไหน ก็..กลับมาทำงานนี้อีก

(ศรีเมือง วัย 25 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่จากเชียงใหม่ ภูมิลำเนา ประเทศพม่า)

เคยถูกหลอกไปทำงานที่ช่องแถบชายทะเลภาคตะวันตกเมื่อ 7 ปีก่อน หญิงบริการในช่องทางนี้ (ภาคกลาง)

....อยู่ได้ 1 ปี ตำรวจมานุกช่อง แก้วแก้วจับ ลูกน้องก็วันวาย แพนเลยพาฉันหนีไปได้ เขาเป็นลูกเรือประมง เป็นแขกประจำ เราก็แต่งงานอยู่ด้วยกัน ...ฉันอยู่กับเขามา 4 ปีกว่า คัดปลาที่แพปลา มีลูกด้วยกัน 2 คน แต่เมื่อ 3 เดือนก่อน แก้วแก้วบอกว่าเขาถูกตำรวจนำพม่าจับไป ฉันรู้ว่าเขาจะติดคุก 12 ปีที่พม่า คุกที่ไหนไม่รู้ ...ไม่มีเงิน..ตามไม่ได้หรอก...(เสียงสั่น) จะทำยังไงกับลูก แล้วยังมีอีกคนในห้อง ฉันฝากคนเล็กไว้กับเพื่อนที่ก่อสร้าง แล้วก็มาถามทางนแบบนี้ มาเช่าที่นี้อยู่กับลูกอีกคน มีผู้ชายที่อยู่แพเดียวกับแพนมาหาแต่ฉันไม่รับ (เงิบ)...12 ปี...ฉันจะรออย่างไร (น้ำตาคลอ) ให้ทำงานอย่างนี้ไป 1 ปี 2 ปี รอได้ แต่..12 ปี รอได้ไหม..ฉันได้แต่หวังให้มีผู้ชายดีๆ มาช่วยฉันสักคน ฉันอยากกลับบ้าน....

(มีนา อายุ 24 ปี ชาวพม่าอินเดีย จากเมืองมะริด ประเทศพม่า)

(2) **เปลี่ยนจากงานอื่นในเมืองไทยที่รายได้ต่ำกว่า** มีผู้หญิงอีกจำนวนหนึ่งซึ่งต้นต้นมาทำงานทำในประเทศไทยและได้ยังชีพด้วยการทำงานต่างๆ เช่น งานบ้าน ก่อสร้าง รับจ้างขายของ เลี้ยงอาหาร เด็กบ๊ม เป็นต้น แต่แล้วก็ได้พบความจริงที่ว่างงานรับจ้างวันละไม่กี่สิบ หรือเงินเดือนเดือนละ 800-1,000 บาท ไม่สามารถจะทำให้ตนบรรลุถึงความฝันได้ แม้เงินจำนวนนี้จะนับว่ามากหากเทียบกับค่าเงินที่บ้านเกิด แต่ค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก อาหาร หรือแม้แต่ค่า 'บาร์' เจ้าหน้าทีก็สูงกว่าที่เคยเข้าใจไว้มากนัก ดังนั้นเมื่อรู้จักมักคุ้นเมืองไทยพอสมควร ผู้หญิงหลายคนเริ่มเรียนรู้รู้ทางของงานที่ได้เงินดีกว่าเก่า เพื่อนฝูงหรือคนรอบข้างจากบ้านเดียวกัน ล้วนเป็นตัวอย่างให้เห็นได้ชัดว่าสามารถเก็บเงินได้เป็นกอบเป็นกำ และส่งให้ที่บ้านได้ทีละมากๆ ในที่สุดเธอจึงตัดสินใจก้าวเข้าสู่อาชีพบริการด้วยตัวเอง โดยส่วนหนึ่งจะเปลี่ยนงานในช่วงระหว่างที่เดินทางกลับบ้านและได้พบกับนายหน้าผู้ชายแดน ผู้หญิงที่ได้ผ่านประสบการณ์การทำงานอื่นๆ ในเมืองไทยมาแล้วมักจะได้อีกโอกาสที่ตรงรองซึ่งนำหน้าจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากพอสมควร ซึ่งอาจเรียกได้ว่า ผู้หญิงกลุ่มนี้ได้เลือกทางของตนด้วยความเข้าใจและมั่นใจมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

....พะยอมมาทำก่อสร้างกับพี่น้องได้วันละ 70 บาท ก็แบกของแบกปูน ผู้ชายจะได้ 90 นะ แก้วแก้วใจดีค่ะ ไม่เคยจ่ายเงินข้าหรือ ก่อสร้างที่นี้เสร็จก็ย้ายไปที่อื่น พะยอมกินแต่ข้าวที่เขากุญให้กับน้ำพริกก็พอเก็บเงินได้นิดหน่อย ปีนั้นส่งให้ที่บ้านได้ 2 ครั้งรวม 3 พัน อยู่มาปีนั้นก็คอยคิดอยู่ตลอดค่ะว่าจะทำยังไงให้ส่งบ้านได้เยอะๆ ที่นี้เพื่อนที่เมื่อก่อนก่อสร้างด้วยกัน เขาไปเป็นหมอนวดแล้วมาเที่ยวหาพะยอมคุยกับเขาก็รู้ละ..ว่างานนี้มันใกล้ขายตัวนิดเดียว แต่ก็คิดว่า ไหนๆ มาลำบากถึงเมืองไทยนานเป็นปียังไม่ได้อะไรเลย น่าจะส่งเงินให้ลูกได้เป็นก้อนบ้าง เก็บไว้อีกก้อนทำทุนแล้วจะได้กลับไปอยู่บ้านไม่ต้องมาเมืองไทยอีกไม่งั้นก็ต้องอยู่อย่างงี้ไปเรื่อยๆ ไซ้ไหมคะ ไม่รู้เมื่อไรจะได้กลับ พะยอมก็เลยให้เพื่อนพามาสมัครงาน

(พะยอม อายุ 34 ปี ชาวไทยใหญ่จากเขตเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า)

แม่มาลูกสาม หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

(3) **ตั้งใจทำงานขายบริการโดยตรง** ผู้หญิงที่ตั้งใจมาขายบริการโดยตรงสามารถแยกย่อยออกเป็นกลุ่มที่ตั้งใจมาจากทางบ้าน และกลุ่มที่เพียงแต่อยากมาหางานทำเมืองไทย แต่เมื่อมาถึงแล้วก็พบว่าอาชีพขายบริการเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตัวเอง

- **หนึ่ง กลุ่มที่ตั้งใจมาจากบ้าน** หญิงสาวจากรัฐฉานตู่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพขายบริการในแง่ดีค่อนข้างมากกล่าวคือ เป็นงานที่ไม่เหน็ดเหนื่อย สามารถหาเงินก้อนส่งให้พ่อแม่ได้ มีแต่คนที่ไปทำงานนี้เท่านั้นที่จะสามารถสร้างบ้านใหม่และตั้งตัวทำมาค้าขายได้ เป็นวิธีเดียวที่ผู้หญิงจะสามารถหางานหาเงินมีรายได้เป็นของตนเอง และได้แสดงความกตัญญูต่อบุพการี ด้วยความคิดดังกล่าวจึงมีหญิงสาวจำนวนหนึ่งตัดสินใจตามเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง หรือมีนายหน้ารายย่อยเข้าไปชักชวน ให้มาทำงานบริการในเมืองไทย บางกลุ่มยังคงเป็นสาวบริสุทธิ์ บางกลุ่มเป็นคนที่เคยแต่งงานมีลูก และมีความลำบากทางการเงิน ผู้หญิงเหล่านี้บางส่วนไม่ได้เข้าใจในตัวอาชีพมากนัก เพียงแต่ได้ยินได้ฟังมาว่าเป็นงานสบายได้แต่งตัวสวย ยิ่งเมื่อมีคนมาทำงานและกลับบ้านไปร่ำแล้วร่ำเล่า ด้วยสภาพที่สดใสสวยงามและยกระดับฐานะให้ครอบครัว หรือสามารถย้ายบ้านมาซื้อที่ทำไร่หรือเลี้ยงหมูได้ ก็ยิ่งเหมือนเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนต่อๆ ไปทยอยหลั่งไหลกันมาเมืองไทย เรื่อยๆ และเรื่อยๆ เรื่องจริงข้างต้นนี้เป็นเรื่องเล่าพิมพ์เดียวกันกับที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่หลายหมู่บ้านในภาคเหนือ และภาคอีสานของไทย ที่มีประวัติศาสตร์ของกลุ่มหญิงสาวอายุน้อยออกเดินทางมาค้าบริการในเมือง (Archavanitkul and Guest 1995)

กล่าวได้ว่ามีผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกทางเส้นนี้โดยได้รับข้อมูลพอสมควร อาจได้เรียนรู้จากคนใกล้ชิดจริงๆ หรือคนในครอบครัวที่มาทำงานอยู่ก่อน พวกเขาจะมั่นใจและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งที่รออยู่อย่างเข้มแข็ง ดังคำบอกเล่าถึงแรงจูงใจในการมาทำงานบริการของแรงงานหญิงข้ามชาติต่อไปนี้

... พี่สาวหนูเขาอยู่ที่นี้ เขากลับไปเยี่ยมบ้าน หนูก็อยากมาเขาก็ไม่ให้มา เขาก็บอกว่างานไม่ดีต้องขายตัว แต่หนูอยากมาช่วยเขาหาเงิน พี่สาวส่งเงินให้ที่บ้านได้เยอะๆ แล้วเขาก็อยู่กินดีกว่าด้วย แบบ.. หนูอยากมาดูเมืองไทย พี่สาวบอกว่าถึงได้แต่งตัวสวยๆ งานก็เหนื่อย แต่เขามาได้ หนูก็มาได้ ช่วยกันสองคน พ่อแม่จะได้สบาย

(บัวศรี อายุ 19 ปี ชาวไทยใหญ่จากเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

..หนูเริ่มทำงานที่แรกอายุ 16 ก็แม่หนูเขาจน เขาลำบาก แล้วหนูก็ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดว่า เขาลี้ภัยเรามาทำไมเราจะตอบแทนเขาไม่ได้ พ่อหนูก็มีเมียใหม่ แม่หนูได้ผัวใหม่ พ่อใหม่ก็กิน ทำงานรับจ้างไปหลายๆ อย่าง พี่สาวหนูก็มาทำงานอย่างนี้ก่อน หนูก็เลยคิดมาบ้าง แต่ไม่ได้มารดเจ้าเดียวกัน ตอนนั้นมาอยู่กรุงเทพฯ เห็นเขาเรียกว่าวิสุทธிகษัตริย์อะไรเนี่ย.. แต่หนูโดนโกง.. เขาเบิกให้ที่บ้านหมื่นเดียว แล้วไม่ได้เงินอีกเลยเป็นปีกว่าๆจนตำรวจจับ ออกจากคุก หนูก็หนีไปเลย หนูก็เจ็บใจ

นะ แต่คิดว่าเราเลือกมาก็ต้องเสี่ยง เป็นกรรมของเราเอง ตอนหลังไปเป็นนางโหรก็ค่อยเก็บเงินได้ ช่วยกับพี่สาวสร้างบ้านให้แม่ที่ทำชีเหล็กได้

(แสงเพ็ญ อายุ 19 ปี ลูกครึ่งไทยลื้อสิบสองปันนา-พม่า จากท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

- **สอง** กลุ่มที่เพิ่งตั้งใจจะมาทำงานในเมืองไทยแต่เมื่อมาถึงก็ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพบริการ ผู้หญิงอีกกลุ่มหนึ่งเดินทางมาด้วยตัวเองกับเพื่อนฝูง หรือกับคนบ้านเดียวกันทั้งหญิงและชายโดยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายว่าจะมาทำงานอะไร แต่เมื่อมาถึงชายแดนแล้วหลายคนก็ได้รับทราบว่างานไม่ได้หาง่ายและได้เงินด้อยกว่าที่คิด สิ่งที่ผู้หญิงจะทำได้และสามารถเก็บเงินทองได้สมปรารถนามีเพียงเส้นทางการขายบริการเท่านั้น เมื่อตัดสินใจข้ามชาติมาถึงเมืองไทยแล้ว จากการชักนำของคนรอบข้างและนายหน้า หลายคนก็ตัดสินใจที่จะทำงานขายบริการ เพราะไม่ต้องการจะกลับบ้านมือเปล่า และเพราะเพิ่งได้รับรู้ว่า ‘จริงๆ แล้วผู้หญิงทางบ้านก็มาทำงานแบบนี้แทบทั้งนั้น’ ดังคำบอกเล่าของแรงงานหญิงข้ามชาติชื่อ ‘สาย’ ที่ว่า

...หนูมาอยู่กับแฟนที่เชียงตุง แล้วเลิกกันเพราะเขามาทำงานแม่สายแล้วติดยาฆ่าตืดผู้หญิง มีเงินก็ขโมยไปหมด ที่นี้หนูก็ไม่อยากกลับเมืองจีน เห็นคนที่เชียงตุงมาหางานเมืองไทยทำกันทั้งนั้น เขาบอกว่าเมืองไทยสนุกมีงานทำเยอะแยะ ทำงานได้เงินเยอะเก็บกลับบ้านได้ ก็เลยชวนน้องสาวมาแม่สาย หนูก็เคยมากับแฟนครั้งสองครั้ง มาถึงก็มาหาพี่น้อง เขาก็บอกว่ามีงานหมอนวดที่จะเก็บเงินได้ไม่เงินก็ไปเป็นลูกจ้างขายของได้เดือนละพัน ถ้าก่อสร้างก็จะได้เงินน้อยกว่านั้นอีก หนูหางานอยู่กับน้อง 2-3 วันก็เลยตัดสินใจมาทำอย่างนี้ ไหนๆ ก็มาถึงนี่แล้ว เราก็ไม่ใช่สาวแล้ว ก็คิดว่าจะไม่บอกที่บ้านหรอก เก็บเงินกลับไปก็บอกว่าเลิกกับแฟนแล้วเท่านั้นแหละ

(สาย อายุ 22 ปี ลูกครึ่งจีน-ไทยลื้อ จากแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

บทที่หก

เครือข่ายและนายหน้า

เขาส่งตะมาเลยเหมือนส่งของ เหมือนเอาของมาเรขาย
มาถึงก็บอก... เฮ้อ... เอาเด็กมาส่ง

กระบวนการค้าหญิงข้ามจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเริ่มก่อตัวขึ้นเมื่อประมาณต้นทศวรรษ 1970 แต่ธุรกิจการจัดส่งผู้หญิงจากทวีปเอเชียไปค้าบริการในประเทศตะวันตกหรือประเทศปลายทางในเอเชียด้วยกัน ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่เริ่มทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันมีขบวนการและเครือข่ายของนายหน้าจัดหาผู้หญิง มีการจัดองค์กรที่เข้มงวดเป็นขั้นเป็นตอน และรวมศูนย์อำนาจจัดเจนเมื่อประมาณ 20 ปีมานี้เอง กฎยา อาชวณิจกุล (2536) ได้แบ่งองค์กรเครือข่ายการค้าหญิงข้ามชาติออกเป็น 3 รูปแบบคือ

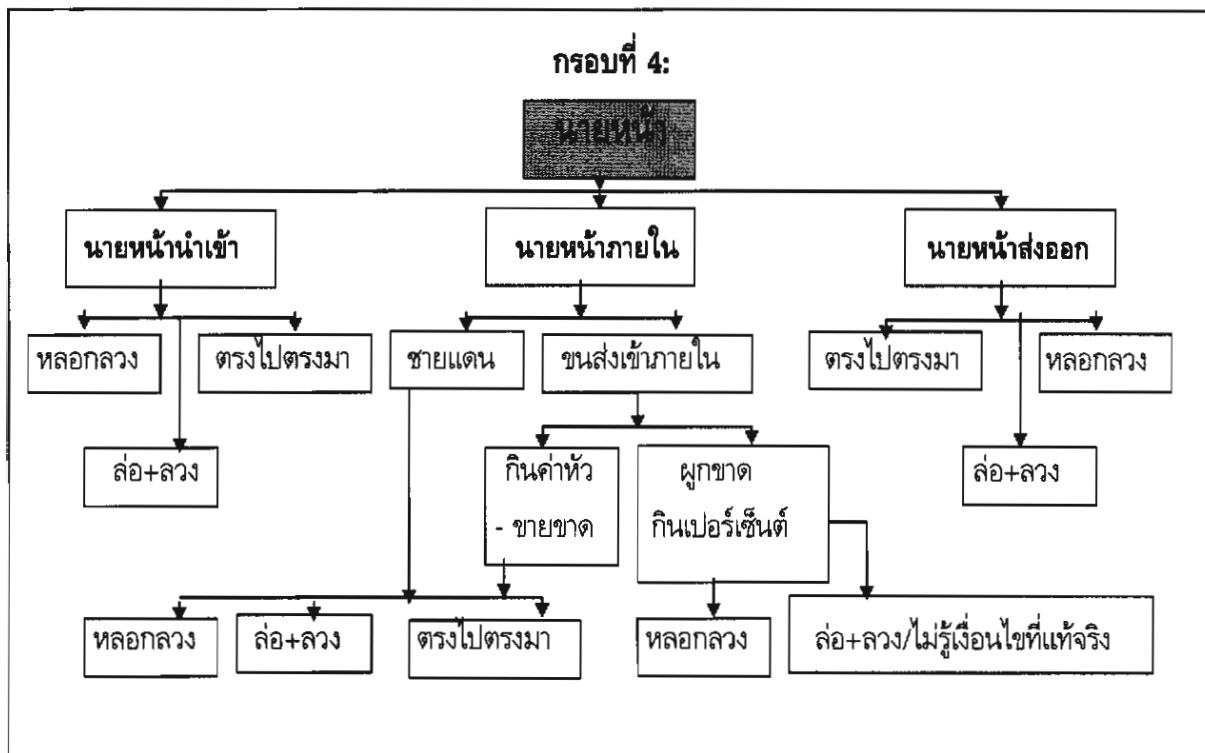
(1) **องค์กรขนาดใหญ่** มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก และมีการจำแนกงานอย่างเป็นลำดับขั้นว่าแต่ละส่วนมีหน้าที่อย่างไรชัดเจน องค์กรแบบนี้จะเข้าไปติดต่อกับเอเย่นต์ระดับประเทศ หรือส่งตัวแทนเข้าไปอยู่ในประเทศต้นทาง ตัวแทนดังกล่าวจะมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางตามกฎหมายในการนำผู้หญิงออกนอกประเทศ และนำเข้าประเทศปลายทาง ผู้หญิงจะถูกส่งผ่านจากนายหน้าในท้องถิ่นขึ้นมาเป็นลำดับขั้นอย่างต่ำห้าขั้นตอนก่อนจะถึงปลายทาง โดยแต่ละครั้งจะรวบรวมส่งต่อมาจากแหล่งต่างๆทั่วประเทศเป็นจำนวนประมาณ 10-20 คนแล้วจึงนำส่งยังประเทศปลายทาง เพื่อส่งต่อเนืองไปยังสถานบริการหลายประเภทด้วยกัน ในช่วงการเดินทางมาถึงต่างประเทศ ผู้หญิงจะไม่รู้ตนอยู่ที่ใด และจะถูกส่งไปทำงานที่ไหนอย่างไร เมื่อมาถึงจุดนี้ผู้หญิงจะเริ่มถูกขู่ให้ทำตามก่อนจะถูกนำส่งยังแหล่งค้าประเวณี องค์กรลักษณะนี้เป็นองค์กรค้าผู้หญิงข้ามชาติที่มีเงินทุนสูง ส่วนใหญ่จะมีธุรกิจค้ายาเสพติดและอาชญากรรม มีการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศ และมักมีอิทธิพลทางการเมืองด้วย

(2) **องค์กรระดับกลาง** มีลักษณะการจัดองค์กรซับซ้อนน้อยกว่าองค์กรแบบแรก และดำเนินงานโดยตรงจากเจ้าของบาร์ หรือช่องในต่างประเทศที่มีตัวแทนหรือนายหน้าอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะรู้ว่าตัวเองต้องไปทำงานอะไร แต่เมื่อเดินทางไปถึงที่ทำงานจึงรับรู้ ว่า จำนวนหนี้ที่ถูกคิดจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางและขั้นตอนการนำเข้าเมือง เป็นตัวเลขที่สูงมากกว่าที่มีการตกลงกันได้

(3) **องค์กรขนาดเล็ก** ซึ่งมีอยู่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรสองแบบแรก ผู้หญิงจะได้รับการติดต่อโดยตรงจากนายหน้าที่จะมีหน้าที่พาไปส่งถึงที่ การชักชวนบางครั้งก็มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล เช่น ผู้หญิงที่เคยเดินทางไปต่างประเทศกลับมาชักชวนเพื่อนและนำส่งต่อไปยังสถานบริการที่ตัวเองรู้จัก เป็นต้น

ท่ามกลางกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และการไหลบ่าของวัฒนธรรมบริโภคนิยม ในช่วงทศวรรษเศษที่ผ่านมา บกบาทของประเทศไทยบนขบวนการค้าประเวณีข้ามชาติได้เป็นทั้งประเทศต้นทางในการส่งออกผู้หญิง และประเทศปลายทางของการค้าหญิงในการนำเข้าผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ผู้หญิงพม่า เด็กผู้หญิงชาวเขากลุ่มต่างๆที่อยู่ตามรอยต่อของประเทศพม่ากับประเทศไทย ผู้หญิงลาว เขมร เวียดนาม และท้ายสุด

คือการไปหลอกเด็กผู้หญิงไกลถึงแคว้นยูนนาน ประเทศจีน และในหลายรายมีการส่งต่อไปยังประเทศอื่นๆ ด้วยจากการประมวลข้อเท็จจริงและข้อมูลขั้นต้นทั้งหมด ผู้เขียนคิดว่าเครือข่ายของขบวนการนายหน้ายังคงมีลักษณะเป็นองค์กรขนาดเล็ก ยังไม่มีการจัดตั้งลักษณะองค์กรที่เข้มงวดและเข้มแข็ง และร้อยละร้อยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ลักษณะและรูปแบบของนายหน้าก็คือ กลุ่มนายหน้านำเข้า ส่งต่อภายใน และส่งออกซึ่งจะมีการติดต่อโยงใยกันเป็นเครือข่ายหลวมๆ ทั้งนี้นายหน้านำเข้าจะต้องมีการติดต่อกับนายหน้าขนส่งภายใน แต่นายหน้าขนส่งภายในซึ่งมีจำนวนมากนั้น อาจมีกิจการผูกพันกับกลุ่มที่ชักพาผู้หญิงให้ข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ หรือเพียงติดต่อธุรกิจกันในบางครั้งเมื่อต้องการหา 'เด็ก' ก็ได้ ส่วนกลุ่มที่จัดการค้าผู้หญิงออกนอกประเทศ ก็จะมีการติดต่อกับเครือข่ายภายในประเทศ ทั้งในแง่ผูกพัน คือรับส่งต่อเป็นช่วงอย่างเป็นระบบ หรือกว่านหาบางครั้งบางคราวจากนายหน้าหลายๆ เจ้าเมื่อต้องการ 'เด็ก' เช่นกัน (ดูกรอบที่ 4 ข้างต้น) การจำแนกประเภทนายหน้าไว้เป็นกลุ่มที่หลอกหลวงผู้หญิงไปบังคับค้าบริการ กลุ่มที่ล่อและลวงให้ค่อยๆ หันเข้าสู่อาชีพบริการเอง และกลุ่มที่เจรจาอย่างตรงไปตรงมานั้น สามารถอ่านรายละเอียดได้จากในบทที่ 5

6.1 นายหน้านำเข้า

แม้ผู้หญิงหลายๆ คนจะมีความตั้งใจมาทำงานทำในเมืองไทยและรู้เส้นทางหรือเคยเดินทางมายังพรมแดนด้วยตัวเอง ก็ยังคงมีอีกจำนวนหนึ่งซึ่งถูกนายหน้าชักนำและชักชวนให้ตัดสินใจลงทั้งถิ่นฐานครอบครัวเข้ามาเผชิญโชคในต่างแดน นายหน้าจะไปชักชวนผู้หญิงถึงบ้านนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะต้องเป็นคนเชื้อชาติเดียวกัน ซึ่งอาจมีถิ่นฐานอยู่ในเขตประเทศไทยแถบชายแดน หรือในประเทศนั้นๆ แต่ได้เดินทางติดต่อค้าขายกับบุคคลในประเทศไทยอยู่เสมอ นายหน้านำเข้านี้ อาจเป็นมืออาชีพ หรือเป็นเพียงชาวบ้านที่ต้องการหารายได้พิเศษเป็นครั้งคราวก็ได้ การอาศัยคนเชื้อชาติเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีผลในแง่ความสะดวกในการสื่อสารและความไว้วางใจ เชื่อใจ สังคมของกลุ่มหญิงสาวเหล่านี้ยังเป็นโลกชนบทที่ผูกพันกันระหว่าง ‘คนบ้านเดียวกัน’ ซึ่งมักจะสามาถนับเนื่องโยงโยยความเป็น ‘พี่น้องกัน’ ได้เสมอ บางรายผู้ที่ป็นนายหน้าเองก็คือบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

....แม่ของซาน ซานนั้นเิงชายผู้หญิง ไม่ใช่แม่มันแท้ๆ นะ แม่เลี้ยงคนอาช้ที่มาแต่งงานกับพ่อมันนะ ตอนที่ซาน ซานยังอยู่บ้านที่มันทะเลย์ เขายังเอามันกับเพื่อนไปทำงานที่กรุงเทพฯ ตั้งปีกว่าๆ เลย ตอนนั้นแม่เลี้ยงนี่ก็ติดคุกไปแล้ว ตำรวจพม่าจับเรื่องชายผู้หญิง เขาพาผู้หญิงที่มันทะเลย์กับเชียงตุงไปขายเยอะเยะ ..ตอนนั้นก็ได้ว่าว่าเขาตายในคุกไปแล้ว เป็นอะไรตายก็ไม่รู้

(มาธิตา อายุ 27 ปี ชาวพม่า จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า

ย้ายมาอยู่ที่นี่ได้ 5 ปีแล้ว อดีตหญิงบริการร้านอาหารกึ่งชอง ปัจจุบันทำงานที่ประเทศมาเลเซีย)

...คนชวนเขาเป็นคนบ้านเดียวกันแล้วไปได้ตัวที่แม่สาย ก็ปีกว่าๆมาแล้วแหละ เขาชวนมาทำงาน พ่อแม่ไม่ให้มา หนูบอกไม่ต้องห่วง หนูไม่ได้มาขายตัว ก็นั่งรถเก่งมากกับเพื่อน 3 คน ถ้ามาเองคงไม่ได้ เพราะหนูยังอายุไม่ถึงไม่มีบัตร เขาออกค่ารถให้คนละ 2 พันบาทแล้วพาไปหาพี่น้องที่แม่สาย ก็ไม่มีงานอะไรทำ หนูก็.. ค่ารถคืนเขาก็ไม่มี เงินไม่มีส่งพ่อแม่ เสื้อผ้าก็ต้องซื้อเพราะแต่งตัวแบบอยู่บ้าน ตำรวจจะรู้ว่ามาจากเชียงตุง เขาเลยพาไปร้านอาหารบอกว่าเลิฟเวย์ก็ได้ แต่ถ้าเปิดบริษัทก็ได้หมื่นหนึ่ง ส่งพ่อแม่ได้ ..คนที่พามาเนี่ย เขามาส่งแล้วก็เอาเงินเจ้าของร้านไปก่อน หนูก็เลย ‘เปิด’ เอาเงินใช้หนี้ เขาไม่ได้บังคับ.. หนูเต็มใจ เจ้าของให้มาหมื่นหนึ่ง แยกจ่ายเท่าไรไม่รู้แต่หนูได้หมื่นหนึ่ง หักหนี้ 7 พัน ส่งให้พ่อแม่ 3 พัน ตอนนั้นหนูไม่ตั้งใจจะขายตัวต่อหรือ.. คิดว่าเปิดครั้งเดียว

(ฟอง อายุ 17 ปี ชาวไทยใหญ่จากเขตเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า

เพิ่งเปลี่ยนจากเด็กออฟในบาร์ชายแดนภาคเหนือ มาเป็นหมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

เคยมีรายงานข่าวถึงการชักนำผู้หญิงให้มาขายบริการโดยนายหน้ารายย่อยที่ใช้วิธีหลอกลวงแต่งงานหรือเป็นแฟนด้วยแล้วพามาขายบริการ จากการเก็บข้อมูลในสถานนวดแผนโบราณจังหวัดภาคกลางแห่งหนึ่ง ได้พบหญิงชาวไทยใหญ่อายุ 18 ปีจากเมืองพง ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือไกลจากเชียงตุงขึ้นไปอีก เด็กสาวคนนั้นบอกว่า ได้แต่งงานกับชาวไทยใหญ่จากท่าขี้เหล็กซึ่งชวนเธอมาทำงานเมืองไทย เขาพาเธอมาถึงที่นี่และตัวเขาก็ไปทำงานที่อื่น

เธอไม่ทราบเรื่องการเดินทางหรือค่าใช้จ่ายเลย ได้แต่บอกว่าสามีพานั่งรถคนอื่นมา เธอไม่รู้ว่าเขาทำงานอยู่ที่ไหน
อย่างไร ทราบแต่ว่าเขาให้เธอพักอยู่ที่สถานนวดแผนโบราณแห่งนี้ และจะแวะมาหาเป็นประจำเท่านั้น

ผู้หญิงจากเวียดนามที่ข้ามชาติมาขายบริการหลายคนได้ผ่านกระบวนการชักจูงจากนายหน้าเข้าเช่นกัน
โดยนายหน้าจะเป็นคนเวียดนามที่เคยเดินทางติดต่อกิจการต่างๆ รวมทั้งการค้าผู้หญิงและแรงงานกับประเทศไทย
หรือเขมร ผู้หญิงอาจถูกนำส่งตรงถึงเขตแดนไทย หรือมีการเปลี่ยนมือให้เครือข่ายในเขมรจัดการต่อก็ได้ ทั้งนี้มี
หญิงเวียดนามจำนวนหนึ่งได้รับการติดต่อให้แต่งงานกับชาวไทยหรือชาวต่างชาติอื่นที่มาทำธุรกิจในเขมร ก่อนที่จะ
พลัดหลงเข้าธุรกิจค้าบริการโดยตรงด้วยฝีมือของนายหน้าชาวเขมร เวียดนาม หรือไทย หลังจากการแต่งงานนั้น
สิ้นสุดลงเมื่อฝ่ายชายเดินทางกลับประเทศหรือติดต่อหาผู้หญิงรายใหม่ได้ อย่างไรก็ตามก็ธุรกิจทางฝั่งตะวันออกนี้ยังไม่
ขยายเครือข่ายเป็นระบบดังเช่นการค้าหญิงจากพม่าและจีนในตอนเหนือของประเทศไทย

ผู้หญิงจากสิบสองปันนา ประเทศจีนบางคนให้ข้อมูลว่า คนที่ชักชวนมานั้น เป็นคนไทยลี้ภัยบ้านเดียวกัน
ซึ่งเคยมาทำงานเมืองไทย (ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงหมู่บ้านเดียวกัน แต่กินความกว้างไปถึงผู้คนจากแถบสิบสองปันนา
ทั้งหมด) และอีกจำนวนหนึ่งก็ระบุว่าคนที่มาติดต่อก็มีทั้งคนเชื้อชาติจีนในมณฑลยูนนานที่พูดภาษาไทยลือได้ และ
คนไทยลี้ภัยหรือไทยใหญ่จากประเทศพม่าที่เข้าไปค้าขายหรือหาคนทำงานที่เมืองจีน เป็นที่รู้กันว่าชาวไตในดินแดน
แถบนี้มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาแต่เนิ่นนานแล้ว การที่จะหลอกลวงหญิงสาวชนบทให้มา 'เที่ยว' บ้านพี่เมืองน้อง
แถบชายแดนหรือมาทำงานข้ามชาติชั่วคราวจึงไม่ใช่เรื่องยากจนเกินไปนัก ดังที่เคยมีรายงานการให้ปากคำของหญิง
จากประเทศจีนที่ได้รับการช่วยเหลือในปี 2534-2536 (วรศักดิ์ มหัทธโนบล 2539) และดังคำบอกเล่าของหญิงสาว
ที่ผู้เขียนได้พบเมื่อปี 2539 ดังต่อไปนี้

...ข้าอยู่บ้านที่ด้าล่อไม่ต้องทำงานอะไรเลย พ่อแม่ข้ามีเงิน ที่บ้านข้าก็เป็นเวียง ไม่ใช่บ้านนอกอย่างที่นี่..
พ่อข้ามันติดยาถูกจับติดคุก ข้าก็เที่ยวเรื่อยๆ นั่งมอเตอร์ไซด์เที่ยวไปกับคนจีน ข้าพูดจีนได้ดี
ข้าเขียนหนังสือจีนก็ได้ (เขียนชื่อและที่อยู่ให้ดู) ข้าไม่ได้อยากมาทำงานอย่างนี้ เขาบอกว่าจะพามา
เที่ยวพม่า แล้วมาเที่ยวเมืองไทย ข้าก็มาเที่ยวเรื่อยๆ มาแล้วเขาเอามาอยู่ที่นี่ นั่งรถมา 4-5 วัน ข้า
ไม่มีเพื่อนมาจากบ้าน แต่มีผู้หญิงคนทางเหนือมาอีกคนหนึ่ง เขาไปไหนแล้วก็ไม่รู้ ข้าไม่เคยทำแบบ
นี้... อยู่ที่บ้านไม่เคยลำบาก.. ตอนนี้ข้าอยากกลับบ้าน ถ้าพ่อข้ารู้เขาต้องด่าข้าที่มาทำงานอย่างนี้
ตอนนี้ข้าติดหนึ่อยู่หมื่นเจ็ด เจ้าของร้านเขาจ่ายค่ารถไปให้ ข้าต้องใช้หนึ่ก่อน แต่ยังไม่รู้จะกลับ
บ้านยังไ้

(โฉ อายุ 24 ปี ชาวไทยลี้ภัย เชื้อสายจีน จากด้าล่อ มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

หญิงบริการร้านอาหารกึ่งซ่องในภาคกลาง

ปัจจุบันเจ้าของร้านเรียกนายหน้ามารับคืนไปเนื่องจากไม่เต็มใจขายบริการ)

นายหน้าจากประเทศจีนบางเจ้าอาจพามาส่งถึงชายแดนประเทศไทย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมาสูดทางแค่อุตุนัดพบที่เมืองยอง หรือเชียงตุง ประเทศพม่า และจะมีคนรับช่วงต่อมาอีกทอดหนึ่ง เป็นที่รู้กันในหมู่ชาวสิบสองปันนาว่า หากต้องการมาทำงานเมืองไทยแล้วจะไปหาคนนำทางได้จากเมืองยองและเชียงตุง (ดูตัวอย่างได้จากเรื่องของ 'เยื่อแก้ว' ไทยลื้อจากสิบสองปันนาในบทที่ 5) นายหน้าที่เข้าไปหลอกลวงผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้านมาขายเพื่อบังคับให้ทำงานขายบริการนั้น มีทั้งในประเทศพม่า ลาว เขมร หรือเวียดนาม เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนจากประเทศลาวได้ให้ข้อมูลว่าเด็กสาวที่ได้รับการช่วยเหลือให้กลับประเทศ ถูกชักชวนโดยนายหน้าชาวลาวซึ่งเข้าหาถึงหมู่บ้าน ติดต่อกับพ่อแม่เพื่อขอตัวลูกสาวไปทำงานโรงงานโดยวางเงินสดไว้ให้จำนวนหนึ่งด้วย หลังจากนั้น นายหน้าก็จะนำมาถึงชายแดนและส่งต่อให้แก่นายหน้าฝั่งไทยด้วยราคาราว 12,000-15,000 บาท ส่วนชะตากรรมของผู้หญิงจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นกับการตัดสินใจของนายหน้าไทยนั่นเอง

ต่อประเด็นนายหน้าแถบชายแดนที่ข้ามพากไปหาเด็กหญิงถึงในหมู่บ้านเอง เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานช่วยเหลือเด็กผู้หญิงในภาคเหนือให้ข้อมูลว่า จะเป็นกลุ่มที่ติดต่อเฉพาะผู้หญิงในหมู่บ้านไม่ไกลจากชายแดนนักเพื่อจะได้ไปปรับตัวข้ามแดนมาบริการแขก แล้วพากลับบ้านเมื่อเสร็จธุรกิจได้สะดวก โดยหลังจากนั้นอาจมีการทบทวนให้มาขายบริการในท้องถิ่นหรือเดินทางไปยังเมืองใหญ่อื่นๆ แล้วแต่กรณี แถบชายแดนรัฐประเทศก็จะมีนายหน้าไปรับผู้หญิงจากปอยเปตเข้ามาตามที่เขาชาวไทยสังเกตุกัน หากไม่ได้มีจุดขายในเรื่องของพรหมจรรย์เหมือนทางเชียงราย เด็กสาวไทยลื้อจากท่าขี้เหล็กคนหนึ่งซึ่งผู้เขียนคุ้นเคย ปัจจุบันทำงานอยู่ร้านอาหารกึ่งชองจังหวัดภาคกลางแล้วว่า ตนเองเปิดบริษัทกับชาวญี่ปุ่นที่แม่สายตั้งแต่อายุได้เพียง 15 ปี แต่หลังจากนั้นก็กลับไปทำงานถักเสื้อไหมพรมที่บ้านจนกระทั่งผ่านไปอีกปีกว่าและคิดว่าโตพอแล้ว จึงเดินทางเข้ามาขายบริการเป็นอาชีพซึ่งเป็นเรื่องสอดคล้องกับเรื่องของผู้เขียนรับฟังมาจากเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนดังนี้

...เขาเข้าไปถึงหมู่บ้านเลย ชักชวนเสนอเงินให้พ่อแม่ เหมือนกับที่เคยมีนายหน้าชักชวนผู้หญิงไทยคนเหนือเรานั้นแหละ แต่ก็คือเข้าไปในพม่า พวกนี้จะเป็นคนไทยใหญ่ที่มาอยู่ฝั่งนี้ แล้วก็มาทำธุรกิจรับผู้หญิงมาฝั่งเรา ซึ่งก็ต่อกับพวกนายหน้าขนส่งได้อีกทอดหนึ่ง ยังมีเป็นพวกตักเขี้ยวฝั่งนู้น คือมีบัญชีมีรูปถ่ายของเด็กผู้หญิงฝั่งพม่าแถบใกล้ๆ ชายแดนเนี่ย.. พ่อเขาเลือกรูปภาพนี้ เขาก็จะไปปรับตัวมาจากไร่จากนาเสียด้วยซ้ำ บางทีเด็กก็ไม่ว่าตัวมีชื่อในบัญชี แต่พ่อแม่ตกลงกับนายหน้าแล้ว... หลังจากเปิดบริษัท อากจะติดต่อไปที่อื่นอีก

(สุเทพ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนในภาคเหนือ)

สำหรับกลุ่มหญิงจากประเทศที่ไม่ได้มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยนั้น แม้บางคนเดินทางเข้ามาเองโดยรับรู้ข้อมูลจากเพื่อนฝูงและเบอร์โทรศัพท์สถานที่ที่จะติดต่อหางานทำได้ ก็มีรายงานว่า หญิงจากรัสเซียได้เดินทางเข้ามาค้าบริการโดยการติดต่อจากนายหน้า ซึ่งมีการทำสัญญาผูกมัดเช่นกัน (Kanwanich 1996)

6.2 นายหน้าค้าภายในประเทศ

(1) **นายหน้าค้าผู้หญิงแถบชายแดน** นายหน้ารายย่อยที่อยู่ตามชายแดนมักจะพาผู้หญิงไปส่งตามสถานบริการแถบใกล้ๆ นั้นเอง ในบางพื้นที่ที่การค้าผู้หญิงไม่ได้ทำเป็นธุรกิจใหญ่โตต่อเนื่อง นายหน้าเหล่านี้จะมีงานประจำน้อยอยู่ และค่าหัวที่รับจากเจ้าของสถานบริการก็อาจไม่มากนัก ตัวนายหน้าชายแดนมักเป็นคนท้องถิ่นที่พูดภาษาต่างชาติได้หรืออาจมีเชื้อสายต่างชาตินั้นเสียเอง บุคคลเหล่านี้มักจะอยู่ในแหล่งชุมชนหรือตลาดเพื่อที่จะได้เข้าหาผู้หญิง หรือมีผู้หญิงเข้าถึงได้ง่าย ดังเรื่องของนิลาต่อไปนี้

...พ่อแม่ให้ฉันมาทำงานเมืองไทย ฉันก็มากับเพื่อน 2 คน แล้วเพื่อนพาไปอยู่กับคนรู้จักที่ ตลาด
ทำงานทำอยู่ 7 วันเพื่อนก็ได้ไปทำงานบ้านเดือนละ 800 เพราะเขาพูดไทยได้ พ่อวันรุ่งขึ้นฉันก็ไปถาม
ทางคนที่ตลาดอีก คนขับสามล้อเขาพูดพม่ากับฉัน บอกว่ามีร้านก๋วยเตี๋ยวจะเอาคนทำงานให้เดือนละ
800 เหมือนกัน ฉันก็ให้เขาพาไปเลย แต่เขาเอามาส่งที่นี่แล้วก็ไป แก่แกบอกว่า คนขับสามล้อเอา
เงินแกไปแล้ว ฉันต้องทำงานใช้หนี้ ที่นี่ก็ทำงานกันแบบนี้ทุกคน ฉันร้องไห้ แต่เพื่อนๆ บอกว่าไม่
เป็นไร ลองทำดู ทำไม่ได้พอใช้หนี้เสร็จก็เลิกก็ได้ ฉันก็เลยอยู่ที่นี้ ยังไงฉันก็ยังกลับบ้านไม่ได้

(นิลา อายุ 19 ปี ชาวพม่า-อินเดีย จากเขตพะอั่น รัฐกะเหรี่ยง ประเทศพม่า พูดภาษาไทยไม่ได้เลย

หญิงบริการชองตรงในชายแดนภาคเหนือ)

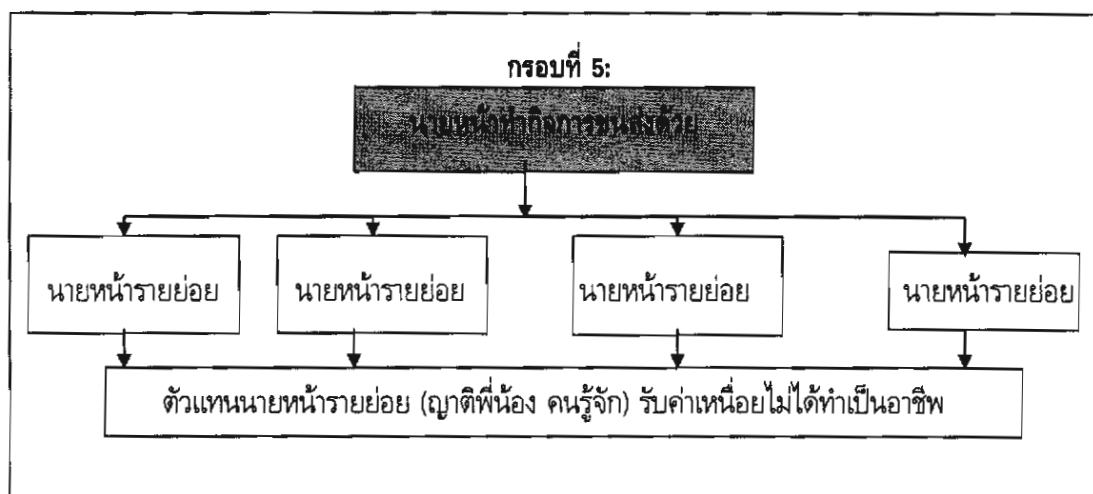
ในพื้นที่ที่ธุรกิจการค้าส่งผู้หญิงเฟื่องฟูอย่างอำเภอแม่สาย นายหน้าที่ติดต่อผู้หญิงส่งสถานบริการชายแดนมักจะเป็นเครือข่ายหรือกลุ่มเดียวกันกับพวกที่ขนส่งเข้าในประเทศ ซึ่งนับเป็นเครือข่ายธุรกิจที่ใหญ่พอสมควรทีเดียว ผู้หญิงบางคนอาจเลือกที่จะทำงานแถบชายแดน เพราะไม่ไกลจากบ้านมากนักและเสียเพียงค่าหัวนำส่งราว 2,000 บาท ไม่ต้องเสียค่ารถไปไกลอีกหลายพัน ทั้งนี้ผู้หญิงที่จะคิดตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานเอง จะต้องเป็นคนที่มีประสบการณ์การทำงานมาก่อน หรือได้รับข้อมูลข่าวสารโดยละเอียดเท่านั้น โดยปกติแล้วนายหน้าจะเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจแล้วแต่สถานการณ์ เช่น หากสถานบริการท้องถิ่นขาด 'เด็ก' ก็อาจจะนำผู้หญิงที่อยู่ในมือไปส่ง โดยชี้ชวนเกลี้ยกล่อมให้เธอเห็นชอบที่จะทำงาน ณ แห่งนั้นได้ไม่ยาก ข้อมูลจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในพื้นที่ระบุว่านายหน้าบางรายจะเก็บให้ผู้หญิงทำงานอยู่ในแถบชายแดนสัก 2-3 เดือนก่อน เพื่อรอเวลาที่เหมาะสมในการหมุนเวียนส่งลงมาจากกลางหรือใต้ การทำงานบริเวณชายแดนจะทำให้ผู้หญิงที่เพิ่งข้ามชาติมาได้มีโอกาสฝึกฝนภาษาไทยและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ก่อนที่จะต้องออกเดินทางระหกระเหิน ไปยังสถานบริการแห่งใหม่ที่ไกลกว่าเดิม

เด็กสาวบางคนจะเปิดบริษัทรับแขกชายแดนก่อนจะถูกพาล่องลงมาทำงาน นายหน้ากลุ่มนี้จะหาเด็กบริษัทสำหรับแขกต่างชาติ เช่น ไต้หวัน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ซึ่งมักจะเวียมนมาแม่สายเพื่อกิจกรรมดังกล่าว นอกจากจะรอรับเด็กสาวที่เดินทางมาจากต่างแดนแล้ว พวกเขาก็อาจดำเนินกิจการเป็นนายหน้าพาเข้าผู้หญิงที่อยู่แถบชายแดนใกล้ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนจะมีโอกาสได้รับการติดต่อให้เปิดบริษัทหรือเข้าทำงานค้าบริการแถบชายแดนก่อน ดังเรื่องของพิมต่อไปนี้

... 'เปิด' ที่แม่สายนะเงินดีกว่า แยกต่างชาตินะมีเงินเยอะ ถูกใจก็หีบเป็นหมื่น แต่อย่างหนูเขาไม่มาติดต่อหรอกเพราะหนูอยู่แม่สาย ตอนที่ไปสุพรรณคนรับส่งก็รู้อย่างบริสุทธิ์ แต่นั่นเขาไม่ได้หาแขกแม่สาย เขาเป็นรถส่งเด็ก แต่จริงๆ นะ คนแม่สายเขาไม่ค่อยเปิดที่บ้านหรอก ก็ไม่รู้เหมือนกัน มันใกล้บ้านมัน แล้วเขาก็ชอบเอาเด็กนอกมากกว่าด้วย แบบ...ข้ามมาอะไรเงี้ยะ คนที่ทำงานอยู่ในตัวแม่สายจริงๆ เขาจะเอาพวกทำชี้อะเลืก หรือไม่ก็พวกมาใหม่ ให้อยู่สักพักแล้วค่อยลงมา บางทีหาแขกให้ 'เปิด' ก่อน แล้วค่อยลงมาทำงาน

(พิม อายุ 22 ปี ชาวไทยลื้อ เกิดที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

(2) **นายหน้าค้าผู้หญิงขนส่งส่งต่างประเทศ** ในขณะที่ผู้หญิงไทยบางคนสามารถเดินเข้าหา สถานบริการได้โดยตรง หรือผ่านทางเพื่อนและคนใกล้ชิด ผู้หญิงข้ามชาติจะไม่มีโอกาสเดินเข้าหา สถานบริการในประเทศไทยด้วยตนเองเลย พวกเธอไม่สามารถเดินทางได้ตามลำพัง ไม่รู้จักสถานที่ ถนนหนทาง หลากๆ คนพูดภาษาไทยไม่ได้แม้แต่บ่อย และแม้ว่าบางคนอาจตั้งใจมาขายบริการ ก็ไม่รู้ว่าจะหางานได้ที่ไหน อย่างไร นายหน้าขนส่งจะก้าวเข้ามาเป็นตัวกลางระหว่างเจ้าของสถาน-บริการและผู้หญิง โดยจะมีรายชื่อสถานบริการที่ต้องการเด็กต่างชาติไว้ในมือ และบางครั้งก็ไปเสนอให้กับแหล่งซึ่งยังไม่เคยรับ 'เด็กนอก' เพื่อให้ทดลองสินค้ารูปแบบใหม่ด้วย กล่าวได้ว่าธุรกิจบริการทางเพศข้ามชาตินี้จะดำเนินไปไม่ได้เลยหากไม่มีนายหน้าคอยเชื่อมโยงหรือหากไม่มีตัวกลางส่งค้าผู้หญิงแล้ว ก็เป็นไปไม่ได้เลยที่จะมีหญิงต่างชาติมาค้าบริการอยู่ภายในประเทศไทย นอกจากนายหน้าจะมีอิทธิพลต่อธุรกิจการค้าบริการทางเพศแล้ว ชะตากรรมหรือเส้นทางชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งก็ล้วนมาจากการลิขิตของนายหน้าทั้งสิ้นว่า เธอจะก้าวเข้าสู่อาชีพนี้หรือไม่ อย่างไรและที่ไหน

นายหน้าขนส่งผู้หญิงนี้มีจำนวนมาก แต่ละเจ้าจะมีเครือข่ายครอบคลุมไปเกือบทั่วประเทศจากเหนือจรดใต้ และจะติดต่อเชื่อมโยงกับกลุ่มนายหน้านำเข้า พร้อมทั้งมีเครือข่ายย่อยให้ผู้หญิงที่ต้องการทำงานติดต่อได้ นายหน้ารายย่อยนี้จะเปรียบเสมือนตัวแทนให้ผู้หญิงหรือผู้ชักนำผู้หญิงมาติดต่ออีกทอดหนึ่ง ผู้ชักนำผู้หญิงหรือใน

ที่นี้จะเรียกว่า ‘ตัวแทนนายหน้ารายย่อย’ จะมีชุกชุมในเขตชายแดนแม่สาย หญิงบริการไทยใหญ่ซึ่งเกิดที่แม่สาย อธิบายว่า คนท้องถิ่นสามารถเป็นตัวแทนรายย่อยนี้ได้ทุกคน โดยจะมีอาชีพอื่นเป็นหลัก แต่เมื่อรู้ว่ามีส่วนหนึ่งต้องการงานทำ ก็จะเป็นตัวกลางเชื่อมให้กับนายหน้ารายย่อยไปจนถึงตัวแทนรายใหญ่อีกทีหนึ่ง โดยจะได้รับค่าตอบแทนไปพอสมควร ชาวไทยใหญ่และไทยลื้อที่เข้ามาเขตชายแดนมักจะมีชื่อและที่อยู่ของคนที่จะต้องไปติดต่อเพื่อหางาน ซึ่งรายชื่อที่เวลานี้ก็มักจะเป็นตัวแทนนายหน้ารายย่อยดังกล่าว (กรอบที่ 5) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โยงใยให้เป็น ‘คนรู้จัก’ ของหญิงสาวได้ เช่น เป็นคนบ้านเดียวกัน เป็นญาติห่างๆ กัน เป็นญาติของคนรู้จัก เป็นต้น ดังคำอธิบายของแรงงานหญิงดังต่อไปนี้

..พอถึงทำซีเหล็กหรือแม่สาย ก็ต้องไปหาญาติพี่น้อง ถ้ามาแบบไม่รู้จักใครเลยจะลำบาก โดนโกงโดนหลอกได้ ถ้าเกิดที่นี้อย่างฟ้าก็รู้จะ.. ว่านายหน้าเจ้าไหนเป็นยังไง แพงหรือเปล่า จะพาไปทำงานที่ตึกหรือเปล่า คนแม่สาวยี่ก็ติดต่อนายหน้าได้ทุกคน ฟ้าก็รู้จะ ถ้ามีคนมาถามก็พาไปได้ จะได้แบ่งค่าเหนื่อยนิดหน่อย ก็..ไม่รู้เหมือนกันว่าเท่าไรนะคะ เพราะฟ้ายังไม่เคยพาใครไป พวกนายหน้านี้เขาก็จะเป็นรายย่อยต่อกันอีกที่เป็นเจ้าใหญ่ เจ้าใหญ่ก็มีไม่กี่เจ้า ถ้าคนที่มาทำงานเมืองไทยแล้วนี้จะบอกต่อกันเองว่าไปติดต่อคนนี้ๆ ดีกว่าอย่างเงี้ยคะ... บางทีก็มีนายหน้าหลายเจ้ามาชวน ผู้หญิงก็ต้องเลือกเอาละ ต่อราคาค่ารถได้นิดหน่อยแต่ก็ไม่เยอะ

(ฟ้า อายุ 18 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่ แม่ผู้มั่งคั่งมาเกิดที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ

หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

นายหน้าขนส่งผู้หญิงภายในประเทศแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มชายชาด คิดค่านายหน้าเป็นรายหัว และกลุ่มผูกขาดกินเปอร์เซ็นต์ตลอดระยะเวลาที่ผู้หญิงยังทำงานอยู่

ก. นายหน้ากินค่าหัว - ชายชาด

นายหน้ากลุ่มนี้จะทำหน้าที่หางานให้ผู้หญิงและหาคนทำงานให้แก่สถานบริการ โดยต้องจัดรถนำส่งผู้หญิงถึงที่ทำงานให้เรียบร้อยแล้วจึงจะรับค่าตอบแทน หลังจากนั้นก็จะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการทำงานของผู้หญิงอีก เว้นแต่จะมีการบริการเสริมต่างๆ เช่น การรับส่งกลับบ้าน การติดต่อกับทางบ้าน และบริการส่งเงินกลับบ้าน ซึ่งจะได้กล่าวอย่างละเอียดต่อไป

ผู้หญิงที่ทำงานในเมืองไทยมาแล้วระยะหนึ่ง จะมีชื่อและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อนายหน้ารับส่งไว้บางคน อาจจดชื่อไว้หลายเจ้าตามที่ได้จากเพื่อนมา ผู้หญิงจำนวนหนึ่งไม่ชอบเปลี่ยนนายหน้าเพราะกลัวจะไว้ใจไม่ได้ แม้เมื่อต้องการเปลี่ยนที่ทำงานก็ยังคงติดต่อนายหน้ารายเดิมเสมอ แต่หญิงบางคนอาจอยากทดลองนายหน้ารายใหม่ด้วยคิดว่าอาจจะพาไปทำงานในสถานที่ที่ดีกว่า บางคนเมื่อกลับบ้านเกิดไปแล้วย้อนมาอีกครั้ง ก็จะมีนายหน้ารายใหม่มาทาบถามให้ได้เลือก ดังคำให้สัมภาษณ์ของหญิงบริการ ซึ่งมีประสบการณ์ในประเทศไทยยาวนานพอสมควร ดังนี้

...ตอนนั้นอาชูดิดคุกที่เชียงใหม่ เขาจับไปหมดทั้งบ้านเลย ในคุกก็มีคนไทยใหญ่ คนอาข่าเยอะเยอะ ก็คุยกัน อาชัวร์รับส่งอาชุนี้ไม่ดีเลยพามาอยู่ที่เขาโก่งเงิน ทำงานแล้วไม่ได้เงิน เพื่อนในคุกก็เลยให้เบอร์โทรศัพท์ที่รับส่งเขาไว้ พอเจ้าของมาไถ่ออกจากคุก อาชูก็เลยหนีมากับมีแอกับอาแอ นั่งรถเมล์ถึงลำปางตอนสายๆ ก็โทรศัพท์ไปเรียกให้เขามารับไปส่งที่ไหนก็ได้ที่ไม่โดนโก่งเงิน เขาก็รับมาส่งที่นี้ รถเจ้านี้ก็ดีพามาที่นี้ เจ้าของไม่โก่งเงินเด็ก ใจดีด้วย

(อาชู อายุ 21 ปี ชาวอาข่าจากตุงตา เลยเซตเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า)

หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง หนีมาจากช่องทางภาคเหนือพร้อมกับเพื่อนชาวอาข่า 2 คนคือ มีแอและอาแอ)

การติดต่อระหว่างเจ้าของสถานบริการกับนายหน้าขนส่ง ใช้วิธีการ 2 รูปแบบคือ 'ส่งเด็กตามสั่ง' และ 'เร่ขาย' นายหน้าบางรายใช้ทั้งสองวิธีควบคู่กัน แต่บางรายก็บริการตามสั่งอย่างเดียวโดยนายหน้าเร่ขายนั้นจะเป็นรายใหญ่ มีผู้หญิงอยู่ในมือจำนวนมากและสม่ำเสมอ

- **การ 'ส่งเด็ก'** เมื่อขาดผู้หญิง เจ้าของสถานบริการสามารถโทรศัพท์ติดต่อนายหน้าได้ โดยจะระบุจำนวนคนที่ต้องการรวมทั้งรูปพรรณสัณฐานคร่าวๆ เช่น ผิวขาว อายุไม่เด็กหรือดูตัวเล็กจนเกินไป (เพื่อตัดปัญหาโสเภณีเด็ก) พูดภาษาไทยได้แล้ว เคยทำงานที่อื่นมาก่อนแล้ว หรือเอาเด็กบริสุทธิ์อายุน้อย นายหน้าจะแจ้งให้ทราบคร่าวๆ ว่า ผู้หญิงที่หาให้ได้นั้นเป็นอย่างไร เช่น สวยเทียบกับคนเก่าคนนั้นคนนี้ได้ ไม่สวยแต่พูดไทยเก่ง นิสัยดี เป็นต้น การส่งผู้หญิงลักษณะนี้ มักเป็นการติดต่อจากสถานบริการที่ไม่ใหญ่มาก มีผู้หญิงอยู่ราวไม่เกิน 25 คนขึ้นไป เพราะสถานบริการเล็กๆ นี้จะไม่ค่อยมีนายหน้ามาเร่ขายผู้หญิงให้บ่อยนัก ดังคำบอกเล่าจากเจ้าของสถานบริการต่อไปนี้

...พวกมาเร่จรมานี้ผมไม่เอาอะ ไม่ไว้ใจ กลัวจะโดน 'เด็กโดด*' อีก ผมก็ไม่ได้ต้องการเด็กมากมายอยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าจะเอาเด็กเรื่อยๆ ก็คงไว้ 18-22 คนเท่าจำนวนห้อง เว้นแต่เด็กจะออกหลายคนก็ติดต่อแค่เจ้าประจำ 2 เจ้า แต่บางทีก็มีปัญหา.. คือพอเขาพามายังไม่รักก็ต้องรับไว้.. อย่างผมเนี่ยบอกแล้วว่าไม่เอาพวกที่อยู่เล็กๆ บนเขานดอย พูดกันไม่รู้เรื่อง แต่บางทีก็ทูลดมา บางทีมาแบบตัวเล็กนิดเดียวบอกว่า 20 แล้ว ผมก็...แหม..มันน่าเกลียด.. บางทีนี่ให้อยู่สักพัก ผมเรียกเขามาเอากลับไปฟรีๆ เลยนะ ยอมเสียค่าหัว หนื้อะไรยกให้หมด..ไม่ไหว.. อยู่แล้วมีปัญหาอย่างไอ้โจ** นะ...มาแสดงกิริยาไม่ดีกับแขก หรือพวกพูดยังไม่เข้าใจ ผมตัดใจเรียกให้มารับไปเลย จะเอาไปไหนก็ตามใจ ... แล้วเนี่ยล่าสุด...ไอ้โฮเอามา...เหมือนอายุจะมากกว่าผมซะอีก สงสารแก จะไม่รับไว้แกก็ต้องเสียค่านายหน้ามาอยู่แล้ว เลยเอาไปฝากให้เป็นแม่บ้านที่โรงแรมตรงนี้เขาให้เดือนละ 2 พัน

(บ้านี้ก วัยต้น 40 เจ้าของสถานบริการประเภทร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

* **เด็กโดด** หมายถึง ผู้หญิงที่มาเบิกเงินก่อนทำงานแล้วหนี

** เรื่องของ 'โจ' อ่านรายละเอียดได้ที่หน้า 56 ในบทที่ 6 นี้

- การเร่ขาย ‘เด็ก’ รถเร่ขายผู้หญิงนี้มักจะใช้รถตู้หรือบิกอัพเพื่อจะได้จุหลายคน แต่ก็มักไม่ให้เกิน 8 คน เพราะจะดู ‘น่าเกลียด’ เกินไป นายหน้าอาจแจ้งแก่ผู้หญิงหรือญาติไว้ก่อนว่า จะพาไปแถบใด แต่ก็ไม่สามารถระบุสถานที่ได้ โดยรถนี้จะจอดตามสถานที่ที่ต้องการผู้หญิงจำนวนมาก เช่น นวดแผนโบราณ อบอบนวด บ้านนางทางโทรศัพท์ และจะนำผู้หญิงออกมาให้เจ้าของหรือคนของสถานบริการเลือก จากนั้นจึงจะนำคนที่เหลือไปเสนอขายที่อื่นต่อจนกว่าจะหมดคันรถ นายหน้าเร่นี้มีอยู่หลายเจ้า สถานบริการใหญ่ๆ มักไม่ต้องโทรศัพท์ไปสั่งผู้หญิงเพราะจะมีผู้ผลัดเวียนมาเสนอ ‘เด็ก’ ให้อยู่เสมอ

...เขาส่งดะมาเลยเหมือนส่งของ เหมือนเอาของมาเร่ขาย บอกอ๊ะ..เอาเด็กมาส่ง แบบมี 5 คน ส่งที่นี่ได้ 2 เหลืออีก 3 มาที่เรา เหลืออีกก็ไปส่งที่อื่นต่อ บางทีขายไม่ออกวกกลับมาหาเร่อีก ขอให้เอาไว้ลดราคาให้ก็มี บางทีเราเชื่อว่า โอ๊ะ...คนสวยเอาไปลงที่อื่นหมดเลยเธอ บางทีเร่ก็ไม่เอา แบบ..ไม่สวย เราดูออกใจ สมมติเขามาเบิกเรา 4-5 พันเจ๊ยย ทำใช้เราเป็นปีจะหมดหรือ... แล้วเด็กจะเอาอะไรกิน ขึ้นกับหน้าตา อายุด้วยนะ ผมสงสัยนะ เด็กมาเบิกเท่าไรก็อยากให้เราได้ไปกว่าจะใช้หมด... เร่แบบนี้เด็กไม่มีสิทธิเลือกอยู่แล้ว ต่อให้เห็นที่นั่นดูไม่น่าอยู่ก็ต้องยอม แล้วแต่ดวง แต่ถ้อยู่ไม่นานๆ ก็ถึงกันหมดทุกโรง แบบ..เพื่อนอยู่โรงนั้นโรงนี้ค่อยมาดื่งกันที่หลัง

(ธนา อายุ 27 ปี คนเชียร์แขกในสถานนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

กระบวนการการขนส่งและเงื่อนไขค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงจะถูกพาล่องลงมายังจังหวัดในภาคกลาง รวมถึงกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด บางส่วนเลยไปทางอีสานอย่างนครราชสีมา หรือทางตะวันออกอย่างปราจีนบุรี ชลบุรี จันทบุรี เป็นต้น เมื่อเส้นทางสิ้นสุดลงแถบนี้แล้วก็จะผ่านต่อไปยังภาคใต้จนถึงใต้สุดของประเทศ

รถนี้จริงๆ มันก็ไม่เชิงว่าเป็นของนายหน้า.. นายหน้าจะมีหน้าที่หาผู้หญิง เช่น ถ้าแม่สายมีนายหน้าซัก 10 คน แต่ละคนก็หาเด็กที่อยู่ในสังกัดตัวแล้วก็โยนเป็นสังกัดใหญ่ แล้วจะมีกำหนดว่ารถออกวันที่เท่าไรเวลานั้น เขาก็จะหาเด็กมารวมกันได้สัก 10 หรือ 10 กว่าคน มารถตู้ รถบิกอัพ ตัวนายหน้าก็จะเดินทางมาเองมารอที่ร้านที่สั่งไว้ มาแนะนำเด็กแล้วก็เคลียร์เงิน แต่ถ้าเรียกหาเด็กด่วนหน่อยหรือตัวเด็กอยากจะมาเลย ก็อาจจะมารถกะเบเล็กได้ โอ๊ย...รถเขาจะวิ่งเปลี่ยนเส้นทางไปเรื่อยๆ แหละ.. ยังไงมันก็เคลียร์ตำรวจกันทุกหน่วยไม่ได้หรอก ถ้ารู้ข่าวว่ามีการตั้งด่านที่ไหน เข้มงวดแถบไหนก็หลบ บางทีก็ต้องมีการวกเข้ามานอนซบใหม่ก่อนคืนหนึ่ง บางทีก็ต้องมาพักรอด่านเล็กที่เชียงราย วิ่งไม่มีซ้ำทางกันเลย ไปทางใต้ก็ไม่แพงนักหรอก ก็จากกรุงเทพฯ ลงไปมันไม่มี ตม.ตรวจแล้วนี่ พานั่งรถทัวร์ไปยังได้ ถ้าค่าหัวมันสูงเกิน เด็กก็คงไม่ไหว เจ้าของร้านก็คงไม่เอา...

(ปานิก วัยต้น 40 เจ้าของสถานบริการประเภทร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

อย่างไรก็ตาม ธนา คนเชียร์แขกในสถานนวดแผนโบราณภาคกลางได้ให้ความคิดเห็นว่า ‘ไปทางใต้มันก็ต้องราคาแพงกว่า แต่ผมว่าทางใต้เงินเยอะนะ เขามีกำลังจะจ่ายแขกต่างชาติเที่ยวเงินสะพัด มีทุกรูปแบบแหละ นวด ซ่อง อ่าง นางโทร ส่วนใหญ่เด็กพอบเป็นงาน เคี้ยว เก่ง รอบรู้ ก็คิดอยากจะลงใต้เพราะเงินดี ตั้งแต่ท่าตาดใหญ่ จรดมาเลยเลย บางคนเขาลงเองเลยนะ ถ้ามั่นใจว่าตัวเหมือนคนไทยก็ไปได้หมดทุกภาคแหละ พวกขนส่งนี่รู้จักดี ติดต่อหางานให้ได้’

ค่าเดินทางมายังจังหวัดทางภาคเหนือเช่นเชียงใหม่หรือลำพูนจะประมาณ 2,000 บาท และถ้าลงมาถึงภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม กรุงเทพฯ ก็จะอยู่ในราว 3,000-4,000 บาท⁶ ซึ่งราคานี้เท่ากันทั้ง ‘เด็กไทย’ และ ‘เด็กนอก’ เจ้าของสถานบริการหลายแห่งนิยมรับเด็กต่างชาติมากขึ้น เนื่องจากการลงทุนค่าหัวไม่ต่างกัน ส่วน ‘ค่าเดินทาง’ หรือ ‘ค่ารถ’ นี้จะแยกต่างหากจาก ‘ค่านายหน้า’ หรือ ‘ค่าหัว’ ถ้าเป็นนายหน้าเราขายซึ่งมีการแข่งขันกัน ค่าหัวจะต้องรองได้หากับซื้อหลายคนและอยู่ในราว 2,000 บาท บางรายอาจคิด ‘ค่ารถ’ เพียง 4,000 บาท และไม่คิดค่าหัวเลยหากมีการติดต่อซื้อขายกันบ่อย

ผู้หญิงจำนวนมากไม่เข้าใจเรื่องของค่าหัวและไม่มีโอกาสเลือกว่า นายหน้าจะคิดค่าหัวหรือไม่ เท่าไร โดยทั่วไปแล้วค่าหัวหรือค่านายหน้าจะจ่ายโดยเจ้าของสถานบริการ แต่หากผู้หญิงทำงานไม่ถึงกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ เธอก็จะต้องรับผิดชอบจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวเอง ผู้หญิงหลายคนไม่เข้าใจข้อตกลงที่ยู้งยากนี้ เพียงแต่ได้รับรู้ว่าหากทำงานไม่ถึงกำหนดวันเดือนปีดังกล่าว ก็จะต้องถูกหักเงิน แต่ไม่ทราบว่าเป็นค่าอะไร บางครั้งเจ้าของสถานบริการและนายหน้าก็ไม่ได้อธิบายให้ฟัง หรืออธิบายแต่เพียงหยาบๆ เพราะมีปัญหาด้านภาษาสื่อสาร อย่างไรก็ตามแรงงานหญิงสองคนได้ให้คำอธิบายดังนี้

คำเอี้ย อายุ 19 ปี ชาวไทยเชื้อ จากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า หมดนวดแผนโบราณเข้าสู่อาชีพเมื่ออายุ 16 ปี	ใหม่ อายุ 26 ปี ไทยใหญ่ จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารกึ่งซ่อง
...ผู้รับส่งนะเธอ.. ก็เป็นงานของเขา เขาก็ต้องได้ค่ารับส่งทุกคน อย่างจากแม่สาย หนูจ่ายค่ารถ 3 พันห้าใช้มัยคะ แล้วเขาจะได้จากเจ้าของร้าน 4 พัน เรียกว่าอะไรนะ...ค่านายหน้าเธอ... ป้าเขาบอกว่า ถ้าอยู่ถึงปี ค่านายหน้าก็ไม่ต้องจ่าย ถ้าไม่ถึงปีเขาจะหัก 4 พัน หนูก็เลยต้องอยู่ให้ถึงตรุษจีนนี้ แต่ที่เก่าที่เคยอยู่เขาเอาแค่ 6 เดือนเองนะคะ สงสัยที่นี่ไม่ค่อยมีแขก เลยเอาตั้งปีเนาะ	...ตอนอายุ 18 หนูเคยมาแล้ว รถตู้ไปส่งร้านอาหารรับแขกที่สุพรรณ ค่ารถเขาคิดพันแปด ค่านายหน้าอีก 3 พัน ตอนนั้นคนเชียงตุงมาไม่เยอะอย่างนี้หรอก แต่ที่ร้านนั้นก็มียหลายคน...นี่เลิกทำไป 6 ปีแล้ว เลิกกับแฟนนะ ก็เลยมาหาเงินส่งให้ลูก รถที่ส่งนี้เป็นพี่น้องของแฟน หนูไปๆ มาๆ ซื่อขายของแม่สายก็เลยรู้จักกัน เขาคิดค่ารถแค่พันห้า ค่านายหน้าพันหนึ่ง ค่าประกัน 2 พัน หนูเบิกเงินไปก่อน อยู่ถึงปีเจี๊ยกจะไม่เอาคืน

⁶ การเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงปี 2534 ก่อนมาตรการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียน ทราบจากผู้หญิงที่จะกลับบ้านในปี 2540 ว่า ‘ค่ารถ’ ขึ้นราคาแล้วเนื่องจากตำรวจเข้มงวด อย่างไรก็ตาม ราคานี้อาจปรับขึ้นลงได้ตามสถานการณ์การค้าหญิงซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ.

ความสัมพันธ์ของนายหน้ากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การขนส่งผู้หญิงต่างชาติจะทำได้เลยหากไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นเป็นใจ ข้อมูลที่ได้จากหญิงบริการ เจ้าของสถานบริการ และองค์กรพัฒนาเอกชนรวมทั้งในรายงานวิจัยอื่นๆ กล่าวสอดคล้องตรงกันว่า การขนส่งสินค้ามีชีวิตนี้ มีทั้งที่ดำเนินการโดยตำรวจเอง หรือมีตำรวจร่วมมือหมอนวดแผนโบราณสาววัยไม่เกิน 18 ปีที่ชื่อ ‘คำเขียว’ บอกว่า เธอจะกลับไปพักที่บ้านช่วงลดยกระหนงสัปดาห์หนึ่งแล้วจึงจะมาใหม่ เมื่อผู้เขียนถามว่าจะกลับอย่างไร เธอก็ตอบอย่างไร้เดียงสาว่า ‘ก็โทรศัพท์ไปเรียกตำรวจมารับ’ ยังคงตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ ซึ่งยืนยันในเรื่องเดียวกันดังต่อไปนี้

... แก้วจะมากับรถเจ้านี้ประจำ เขาเป็นตำรวจรู้จักกับเจ้าของที่นี่ดี คอยหาเด็กมาให้ ไม่อยากมาเจ้าอื่น..ไว้ใจไม่ได้ แบบ..ไม่รู้จกกัน ไม่รู้ว่าจะปลอดภัยไหม จะโดนจับกลางทางไหม ถ้าจะกลับบ้านก็เรียกเขามา แต่คราวที่แล้วให้แฟนเอารถไปส่ง ถ้าแฟนไม่ว่างก็โทรเรียกรถตำรวจนี่แหละ เจ้าอื่น แก้วจะไปคนเดียวเขาคงไม่ไปให้มั่ง ต้องรอหลายคน แต่เจ้านี้ถ้า 4,000 ก็ไปให้ละ..

(บัวแก้ว อายุ 19 ปี ชาวไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า
ย้ายมาอยู่แม่สายเมื่ออายุ 3 ขวบ หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

บริการเสริมของนายหน้า

นายหน้าแต่ละรายพยายามจะอำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นการหารายได้เพิ่มเติมจากค่าหัวและค่ารถที่ได้รับ การบริการเสริมนับว่าเป็นการดึงดูดให้ผู้หญิงเลือกใช้บริการของตนด้วย ในกรณีที่มียนายหน้าหลายรายเข้ามาทาบทาม

- **การรับกลับบ้าน** นายหน้าจะมีบริการให้โทรศัพท์เรียกให้รับกลับได้ โดยจะคิดค่ารถ 4,000 บาทหรือเท่ากับขามา แต่ถ้ารวบรวมกันกลับได้หลายคนอาจต่อรองให้ช่วยลดราคาได้ นายหน้าบางรายจะมีข้อเสนอว่าตนสามารถตีรถมารับได้ทันทีเรียก โดยไม่ต้องรอให้ ‘รถเต็ม’ เหมือนเจ้าอื่น ส่วนใหญ่ผู้หญิงต่างแดนจะไม่กลับไปเที่ยวบ้านถ้าไม่จำเป็นหรือไม่ใช้เทศกาลสำคัญอย่างสงกรานต์หรือลอยกระทงเพราะค่ารถแพงมาก
- **การส่งของ** เมื่อผู้หญิงอยากกลับบ้านก็จะติดต่อนายหน้าให้มารับ และจัดการเรื่องข้าวของที่จะนำกลับด้วย แม้บางครั้งเธออาจตั้งใจกลับมาทำงานอีกก็มักจะต้องติดข้าวของมีค่า เช่น เครื่องเสียง ทองหรือเงินสดไปฝากทางบ้านด้วยเสมอ ข้าวของเหล่านี้จะได้รับการส่งขึ้นโปร่อที่แม่สายก่อน หรือถ้าไม่มากนักก็จะบรรจุทุกใส่ไปในรถคันที่เธอนั่งด้วยก็ได้ แต่ให้แยกจากของส่วนตัวอื่นๆ เสมือนว่าเป็นทรัพย์สินของนายหน้าแทน ผู้หญิงจะต้องไม่พกทองและเงินสดติดตัว เพื่อความปลอดภัยเมื่อมีการตรวจค้น โดยนายหน้าจะรับฝากไปจนกว่าจะถึงชายแดน

ตำรวจนี้รู้จักกันดี เขาเป็นเจ้าของรถที่พามาทำงานที่นี่ นิสัยดีไว้ใจได้ ค่ารถก็ 3,500 ถ้าจะส่งของพวกวิทยุ หรือเสื้อผ้ากลับบ้าน เวลาเขามาส่งเด็กก็ฝากเขาไปได้ ของก็ถึงทุกที่เขาไม่เคยโกง ถ้าจะกลับก็

โทรศัพท์ที่ไปเรียก แล้วก็ฝากทองฝากอะไรไว้ที่เขา เรานั่งไปแต่ตัวพอไปถึงเขาก็จะให้คืน คนอื่นๆ ก็ทำแบบนี้ ไว้ใจได้

(มา อายุ จี อายุ 23 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่ จากเมืองบาชเซง ภาคอิรวดี ประเทศพม่า
ย้ายมาอยู่ท่าพี่เหล็กได้ 6 ปีแล้ว หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

- **การส่งเงินกลับบ้าน** ชาวต่างชาติสามารถเปิดบัญชีได้ที่ธนาคารขายแดนอย่างอำเภอแม่สาย คนที่อยู่ในประเทศไทยนานแล้วหรือเกิดที่นี่ก็มักจะเปิดบัญชีของตัวเอง ญาติ หรือชื่อพ่อแม่ไว้ เมื่อจะส่งเงินก็โทรศัพท์นัดแนะกันแล้วโอนผ่านธนาคารไป หากเขียนหนังสือไม่ได้ก็สามารถให้เพื่อน แฟน หรือคนเชียร์แขกไปช่วยจัดการให้ แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงจะพยายามหัดเขียนชื่อตัวเองเป็นภาษาไทยไว้ทุกคน การโอนเงินผ่านธนาคารนี่เป็นที่นิยมกว่าการส่งธนบัตรซึ่งยุ่งยากในการไปรับ อย่างไรก็ตามผู้หญิงข้ามชาติส่วนใหญ่จะนิยมใช้บริการ 'ฝากเงิน' กับนายหน้าเพราะสะดวกกว่าสำหรับเธอ

ฟ้าก็ส่งของฟ้าเอง แต่เด็กส่วนใหญ่เขาไม่มีบัญชีหรอกค่ะ แบบ..ตอนแรกเข้ามาก็ไม่รู้ หรือรู้ตอนนี้แล้วจะกลับไปทำก็เสียค่ารถ แล้วยังต้องกลับไปเอาบัตรประชาชนที่บ้านมาด้วย บางคนก็ว่ามันยุ่งไม่เข้าใจ แล้วทางพ่อแม่จะเบิกเองก็เบิกไม่เป็น แต่นายหน้าเขาจะมีบัญชีที่แม่สาย เด็กก็ฝากเข้าบัญชีเขา ทางนั้นก็จัดการเบิกไปให้พ่อแม่เด็ก คือทางญาตินี้ถ้าเขาต้องการเงินก็มาติดต่อที่นายหน้า หรือฝากให้นายหน้าทางบ้านมาติดต่อลูกให้จากแม่สายสะดวกดี บางทีนั่งรถจากเชียงตุงมาเองให้นายหน้าจัดการให้โทรหาลูก แล้วก็นัดแนะกัน หรือถ้าเด็กเก็บเงินได้อยากจะส่ง ก็โทรไปบอกนายหน้าว่าจะส่งนะ...จัดการให้ด้วย บางทีถ้าตัวนายหน้าจะออกให้ก่อนเลย แล้วเราก็ออนไปให้ก็ได้ ถ้าไว้ใจกันนะคะ อ้อ..เขาก็ต้องคิดค่าเหนื่อยของเขานะคะ แบบ..ถ้าเราจะฝากให้พ่อแม่สักหมื่นสองหมื่น ก็ต้องฝากเกินไปไว้สักพันสองพัน เคยได้ยินเหมือนกันว่ามีคนโดนโกง แต่ฟ้าว่ามีไม่บ่อยหรอกค่ะ เพราะมันเป็นอาชีพเขาทำแบบนั้นเขาก็อยู่ไม่ได้

(ฟ้า อายุ 18 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่ แม่อุ้มท้องมาเกิดที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

- **การติดต่อกับทางบ้าน** ผู้หญิงสามารถส่งข่าวคราวถึงทางบ้านผ่านนายหน้าได้เสมอ พวกเขาจะโทรศัพท์ไปฝากข้อความไว้กับนายหน้า หรือให้นายหน้านัดพ่อแม่ที่อาจอยู่ในฝั่งไทยหรือแถบใกล้ๆ มาคอยรับโทรศัพท์ได้ตามวันที่กำหนด และเมื่อญาติต้องการรู้ทุกข์สุขของเธอก็จะไปโทรศัพท์ได้ที่นายหน้าเช่นกัน ในกรณีที่บ้านของผู้หญิงอยู่ห่างไกล ก็สามารถฝาก 'คำ' หรือจดหมายให้กับนายหน้าที่มักแวะเวียนมายังสถานบริการนั้นๆ เพื่อให้จัดการส่งต่อเป็นทอดๆ ไปได้
- **การทำเอกสารปลอม** ไม่ใช่ทุกนายหน้าทุกรายจะดำเนินธุรกิจนี้ด้วย แต่ผู้หญิงบางคนก็ได้ให้ข้อมูลถึงการที่ตนได้ทำ 'บัตรสี' ต่างๆ ซึ่งทางราชการออกเพื่อควบคุมชาวเขาและชนกลุ่มน้อย โดยการจัดการของนาย

หน้า หรือ 'คนรับส่ง' โดยปกติแล้ว ราคาของการทำบัตรเหล่านี้จะแตกต่างกันในแต่ละสถานที่ ช่วงเวลา และกระบวนการติดต่อ ทั้งยังแล้วแต่ว่าเป็นการสวมตัวในทะเบียนจริง หรือเป็นเอกสารปลอมทั้งหมดด้วย แรงงานต่างชาติส่วนใหญ่พยายามดิ้นรนที่จะมีบัตรเหล่านี้ เพื่อความอุ่นใจในการอยู่ในประเทศไทย และอาจดำเนินการติดต่อกับ 'นายหน้าค้าบัตร' ซึ่งเป็นธุรกิจต่างหากจากนายหน้าหางานก็ได้ อย่างไรก็ตามสำหรับกระบวนการค้าหญิงนี้ บางรายได้ผนวกเอาการทำบัตรไว้เป็นของแถมด้วย แต่จะเป็นของแถมสำหรับผู้หญิงหรือสำหรับเจ้าของสถานบริการก็คงแล้วแต่กรณี

...ตอนอยู่เชียงใหม่เขาให้แม่เอาบัตรสีฟ้าด้วย คิดเงิน 8,000 บาท แต่บัตรนี้เจ้าของเขาเก็บไว้ เขาไม่ได้ให้แม่ พอตำรวจมาเขาก็ให้ตำรวจดู ตอนแรกโดนจับ พอรู้ว่าไม่มีบัตรเขาก็ไม่จับ แต่ครั้งหลังนี้เขาจับหมดเลย บัตรใช้ไม่ได้ เขาเอาไปไหนไม่รู้ พอมีแหม่นออกมาจากบ้านก็เลยไม่มีบัตร (มีแหม่น อายุ 18 ปี ชาวอาข่าจากนอกเขตเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

ที่แม่สายจะมีผู้หญิงบางคนได้ทำบัตรผู้ผลิตถิ่นสัญชาติพม่าที่เข้าเมืองก่อนปี 2519 (สีชมพู) หรือบัตรประจำตัวชาวไทยลื้อ (สีส้ม) ได้ในราคาหลายพันบาท ส่วนทางเชียงใหม่จะเป็นเขตที่นิยมทำบัตรบุคคลบนพื้นที่สูงของเผ่าอาข่า (สีฟ้า) กันมาก ผู้หญิงต่างชาติที่ทำงานในสถานบริการเชียงใหม่หลายคนจำเป็นต้องมีบัตรสีฟ้าที่ว่านี้ และล่าสุดที่ผู้เขียนขึ้นไปเก็บข้อมูลนั้น ทางจังหวัดเข้มงวดกับคนต่างชาติไม่มีบัตรมาก แต่จะไม่จับคนที่ไม่มีบัตรสีฟ้า

...หนูอยู่แม่สาย 2 เดือน เปิดบริษัทแล้ว...นั่งตริคค์ เพื่อนๆเขาส่งมาทำงานทางใต้ (หมายถึงภาคกลาง-ผู้ลี้ภัยฯ) เยอะ ก็เลยติดต่อจะมาบ้าง เขาก็พาไปทำบัตรอีกที่เชียงใหม่ก่อน บอกว่าคิดค่าบัตร 2 พัน แล้วก็พาหนูไปนั่งดูหาเงินที่เชียงใหม่ บอกว่าเอาเป็นค่าบัตร หนูอยู่เดือนหนึ่งเขาก็ให้มาโรงแรมกรุงเทพฯ พอมีบัตรแล้ว..ก็เหมือนที่หนูบอกพี่ที่แรกแหละ ต้องบอกว่าเป็นอีกที่มาจากเชียงใหม่จะได้เหมือนที่เขียนไว้ในบัตร

(หงส์ อายุ 18 ปี ลูกครึ่งไทยใหญ่-จีนฮ่อ จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

นอกจากบัตรสีต่างๆ ดังกล่าว บางรายยังก้าวไปถึงการทำหนังสือเดินทางซึ่งเป็นกระบวนการสืบเนื่องกับการค้าผู้หญิงส่งออก ผู้หญิงบางคนไม่เข้าใจความหมายของหนังสือเดินทางและทำไปโดยที่ยังไม่ทราบว่าจะมีประโยชน์อย่างไร เพียงตีค่าเหมือนเอกสารทุกชนิดที่คนข้ามชาติดิ้นรนเพื่อที่จะได้มา คือเพื่อขออยู่ในประเทศไทยได้โดยตำรวจไม่จับเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้มากกว่าหญิงสาวที่ได้โอกาสทำหนังสือเดินทางนี้ จะเป็นกลุ่มที่นายหน้าส่งออกต้องการติดต่อชักนำให้ออกนอกประเทศต่อไป

...อยู่เมืองชลหนูเก็บเงินได้ก็ทำบัตรสีส้มให้แม่กับพี่น้องได้ทุกคน เสียคนละพัน หนูก็ภูมิใจนะที่ช่วยเขาได้ไปไหนก็สะดวก ออกนอกเขตอย่างมาก็โดนปรับ ตอนนั้นหนูหมดไปหมื่นกว่าเหมือนกัน พอมาอยู่ที่นี่ หนูก็ได้ทำไอ้สีเลือดหมูนะ (หมายถึงหนังสือเดินทาง -passport) ลุงหนูที่เขาค้าสาวมาจัดการให้ก็เสีย 2 หมื่น ..ที่เป็นเล่มๆนั้นแหละ จริงๆค่าทำมัน 16,400 แต่ต้องมีค่าทำเอกสาร ถ่ายเอกสารอะไรเนี่ยก็เลยรวมแล้ว 2 หมื่น มีเล่มนี้แล้วหนูไปไหนก็ได้ไม่โดนจับ แล้วก็ไม่ต้องเสียค่ารถที่ละ 4 พันอีก มันคุ้มนะ เคยมีตำรวจขอตรวจบัตร หนูก็ยื่นบัตรนี้ให้ดู เขาก็ไม่ว่าอะไร

(หล้า อายุ 21 ปี ไทยใหญ่จากเมืองเหนือ ประเทศพม่า ปัจจุบันมีบ้านอยู่ที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ
หญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

น่าสังเกตว่าตัวของ 'หล้า' เองก็เคยมีชาวสิงคโปร์มาติดต่อขอแต่งงาน และบอกว่าจะพากลับบ้าน ประเทศด้วย (ดูรายละเอียดในตอนนายหน้าส่งออก) แม้ว่าเจ้าตัวจะปฏิเสธ แต่การทาบตามครั้งนั้น อาจทำให้หล้ามีโอกาสได้ทำหนังสือเดินทาง เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่จะไม่รู้จักหรือเคยได้ยินเรื่อง 'บัตรสีเลือดหมู' มาก่อนเลย และก็เป็นที่น่าพอใจที่นายหน้าจะยังคงคิดชักชวนเธออีกจนกว่าจะสำเร็จ

ทัศนคติของผู้หญิงต่อนายหน้าขนส่ง ส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงจะยอมรับเงื่อนไขของนายหน้า เหตุผลหนึ่งก็คือเธอไม่มีทางเลือกอื่นและทุกคนก็ปฏิบัติเหมือนกันหมด โดยมากจะมองว่านายหน้าเป็นอาชีพหนึ่งซึ่งควรได้รับค่าเหนื่อยเนื่องจากต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ไทยมากมายกว่าจะพาเธอมาทำงานได้ แม้บางครั้งจะพบว่านายหน้าพาตนไปยังสถานที่ที่ไม่ดี เช่น ไม่มีแขกมาเที่ยว ได้ค่าตัวน้อย โกงเงิน หรือบางคนก็ได้รับรู้ภายหลังว่า ที่นายหน้าชวนมาทำงานร้านอาหารหรือเป็นหมอนวดนั้นแท้จริงแล้วคือการขายบริการ ส่วนใหญ่ก็ยังคงไม่มีความรู้สึกต่อต้าน หากยังยอมรับว่าการเดินทางมาเมืองไทยนั้นเป็นการเผชิญโชคและต้องเสี่ยง ผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงโดยไม่ได้ออกโดยตรงว่าจะพามาทำงานขายบริการกลับบอกว่าเป็นความผิดหรือความไม่เข้าใจของเธอเองว่า ที่แห่งนั้นหมอนวดหรือร้านอาหารก็เป็นแบบนี้ อย่างไรก็ตามมีบางคนที่มีอาจมีความคิดต่างออกไป ซึ่งสังเกตได้ว่า มักจะเป็นกลุ่มซึ่งใช้ชีวิตอยู่ในเมืองไทยนานจนเริ่มหันเลี้ยวเหลี่ยมและการหาผลประโยชน์ของนายหน้าทางาน

พะยอมไม่เคยใช้รถนายหน้าสักที มารถทัวร์เอง ไม่ใช่เด็กสาวๆเขาก็ไม่ค่อยตรวจนะ กลับบ้านก็รถทัวร์หรือไม่ก็ให้แฟนไปส่ง เรื่องอะไรจะต้องเสียค่ารถแพงๆ เราจัดการเองก็ได้นี่คะ ส่งของโอนเงินไปก่อน มีติดตัวแค่เงินสดน้อย พะยอมเคยถูกจับก็ปรับแค่ 2 พัน ก็เสียน้อยกว่านายหน้าอยู่ดีใช้ไหมคะ แล้วเขายังไปส่งชายแดนให้ด้วย สบาย... จะกลับอยู่แล้วนี่

(พะยอม อายุ 34 ปี ไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ฟ้านึกๆเหมือนกันว่านายหน้าเขาเอาเปรียบเพราะ 4 พันนี่แพงมาก รับผู้หญิงทีละ 6 คนก็ 2 หมื่นสี่ไม่ยากอะไรเลย ..แต่มองอีกทีเขาก็ต้องไปแบ่งกับตำรวจอีก ไม่รู้จะได้จริงๆเท่าไร แต่ฟ้าว่าคงกำไรดี

เด็กจะทำงานก็ต้องพึ่งเขาทุกคน อย่างตอนพามา พำอยู่กรุงเทพฯ ก็โทรไปให้ยายฟ้าที่แม่สายติดต่อให้ เขาก็คิดค่าหัว 4 พัน ทั้งที่นั่งรถไกลนิดเดียว ด้านก็ไม่มี

(ฟ้า อายุ 18 ปี ลูกครึ่งไทยใหญ่-พม่า เกิดที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ทัศนคติจากสถานบริการต่อนายหน้าขนส่ง ความสัมพันธ์ระหว่างนายหน้ากับเจ้าของสถานบริการคือความสัมพันธ์ของคนที่ทำธุรกิจอยู่ในวงการเดียวกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันอย่างแยกกันไม่ออก เจ้าของสถานบริการจะยอมรับในกรณีที่นายหน้าเรียกค่าหัวผู้หญิง แต่ก็จะต้องให้ความเห็นว่าไม่ควรสูงเกินไปนัก แม้บางรายจะผลักรถให้ผู้หญิงเป็นผู้จ่ายค่าหัวตัวเองโดยให้กู้ยืมไปก่อน ก็ยังหมายความว่าตนจะต้องลงทุนจ่ายเงินก้อนออกมามากเกินไป อีกทั้งการยอมให้ผู้หญิงติดหนี้สูงมากยังเสี่ยงกับการหนีหนี้ด้วย แต่คนเรียกรถอย่าง ธนา อาจมีความเห็นที่แตกต่างจากเจ้าของสถานบริการ เพราะเขาเป็นเพียงลูกจ้างที่มีความสนิทสนมกับผู้หญิงที่เป็นหมอนวดแผนโบราณพอสมควร ธนามองว่า ค่าหัวนั้นเป็นเงิน ‘กินฟรี’ ของนายหน้า เพราะหากมีค่าใช้จ่ายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ นายหน้าก็จะบวกไปกับค่ารถอยู่แล้ว ‘เด็กมีค่าหัวนี้ส่งสาร กว่าจะใช้หนี้ค่ารถได้หมดก็หลายเดือนอยู่แล้ว ..บางทีรถมาส่งนี่ผมจะถามเลยนะว่ามีค่าหัวด้วยหรือเปล่า.. บางทีอยากจะรับแต่เจ้าที่เขาไม่คิดค่าหัว มันก็เอาเปรียบเกินไปนะผมว่า คนมาส่งมันเก็บเราไปแล้วเราต้องมาเอากับเด็กเงี้ย.. เมื่อไรจะใช้คืนได้หมดละ..อย่างให้อยู่นานเป็นปีค่าหัวถึงจะหมดอย่าเงี้ย.. มัน..ส่งสารเด็ก’

ข. นายหน้าผูกขาด - กินเปอร์เซ็นต์

นายหน้าผูกขาดคือนายหน้าซึ่งหาผู้หญิงไปส่งทำงานยังสถานบริการ และจะควบคุมให้อยู่ในสังกัดของตนต่อไปโดยมีเครือข่ายคอยควบคุม ณ สถานบริการและคอยหักเปอร์เซ็นต์จากค่าตัว โดยอาจให้กู้ยืมเงินก่อนแล้วหักหนี้ออกจากรายได้ที่เหลือของเธอ ผู้หญิงที่ทำงานภายใต้การควบคุมนี้จะถูกเรียกว่า ‘เด็กเอ’ ซึ่งมาจากคำว่าเอเยนต์ นายหน้ากลุ่มนี้ (ต่อไปนี้จะเรียกว่าเอเยนต์ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกกันในวงการ) อาจติดต่อผู้หญิงให้เข้าสังกัดโดยเสนอเงินก้อนโตให้กับเธอหรือครอบครัวเป็นเครื่องล่อ และจะนิยมทาบทามผู้หญิงต่างชาติที่มีถิ่นฐานอยู่ในชายแดนไทย หรือฝั่งตรงข้ามที่ไม่ไกลเกินไปนัก ถ้าเป็นกลุ่มที่เพิ่งเข้ามา ก็มักจะเป็นพวกที่ถูกชักนำโดยนายหน้านำเข้าอย่างเป็นระบบ เนื่องจากเอเยนต์ต้องการจะรู้จักหรือได้เครือข่ายสืบสาวไปถึงบ้านของผู้หญิง เพื่อจะได้ติดตาม ในกรณีที่เธอคิดหลบหนีหนีหรือตีตัวออกจากสังกัดได้ อย่างไรก็ดี หญิงสาวในสังกัดเอเยนต์คนหนึ่งได้อธิบายว่า ‘เอ’ ของเธอจะเข้าไปหา ‘เด็ก’ เธอเนื่องจากนายหน้านำเข้าโก้งราคาส่งข้ามแดนแพงมาก

นับเป็นความโชคร้ายเลยทีเดียวสำหรับหญิงสาวที่พลัดหลงเดินเข้าสู่ระบบเอเยนต์ ซึ่งเป็นระบบแห่งการเอารัดเอาเปรียบอย่างรุนแรง ยิ่งไปกว่านั้นเอเยนต์บางรายจะดำเนินธุรกิจของตนในรูป บังคับ กักขังและขโมยใจผู้หญิงให้ขายบริการ ด้วย เป็นเรื่องแปลกแต่จริงที่ผู้หญิงในระบบเอเยนต์มักไม่เคยรู้จักหรือได้ยินเกี่ยวกับนายหน้าที่เพียงคิดค่ารับส่งหรือค่าหัวแบบขายขาดเลย ทั้งที่เธอบางคนก็มีบ้านอยู่ในเขตแม่สายนี้เอง ในขณะที่เดียวกันผู้หญิงที่ใช้บริการของกลุ่มรับส่งก็มักไม่เคยได้รับการทาบทาม หรือรู้จักเอเยนต์ผูกขาดแบบนี้เลย ดูเหมือนธุรกิจ 2 ประเภทจะแยกกลุ่มผู้หญิงและกลุ่มสถานบริการที่จะนำส่งออกจากกัน

ในกรณีนี้เราจะไม่กล่าวถึงผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงมาบังคับทำงาน ซึ่งเป็นไปได้ที่จะมีแฝงอยู่ในระบบเเยนด์ดังกล่าวโดยเฉพาะกลุ่มที่ถูกนายหน้าพาเข้าชักชวนมาจากบ้านโดยตรง สำหรับหญิงสาวที่เจ้าตัวหรือพ่อแม่ตกลงกับข้อเสนอของ 'เอ' ก็จะถูกเก็บหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัว หรือพิมพ์ลายมือทำสัญญาคุ้มภัย ซึ่งเจ้าตัวมักอ่านไม่ออกไ้เป็นที่เรียบร้อย จากนั้นก็จะถูกจัดการนำตัวไปทำผม เสริมจมูก ขัดสีผิวพรรณ และจัดหาเสื้อผ้าทำงานให้เสร็จสรรพ โดยคิดค่าใช้จ่ายเป็นบัญชีโดยละเอียดบวกรวมเข้ากับหนี้ที่กู้ไว้ และหนี้เองที่เป็นพันธนาการผูกมัดพวกเธอไว้อย่างดีไม่หลุด

...เขาจ่ายไป 3-4 หมื่นนะ สะ ปีนึงมันจะกลายเป็นดอกเบี้ยยเท่าไร พ่อเด็กจะเป็นไท้เจ้าของเอก็จะส่งคนที่มีความชำนาญไปหาพ่อแม่ดีกว่าที่บ้านเขาอะไร ชาดที่วิมัย ต้องการมอเตอร์ไซด์มัยต้องการเครื่องไฟฟ้าอะไรให้ไม่น้อยหน้าชาวบ้าน พ่อพ่อแม่ตกลง ก็รีบเอาเงินมาแล้วต่อสัญญาทำงาน พ่อแม่ไม่เห็นหรือกลัวว่าสภาพลูกตัวเป็นยังงี้

(เบิร์ต อายุ 39 ปี ผู้จัดการอาบอบนวดใหญ่ มีทั้งแผนกอ่างและแผนโบราณ
พนักงานมากกว่า 300 คน ไม่รับผู้หญิงจากเเยนด์ผูกขาด)

ธุรกิจ 'เด็กเอ' นี้มักจะพบได้ในสถานบริการขนาดใหญ่ เช่น อาบอบนวด นวดแผนโบราณ บ้านนางทางโทรศัพท์ขนาดใหญ่ และโรงแรม เเยนด์ผูกขาดจะรู้จักกับคนเชียร์แขกบางคน หรือผู้จัดการสถานบริการบางแห่ง และอาจกลั่นแกล้งให้ผู้หญิงที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดไม่มีโอกาสได้รับแขก บางสถานบริการที่มีเเยนด์มากกว่า 1 รายจะมีการแข่งขันกันสร้างอิทธิพลโดยมีผู้หญิงเป็นเหยื่อตลอดกาล กล่าวคือ อาจมีความพยายามที่จะ 'ลดแลกแจกแถม' ในที่แห่งนั้น โดยให้สิทธิพิเศษคนเชียร์แขกในการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง หรือให้เธอต้องบริการแบบพิเศษสุดแก่ผู้จัดการสถานที่ หรือแขก เป็นต้น

เมื่อก่อนนี้ใครไม่อยู่เเยนด์ก็หาแขกลำบาก แต่เดี๋ยวนี้นี้ไม่มีใครอยากอยู่หรือ นอกจากคนที่เขามีความจำเป็นต้องเบิกเงินก้อนใหญ่ๆ หรือคนที่ไม่ค่อยรู้เรื่องพวกไม่มีบัตร..พูดไทยไม่ได้นะ แอนทำอาชีพนี้มาปีกว่านะ พวกเด็กเเยนด์เป็นเด็กจากนอกนะเยอะมากเลย นำสงสารด้วย ไม่ค่อยรู้เรื่องรู้ราวอะไรหรือใครให้ทำอะไรก็ทำ

(แอน อายุ 24 ปี ชาวไทย จากภาคอีสาน ทำงานมา 3 แห่งในระยะเวลา 2 ปีในอาชีพบริการ
หมอนวดอาบอบนวดในภาคตะวันตก สถานบริการมีพนักงานส่วนหนึ่งอยู่ในสังกัดของเเยนด์ผูกขาด)

วิธีการชักเปอร์เซ็นต์ ปกติแล้วค่าตัวของผู้หญิงจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน 50:50 หรือ 60:40 เช่น หากเธอรับแขก 200 บาท 100 มักจะตกเป็นของสถานบริการ หรือถ้ารับแขกครั้งละ 1,000 บาท สถานบริการมักจะรับไปโดยประมาณ 500-600 บาท แต่สำหรับ 'เด็กเอ' ในครั้งหนึ่งของค่าตัวที่เธอควรจะได้นี้จะถูกหักเข้าเเยนด์ ดังนั้นถ้าจากค่าบริการ 300 บาท 150 บาทที่เธอควรจะได้จะถูกหักไปอีกจนเหลือเพียง 80-100 บาท หรือหากเป็น

หญิงบริการค่าตัวสูง เช่น พนักงานอาบอบนวด เงินที่แจกจ่ายจำนวน 1,000 บาทแทนที่จะถึงมือผู้หญิง 400-500 บาท เอเยนต์ก็จะหักไปประมาณครึ่งหนึ่งคงเหลือเพียง 250-300 บาทเท่านั้น

ตัวอย่างจากสถานอาบอบนวดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก ค่าบริการ 2 ชั่วโมงซึ่งรวมการมีเพศสัมพันธ์ด้วย คิดเป็นเงิน 1,200 บาท หมอนวดอิสระจะได้รับ 600 บาทซึ่งจะต้องแบ่งให้คนเชียร์แขกอีก 100 บาท เหลือเข้าตัวเองเพียง 500 บาท แต่หากเป็น 'เด็กเอ' แล้วจะต้องถูกหักเข้าเอเยนต์ไปอีก 220 บาทด้วย สรุปได้ว่าจากค่าบริการ 1,200 บาท เงินจะตกถึงมือผู้หญิงเพียง 280 บาทเท่านั้น!

เมื่อผู้หญิงหรือพ่อแม่เบิกเงินก้อนไปแต่แรก เอเยนต์จะค่อยๆ หักหนี้ไปจากรายได้คงเหลือของเธอ ซึ่งหมายความว่าเปอร์เซ็นต์ค่าตัวที่หักไปแต่ที่แรกนั้นถือเป็น 'ค่านายหน้า' มิได้เกี่ยวกับการใช้หนี้แต่อย่างใด ดังนั้นจากค่าตัวคงเหลือ 280 บาทข้างต้น นายหน้าจะหักอีกราวร้อยละ 20-25 เป็นการคืนหนี้ จึงคงเหลือถึงมือผู้หญิงจริงๆ ราว 220 บาทเท่านั้น หากหมอนวด 'เด็กเอ' รับแขก 4 คนคิดเป็นจำนวนเงิน 4,800 บาท สถานบริการจะได้ไป 2,400 บาท คนเชียร์แขก (อาจมีหลายคน) รวมกันได้ 400 บาท เอเยนต์ได้ค่าเปอร์เซ็นต์ 880 บาทและหักคืนหนี้อีก 240 บาท จึงเหลือถึงผู้หญิงเพียง 880 บาทเท่านั้น ซึ่งเงินจำนวนนี้ผู้หญิงอาจได้เบิกไปใช้จ่ายส่วนตัวประมาณวันละ 100-200 บาท แต่เอเยนต์บางรายก็จะจัดการเรื่องส่วนตัวเหล่านี้ให้ด้วยโดยจะบวกค่าใช้จ่ายทั้งหมดลงบัญชีรวมเป็นหนี้ไปอีก ที่สำคัญที่สุดก็คือ หนี้ที่ผู้หญิงต้องผ่อนใช้ทีละน้อยนี้จะพบดอกเบี้ยทวีคูณขึ้นอย่างรวดเร็วจากการคิดคำนวณของเอเยนต์ ทำให้พวกเธอต้องใช้เวลาเป็นปีๆ จึงจะหมดพันธะ หรือบางคนก็เรียกได้ว่าแทบจะไม่มีโอกาสเป็นไทเลยจนกว่าเอเยนต์จะไม่ต้องการ ดังเรื่องเล่าของผู้หญิง 2 คนที่เคยอยู่ในระบบเอเยนต์ผูกขาดต่อไปนี้

เรื่องของปิ่นจันทร์⁷ อายุ 18 ปี ชาวไทยลื้อ จากแคว้นสิบสองปันนา ประเทศจีน

หนูมาเมืองไทยอายุ 11 ตายายหนูอยู่ที่นี่ก็เลยทำบัตรประชาชนไทยได้ พี่สาวหนูก็เคยทำงานแบบนี้ เอเยนต์มาติดต่อหนู หนูอยากหาเงินให้พ่อแม่ก็เลยมา พี่สาวไม่ให้บอกว่าเรามีบัตร ให้ยอมเสียค่ารถแพงๆ ไม่งั้นเขาจะยึดบัตรไว้ แต่ครั้งหนึ่งตำรวจมาตรวจ หนูเลยเอาออกให้ดู เอเยนต์ก็ด่าแล้วเก็บบัตรไป หนูมาเปิดบริษัทที่สองเขา เขาจดว่าได้ 7,500 แล้วก็รับแขกรอบละ 1,200 จะได้ 200 บาท เอเยนต์เอาไป 250 ที่ 200 ของหนูนี้เขาลงบัญชีแล้วหักหนี้ไป หนูได้ใช้แต่ทิปของแขก ถ้าขอเบื่อก็ได้ทีละ 200-300 ไปซื้อของ เคยเบิกส่งบ้านได้ 2 หนรวม 70,000 เท่านั้น หนูทำงานนะ..ได้แขกวันละ 4-6 คน มีเมนส์ให้หยุดแค่ 3 วัน หลังจากนั้นให้เอาสาลีมัดไว้ หนูอยู่เป็นปี ก็คิดว่าเดือนหนึ่งได้แขก 100 กว่าคน ก็น่าจะเหลือถึง 30,000-40,000 ใช้ไหม ทั้งปีก็เกือบ 5 แสนแล้ว หักหนี้หักดอกเบี้ยอย่างต่ำก็น่าจะ

⁷ นายหน้าของปิ่นจันทร์ถูกจับกุมขณะส่งตัวหญิงต่างชาติหน้าสถานอาบอบนวดดังกล่าว และตกเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ตำรวจได้ติดตามไปบ้านพักและพบผู้หญิงจากพม่าอีกรวมทั้งหมด 13 คน อยู่ในวัย 13-26 ปี โดยตัวนายหน้ารายใหญ่และภรรยาหนีไปได้ จากคำให้การของปิ่นจันทร์ว่า 'เอ' ของตนมี 'เด็ก' ในสังกัด 80 คน อาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มที่ตำรวจพบนั้นเป็นเพียงกลุ่มย่อยในเครือข่ายใหญ่เท่านั้น (ข่าวสด 26 เมษายน 2539)

เหลือสักแสนกว่า แต่หนูไม่ได้เลย ..เอเอาไปหมด ที่ของเขามีหลายเอ เอหนูมีเด็กสัก 80 คน เขาเป็นผู้หญิงไทยใหญ่เคยทำงานอย่างนี้ ส่วนแฟนเขาเป็นคนไทย เอหนูเขาไม่ให้เงินแล้วก็ไม่ให้เลิกด้วย หนูเลยแอบบอกแขกตำรวจว่า.. เอนี้ไม่ดีโกงเงินเด็ก ให้ช่วยด้วย เขาก็มาจับ เอนี้ไป เอาบัตรหนูกับเพื่อนอีก 2 คนไปด้วย ที่ไม่มีบัตรก็ถูกจับ หนูไม่รู้ว่าจะเด็กคนอื่นจะถูกจับ ถ้ารู้ก็ไม่กล้าบอกตำรวจหรอก แต่หนูไม่ได้เงินคืนนะ หนูเสียใจ..ทำงานเป็นปีแล้วไม่ได้อะไรเลย มีแต่เสื้อผ้ากับเงินที่ส่ง 70,000 ที่แรก แต่ก็ยังดีที่เป็นอิสระ ไม่งั้นไม่มีทางไถตัวได้ จะไถยังไง? ก็หนูเบิกเงินไม่ได้ ถ้าเบิกได้ก็คงพอ ...หนูก็กลับมาอยู่บ้านพักนี้ แจ่งทำบัตรใหม่แล้วทำงานทำ เอใหม่เขาพาไปกรุงเทพฯ 15 วันก็มานี้ เขาไม่โกง เบิกได้ หยุดได้ หนูอยู่กับเขาเพราะจะได้เบิกเงินก้อนที่บ้าน นายหน้ารับส่งผู้หญิงเฉยๆ เหนอ...(ทำหน้าง้อ) ไม่รู้...หนูไม่รู้จ้ะ

เรื่องของโบว์ อายุ 20 ปี ชาวไทยจากภาคใต้

...โบว์มีลูกติดนะ ตอนนี้ 2 ขวบ ก็เลยมาเป็นเด็กดริงค์ที่หาดใหญ่ แล้วลองสมัครอาบอบนวดดูเป็นคนไทยคนเดียวเลยนะ ที่นั่นเป็นเด็กเอหมด ต่างชาติหมด 50 คน โบว์หลงไปเฉยเลย เป็นเด็กเอนะเหนื่อยมาก...ต้องทำรอบให้ได้ไม่งั้นโดนด่า ต้องไม่มีปัญหากับแขก กลัวเอดส์ก็ต้องมีปัญหาพูดกับแขกเอง หยุดงานก็ไม่ได้ ต้องป่วยหนักแหละ.. ไม่มีให้ไปตรวจที่ศูนย์ (กามโรค) เป็นอะไรก็ไปคลินิคเอง จะหยุดงานก็เอาใบรับรองแพทย์มา ฟีว่า 30,000 นีเยอะมัย โบว์เบิกแค่เนี่ยยังใช้แทบตาย วันหนึ่งต่อรอบได้แค่ 250 บาท หักหนี้ทบดอก ยืมหมิ่นใช้สองหมิ่น ค่ากินค่าอยู่อีก ใช้หนี้ได้ก็เลิกไม่ได้ เขาก็เป็นเด็กเขา แต่โบว์ทำตัวดีให้เขาไวใจนะ มีคนหนี (กระซิบ) เขาก็ตามเจอ.. ไม่ยากหรอก เขารู้ว่าบ้านอยู่ไหน ไม่รู้ก็ตามได้ตามที่ทำงานแบบนี้ ถ้ายังทำอยู่ไม่มีทางหนีพ้น มันถึงกัน โบว์ไม่รู้หรอกว่าเขาเจอแล้วจะทำอะไร ที่พูดกันมันน่ากลัว..ทุกคนกลัว คนอยู่ห้องน้าพม่า ยังไปเอาเขามาทำได้ พวกนี้หนีไม่ได้หรอก ไม่รู้รู้ทางอะไร แล้วเด็กพม่าที่เขาไม่ต้องไปตามเอง มีคนต่อเป็นทอดๆ คุ้มมีนะมีสัญญาบั้นมือ ทะเบียนบัตรของเด็กกับพ่อแม่ คนพม่าก็เอาบัตรพม่า ที่นี้เอทางเหนือเขาจะรับรอง ถ้าเด็กหนีเขารับผิดชอบคืนเงิน แล้วไปตามเด็กเอง โบว์ทำตัวดีดีสิ... ได้แขกติดแล้วอ้อนแขกให้ไถตัวให้ ตั้ง 80,000 ตอนนีโบว์ก็อยู่กับแขกนี้แหละ ที่มาทำงานเพราะอยากหาเงินส่งลูกเอง ก็รู้จักที่นี้เพราะเพื่อนหนีมานี้ 2 คน เป็นไทยใหญ่ เขารู้จักที่นี้เพราะแขกแนะนำมา แต่อยู่ได้ไม่นานก็ต้องหนีไปอีสานต่อ เขากลับ เอตามมาจริงนะ แต่ก็เจอแต่โบว์ เขาก็ทำเฉยๆ เพราะเราไถตัวแล้ว คงคิดว่าเรามีเอใหม่แล้ว

อีกรูปแบบของการค้าหาส ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 5 ว่า รูปแบบของความรุนแรงในการขายบริการนั้นมีอยู่ในระบบเอเยนต์ผู้กดขี่ด้วย ผู้หญิงที่อยู่ในระบบ 'เอ' นี้ บางครั้งก็ไม่ได้โชคดีไปกว่าคนที่ถูกกักขังอยู่ในสถานบริการโหดเลย การทุบตีทำร้ายเป็นสิ่งที่เล่าขานว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้ง การหนีหนี หรือหนีจากเอเยนต์ แม้จะใช้หนี้หมดแล้วก็เป็นที่มาของข่าวการ 'เก็บเด็ก' ที่เราเคยได้ยินได้ฟังนั่นเอง กล่าวได้ว่าการขูดเลือดขูดเนื้อที่เอเยนต์

มาได้ตัวเองประมาณ 50,000 ถึง 100,000 บาท! ซึ่งดูเหมือนแทบจะเป็นไปไม่ได้ที่ผู้หญิงจะเก็บเงินจำนวนนี้ได้จากส่วนแบ่งรายได้ที่น้อยนิด นอกจากจะต้องกู้ยืมเงินมาจากที่อื่นหรือมีแขกยอม 'ซื้อ' ตัวให้เท่านั้น ที่โชคดียิ่งกว่าก็คือผู้ที่ยอมจ่ายเงินจำนวนมหาศาลนี้ให้ บางครั้งก็คือเอเยนต์รายใหม่ซึ่งโหดร้ายไม่น้อยไปกว่าเก่านั่นเอง

6.3 นายหน้าส่งออกนอกประเทศ

นายหน้าที่มุ่งเป้าหมายชักชวนหญิงไทยให้เดินทางไปค้าบริการนอกประเทศ จะมีพื้นที่การทำงานและกระบวนการต่างไปจากกลุ่มที่คอยติดต่อหญิงต่างชาติ อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นเครือข่ายที่อาจเชื่อมโยงกันได้ไม่มากนักน้อย ในที่นี้จะกล่าวถึงแต่นายหน้าที่ดำเนินธุรกิจกับหญิงต่างชาติเท่านั้น จากข้อมูลที่ได้รับจากหญิงบริการข้ามชาติ มีหลายคนที่เคยได้รับการติดต่อให้ไปต่างประเทศ แต่ยังไม่กล้าตัดสินใจเสี่ยง และบางคนก็มีเพื่อนใกล้ชิดหรือพี่น้องสาวที่ได้ไปทำงานต่างประเทศแล้ว การติดต่อมีทั้งชักชวนให้ไปขายบริการโดยตรง หรือเสนอเงินทองทรัพย์สินให้แก่พ่อแม่เพื่อขอตัวลูกสาวไป 'แต่งงาน' กับชาวต่างชาติ เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน มาเลเซีย ซึ่งไม่แน่ว่าเมื่อเธอเดินทางไปแล้วจะได้อยู่ในสถานนั้นจริงหรือไม่ หรืออาจไปทำงานในสถานบริการก็ได้ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนท้องถิ่นทางเหนือและหญิงบริการที่มีบ้านอยู่ในเขตชายแดนไทยได้เสริมข้อมูลว่า มีผู้หญิงซึ่งเคยถูกซื้อตัวไปเป็น 'เมียเก็บ' ที่ญี่ปุ่นจำนวนหนึ่งถูกส่งตัวกลับมา และมีรายหนึ่งมีลูกอ่อนติดมาด้วย ปัจจุบันเธออยู่ในบ้านเช่าอย่างดีมีเงินทองใช้ แต่ยังไม่ทราบว่าจะอนาคตจะเป็นอย่างไรต่อไป

นายหน้าส่งออกจะอยู่บริเวณชายแดนแหล่งเดียวกันกับกลุ่มที่ขนส่งส่งในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเข้าหาผู้หญิงที่เคยทำงานด้านนี้มาก่อนหรือกำลังทำงานอยู่ หรือเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนานพอสมควรแล้ว อาจเป็นได้ว่าผู้หญิงที่เพิ่งมาจากชนบทพม่า จีน หรือลาวมักไม่เต็มใจเดินทางไปไกลกว่าประเทศไทยเพราะรู้สึกว้าไกลบ้าน และมีความตั้งใจเพียงทำงานเมืองไทยซึ่งจะสามารถสะสมเงินทองได้มากพอสมควร ไม่มีความจำเป็นต้องเสี่ยงดวงในที่ที่ไม่รู้จักอีก อย่างไรก็ตามธุรกิจนี้อาจขยายตัวได้ในอนาคตอันใกล้ หากประเทศต่างๆ มีความต้องการ 'สินค้า' เด็กสาวมากขึ้น หรือกิจการส่งออกผู้หญิงต่างชาติ สามารถทำเงินได้สะดวกและคล่องตัวกว่าดำเนินธุรกิจกับหญิงไทย

กรณีที่ผู้เขียนได้พบด้วยตัวเองคือกรณีของ 'มาธิดา' ผู้หญิงชาวพม่าที่เคยทำงานอยู่ร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งแถววัดภาคกลาง ผู้เขียนได้ช่วยเหลือส่งเธอกลับบ้านที่ทำซีเหล็กตามความต้องการของเธอเอง มาธิดาป่วยกระเสาะกระแสะโดยที่ยังไม่ได้รับทราบว่าเป็นโรคติดต่อเชื้อเอชไอวีแล้ว หลังจากที่ได้ไปพักผ่อนรักษาตัวจนอยู่ในช่วงที่ร่างกายเป็นปกติ มาธิดาก็ได้ออกไปทำงานที่บาร์เบียร์แถบแม่สายอีก และหลังจากนั้นเพียง 3 เดือน เธอก็ได้ติดต่อมายังเพื่อนชาวอาข่าที่ร้านเดิมว่าจะต้องไปทำงานที่มาเลเซียแล้ว เพราะนายหน้าเสนอเงินก้อนมาเป็นทุนให้ลูกสาวของเธอได้เรียนหนังสือ อีกทั้งแม่และน้องๆ ก็จะได้มีโอกาสมิ้บ้านใหม่ที่ดีกว่าเพิงไม้หลังเก่านั้นด้วย ทั้งมาธิดาและเพื่อนต่างก็ไม่รู้จักว่า มาเลเซียคืออะไร อยู่ที่ไหน ผู้คนพูดภาษาอะไร รู้แต่ว่าเธอมีโอกาสอันดีนี้เพราะมีบัตรประชาชนพม่าอยู่กับตัวแล้ว

กระทำกับเด็กของตนเองดังกล่าวมาแล้ว เป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าทาส เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้ดังนี้

1. **ผู้หญิงในสังกัดเอเยนต์จะขาดอิสระทุกประการ** พวกเขาจะถูกนำมาส่งที่สถานบริการตามเวลาเปิด หรือตามนัดหมายที่โรงแรม และเอเยนต์ก็จะรอรับกลับไปยังที่พักที่จัดให้อยู่รวมกัน หญิงต่างชาติจะไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปข้างนอกเว้นแต่จะมีคนคุมไปด้วย และหากเธอมีบัตรประจำตัวสีต่างๆ หรือแม้แต่บัตรประชาชน ก็จะถูกเก็บไว้ โดยอ้างว่าเอาไว้เพื่อ ‘เคลียร์’ กับตำรวจ ผู้หญิงที่คิดหนีหนีหรือตีจากเอเยนต์จะถูกตามจนพบ และลงโทษด้วยหลากหลายวิธีที่ยากจะระบุได้
2. **‘เด็กเอ’ ถูกบังคับให้ต้องทำงานหนักเพื่อหารายได้ให้ถึงเป้าที่เอเยนต์ต้องการ** ผู้หญิงเองก็อาจต้อง การทำ ‘ประตุ’ ให้ได้มากด้วย เนื่องจากได้รับส่วนแบ่งค่าตัวน้อยมาก ผู้จัดการอาบอบนวดซึ่งปัจจุบันไม่ได้ รับ ‘เด็กเอ’ เข้าทำงานแล้วกล่าวว่า ‘เด็กเอ’ จะถูกบังคับให้ทำงานทั้งที่ไม่สบายหรืออ่อนเพลีย แม้กระทั่งมี ประจำเดือนก็ให้เอาล้าลือดูไว้เวลารับแขกและส่วนใหญ่จะนิยมให้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดแบบ 21 เม็ดติดกัน โดยไม่เว้นช่วงให้มีประจำเดือน หรือถ้าคนที่ฉีดยาคุมกำเนิดแล้วประจำเดือนขาดไป ก็จะทำให้ติดต่อเนื่องไปเลย
3. **‘เด็กเอ’ ต้องทำงานโดยเอาใจแขกให้มากที่สุด หากมีปัญหากับแขกก็จะถูกดุด่าลงโทษ** อาจด้วยการ ตัดเงินหรือทุบตีทำร้ายแล้วแต่ราย หญิงบริการที่อยู่นอกระบบเอเยนต์ หรือเคยอยู่ในระบบนั้นมาก่อน รวมถึงผู้ประกอบการเองต่างมีความเห็นตรงกันว่า ‘เด็กเอ’ น่าจะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์สูง เนื่องจากไม่สามารถจะเคร่งครัดกับการใส่ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันตนเอง ด้วยเหตุที่เอเยนต์ให้ตามใจแขกและทำรอบให้ไ้ได้มาก อีกทั้งเจ้าตัวก็มีความจำเป็นอยากขอทิปพิเศษไว้ใช้จ่ายด้วย จาก ข้อมูลของผู้จัดการอาบอบนวดและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาคกลางพบว่า แม่เอเยนต์จะไม่สนับสนุนให้ ผู้หญิงเคร่งครัดเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยก็กลับเข้มงวดในการให้พวกเธอออกไปจะเสียดเพื่อตรวจหา เชื้อเอชไอวีอย่างสม่ำเสมอ และแน่นอนที่ตัวเอเยนต์จะต้องพยายามติดต่อกับคลินิกหรือโรงพยาบาลที่ ยอมเปิดเผยผลเลือดแก่ตัวเขาด้วยเท่านั้น ส่วนเมื่อทราบผลแล้วจะจัดการอย่างไร ก็จะแตกต่างกันไปแต่ ละราย และคาดเดาได้ยาก
4. **เอเยนต์บางรายโกงเงินค่าตัวผู้หญิง** กล่าวคือผู้หญิงในสังกัดจะมีบัญชีอยู่ที่เอเยนต์และคอยรับเงินจากเอเยนต์ ไม่ได้รับจากสถานบริการโดยตรง เอเยนต์กลุ่มนี้จะไม่ยอมจ่ายเงินผู้หญิงทั้งหมด แต่จะหยิบยื่น ให้เพียงจำนวนน้อยโดยอ้างว่าให้ฝากไว้ก่อน แต่เมื่อผู้หญิงต้องการเลิกอาชีพกลับบ้าน ก็จะหน่วงเหนี่ยวไว้โดยไม่ยอมให้เบิกเงินจำนวนนั้น บางรายอ้างว่าผู้หญิงยังใช้หนี้ไม่หมดอยู่เสมอไม่ว่าจะทำงานมานานเท่าไร
5. **ผู้หญิงจะออกจากระบบเอเยนต์ได้ยากแม้ใช้หนี้หมดแล้ว** ข้อมูลที่ตรงกันอย่างน้อยจากผู้หญิงหลายคนก็คือ แม้จะสามารถใช้หนี้ไปหมดเรียบร้อยแล้ว ตัวเอเยนต์เองก็ยอมรับแล้วว่าได้จับสลับไม่มีพันธะ ผู้หญิงก็จะไม่สามารถออกจากระบบ ‘เอ’ หรือเลิกอาชีพนี้ได้โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะคนที่ทำ เงินได้ดีจะถูกหน่วงเหนี่ยวควบคุมไว้อย่างเข้มงวด หากใครต้องการจะหลุดพ้นสังกัดจริงๆ ก็ต้องหาเงิน

เจ้าของร้านอาหารที่ชื่อง่ายกลางคนหนึ่งกล่าวว่า ยังคงมีผู้หญิงจากพม่าและจีนอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถูกนายหน้านำเข้าผ่านทางประเทศไทยโดยไม่ไต่หยุดและให้ทำงานก่อน แต่จะพาส่งออกไปทางใต้สู่มาเลเซียทันทีและอาจนำส่งต่อไปประเทศอื่นอีกด้วย ผู้หญิงเหล่านี้อาจเป็นกลุ่มที่ไม่เต็มใจมาทำงานและถูกควบคุมตัวอย่างเข้มงวด จึงเป็นไปได้ยากมากที่นักวิจัยจะเข้าถึงพวกเธอได้ ในการเดินทางไปประชุมที่ไต้หวันเมื่อปี 2537 ผู้เขียนได้พบผู้หญิงมีบัตรสีแต่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนไทยจำนวน 5 คน ติดค้างอยู่ในสถานกักกันผู้หลบหนีเข้าเมืองเพื่อการส่งกลับเป็นเวลานานมาก จนกระทั่งหนึ่งในจำนวนนั้นคลอดบุตรในที่คุมขัง เนื่องจากรัฐบาลไทยไม่ยอมรับกลับ โดยอ้างว่าไม่ใช่ประชาชนไทย จากการสอบถามทุกคนเดินทางไปไต้หวันด้วยเอกสารการเดินทางปลอมและ 3 ใน 5 เคยค้าบริการมาก่อนในประเทศไทย คำบอกเล่าของเจ้าของร้านอาหารนี้เน้นว่าเป็นจริงเพราะยืนยันได้จากข้อค้นพบต่อไปนี้ (กฤตยา อาชวนิจกุล 2541)

คำให้การของเอ เอ หญิงสาวพม่าจากภาคย่างกุ้ง⁸

ฉันกับมะโฉทำงานอยู่ร้านอาหารเดียวกันที่ท่าขี้เหล็ก เพื่อนคนต้องจีที่ทำงานด้วยกันมาชวนให้ไปกรุงเทพฯ เขารู้จักผู้หญิงแม่สายที่จะพาเราไปได้ เขาติดต่อให้และนัดไว้ที่แม่สายแต่พอถึงเวลาคนต้องจีคนนั้นก็ไม่มีมา ผู้หญิงไทยใหญ่แม่สายที่มารอก็บอกว่าถึงเวลาต้องไปแล้ว คนต้องจีค่อยไปเจอกันที่หลังก็ได้ คนแม่สายนี้เป็นไทยใหญ่ พูดพม่าได้ ไทยได้ เขาบอกเราว่าเขาจะไปรอที่กรุงเทพฯ ให้เรานั่งรถไปเชียงใหม่ ก่อน แต่ฉันก็ไม่ได้เจอเขาอีกเลย ฉันนั่งรถกระบะไปกับมะโฉ 2 คนแล้วก็คนขับ ถึงเชียงใหม่เขาพาไปสนามบิน จัดการขึ้นทางให้หนึ่งเครื่องบินมาเอง มีปัญหาอะไรก็คอยเดินตามคนอื่นเอา

พอถึงกรุงเทพฯ ก็มีพี่เลี้ยงคนหนึ่งมารับ เขาจำได้เพราะเราใส่เสื้อผ้าที่จัดให้ และได้รับคำสั่งไว้ก่อนว่าเขาหน้าตาอย่างไรแต่งตัวอย่างไร ผู้หญิงคนนี้พูดไทยใหญ่ได้ พูดพม่าได้แต่ไม่เก่งนัก เขาถามฉันว่ามีพี่น้องที่แม่สายหรือเปล่า กลัวว่าจะมายุ่งตามกลับ ฉันนึกว่าเขาจะพาไปทำงานแต่เขาพาไปที่บ้านใหญ่ๆที่มีลูกเล็กๆ เขาอยู่ด้วย วันรุ่งขึ้นเขามาถ่ายรูปบอกว่าจะทำพาสปอร์ต และบอกว่าเราต้องไปทำงานที่ไต้หวัน ทุกอย่างจัดการไว้เรียบร้อยแล้วจ่ายเงินไปเยอะแล้ว ทำงานที่ไต้หวันจะได้เงินเยอะ ใช้หนี้หมดเร็ว เขายังไม่บอกว่าค่าเดินทางทั้งหมดเท่าไร แต่บอกว่าพาสปอร์ตนี้ 2 แสน ฉันกับมะโฉร้องไห้เพราะไม่อยากไปไกล กลัวตำรวจ กลัวต้องใช้หนี้เยอะ เขาพูดว่าถ้าร้องไห้ดัง ตำรวจจะมาจับ

หลังจากนั้น 3 วันเขาพาเราขึ้นเครื่องบินไปหาดใหญ่ พอถึงก็มีผู้ชายอีกคนหนึ่งมารับ สองพี่เลี้ยงนั้นไปที่อื่น ผู้ชายคนนี้พาเราไปบ้านที่มีผู้หญิงรออยู่อีก 8 คน รวมทั้ง 'แสง' คนไทยใหญ่ที่ติดคุกด้วยกันนี่ คนอื่นฉันคิดว่าเป็นคนไทย ไม่ได้คุยกันเพราะฉันพูดไทยไม่ได้ สามวันต่อมาพี่เลี้ยงคนนั้นก็เอาพาสปอร์ตมาให้ดู เป็นพาสปอร์ตไทยชื่อไทย แล้วเขาก็ให้เราแบ่งนั่งรถตู้ 2 คันข้ามไปมาเลเซีย คันหนึ่งมีแต่คนขับ ส่วนคันของฉันมีผู้ชายที่มารับเราถือพาสปอร์ตไปด้วย ผู้ชายคนนี้พูดพม่าไม่ได้ ฉันคิดว่าเขาเป็นคนไทย

⁸ คณณักรวิชัยชุดนี้ (2 คนคือผู้เขียนรายงานนี้) สัมภาษณ์เอ เอ และเพื่อนอีก 2 คนในที่พักสถานหญิง กรุงเทพมหานคร ทั้งสามคนถูกจับหลังจากถูกส่งกลับมาจากไต้หวัน ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเป็นเวลา 1 ปีในข้อหาเข้าและออกจากเมืองอย่างผิดกฎหมาย และใช้เอกสารเดินทางปลอม

สองผ้าเมียนั้นไปรอรับเราที่มาเลเซีย แล้วไปสิงคโปร์ จากสิงคโปร์ไปฟิลิปปินส์ เราแยกออกเป็นสามกลุ่ม กลุ่มของฉันไปถึงสุดท้ายมีผู้หญิงคนนั้นคุมไป เขาแยกกันคุมคนละกลุ่ม เราได้ถือพาสปอร์ตเวลาถูกตรวจเท่านั้น

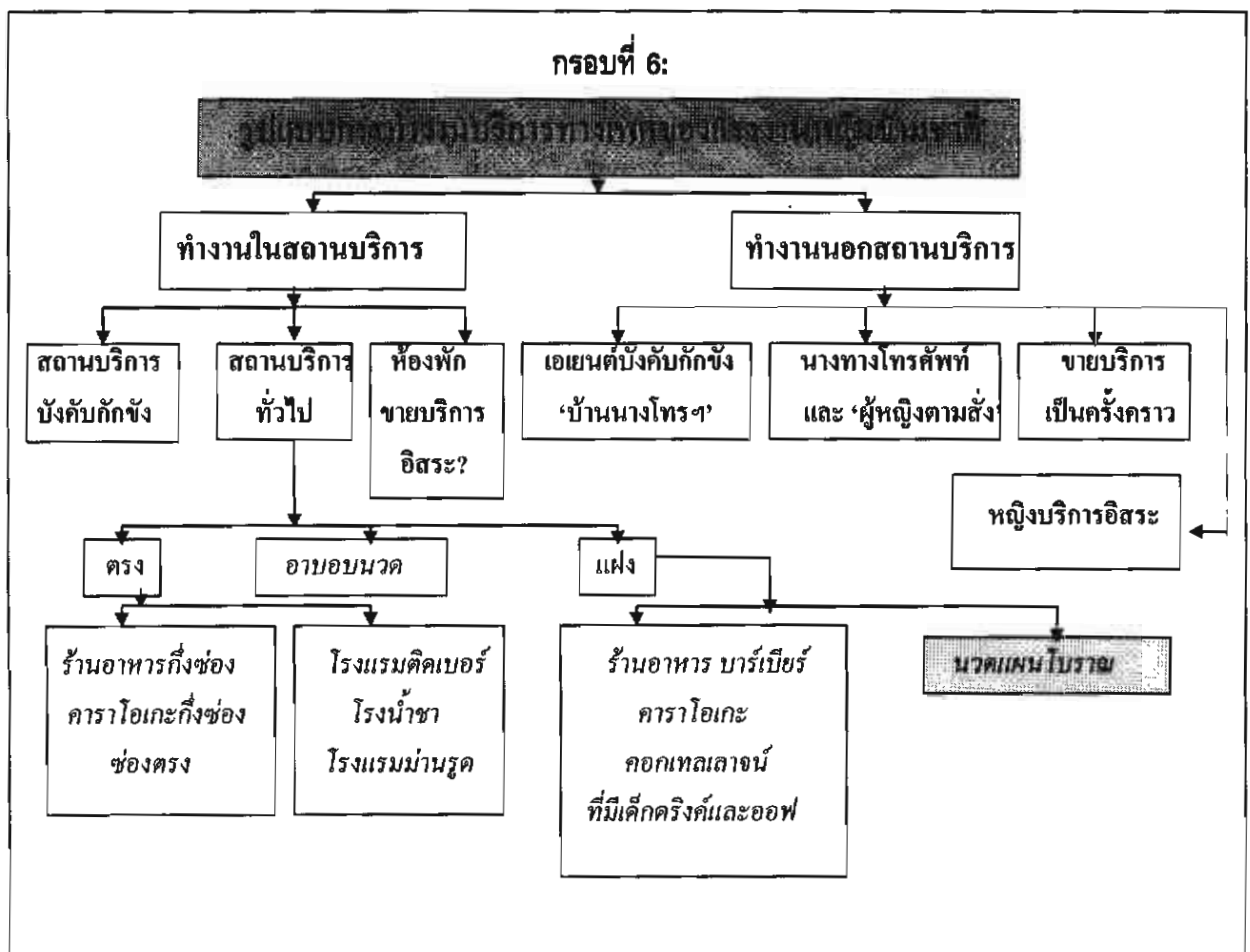
พอถึงฟิลิปปินส์ ก็ปรากฏว่าเราเหลือกันแค่ 9 คนเพราะคนหนึ่งถูกจับที่สนามบินมาเลเซีย ที่ฟิลิปปินส์ นี่มีห้องพัก เขาซื้ออาหารมาให้กิน ฉันเพิ่งรู้ว่าผู้หญิงคนหนึ่งฉันคิดว่าเป็นคนไทยมาตลอด มีพาสปอร์ตได้หัววันด้วย คนจีนนี้พูดพม่าและไทยใหญ่ได้ด้วย เขาเพิ่งมาพูดกับฉันที่นี่ เขาบอกว่าเคยทำงานที่ไต้หวัน และจะเป็นคนนำเราไป และนายหน้าผ้าเมียนั้นจะกลับไปก่อน เราต้องทิ้งข้าวของไว้ที่พักรวมด แล้วลงเรือเล็กไปไต้หวัน ใช้เวลา 3 วัน มีผู้ชายคนจีนมารับที่ท่าเรือและพาไปบ้าน ผู้หญิงคนนั้นบอกว่าวันรุ่งขึ้นจะส่งเราไปทำงาน แต่ตอนเช้ามีตำรวจก็มา....

บทที่เจ็ด

รูปแบบสถานบริการกับสภาพการทำงานและรายได้

ทำงานตั้งแต่เที่ยงวันถึงเที่ยงคืนนะค่ะ
แขกวันหนึ่งก็มีเยอะ สัก 10 กว่าคนทุกวัน

ในบทนี้จะนำเสนอลักษณะเงื่อนไขการทำงานและรายได้ของแรงงานหญิงข้ามชาติในสถานบริการประเภทต่างๆ การแบ่งประเภทลักษณะการทำงานและสถานบริการตามกรอบที่ 6 ในหน้าถัดไป อาจไม่ตรงกับการจัดแบ่งโดยกระทรวงสาธารณสุขที่แบ่งสถานบริการทางเพศออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ สถานบริการตรงและแอบแฝง โดยมีคำจำกัดความหลวมๆ ว่า ที่ว่าตรงนั้นหมายถึง การมีห้องบริการในสถานประกอบการซึ่งมีอยู่ 3 แบบคือ ซ่อง โรงแรม และโรงน้ำชา ซึ่งเป็นนิยามที่เคยมีการอธิบายในรายงานวิจัยอื่นๆ แล้ว เช่น การศึกษาของวาทีนี้ บุญชะลักษ์ และฟิลิป เกสต์ (Boonchalaksi and Guest 1995) และ กฤตยา อาชวนิจกุล และ วราภรณ์ แซ่มสนิท (2538) เป็นต้น การพิจารณาแบ่งประเภทที่จะอธิบายต่อไปนี้เป็นข้อสรุปจากข้อเท็จจริงตามด้วยข้อสังเกตของผู้เขียนที่ลงไปคลุกคลีอยู่กับแรงงานหญิงบริการ ผู้ประกอบการ และคนทำงานในสถานบริการเองอยู่ร่วมปี รวมถึงการเดินทางเก็บข้อมูลในสถานบริการรวม 40 แห่งทั่วทุกภาคของประเทศ

7.1 การทำงานในสถานบริการ

รูปแบบสถานบริการที่ผู้หญิงข้ามชาติทำงานมีทั้งที่เหมือน คล้ายคลึงและแตกต่างไปจากผู้หญิงไทย บางแห่งเราพบว่าหญิงต่างชาติและหญิงไทยอยู่รวมกันในส่วนที่ไม่ต่างกันมากนัก แต่ก็มีบางแห่งจะพบหญิงต่างชาติมากเป็นพิเศษ ในขณะที่ในสถานบริการบางแห่งหรือบางรูปแบบจะไม่ ‘เลี้ยงเด็กนอก’ เลย แหล่งที่หาตัวหญิงบริการจากพม่า ลาว เขมร เวียดนาม จีน ได้น้อยหรือแทบไม่มีนั้น ได้แก่ บาร์อะโกโก้ ค็อกเทลเลาจน์ เมมเบอร์คลับ หรือสถานบริการสำหรับแขกคนไทยไฮคลาส เป็นต้น ด้วยเหตุที่คนทำงานในสถานที่เหล่านี้จะต้องเปิดเผยตัวเอง มีความกล้าแสดงออก กล้าพูดคุย เอาอกเอาใจแขก และบางแห่งยังต้องการผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงพอสมควรเป็นพิเศษด้วย ผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่จะยังคงมีกิริยาและบุคลิกเรียบร้อย แบบคนชนบท ไม่คล่องแคล่ว ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ชัดพอจะเปิดเผยตัวเอง และไม่สามารถพูดคุยกินได้หลายรสเท่าเทียมกับผู้หญิงไทย อย่างไรก็ตามมีผู้หญิงจากพม่าบางคนเล่าให้ฟังว่า เธอเคยทำงานในร้านอาหารที่มี ‘ผู้หญิงใส่ชุดว่ายน้ำเต้นกับเสา’ และผู้หญิงนี้เป็นคนไทย ส่วนพวกเธอจะเป็นเด็กนั่งชั่วโมงกับแขกต่างชาติชาวจีนและตะวันออกกลาง

อดีตพนักงานบริษัทที่มีหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไต้หวันผู้หนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า เมื่อเจ้านายชาวไต้หวันเดินทางมาตรวจงานที่กรุงเทพฯ ก็จะต้องแวะเวียนไปยังคลับบางแห่งเป็นประจำ ซึ่งในสถานที่เหล่านั้นจะมีพนักงานเป็นหญิงคนจีนจากประเทศจีน พูดภาษาจีนได้คล่องแคล่วไว้บริการแขก จึงเป็นไปได้ว่าจะเป็นกลุ่มเดียวกันกับหญิงบริการข้ามชาติเชื้อสายจีนที่มีการศึกษาสูง ตามข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องการค้าประเวณีหญิงจีนในไทยของ วรศักดิ์ มหัทธโนบล (2539) นอกจากนี้ ยังมีรายงานถึงหญิงบริการชาวตะวันตก เช่น รัสเซีย ยุโรปตะวันออก ในสถานบริการราคาแพงสำหรับแขกในแวดวงสังคมชั้นสูงอีกด้วยดังกล่าวนำมาแล้วในบทที่ 2

สำหรับสภาพของสถานบริการทั่วไป แนวคิดในการบริการทางเพศ ลักษณะการทำงาน รายได้ และลักษณะของชายนักเที่ยวจะแตกต่างกันไประหว่าง ‘สถานบริการตรง’ และ ‘สถานบริการแบบแอบแฝง’ ดังนี้

(1) สถานบริการตรง

คำว่า ‘ตรง’ ในที่นี้ ผู้เขียนหมายถึงแหล่งค้าบริการซึ่งดำเนินกิจการตรงไปตรงมา มีผู้หญิงนั่งตู้ หรือนั่งเรียงแถวเป็นชั้นๆ ติดเบอร์ให้เลือก และเมื่อเลือกแล้วก็จะไม่รวมการบริการอย่างอื่น นอกจากมุ่งตรงไปที่การมีเพศสัมพันธ์ในสถานที่นั่นเอง ผู้เขียนแบ่งสถานบริการตรงนี้ออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ก. ช่องตรง ร้านอาหารกึ่งช่อง และคาราโอเกะกึ่งช่อง และกิจการอื่นซึ่งเปิดเป็นฉากบังหน้า

ช่องตรงทั้งหลาย

ผู้เขียนจัดสถานที่ทั้ง 3 ประเภทนี้ไว้ด้วยกันด้วยเหตุผลที่ว่า ร้านอาหารกึ่งช่องและคาราโอเกะกึ่งช่องก็คือ ช่องแบบตรงไปตรงมาเดิมที่ปรับปรุงยกระดับตนเอง ในการเดินทางไปเก็บข้อมูลหลายจังหวัด ผู้เขียนได้รับคำตอบสอดคล้องกันจากเจ้าของสถานบริการที่ปรับปรุงนี้ว่า ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจขอร้องและแนะนำให้เปิดกิจการอื่นด้วยเพื่อเลี่ยงกฎหมาย และเพื่อช่วยให้สถิติจำนวนช่องลดลง เป็นการอวดผลงานการปราบปรามการค้าประเวณีของเจ้าหน้าที่ในแต่ละจังหวัด ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายปราบปรามการค้าประเวณีที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2535 อย่างไรก็ตามสถานบริการทางเพศได้มีการปรับตัวตนเองมาก่อนหน้านี้แล้ว เพราะการปรับเปลี่ยนใหม่ทำให้ระดับของ

สถานบริการดีขึ้น เป็นการสอดคล้องกับการเรียกค่าบริการเพิ่มขึ้นด้วย ดังมีรายงานว่าจำนวนช่องตรงได้ลดลงอย่างมากตั้งแต่ปี 2533 (กฤตยา อาชวนิจกุล และวราภรณ์ แซ่มสนธิ 2538:13)

การขายอาหารในสถานที่ประเภทนี้มักทำกันอย่างไม่จริงจัง มีน้อยแห่งที่ตัดสินใจทำกิจการร้านอาหารเป็นเรื่องเป็นราวไปเลย จนอาจขยายตัวถึงขั้นมีดนตรีนักร้องหรือคาราโอเกะต่อไป ช่องตรงหลายแห่งในจังหวัดภาคเหนืออย่างเชียงใหม่จะติดป้ายชื่อว่าเป็นคาเฟ่ แต่แท้จริงแล้วก็ไม่ได้จัดการเป็นคาเฟ่แต่อย่างใด ส่วนคาราโอเกะราคาถูกมีสภาพเป็นช่องนั้น ต่างกับคาราโอเกะธรรมดาตรงที่จะมีเพียงโทรทัศน์และเครื่องไว้ให้แขกได้ร้องเพลงสัก 1 เครื่อง บางแห่งก็ติดป้ายว่าเป็นคาราโอเกะ แต่เจ้าของบอกว่าติดไว้เล่นๆ ยังไม่ได้ซื้อเครื่อง โดยผู้หญิงก็จะยังนั่งเรียงแถวให้เลือกเหมือนเดิม จุดร่วมที่สำคัญชัดเจนของสถานบริการ 3 แบบนี้ก็คือ จะมีห้องไว้บริการแขกอยู่ข้างหลังและผู้หญิงจะมีหน้าที่บริการทางเพศโดยตรง ไม่ได้เป็นเด็กเสิร์ฟ เด็กนั่งชั้วโมง หรือเด็กตริงค์

สภาพทั่วไป

ช่องตรง แต่เดิมเคยมีช่องตรงทั้งขนาดใหญ่และเล็กก็มีผู้หญิงตั้งแต่ 3-5 คน ไปจนถึง 100 กว่าคน แต่หลังจากปี 2535 ที่มีการปราบและปิดช่องจำนวนมาก สถานที่ระดับใหญ่เกิน 30 คนจะหาได้ยากหรือแทบไม่มีเลยเพราะจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปหมด เจ้าของช่องตรงผู้หนึ่งกล่าวว่า ได้ตัดสินใจแบ่งผู้หญิงออกเป็น 2 บ้านในห้องที่เดียวกันเมื่อปี 2536 เพื่อไม่ให้แต่ละแห่งใหญ่โตเกินไปเพราะจะเป็นปัญหาแก่ตำรวจท้องที่ ช่องตรงที่ยังคงเหลืออยู่เป็นจำนวนน้อยหรือไม่มีเลยในบางจังหวัดนั้น จะคงจำนวนผู้หญิงไว้ประมาณ 10-20 คนเป็นส่วนใหญ่ ตัวช่องจะเป็นอาคาร หรือบ้านซึ่งจัดผู้หญิงให้นั่งเรียงรายให้แขกเลือก สถานที่บางแห่งโดยเฉพาะแถบชายแดนจะสกปรก ทรุดโทรม บางแห่งตีพื้นกระดานอยู่เหนือน้ำคร่ำ บางแห่งกั้นสังกะสีสูงคล้ายโกดังเก็บของ และร้อนจนเหงื่อไหลไคลย้อยตลอดเวลา เจ้าของสถานบริการอาจพยายามติดปฏิทินรูปโป๊ๆ เปลือยๆ ไว้พอให้มีสีสันและที่ติงนอยก็อาจตกแต่งด้วยภาพทิวทัศน์ ต้นไม้ดอกไม้หรือปิดกวดให้ดูสดชื่นขึ้นมาบ้าง ช่องตรงจะไม่มีการตั้งโต๊ะขายอาหารบังหน้า แต่อาจมีน้ำอัดลม เบียร์ หรือเครื่องดื่มชูกำลังไว้บริการแขก (แต่ไม่นิยมขายเหล้าเพราะยุ่งยาก) บางแห่งจะจัดเก้าอี้รับรองแขกไว้เป็นโต๊ะๆ เหมือนร้านอาหาร แต่บางแห่งก็ตั้งม้ายาว หรือเก้าอี้เหมือนที่นั่งดูการแสดงหรือกีฬาตนเอง

ร้านอาหารกึ่งช่องและคาราโอเกะกึ่งช่อง อาจใช้พื้นที่เดิมที่ให้ผู้ขายนั่งเลือกผู้หญิง จัดวาง โต๊ะอาหารไว้เป็นพิธีไม่กี่โต๊ะ หรืออาจได้พื้นที่แบบร้านก๋วยเตี๋ยวไว้เปิดบังด้านหน้า ซึ่งจะขายจริง หรือไม่ก็แล้วแต่กรณี แต่บางแห่งจะสามารถจัดเป็นร้านอาหารหรือสวนอาหารได้จริงจัง โดย 'ตุ้' หรือ 'คอก' ของผู้หญิงจะอยู่บริเวณที่นั่งดื่มกินนั้น บริเวณที่ผู้หญิงนั่งให้แขกเลือกนั้นมักจัดเป็นเก้าอี้ยาว หรือไม้กระดานตีเป็นชั้นคล้ายอัฒจันทร์ บางแห่งที่ทรุดทรนอยอาจมีกระຈกกันให้เป็นตุ้ แต่สถานที่เล็กๆหรือตามต่างจังหวัดมักมีเพียงเคาเตอร์หรือไม้กั้นเป็นคอกให้เฉยๆ สำหรับในยุคที่เอดส์ยังเป็นข่าวกระพืออยู่ หลายสถานที่จะวางกล่องหรือตะกร้าใส่ถุงยางอนามัยไว้ให้แขกหยิบก่อนเข้าห้อง อีกทั้งยังมีโปสเตอร์รณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ติดประชันควบคู่กับรูปโป๊ปลุกอารมณ์อีกด้วย

ห้องที่ผู้หญิงรับแขกมักเป็นห้องนอนของพวกเขาเอง สถานบริการสภาพดีหน่อยจะแบ่งให้ผู้หญิงอยู่กันคนละห้องเป็นส่วนตัว อนุญาตให้ตกแต่งดูเล่ได้ตามใจชอบ ผู้หญิงบางคนจะให้ความสำคัญกับความสะอาด

หรือบรรยากาศของห้องมาก เพราะนั่นหมายถึงความพอใจของแขกด้วย บางคนใช้กระดาษห่อของขวัญลายการ์ตูนน่ารักๆ ข้างฝา บ้างก็ติดปฏิทินภาพความเคียงข้างรูปดาราคณโพรต ศรีเมือง หญิงสาวจากรัฐฉาน ประเทศพม่าคนหนึ่ง ติดรูปทิวเขาเขียวที่มีหมอกขาวปกคลุมไว้ที่ข้างฝา โดยบอกว่าเมื่อคิดถึงบ้านก็จะมองภาพนี้เพื่อปลอบใจ นอกจากนี้เธอยังมีภาพของ อองซาน ซูจี ใบเล็กๆติดไว้ที่ตู้เสื้อผ้าด้วย

เจ้าของสถานบริการบางคนแถมพัดลม อันเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าหลักของผู้หญิงให้ไว้ในห้อง แต่บางแห่งพวกเธอก็ต้องซื้อหาเอง นอกจากนี้ส่วนใหญ่ก็จะซื้อวิทยุแบบเครื่องเล็กๆ ไว้ฟังในห้องพักเหงา สำหรับในช่องชายแดนหลายๆ แห่ง ผู้หญิงจะต้องอยู่รวมถึง 3-4 คนในห้องเดียวกัน เวลารับแขก คนอื่นๆ ก็จะออกมาอยู่ข้างนอก หากมีแขกพร้อมกันก็จะไปขอใช้ห้องอื่นได้ หรือถ้าห้องเต็มจริงๆ ก็ต้องรอคิวกัน ห้องที่รับแขกของสถานที่แบบนี้มักสกปรก ไม่ได้รับการตกแต่งดูแล และอยู่ในสภาพแย่กว่าสถานบริการที่ผู้หญิงมีห้องส่วนตัวเป็นของตนเองมาก สภาพห้องพักหรือห้องรับแขกส่วนใหญ่แล้วจะคับแคบ มีเพียงที่วางเตียงและราวแขวนเสื้อผ้าหรือตู้พลาสติกราคาถูกๆ และจากเตียงก้าวเดียวก็มักจะชนประตูเลย ห้องพักนี้อาจปิดเกือบทึบ อากาศไม่ถ่ายเท มีเพียงช่องระบายลมเล็กๆ ไม่ต่างอะไรกับห้องน้ำ หรืออาจจะโล่งถึงขนาดเพียงใช้ลังกะสีบางๆ กัน เป็นลือๆ สูงเหนือหัวเล็กน้อยเท่านั้น บ้านที่สภาพดีหน่อยอาจกั้นคอกสูงราวไหล่ไว้เป็นเป็นพื้นที่อาบน้ำภายในห้องนี้คือ ให้ผู้หญิงหรือแขกได้ชำระร่างกายก่อนและหลังมีเพศสัมพันธ์ แต่บางแห่งให้ออกมาใช้ห้องน้ำรวมด้านนอก

สภาพการทำงาน

ช่องแถบชายแดนหลายแห่งจะเปิดบริการตั้งแต่สายๆ ราว 11.00 น.ไปจนถึง 02-03.00 น. แขกจะแวะเวียนมาได้ทั้งวันแต่จะเริ่มมากในช่วงเย็น ในเวลากลางวันผู้หญิงอาจไม่ต้องนั่งตู้หรือคอกโดยจะพักผ่อนได้ เมื่อมีแขกมา คนเชียร์แขกจึงจะไปเรียกเพียงบางคนที่คิดว่าน่าจะ 'ถูกสเปค' แขก เว้นเสียแต่แขกไม่พอใจจึงจะเรียกมาให้ดูเพิ่มอีก ช่วงเวลานี้ผู้หญิงมักยังไม่แต่งหน้าทำผม หรือแต่งตัวสวย แต่ละคนจะอยู่ในชุดอยู่บ้านโหลๆ ผ้าถุง ขาสั้น ไม่ได้หวีผมและหน้ามัน แต่เมื่อตกเย็นก็จะมีกำหนดเวลาให้พวกเธอไปอาบน้ำแต่งตัวและมานั่งเรียงแถวในตู้ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว สำหรับสถานบริการบางแห่งพบว่า ผู้หญิงจะไม่แต่งตัวสวยเลยทั้งกลางวันและกลางคืน ซึ่งเมื่อไม่มีใครในสถานที่นั้นแต่งตัวดี ก็จะไม่มีปัญหาในการแย่งแขก

ยังคงมีช่องตรงหรือร้านอาหารที่ช่องบางแห่งที่เปิดเฉพาะกลางวันตามเวลาทำงานปกติ เช่น 9.00-17.30 น. เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ยังคงเน้นเปิดเฉพาะกลางคืน โดยมักจะเริ่มราว 1-2 ทุ่มไปจนถึง 02.00 น. ผู้หญิงจะมีโอกาสได้พักผ่อนในตอนกลางวัน และตื่นออกมาเป็นช่วงๆ เพื่อกินอาหาร ซักเสื้อผ้า ทำความสะอาดห้องหรือร้าน ไปตลาด และอาจกลับไปนอนต่อได้ ตกราว 4-5 โมงเย็นจึงจะกินข้าวและไปอาบน้ำแต่งตัวพร้อมจะทำงานถึงเวลานั่งคอกผู้หญิงจะติดเบอร์ประจำตัวไว้ที่หน้าอก ถ้าเป็นช่องตรง แขกจะมายืนดู (ในกรณีนี้ที่เก๋อ้นน้อย) หรือนั่งดูอยู่ไม่นาน สำหรับร้านอาหารหรือคาราโอเกะก็อาจจะใช้เวลาที่นั่งเลือกนานกว่าบ้าง แต่อย่างไรก็ตามก็จะไม่นานเท่ากับสถานบริการประเภทผับ เพราะจุดมุ่งหมายของแขกที่มาที่นี่ต้องการมีเพศสัมพันธ์โดยตรง แขกขาประจำอาจไม่ต้องใช้เวลาในการเลือก นอกจากจะต้องรอกหากผู้หญิงคนนั้นกำลัง 'ขึ้นห้อง' อยู่ แต่คนที่มาไม่บ่อยหรือเพิ่งมาไม่กี่ครั้ง ก็เป็นหน้าที่ของคนเชียร์แขกจะช่วยแนะนำให้

ผู้หญิงที่ได้รับเลือกจะได้เหรียญหรือ 'ชิป' พลาสติก 1 เหรียญต่อการรับแขก 1 ครั้ง เพื่อนำไปจดบัญชีตอนเปิดบ้านหรือเมื่อว่าง แต่บางแห่งอาจจดบัญชีขณะนั้นเลย ข้อตกลงในการรับแขกของแต่ละสถานบริการอาจแตกต่างกันเล็กน้อย บางแห่งจะเคร่งครัดในเรื่องของเวลา หากเป็น 'การรับแขกชั่วคราว' มักให้เวลาครึ่งชั่วโมงต่อการมีเพศสัมพันธ์ 1 ครั้ง บางร้านจะอนุญาตให้แขกถือถุงยางเข้าได้ไม่เกิน 2 ชิ้น หากต้องการต่อเวลาจะต้องมาบอกคนเชียร์แขก ซึ่งผู้หญิงจะได้เหรียญเพิ่ม สถานที่ซึ่งเคร่งครัดเรื่องเวลานี้จะอำนวยความสะดวกให้ผู้หญิงได้มีโอกาสพักและมีรายได้ดีกว่า เพราะเธอมักพยายามชักชวนให้แขกประจำ หรือแขกที่พอใจให้ต่อเวลาเพื่อพักผ่อนพูดคุยกันโดยไม่ต้องมีเพศสัมพันธ์อีก แต่สถานบริการตามต่างจังหวัดหรือแถบชายแดนมักไม่เคร่งครัดกับกำหนดเวลาเท่าใดนัก

เงื่อนไขรายได้

ราคาค่าบริการชั่วคราวจะตกอยู่ในราว 100-200-300 บาท ค้างคืนประมาณ 300-500 บาทหลังปิดร้าน แต่ถ้าจะค้างตั้งแต่ร้านยังไม่ปิดก็จะแพงขึ้นอีก บางสถานที่อาจกำหนดให้ผู้หญิงราคาเท่ากันหมด แต่บางแห่งก็จัดไว้หลายระดับแล้วแต่อายุและรูปร่างหน้าตา ส่วนใหญ่เจ้าของหรือคนเชียร์แขกจะกำหนดราคาให้ แต่บางแห่งผู้หญิงอาจมีสิทธิเลือกเอง จากคำครองชีพที่สูงขึ้นพบว่าผู้หญิงที่คิดค่าตัว 100 บาทมีน้อยลง ส่วนใหญ่จะอยู่ในราคา 200 แม้จะเป็นสถานที่ไทม์ๆ ในต่างจังหวัดก็ตาม โดยปกติผู้หญิงจะได้รับรายได้เดือนละ 1 ครั้ง ค่าตัวจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงมักจะตอบว่า 'ค่าตัวจะถูกแบ่งครึ่ง' แต่ก็ได้พบความจริงว่าในบางแห่งเจ้าของจะต้องหักค่าใช้จ่ายหลากหลายรายการออกจากยอดเงินนี้ด้วย รายได้จึงคงเหลือน้อยกว่าที่คำนวณไว้

สำหรับหญิงต่างชาติจะต้องถูกหักค่าตัวรวมมากกว่าผู้หญิงไทย และแถบชายแดนบางแห่งจะมีค่าตม.แยกต่างหาก เมื่อมีการเข้มงวดเรื่องแรงงานแห่งชาติมากขึ้น สถานบริการในจังหวัดชั้นในหลายแห่งก็เริ่มเก็บ 'ค่าตม. (ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง)' จากผู้หญิงด้วย นอกจากนี้ผู้หญิงอาจถูกหักค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าตรวจโรค และค่าอาหารแล้วแต่กฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (บางร้านจะไม่หักค่าอาหาร) สถานบริการตรงมักจะมีแม่ครัวทำอาหารเลี้ยงผู้หญิงทุกมื้อคือเช้า เที่ยง บ่ายแก่ เย็น และรอบดึกหลังเลิกงาน เพื่อที่ผู้หญิงจะได้ไม่ต้องออกไปซื้อข้างนอก อย่างไรก็ตามหญิงบริการก็ย่อมมีความต้องการจะเลือกซื้ออาหาร ขนมหรือผลไม้ตามใจชอบ รายได้ส่วนหนึ่งจึงหมดไปกับเรื่องอาหารการกินอยู่นั่นเอง

รายได้ต่อเดือนของผู้หญิงจะต่างกันไปแล้วแต่บุคคล ท้องถิ่น ราคา สภาพร้าน และจำนวนคนทำงาน แถบชายแดนบางแห่งพบว่า มีรายรับเบ็ดเสร็จก่อนหักค่าตัวคือประมาณ 3,000 ถึง 5,000 บาท แต่บางแห่งก็อาจทำเงินมากกว่า 5,000 หรือเกินหมื่น สถานบริการที่มีผู้หญิงมากจะต้องเฉลี่ยแขกกัน บางวันผู้หญิงจะไม่ได้แขกและบางวันอาจได้ราว 3-4 คน แต่ในบางสถานที่นั้นกิจการดี ซึ่งหมายความว่าผู้หญิงจะต้องเหนื่อยกับการรับแขกราว 4-6 คน และถ้าเป็นหน้าเทศกาลอาจเกิน 10 คน และมีรายได้ต่อเดือนเกิน 10,000 บาทขึ้นไป สำหรับทวิพิเศษแต่ละวันนั้นมักจะไม่มีมากนัก ส่วนใหญ่แขกจะให้ไม่เกิน 100 บาท หญิงบริการจำนวนหนึ่งประเมินว่าตนจะได้ทิปจากแขกวันละ 1-2 คนเท่านั้น

ชายนักเที่ยว

แน่นอนที่สถานบริการราคาถูก จะเป็นທີ່เที่ยวของผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าสถานบริการแพงราคาสูง แต่หลายๆ คนก็อาจวนเวียนไปทั้งสถานที่อย่างนวดแผนโบราณ คาเฟ่ หรือซ่อง แล้วแต่เงินในกระเป๋าและความพอใจในวันนั้น สถานบริการในเมืองมักไม่มีแรงงานต่างชาติมาเที่ยวมากนัก เนื่องจากแรงงานในเมืองมักต้องอยู่อย่างหลบๆ ซ่อนๆ อย่างไรก็ตาม หญิงบริการในร้านอาหารกึ่งซ่องภาคกลางได้ให้ข้อมูลว่า แยกของเธอเป็นชาวอาข่าจากพม่า และชาวลาวจากเวียงจันทร์ซึ่งมาทำงานในโรงงานแถบใกล้ๆ นั้นเอง สำหรับแถบชายแดนโดยเฉพาะจุดที่ได้รับการผ่อนผันพบว่ามี ชาวต่างชาติซึ่งอาจเป็นชาติเดียวกับผู้หญิงที่ขายบริการนี้แวะมาเยี่ยมเยียนมากพอสมควร

สังคมภายในสถานบริการ

ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะสถานบริการที่ผู้หญิงเต็มใจทำงานเท่านั้น ซึ่งเจ้าของมักมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้หญิง เจ้าตัวอาจพักอยู่ในร้านหรือบ้านที่ติดกับร้านนั่นเอง ความสัมพันธ์นี้อาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่ในสถานบริการที่ไม่บังคับ หากเจ้าของเข้มงวด ดุด่า หรือจ่ายเงินไม่ตรงเวลา ผู้หญิงก็อาจอยู่ได้ไม่นาน เมื่อใช้หนี้เสร็จก็จะกลับไป หรือหาที่ทำงานใหม่ อย่างไรก็ตาม หญิงต่างชาติมักไม่กล้ามีปากเสียงหรือต่อต้านกับ 'ป้า' 'เถ้าแก่' 'แม่' หรือ 'เจ้' ที่เกรี้ยวกราดและเอาเปรียบเท่าไรนัก มีจำนวนมากที่ไม่กล้าเปลี่ยนที่ทำงานเพราะกลัวและไม่รู้จักที่อื่น และคิดว่าทุกที่ก็น่าจะเหมือนกัน หากความสัมพันธ์กับเจ้าของอยู่ในระดับที่ดี ผู้หญิงหลายคนจะไว้ใจ ฝากเงินและของมีค่าไว้ เมื่อถึงเวลาคิดบัญชีแต่ละเดือนก็อาจไม่เบิกออกมาหมด แต่ฝากให้เจ้าของเก็บไว้เป็นก้อน เพื่อจะได้บังคับตัวเองไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ถ้าเจ้าของไม่โกงเงินและยินดีให้เบิกทุกครั้งเมื่อผู้หญิงต้องการ คนอื่นๆ ในร้านก็มักปฏิบัติตามอย่างกัน ทั้งนี้ผู้หญิงอาจฝากเครื่องประดับและทองที่ซื้อไว้ที่เจ้าของด้วย เพราะกลัวว่าจะหายหรือถูกแขกฉกฉวยไปในระหว่างทำงาน

เจ้าของสถานบริการบางแห่งจะวางตัวเองไว้เหมือนเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องดูแลเด็กๆ แม้กฎเกณฑ์ ในสถานที่ระดับเล็กมักจะไม่หยาบหยาบเคร่งครัดนัก 'ป้า' และ 'แม่' บางคนก็จะถือว่าตนมีหน้าที่สำคัญในการคอยควบคุมความประพฤติ อบรมสั่งสอน และตักเตือนเมื่อผู้หญิงไม่เก็บเงิน เล่นไพ่ ติดแฟน หญิงต่างชาติจะหัวอ่อนและค่อนข้างเชื่อฟัง หากเจ้าของไม่ใจร้ายนัก ผู้หญิงก็มักมีความรู้สึกที่เจ้าของซ่องเป็นผู้มีบุญคุณ ต้องเกรงใจและกตัญญูด้วย บางสถานที่พบว่าเจ้าของได้จัดหาผู้หญิงในร้านไปเที่ยวขายทะเลต่างจังหวัดในโอกาสพิเศษ หรือ 'แม่' คนหนึ่งก็เคยจัดเลี้ยงแต่งงานให้ใหญ่โต เมื่อมีผู้ชายมาขอหญิงจากเชียงตุงไปแต่งงานอยู่กินกัน ในปัจจุบันพบว่ากฎเกณฑ์ที่เคยเข้มงวดแต่ก่อนก็ได้ผ่อนคลายเป็นมาก จากกฎการทำงานที่ผู้เขียนคัดลอกมาจากกระดานในซ่องภาคกลางแห่งหนึ่งที่เข้าไปเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. 2532 ต่อไปนี้

กฎการทำงานในซ่องแบบดั้งเดิมแห่งหนึ่งในภาคกลาง เมื่อปี 2532

1. ห้ามออกจากตู้ก่อน 5.00 น. อย่างเด็ดขาด ผิดตัด 300 บาท
2. เมื่อรับแขกแล้ว แยกค้ำคิน ห้ามออกไปมั่วกับแขกข้างนอก
3. ถ้าจะออกไปซื้อของ ให้ออกได้ครั้งเดียวเท่านั้น ผิดตัด 200 บาท
4. ให้กินข้าวตั้งแต่ 24.00-01.30 น. ยกเว้นคนที่ค้างแขกหรือทำงานอยู่ กลับในตู้ตัด 300 บาท

5. ห้ามออกไปทำกับข้าวเวลางาน ผิดตัด 300 บาท
6. ตีกัน ทะเลาะกัน เม้าอาละวาดปรับ 1,000 บาท ถ้ากรีดแขน ตัดแผลละ 300 บาท
7. ต้องเข้าตึกก่อน 19.00 น. ซ้ำปรับ 300 บาท ยกเว้นกำลังรับแขก
8. ไม่เอาแขก งอแง ขึ้นห้องนานเกิน 45 นาที ตัด 300 บาท
9. ถ้าทำผิดให้เพื่อนตักไว้ในบัญชี ช่วยกันปิดบังความผิด ตัดทุกคน

นอกจากเจ้าของแล้ว ในร้านเล็กๆ มักจะมีคนเชียร์แขกอีก 1 คน อาจเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ได้ ถ้าเป็นผู้หญิงก็อาจเป็นคนที่เคยทำอาชีพนี้มาก่อน บางแห่งจะเน้นให้คนเชียร์เป็นผู้ชายเพราะจะได้คอยดูแลแขกมีปัญหากับผู้หญิง เม้าหรือมีการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น สถานที่เล็กๆ ซึ่งกิจการระดับครอบครัว คนเชียร์แขกก็อาจเป็นคนรู้จักหรือญาติของเจ้าของและมักไม่มีอิทธิพลมากนัก ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องคอยให้สินน้ำใจเมื่อได้รับการเชียร์เหมือนในสถานบริการใหญ่ๆ ทั้งหลาย

หญิงบริการช่องตรงมักไม่จำเป็นต้องเอาอกเอาใจแขกมาก เนื่องจากถือว่าค่าตัวน้อยและตามปกติแขกก็ไม่ได้ให้เงินทิปจำนวนมากนัก การมีเพศสัมพันธ์แบบชั่วคราวครั้งชั่วคราวมักไม่รวมกิจกรรมพลิกแพลงต่างๆ เช่น oral sex โดยผู้หญิงจะถือว่าเป็นเรื่องที่รับไม่ได้ และจะทำให้ตนรู้สึก 'ต่ำต้อย' ยิ่งขึ้น บางคนก็ยอมรับไม่ได้เช่นกัน หากมีแขกต้องการจะทำ oral sex ให้เธอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสังคมในสถานบริการเป็นสำคัญ หากหญิงส่วนใหญ่มองว่าการบริการทางเพศ 'อื่นๆ' เป็นเรื่องน่ารังเกียจ คนอื่นก็จะเห็นด้วยและไม่ยอมทำ ในบางสถานที่พบว่าผู้หญิงหลายคนจะไม่ยอมถอดเสื้อชั้นขณะที่ได้รับแขกเสียด้วยซ้ำ

ภาพตัวอย่างจากร้านอาหารกึ่งช่องของ 'บ้านึก' ในภาคกลาง ซึ่งเปิดบริการมา 12 ปี

ตัวร้านอยู่ในซอยไม่ลึกนัก และมีป้ายบอกทางเข้าชัดเจน พื้นที่ร้านกว้างขวาง ช่างหน้าเปิดโล่งไม่ติดแอร์ มีโต๊ะอาหารขนาดใหญ่ราว 10 กว่าโต๊ะ เมื่อกิจการซบเซาช่วงไม่นานมานี้ เจ้าของได้ตัดสินใจต่อเวทีนักร้อง และกันห้องคาราโอเกะเพิ่มอีก 1 ห้องเพื่อเรียกแขก

เรื่องเล่าของบ้านึก

...ช่วง 2 ปีหลังกิจการไม่ค่อยดี คนมันไปเที่ยวผับบาร์กัน เทียวแบบหัวสูงกันมากขึ้น เศรษฐกิจปีหลังนี้แย่ด้วย แขกมาน้อย ที่ร้านนี้พวกข้าราชการไม่เยอะนะ ส่วนใหญ่เป็นพวกพ่อค้า ชาวไร่ คนแถวๆ นี้แหละ แล้วก็พวกทำธุรกิจที่เดินทางผ่านเส้นนี้ประจำ ขาจรน้อย.. ที่มีก็แบบรู้จักอยู่ก่อน คือร้านมันเป็นที่รู้จักทั่วไปเพราะเปิดมานาน ตอนผมมาซื้อมันก็เป็นร้านอาหาร มีเด็กอยู่แล้ว ก็มาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีแม่ครัวมาทำอาหาร แต่ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนรูปแบบไปนะ มันทำมาอย่างนี้แล้ว.. ห้องก็มีอยู่ 22 ห้องเท่าเดิม ก็คงจำนวนเด็กไว้ 17-22 คน ถ้าน้อยไปแขกก็ไม่นิยม เกินกว่านี้ก็ไม่ไหว เด็กแซ่ห้องกันแล้วปัญหาเยอะ... เด็กเลิฟนี่มี 5 คนไม่รับแขก คือพวกนี้เคยรับแต่พอมีแฟนแล้วอยากเลิก ก็ทำงานให้ทำต่อ กินเปอร์เซ็นต์ค่าอาหารก็ได้ ซักเดือนละ 3,000 นะ นักร้องนี่ผมเพิ่งจะให้มี แต่ไม่เกี่ยวกับร้าน จ้างเขาวนละ 100 แล้วก็ไม่ได้

รับแขกเวลางาน ปิดร้านตีสองจะไปไหนเราไม่เกี่ยว เขาพักข้างนอกไม่ถือเป็นเด็กของเรา ร้านจะ
ได้กำไรค่าพวงมาลัยแล้วก็เรียกแขกได้เพิ่มเท่านั้น.. ก็มีเจ้าสร้อยคนเดียวที่เป็นเด็กในร้าน เดิม
รับแขก..เบื่อก็มาเป็นนักร้อง นานๆ รับแขกก็เรียกที่สูง 800 บาท แต่ก็ไม่มีแขกบ่อยหรอก
เรียกว่ารายได้น้อยกว่าเด็กคนอื่น เด็กที่นี้รับแขก 200 เท่ากันทุกคน ผมได้ 100 นึง วันนึงคนนึง
ก็ได้แขกซัก 2-3 คนนั้นแหละ อย่างมากก็ 6 มั่ง กิจกรรมมันไม่ค่อยดี พอร้านเปิดทุ่มนึงเด็กจะมา
นั่งแถวข้างเวที แขกเรียกก็มานั่ง ถ้าสักพักไม่ขึ้นห้องก็ลุกหนีได้เลย เสียเวลา... แต่ผมไม่ให้ออฟ
ออกข้างนอกนะ มันอันตราย ดูแลไม่ได้ ขนาดในร้านบางที่ยังมีแขกตีเด็ก ต้องมาเคลียร์เรียก
ค่าเสียหายให้อีก พวกเด็กๆ นี้นตอนกลางวันผมขอให้เขาช่วยเป็นแอร์เฝ้าหน้าร้านวันละ 4 คน
นั่งๆ นอนๆ ข้างหน้านี้ ตกบ้ายก็กวาดนั้น เช็ดโต๊ะ เด็ดผักให้หน่อย แล้วที่ร้านจะเลี้ยงข้าว 3
มื้อ คิดบัญชีออกเงินให้ทุกอาทิตย์ ใครมีหนี้ก็คิดเอาเองว่าจะคืนเท่าไร แต่ถ้าคืนน้อยๆ ดิดกัน
ทุกอาทิตย์ ก็ต้องเรียกมาถามว่าเอาเงินไปทำอะไรหมด แต่ส่วนใหญ่ไม่เกรงนะ อยากจะใช้หนี้ให้
หมดเร็วๆมากกว่า เดือนๆ เขาก็ได้กันซัก 6000 ถึง 8,000 นี้นะแหละ ผมขอให้ช่วยผมเดือนละ 600
เมื่อก่อนนี้อยู่กันฟรี แต่ตอนหลังเขามีเครื่องไฟฟ้าเยอะ วิทย์ เตารีด พัดลม ทีวี ใช้น้ำท่าก็ไม่
ค่อยประหยัด เลยประชุมว่า ขอให้ช่วยค่าน้ำค่าไฟเดือนละ 200 นะ **แล้วก็ขอช่วยค่าตำรวจ 200**
ตอนหลังตำรวจมันมีหลายพวกแล้วก็ขึ้นราคา ก็เลยขอเป็นค่าตำรวจ 400 แล้วกัน ขาดเหลือผม
เคลียร์เอง เด็กก็เข้าใจ ผมพยายามเข้ามาดูทุกวัน เมื่อก่อนนี้พักในร้านนี้เอง เพิ่งมาปลุกบ้านนี้ไม่
นานหรอก ก็พยายามดูแลเขา... ประชุมเดือนละครั้ง พูดคุยเรื่องปัญหาอะไรๆ กัน

ข. โรงน้ำชา โรงแรมติดเบอร์ โรงแรมม่านรูด

ในความเป็นสถานบริการแบบตรงจะเหมือนกันกับประเภทแรก คือเป็นสถานที่ที่มุ่งเปิดขายบริการทาง
เพศอย่างตรงไปตรงมา ผู้หญิงจะขายบริการทางเพศอย่างเดียว ไม่มีหน้าที่เพื่อความบันเทิงอื่นๆ เพียงแต่
สถานที่ที่ใหญ่กว่าและมีผู้หญิงเยอะกว่าแบบแรก โดยผู้หญิงจะไม่ได้นอนค้างที่ทำงาน แต่จะมีบ้านเช่าอยู่รวมกัน
แยกออกไป นอกจากโรงแรมม่านรูดจะเปิดให้สำหรับผู้หญิงขายทั่วไป นางทางโทรศัพท์ หรือหญิงบริการอิสระ
แล้ว ก็มักจะมีผู้หญิงของตนไว้ให้แขกเลือกด้วย บางแห่งจะติดเบอร์นึ่งให้เลือกอย่างเปิดเผย และบางแห่งก็จะให้
พนักงานโรงแรมนำตัวมาให้เลือกที่ห้อง ผู้หญิงที่ทำงานมักไม่ค่อยมีอิสระและได้รับส่วนแบ่งค่าน้อย แต่แต่ละคน
จะต้องมาอยู่รอแขกทั้งกลางวันกลางคืน โดยนอนพักในช่วงว่างเป็นระยะๆ

แสงเพ็ญ หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง ที่เคยทำงานอยู่โรงแรมแถบวิสุทธิกษัตริย์เล่าว่า เคยพักอยู่
รวมกับเพื่อนๆ เกือบ 20 คนในบ้านหลังหนึ่ง เอเจนต์จะจัดเวรสลับให้ โดยจะรับกลุ่มหนึ่งมาส่งที่โรงแรมประมาณ
เที่ยงวันและให้อยู่จนถึงเที่ยงคืน ส่วนวันรุ่งขึ้นก็จะให้มาประจำเที่ยงคืนถึงเที่ยงวัน แสงเพ็ญจะรับแขกประมาณ 6
คนขึ้นไป หากอยู่เวรเที่ยงวันถึงเที่ยงคืนจะมีแขกมาเที่ยวมากกว่า แต่ถ้าหลังเที่ยงคืนก็มักจะต้องการค้ำคืนด้วย
เป็นส่วนใหญ่ หลังจากเปิดบริษัท 3 ครั้งในราคา 15,000 , 8,000 และ 5,000 บาท แสงเพ็ญได้ค่าตัวราคาชั่ว
คราว 150-300 บาทแล้วแต่เอเจนต์จะเรียกจากแขก โดยได้รับคำสัญญาว่าจะได้ส่วนแบ่งครึ่งหนึ่งแต่ก็ยังไม่เคยได้
เบิกเงินเลยนอกจากงวดแรกที่พ่อแม่ได้รับไป 20,000 บาท ช่วงแรกเอเจนต์อ้างว่าเธอยังใช้หนี้ไม่หมดและต้องหัก

ค่าอาหารที่พักด่วน แต่ต่อมาเมื่อเธอรับทราบว่ามันหมดแล้ว เธอยังก็ยังบ้ายเบี่ยงให้รอเก็บเป็นเงินก้อนโตเสียก่อน เมื่อวันหนึ่งตำรวจได้บุกจับแสงเพ็ญและเพื่อนๆ เธอจึงหนีไปทำงานทำกับนายหน้าอื่น แสงเพ็ญไม่ทราบว่ารายได้ต่อเดือนของเธอควรจะเป็นเงินเท่าไร เพราะไม่เคยจด และไม่เข้าใจเรื่องการลงบัญชี โรงน้ำชาเป็นสถานบริการแบบเก่าสำหรับคนจีน ปัจจุบันปิดตัวเปลี่ยนรูปแบบไปเกือบหมดแล้ว เมื่อหลายปีก่อน สถานที่แบบนี้จะนิยมรับเด็กสาวอายุน้อยจากพม่าและจีนมาไว้บริการแขกเป็นพิเศษ การค้าพรหมจรรย์ของเด็กหญิงเป็นตัวสร้างรายได้ให้กับโรงน้ำชาได้อย่างดี ดังเรื่องเล่าของผู้หญิงไทยลี้ภัยที่เคยทำงานในโรงน้ำชาในกรุงเทพฯ ดังนี้

..ตอนนั้นหนูอายุ 16 ปี แก่แก่เอารถมารับคน 3-4 คนเป็นคนของทุกคน ก็นั่งรถไปกับผู้ชายคนหนึ่งถึงกรุงเทพฯ หนูไม่รู้ว่าการรถเท่าไรนะค่ะ เขาคิดรวมๆกันไปกับที่เบิกให้ ตอนนั้นหนูไม่ค่อยรู้เรื่องอะไรหรอกค่ะ ไม่ค่อยกลัวตำรวจด้วย ..ก็มาที่โรงน้ำชา มันเป็นตึก 3 ชั้นไม่ใหญ่เท่าไร แต่ห้องเยอะแยะหลายสิบ ก็..ส่วนใหญ่มีแต่แขกคนจีนแก่แล้วนะค่ะ มากิน น้ำชา อาหารอะไรไม่มีขายนะค่ะ แล้วหนูก็นั่งดูติดเบอร์ มีผู้หญิงอยู่ร้อยกว่าคน เป็นคนของเยอะค่ะ คนไทยใหญ่ก็มี คนพม่าก็มี คนไทยไม่ค่อยมี มีก็เป็นคนเหนือ ก็ชาน ชาน กับ อาซุ (เพื่อนซึ่งปัจจุบันอยู่ร้านเดียวกัน) ก็อยู่ที่นั่นด้วยแต่ไม่เคยคุยกัน จำได้เฉยๆ หนูเปิดบริสุทธิ์ 15,000 ได้แบ่ง 7,500 ก็ส่งให้ที่บ้านหมดเลยแล้วก็รับแขก ที่นั่นหาถูกนะค่ะ ชั่วโมง 100 เดียว ไม่มีค้างคืน หนูได้แบ่งเที่ยวละ 40 ทำงานตั้งแต่เที่ยงวันถึงเที่ยงคืนนะค่ะ แยกวันหนึ่งก็มีเยอะ ลัก 10 กว่าคนทุกวัน เลิกงานเขาก็เอารถไปส่งบ้านใกล้ๆ ไม่ต้องเสียค่าเช่าอาหารอะไรอีก แก่แก่เขาเลี้ยงทุกอย่าง แล้วก็ให้ไปหาหมอมือทุกอาทิตย์เหมือนกับที่นี้อยู่ที่นั่นหนูไม่ค่อยได้ออกไปไหน เจ้าของเขากลับตำรวจจับ ถ้าไปไหนอย่างไปซื้อของสำเพ็งก็ต้องมีคนไปด้วย หนูไม่ค่อยได้ใช้เงินเท่าไรนะค่ะ มีเสื้อผ้าที่ต้องแต่งกระโปรงสั้น แต่แก่แก่หาให้ แล้วเราก็ซื้อจากเขา ชุดไม่แพงลัก 300-400 อย่างเก่ง หนูส่งบ้านอย่างน้อย 2,000 ทุกเดือน ซื้อของให้แม่บ้าง แล้วก็เก็บเป็นก้อนไว้ เวลาเลิกก็จะเอากลับไปให้แม่อีก ตอนนั้นคิดว่าตัดค่าอะไรๆ ก็คงเหลือเดือน 7,000-8,000 นะค่ะ หนูอยู่ได้ 8 เดือนก็กลับบ้าน คิดว่ามีเงินเยอะพอแล้ว ตอนนั้นเห็นเขาว่าโรงน้ำชาปิดไป แก่แก่เขาทำเป็นร้านอาหารแทน แต่จะมีเด็กรับแขกหรือเปล่านั้นไม่รู้ค่ะ

(คำเอ๋ย อายุ 19 ปี ไทยลี้ภัย จากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า

มาเป็นเด็กทำงานบ้านที่แม่สายเมื่ออายุ 13-14 ปี ปัจจุบันเป็นหญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

(2) สถานบริการแฝง

หมายถึงแหล่งค้าบริการทางเพศที่เปิดกิจการอื่นๆ เป็นการบังหน้าหรือยกระดบัง แต่มีผู้หญิงไว้บริการทางเพศด้วย ผู้หญิงในสถานที่แห่งนี้จะมีหน้าที่การงานอื่นด้วย เช่น พนักงานเสิร์ฟเครื่องดื่ม หมอนวด นักร้อง ถ้าตามสถานบริการที่มีหญิงไทยก็อาจจะมีพนักงานสันทนาการ พนักงานร้านเสริมสวย นักเต้นระบำโกโก้ เป็นต้น ผู้หญิงจะได้รับเงินเดือนจากงานที่ทำอยู่เพียงเล็กน้อย แต่จะมีรายได้พิเศษจากการขายบริการทางเพศ ซึ่งจะถี่หรือบ่อยแล้วแต่สถานที่และบุคคล โดยแขกที่เข้ามาอาจไม่จำเป็นต้องการซื้อบริการทางเพศทุกคน บางคนอาจจะเข้ามาเพื่อความบันเทิงอื่นหรือทำความรู้จักไว้เผื่อวันข้างหน้าก็ได้

ก. ร้านอาหาร คาราโอเกะ บาร์เบียร์

การที่ผู้เขียนแยกกลุ่มนี้ไว้จากร้านอาหารกึ่งซ่อง และคาราโอเกะกึ่งซ่อง เพราะเห็นว่ามี ความแตกต่างกัน อย่างเห็นได้ชัดในด้านการขายบริการในแง่ 'ตรง' หรือ 'แฝง' ร้านอาหาร คาราโอเกะ และบาร์ที่มีผู้หญิงข้ามชาติ นั้นจะเป็นที่นิยมแถบชายแดนที่ติดกับทั้งทางภาคเหนือและใต้ ลูกค้าจะมีทั้งนักท่องเที่ยวชาวจีน คนท้องถิ่นชายแดน และแรงงานเชื้อชาติหรือสัญชาติเดียวกับผู้หญิงนั่นเอง สำหรับเขตภายในหรือแถบภาคกลางจะนิยมเก็บผู้ หญิงต่างชาติไว้น้อยกว่า เนื่องจากสภาพร้านจะค่อนข้างล่อแหลม คือเปิดเผยให้คนเข้าออกอย่างถูกต้องไม่มีแอบ ซ่อน แต่ปิดบังการค้ำบริการไว้หลังฉาก ผู้หญิงที่หน้าตาเป็นคนต่างชาติชัดเจนและพูดไทยไม่ค่อยได้จะไม่เป็นที่ ต้องการ ลักษณะงานเองก็อาศัยคนที่พูดคุยก่ง และ 'หาแขก' เองได้ คนที่พูดไทยไม่ได้ไม่ชัด ไม่คล่อง หรือชื่อ จนเกินไป จะไม่เหมาะสมกับงานประเภทนี้ อย่างไรก็ตาม หญิงสาวไทยใหญ่ ไทยลื้อที่เคยมีประสบการณ์ใน ประเทศไทยมาแล้วพอสมควร อาจจะถูกทาบทามให้ทำงานในสถานบริการแฝงประเภทนี้ โดยเฉพาะที่ตั้งรวมกัน เป็นย่านแหล่งบันเทิงในกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี เป็นต้น และผู้หญิงจากพม่าจำนวนหนึ่งจะอยู่ในบาร์แถบชายแดนที่เป็นแหล่งของแรงงานข้ามชาติ เช่น ระนอง หรือแม่สาย โดยที่พวกเธอจะไม่จำเป็นต้องสื่อสารภาษาไทย เนื่องจากมีแขกชาวพม่าเท่านั้น

สภาพทั่วไป

การจัดสถานที่จะเหมือนร้านอาหาร คาราโอเกะ หรือบาร์อื่นๆ แต่มีผู้หญิงสาวในร้านจำนวนมากพอสมควร ภายในค่อนข้างมืดหรือเปิดไฟสลัว ไม่มีคอกหรือตู้ผู้หญิงนั่งติดเบอริ์ให้เลือกอย่างชัดเจน แต่อาจมีมุม หรือเก้าอี้แถบประตูทางเข้าให้พวกเธอนั่งอยู่รวมๆ กัน ร้านลักษณะนี้จะไม่มีย่านบริการแขกหรือห้องพักให้ผู้หญิง ความสะอาดและการตกแต่ง และคำตัว 'เด็ก' จะต่างกันไปแล้วแต่ระดับของสถานที่ ส่วนใหญ่สถานบริการชายแดนที่มีหญิงต่างชาติมักไม่ทำกิจการระดับราคาแพงมากนัก แต่หากเป็นบาร์อะโกโก้ คาราโอเกะ ในกรุงเทพฯ ซึ่งมี ชุมนุมย่านสุขุมวิท-สะพานควาย หรือในแถบเมืองใหญ่ซึ่งอาจรับแขกชาวต่างชาติจากไต้หวัน มาเลเซีย ตะวันออกกลาง ฯลฯ เป็นหลักก็จะนิยมตกแต่งยกระดับตนเองให้ดูมีราคาสูงพอสมควร นอกจากนี้ยังมีคอกเทลเลาจน์ บางแห่งในจังหวัดท่องเที่ยวซึ่งมีหญิงบริการชาวตะวันตกไว้บริการลูกค้าระดับเศรษฐีด้วย

การทำงาน

ร้านเหล่านี้จะเปิดราว 19.00-03.00 น.โดยประมาณ พนักงานหญิงจะแต่งตัวสวยงามและทำหน้าที่ผสม เครื่องดื่มอยู่กระจัดกระจายไป หรือนั่งรวมอยู่แถบทางเข้าหรือมุมใดมุมหนึ่งตามแต่การจัดการของร้านนั้นๆ เมื่อผู้ ชายเข้ามาจะสามารถไปเดินเลือกผู้หญิงเอง หรืออาจนั่งมองจากโต๊ะและให้คนเชียร์แขกเรียกออกมาให้ดูเป็นกลุ่ม หรือให้แนะนำให้ก็ได้ ในบางสถานที่อาจมีทั้งผู้หญิงที่ 'รับแขก' และ 'ไม่รับแขก' ดังนั้นคนเชียร์แขกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลว่า 'เด็ก' คนนี้ 'ออฟได้' หรือไม่ อย่างไรก็ตาม การแจ้งว่าผู้หญิงคนหนึ่งไม่รับแขกอาจหมายถึงการเรียกค่าตัวให้ในระดับพิเศษด้วยก็ได้ เพราะแขกจะเชื่อว่าหญิงดังกล่าว 'สะอาดและไม่มั่ว' และยังเกิดความรู้สึกท้าทายกว่าหากต้องใช้ความสามารถ 'จีบ' เอาเอง ดังนั้นแม้ผู้หญิงจะไม่รับแขกจริงก็อาจมีผู้ชายคอยเข้ามาพัวพันอยู่ตลอดเวลาจนกว่าจะสำเร็จ

ผู้หญิงที่ถูกเลือกจะมาบริการผสมเครื่องตีที่โต๊ะ คอยชวนพูดคุยด้วย หรืออาจร้องเพลงด้วยหากเป็นร้านคาราโอเกะ ผู้หญิงไทยใหญ่ที่อยู่ในเมืองไทยนานพอสมควรจะสามารถร้องเพลงได้ซึ่งหมายถึงว่าเธอมักจะได้ทิปเพิ่ม ในบาร์หรือคาราโอเกะที่เป็นระบบ 'เด็กดริงค์' แยกจะต้องสั่ง 'ดริงค์' หรือเครื่องตีให้ผู้หญิงซึ่งเธอจะได้ส่วนแบ่งจากเครื่องตีนี้ ดังนั้นผู้หญิงจึงต้องพยายามให้แขกสั่งดริงค์ให้เพิ่มอีกเพื่อเป็นการหารายได้โดยไม่ต้องเหนื่อย แต่หากเป็นร้านอาหารผู้หญิงมักได้ค่า 'นั่งชั่วโมง' จดไว้ในบัญชี โดยแขกอาจจะออफออกไปมีเพศสัมพันธ์ข้างนอกหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของแขกและการตัดสินใจของผู้หญิงด้วย หญิงสาวบางคนบอกว่าเธอจะเลือกไปกับแขกที่สุภาพเรียบร้อย ดูมีฐานะการงานดี และไม่เมามากเกินไป และบางคนบอกว่าจะไม่ยอมออกไปกับเด็กวัยรุ่นเพราะไม่น่าไว้ใจ

เงื่อนไขรายได้

นอกจากเงินเดือนที่ทางร้านจะเสนอให้เป็นจำนวนเล็กน้อยแล้ว ผู้หญิงจะมีรายได้จากค่าทิปค่านั่งชั่วโมงสำหรับกิจการประเภทร้านอาหาร และค่านั่งดริงค์สำหรับบาร์หรือคาราโอเกะ แต่รายได้ทั้งหมดนี้นับว่าไม่มากนัก ระดับเงินเดือนมักอยู่ในช่วง 800-2,000 บาท ค่าชั่วโมงหรือดริงค์จะกำหนดราคาแตกต่างกันไปแล้วแต่สถานที่ โดยปกติหากตัวเงินเดือนสูงถึง 2,000 ค่าดริงค์และค่าชั่วโมงจะถูกมาก แต่ส่วนใหญ่ทางร้านจะนิยมให้เงินเดือนต่ำไว้ เพื่อผู้หญิงจะได้ต้องพยายามเอาอกเอาใจแขก รายได้โดยไม่ขายบริการทางเพศเลยจะตกอยู่ในระดับ 3,000-4,000 บาทต่อเดือนเท่านั้น ซึ่งเงินจำนวนนี้จะต้องถูกใช้ไปเป็นค่าที่พัก อาหาร เสื้อผ้า เครื่องสำอาง เป็นจำนวนไม่น้อย จึงเข้าใจได้ว่าแม้ผู้หญิงจะมีรายได้หลักบ้าง ในที่สุดก็ยังคงมีความจำเป็นต้องค้าบริการอยู่นั่นเอง ผู้หญิงมักจะถูกหักค่าตำรวจหรือตม.ไปราว 500 บาทต่อเดือนสำหรับสถานที่ชายแดน และอาจไม่ถูกจับในข้อหาค้าประเวณี เพราะทางร้านมีใบอนุญาตถูกต้องและไม่มีห้องบริการทางเพศภายใน แต่ก็ยังต้องจ่ายค่าคุ้มครองในฐานะที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายอยู่ดี

การจ่ายค่า 'ออฟ' จะมีทั้งระบบที่จ่ายให้แก่เจ้าของก่อนออก เมื่อสิ้นเดือนจึงจะมาคิดบัญชี แบ่งเปอร์เซ็นต์กับผู้หญิงเหมือนสถานบริการตรง หรือแขกอาจซื้อชั่วโมงกับทางร้านเป็นเงินจำนวนหนึ่ง แล้วค่อยให้ค่าตัวผู้หญิงอีกจำนวนหนึ่งแล้วแต่ต่อรองก็ได้ ซึ่งค่าตัวนี้ไม่ต้องมาแบ่งกับเจ้าของร้านอีก ค่าตัวผู้หญิงแถบชายแดนจะอยู่ในระดับ 300-500 บาทต่างกันตามสภาพร้าน ผู้หญิงไทยลื้อซึ่งเคยอยู่ในบาร์แถบกรุงเทพฯ บอกว่าเธอจะได้ค่าตัว 800-1,200 บาท และเคยได้รับ 2,000-2,500 บาทในกรณีที่แขกต่างชาติ ทางเจ้าของจะได้ค่าชั่วโมงอย่างน้อยชั่วโมงละ 200 บาท โดยอาจเรียกเพิ่มพิเศษแล้วแต่กรณี เช่น ต่อรองว่าผู้หญิงคนดังกล่าวมีแขกต้องการมากและเสนอราคาให้ดีกว่า การตกลงราคาที่ไม่แน่นอนนี้อาจเป็นการต่อรองโดยผู้หญิงเองหรือให้คนเชียร์แขกช่วย โดยต้องตกลงกันก่อนว่า หากออกไปค้ำโรงแรมจะเลือกสถานที่ระดับราคาใด ใครจะเป็นผู้พาไป และใครเป็นคนจ่ายค่าห้อง คนเชียร์แขกจึงมักได้ทิปจากแขกหรือผู้หญิงด้วยเสมอ ดังนั้นในค่าตัวของผู้หญิงก็อาจต้องจ่ายเป็นค่าห้อง และให้สินน้ำใจแก่คนเชียร์แขกสัก 100 บาทด้วย

หากจะเทียบกับสถานบริการตรง ผู้หญิงในร้านอาหาร คาราโอเกะ และบาร์จะไม่ต้องรับแขกต่อวันจำนวนมากนัก ปกติแล้วมักจะไม่เกิน 3 คน ส่วนใหญ่ 1-2 คน และบางวันอาจไม่รับเลย รายได้ต่อเดือนของพวกเธอ

จะอยู่ในราวหมื่นสำหรับร้านเล็กๆ และอาจมากกว่าแล้วแต่ระดับของสถานที่ดังที่ได้กล่าวมา ดังตัวอย่างเรื่องราวของร้านอาหารชายแดนแห่งหนึ่งที่ผู้หญิงจากเมืองบั้น รัฐฉาน เล่าให้ฟังดังนี้

..มาอยู่ร้านบ้านเฮานะเจ้า ตอนแรกเป็นเปิดเป็นช่องเอนะ ต่อมาเป็นร้านอาหาร บั๊บบแซกข้างใน เป็นช่องนั้นอยู่ยังบั้นได้จะได้อำนาจก็จับ บิใจตำรวจที่นั่นะเจ้า กองปราบเอนะ..ตัวน้องบิโดนจับ บิได้อยู่ในบ้าน พอติดตอนนั้นแซกบ่อยเข้า ร้านมันบ่ม่วนโดย บ่งามโดย ต่อมาก็เปิดร้านอาหาร มีเด็กเสิร์ฟ เด็กออพออกข้างนอกก็ 1000-1,500-2,000 เจ้า แบ่งเจ้าของครึ่งหนึ่ง เป็นออกค่าตำรวจ ค่าหมอของน้องให้ออกค่าคั้นนะเจ้า บิมีชั่วคราว บางวันอยู่ช่วยเสิร์ฟบิได้ออก บางวันคนจองไว้ก่อน เป็นดูรูปติดหน้าร้านก็จอง คนเชียร์แซกก็บอกว่าคนนี้ใจดี นิสัยดีนี่หนอ... ถ้ามาหาที่ร้านออกตอนดึก เป็นก็จ่ายเงินแก่เจ้าของ จะเต้าใดแล้วแต่คนเชียร์จะขอให้ แต่เงินน้องก็เหลือเต้าใดหрокเจ้า เดือนหนึ่งใช้หนี้ ใช้หนี้หนี้หนี้ ค่าเช่าบ้านอาหารเสื้อผ้า มี 4,000-5,000 เหลือส่งแม่พ่อง บิสาวพ่อง บิสาวเป็นเลี้ยงลูกให้ ก็ต้องให้เป็นมากหน่อย พอน้องเลิกทำงานก็ไปอยู่กับแฟนเป็นทหารพราน เป็นหัวใจดีบิถือสา พอติเป็นมีเมียแล้ว น้องก็เป็นน้อย ตอนแรกๆ อยู่บ้านโดยกันบิเป็นหยัง อยู่ไปบ่ม่วนต้องออกมาเช่าบ้าน ก็บิอยากขอเป็นกินคนเดียวยังหนอ ก็อยู่กับแฟนว่าจะมาทำร้านคาราโอเกะ ได้เงินเดือน 1,800 คนมาใหม่มาเก่าเขาให้เท่ากัน ตรึงคั้นยังบิยุติจะได้ เพิ่งมาทำ 6 วันนี่ละเจ้า 10 วันเงินจะออกก็หนึ่ง ถ้าเดือนหนึ่งได้สัก 5,000 ก็อยู่ได้ บิต้องบั๊บบแซกออกข้างนอก เขาถามว่าออกข้างนอกคิดจะได้ ก็บอกว่าเอาเจ้า มีแฟนแล้ว เขาก็ว่าแล้วมาทำงานนี้หยัง แฟนเลี้ยงบิได้กา...

(จัน อายุ 24 ปี ลูกครึ่งไทยใหญ่-สลิม จากเมืองบั้น รัฐฉาน ประเทศพม่า)

ย้ายมาอยู่ที่ชายแดนภาคเหนือ เมื่ออายุ 7 ขวบ ทำงานในคาราโอเกะชายแดนภาคเหนือ)

สังคมในสถานบริการ

ผู้หญิงในสถานบริการแฝงมักไม่ยากยอมรับว่าตนรับแซก เนื่องจากสภาพของงานต้องการที่จะปิดบังอาชีพค้าบริการอยู่แล้ว ส่วนใหญ่มองสถานะตนเองเหนือกว่ากลุ่มที่ทำงานสถานบริการตรง ด้วยเหตุผลที่ว่าตนไม่ได้รับแซกมาก ไม่จำเป็นต้องรับทุกคน มีโอกาสเลือก และค่าตัวสูงกว่า หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช่องที่เคยทำงานในสถานบริการแฝงมาก่อนให้ความเห็นว่า ในร้านลักษณะนี้จะมีการเปรียบเทียบแข่งขันกันมากกว่า เพราะต้องหาแซกเองและค่าตัวก็ไม่แน่นอน ถ้ารับแซกมากไปก็ถูกมองว่าไม่ดี แต่ถ้ารับน้อยไปก็กลายเป็นคนหาแซกไม่ได้ ความผูกพันระหว่างเจ้าของกับผู้หญิงมักจะน้อยกว่าช่องตรงหรือร้านอาหารกึ่งช่อง เพราะผู้หญิงจะพักข้างนอกไม่ต้องกินนอนอยู่ในร้าน ยิ่งหากเป็นระบบที่แซกจ่ายค่าชั่วโมงและออกไปต่อรองกับผู้หญิงเอง ก็จะไม่มีความผูกพันในเรื่องรายได้ โดยเจ้าของจะไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเด็กในร้านของตนหาเงินได้มากน้อยเพียงใด

ชายนักเที่ยว

ผู้ชายที่มาเที่ยวสถานบริการประเภทนี้มักไม่ได้มาคนเดียว จะต้องมาเป็นกลุ่มเพื่อสังสรรค์ด้วยเป็นส่วนใหญ่ และเนื่องจากต้องมีการใช้จ่ายในการกินดื่ม รวมทั้งค่าตัวผู้หญิงที่สูงกว่าช่องตรงหรือร้านอาหาร คาราโอเกะ

ช่อง แยกจึงต้องมีเงินในกระเป๋าพอสมควร ทั้งนี้ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นคนที่มีฐานะดี เพราะแยกบางกลุ่มอาจมาเที่ยวสถานบริการดังกล่าวในช่วงจังหวะเงินเดือนออก หรือในบางแห่งแรงงานต่างชาติ เช่น ลูกเรือประมง ได้รับเงินก้อนใหญ่ มักจะนำมาใช้ในกิจกรรมนี้จำนวนมากเสมอ สถานบริการประเภทดังกล่าวมีตั้งแต่ระดับราคาถูกไปจนถึงราคาแพงเท่ากับอาบอบนวด หญิงต่างชาติมักจะอยู่ในย่านหรือสถานที่ที่ต้องรับแขกต่างชาติ เช่น คนจีน หรือ มาเลเซีย และรูปแบบของร้านที่มีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ก็มักจะไม่เป็นที่นิยมของนักเที่ยวชาวไทยที่ต้องการบรรยากาศไทยๆ และผู้หญิงอีกลักษณะหนึ่ง

ข. นวดแผนโบราณ

สถานนวดแผนโบราณเป็นสถานบริการที่นิยมในต่างจังหวัดมาก โดยเฉพาะในจังหวัดที่ขอใบอนุญาตเปิดอาบอบนวดไม่ได้ คนเชียร์แขกในโรงแรมนอกกรุงเทพฯ แห่งหนึ่งกล่าวว่า นอกจากการเปิดสถานที่เช่นนี้ไม่ต้องวิ่งเต้นยุ่งยากเหมือนอาบอบนวดแล้ว หมอนวดโบราณก็หาง่ายกว่ามาก เพราะลักษณะตัวงานไม่ลำบาก ไม่ต้องอาศัยความกล้ามากนัก สถานอาบอบนวดที่เปิดอยู่แล้วก็นิยมเพิ่มแผนกนวดโบราณขึ้นมาเพื่อเรียกแขกเพิ่ม มีข้อน่าสังเกตว่าสถานอาบอบนวดในกรุงเทพฯ มักจะวางแผนกนวดโบราณไว้ในระดับที่ด้อยกว่า หมอนวดจะอายุมากและดูไม่น่าสนใจนัก ในขณะที่ตามต่างจังหวัดจะเป็นผู้หญิงสาวสวยไม่ต่างอะไรกับหมอนวด อาบอบนวด ข้าดยุจะน้อยกว่าเสียด้วย

มีหญิงข้ามชาติเดินเข้าสู่สถานนวดแผนโบราณเป็นจำนวนมาก จากการสังเกตพบว่าหญิงต่างชาติจะทำงานในสถานบริการประเภทนี้มากที่สุด เช่น ในโรงแรมหลายแห่งทั้งในภาคกลางและอำเภอชายแดนมีหมอนวดเป็นหญิงสาวจากพม่าและจีนเก็นครั้ง และบางแห่งก็เกือบเต็มร้อย เจ้าของโรงแรมแห่งหนึ่งกล่าวว่าผู้หญิงไทยไม่นิยมมาทำงานประเภทนี้ ที่มีสามีครจะเป็นกลุ่มคนมีอายุพอสมควรคืออยู่ในวัยเกิน 30 ปีแล้ว และมักผ่านสถานบริการประเภทอื่นมาก่อน หากจะหาเด็กสาวก็ต้องเป็น 'เด็กแม่สาย' ทั้งสิ้น จึงไม่แปลกที่รทนายหน้าเราขายผู้หญิงข้ามชาติจะแวะเวียนมายังสถานนวดโบราณเป็นประจำ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้พบทั้งแม่ครัววัย 50 และเด็กกวาดพื้นวัย 11-12 ในสถานบริการที่เข้าไปเก็บข้อมูลเป็นผู้หญิงจากรัฐฉานด้วย

การรับพนักงานจะขึ้นกับมาตรฐานสถานบริการเป็นหลัก ในสถานอาบอบนวดแห่งหนึ่งซึ่งเปิดแผนกนวดแบบโบราณด้วยนั้นพบว่าไม่มีผู้หญิงที่เพิ่งเดินทางมาจากแถบลึกเข้าไปในพม่าหรือจีนเลย หญิงต่างชาติที่ทำงานอยู่จะเป็นกลุ่มที่ย้ายมาอยู่แม่สายแล้วและพูดภาษาไทยได้คล่องแคล่วชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการฝึกฝนกิริยามารยาทเนื่องจากสถานที่แห่งนั้นเน้นจุดขายด้าน 'บริการ' มากกว่าความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของเด็กสาว

สภาพทั่วไป

สถานนวดแผนโบราณจะมีลิโอบบี้ให้แขกได้นั่งสั่งอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบกับการดูผู้หญิงที่นั่งอยู่ในตู้เหมือนสถานอาบอบนวด ระดับความหรูหราต่างกันแต่ละแห่ง ตามจังหวัดทางไกลบางแห่งอาจไม่ทำตู้กระจกแต่จะมีห้องเล็กๆ ให้ผู้หญิงคอยงาน เมื่อมีแขกมา คนเชียร์แขกก็จะเรียกออกมาให้ดูตัว เหมือนกับคาราโอเกะบางร้านนั่นเอง

ห้องนวดจะเรียงรายกันเหมือนโรงแรม ตามหลักแล้วจะต้องมีห้องนวดรวมใหญ่เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ใจว่าไม่ได้ขายบริการทางเพศ ห้องนวดรวมนี้มีได้หลายขนาดประมาณ 3-8 เตียง เมื่อแขกเข้าไปใช้บริการก็จะรูดม่านปิดโดยรอบ หรือหากเป็นเพื่อนต้องการนอนคุยกันก็อาจเปิดม่านได้ โรงนวดบางแห่งจะมีห้องเดี่ยวหรือที่เรียกว่าห้อง VIP ไว้บริการพิเศษหรือมีเพศสัมพันธ์ แต่บางแห่งก็ไม่จัดให้มี โดยจะให้แขกออฟพนักงานออกข้างนอกแทนเพื่อไม่ให้มีปัญหาหากตำรวจมาตรวจค้น ผู้หญิงในสถานนวดแผนโบราณ มักไม่ต้องแต่งตัวสวยเปรี้ยวในชุดราตรีวาทวาม เพียงแต่ให้ดูดีตามปกติและสวมเสื้อคลุมหมอนวดตามที่สถานบริการจัดขายให้ แต่ก็มีโรงนวดบางแห่งให้ผู้หญิงแต่งชุดราตรีสวยๆ และไม่ต้องมีเสื้อคลุมทับ ในสถานดังกล่าวนี้ ผู้เขียนพบว่ามีบริการเปิดให้บริการเฉพาะห้องเดี่ยว VIP ซึ่งมักมีไว้เพื่อการมีเพศสัมพันธ์ แต่ห้องนวดรวมนั้นปิดตายไปนานแล้ว มีความเป็นไปได้ว่าผู้หญิงในสถานนี้นั้นอาจไม่ต้องทำหน้าที่นวดเลย โดยทำงานบริการทางเพศโดยตรงอย่างเดียว

การทำงาน

สถานนวดโบราณจะเปิดประมาณ 11.00-24.00น. พนักงานมักแบ่งออกเป็น 2 กะสลับกันไป เช่น วันนี้นักกลุ่มแรกเข้างานตั้งแต่ 11.00 น. พัก 17.00 -19.00 น. แล้วกลับมาทำงานใหม่จนถึงเที่ยงคืน กลุ่มที่สองเข้างาน 17.00 - 24.00 น. โดยในวันรุ่งขึ้นก็จะสลับช่วงเวลากันให้กลุ่มเข้างานเช้าเมื่อวานได้พักบ้าง ทั้งนี้แล้วแต่การจัดการของผู้บริหาร สำหรับโรงนวดเล็กๆ ที่มีผู้หญิงและแขกไม่มาก อาจไม่จัดเป็นระบบระเบียบเช่นนี้ แต่จะให้ผู้หญิงมาอยู่ที่ทำงานทั้งวัน โดยให้เข้าไปนอนพักในห้องได้ตามใจชอบ หากไม่นั่งในตู้ก็จะไม่เรียกมารับแขกและถือว่าไม่ได้งานไป

แขกของสถานนวดแผนโบราณจะมาเข้านั่งกินดื่มกันเสียก่อน มีจำนวนไม่น้อยที่มาคนเดียว ซึ่งนับว่าต่างกับสถานที่อย่างบาร์เบียร์ คาราโอเกะ หรือร้านอาหารเด็กออฟแขกที่มาบ่อยอาจเลือกหมอนวดประจำของตนหรือคนที่หมายตาไว้ และแจ้งแก่คนเชียร์แขก ถ้าเป็นแขกใหม่หรือมาไม่บ่อยนัก คนเชียร์แขกจะมาถามความพอใจว่าชอบผู้หญิงแบบใด อายุสักเท่าใด นวดมือหนักหรือเบา และจัดการแนะนำให้ ผู้หญิงบางคนอาจไม่รับแขกบริการเฉพาะการนวดเฉยๆจริงๆ หรือเพราะมี 'แฟน' เลี้ยงดูอยู่ คนเชียร์แขกจะต้องให้ข้อมูลตรงนี้ด้วย และถ้าแขกต้องการมีเพศสัมพันธ์กับหมอนวดคนใด คนเชียร์ก็มักต้องไปถามความสมัครใจผู้หญิงก่อนที่จะตกลง

เงื่อนไขรายได้

ค่าชั่วโมงนวดจะอยู่ในราว 70-80 บาท แขกจะต้องลงเวลาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง ผู้หญิงจะได้ส่วนแบ่งประมาณครึ่งหนึ่งหรือต่ำกว่าเล็กน้อย บางแห่งจะอนุญาตให้แขกเรียกผู้หญิงมานั่งคุยด้วยที่โต๊ะประมาณ 15 นาที หากไม่ลงเวลานวดให้ก็ให้กลับมานั่งต่อได้ แต่บางแห่งจะลงเวลาให้หมอนวดทันทีที่แขกเรียกออกมานอกตู้ และแขกบางคนก็จะซื้อเวลาให้ผู้หญิงนั่งด้วยนานพอสมควร ซึ่งจะทำให้เธอไม่ต้องเหนื่อยมากนัก

การบริการทางเพศในสถานนวดนั้นจะใช้ห้องเดี่ยว หรือ VIP ซึ่งสถานบริการจะคิดค่าห้อง ประมาณ 200-300 บาท และมักกำหนดให้ลงเวลาอย่างน้อย 3 ชั่วโมง หากไม่มีห้อง VIP ข้างในก็จะคิดค่าซื้อเวลาเพื่อผู้หญิงออกข้างนอก 3 ชั่วโมง ซึ่งอาจคิดแพงบวกเพิ่มไปจากปกติอีกชั่วโมงละ 100 บาทก็ได้ โดยค่าชั่วโมงออฟออกข้างนอกนี้ บางโรงนวดจะไม่แบ่งครึ่งให้ผู้หญิง ส่วนราคาค่าตัวสำหรับการมีเพศสัมพันธ์แล้วแต่การต่อรอง

และไม่ต้องแบ่งให้เจ้าของสถานบริการ ส่วนใหญ่จะอยู่ในราว 800-1,200 ขึ้นกับสถานที่และตัวผู้หญิงเอง บางคนที่มีอายุแล้วบอกว่าเธออาจยอมรับเพียง 500 บาทในบางครั้งเพราะไม่มีทางเลือกมากนัก แต่ผู้หญิงอายุน้อยที่อยู่ในระดับ 'ดาว' ของสถานบริการอาจเรียกได้ถึง 2,000-3,000 บาทในบางครั้ง

รายได้เฉพาะค่าชั่วโมงของหมอนวดแผนโบราณข้ามชาติจะอยู่ในระดับ 3,500-5,000 บาท กลุ่มที่ได้มากกว่านี้ก็อาจทำได้ถึง 7-8,000 บาท ซึ่งบางครั้งการได้ค่าชั่วโมงมากกว่าก็คือการที่แขกประจำ หรือ 'แฟน' ช่วยซื้อเวลาหรือตัดชั่วโมงให้นั่นเอง เช่น มาใช้บริการจริงเพียง 2 ชั่วโมง แต่ซื้อเวลาให้ 6 ชั่วโมง เป็นต้น ผู้หญิงจะได้รับแขกนวดราว 2-4 คนต่อวัน (ในช่วงการเก็บข้อมูล หลายๆ แห่งบอกว่าเศรษฐกิจไม่ค่อยดี จึงมีแขกมาน้อย) สูงสุดราว 6 คน คนที่มีอายุ พุดไม่เก่ง หรือหน้าตาไม่ดีมากนัก อาจต้องนั่งดูโดยไม่ได้แขกเลยหลายวันติดกัน

หากหมอนวดรับแขกมีเพศสัมพันธ์ด้วย ก็จะมีรายได้อย่างน้อยที่สุด 10,000 บาทขึ้นไปถึง 20,000 แล้ว แต่ว่าจะรับแขกหลายคน มีแขกประจำหลายคน หรือ มี 'แฟน' เลี้ยงดูเป็นรายเดือนหรือไม่ และแฟนคนนั้นฐานะดีเพียงไร การประมาณรายได้ของหมอนวดทำได้ยาก เพราะแขกประจำหรือ 'แฟน' จะไม่ได้ให้เฉพาะเงินตอบแทนตามจำนวนครั้งที่มาหา แต่อาจมีเงินพิเศษหรือการอุปถัมภ์อื่นๆ เท่าที่ดูจากค่าใช้จ่ายและเงินเก็บสะสมพบว่า เด็กสาวชาวอาข่าซึ่งเป็น 'ดาว' ในสถานนวดแผนโบราณต่างจังหวัดภาคกลางแห่งหนึ่งสามารถทำเงินได้ราว 30,000 บาทต่อเดือน และเด็กสาวชาวไทยใหญ่ในสถานอาบอบนวดที่มีแผนกนวดแบบโบราณด้วยคำนวณว่าตนมีรายได้ราว 40,000 บาทต่อเดือน

แนวคิดในการบริการทางเพศ

วิธีการทำงานของผู้หญิงในแต่ละโรงนวดอาจมีความแตกต่างกันแล้วแต่สังคมแวดล้อมหรือการบริหารงานของสถานบริการ สำหรับสถานที่หลายๆ แห่ง หมอนวดจะไม่รับแขกจำนวนมาก แต่จะมีแขกประจำเพียงคนเดียวหรือ 2-3 คนเท่านั้น โดยผู้หญิงจะเชื่อว่าตนได้เลือกคนที่รู้จักนิสัยและไว้ใจได้แล้วจึงจะยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย ไม่ใช่ 'เอาใครก็ได้' หากรับแขกหลายคนหรือยอม 'ขึ้นห้อง' กับคนที่เพิ่งรู้จักกันจะถูกเพื่อนร่วมงานมองว่า 'มั่ว' ไม่น่าคบและเป็นคนไม่ดี ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุด คือการมี 'แฟน' และมีเพศสัมพันธ์กับแฟนเพียงคนเดียว

แฟนที่ว่าเป็นคือแขกที่ผู้หญิงคิดว่ารู้จักชอบพอกันดี ฆานวดอย่างน้อยประมาณ 2-3 ครั้งหรือเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือนจนกระทั่งมีเพศสัมพันธ์กัน หากแขกมาหาหมอนวดสม่ำเสมอ เลือกเธอเป็นแขกประจำและไม่เรียกคนอื่นเลย ก็จะเป็นที่ยอมรับกันในสถานที่นั้นว่าเป็น 'แฟน' กัน หมอนวดบางคนจะได้รับการเลี้ยงดูจากแฟนเป็นรายเดือน หรือได้รับเงินค่าจูนอื่นๆ ด้วย เช่น ออกค่าเช่าห้องพักให้ ซื้อของให้ ให้เงินไว้ใช้นอกเหนือจากค่าตัว ช่วยเหลือส่งเงินให้ที่บ้าน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม 'แฟน' ของหมอนวดก็คือผู้ชายที่เกี่ยวด้วยตัวไปนั่นเอง ส่วนใหญ่จะมีครอบครัวแล้วและเลี้ยงเด็กสาวไทยใหญ่ไทยลื้อหน้าตาน่าเอ็นดูไว้เสมือนเมียช้อยหรือเมียเก็บ บางคนจะเที่ยวหลายโรงนวดและเลี้ยง 'เด็ก' ไว้แต่ละคนด้วยความนิยมว่าเป็นการเที่ยวที่ 'สะอาดและปลอดภัย' เพราะโดยปกติผู้หญิงก็จะซื่อสัตย์ต่อแฟนของตน มีน้อยรายที่แอบรับแขกบ้างเพราะต้องการเงิน ความคิดเช่นนี้เองที่ทำให้ทั้งฝ่ายชายและหญิงไม่คิดที่จะป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ผู้หญิงข้ามชาติหลายคนและอาจเรียกได้ว่าส่วนใหญ่จะมีความจงรักภักดีต่อ 'แฟน' ของตน มีความห่วง
แทน ห่วงเทใจและยึดไว้เป็นหลักพึ่งพิง แม้จะรู้ว่าฝ่ายชายมีครอบครัวแล้ว และคง 'ไม่มีทางทิ้งลูกเมียเขามา
ได้' อีกหน่อยเราก็คงต้องกลับบ้านอยู่ดี' เธอก็เชื่อว่าเขาจะรักเธออย่างจริงจัง ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ผู้หญิงไม่รู้สึกต่ำ
ต้อยหรือด้อยค่าเกินไปนัก หากนำเວົດที่ว่า 'แฟน' ลักษณะนี้อาจผูกพันกับเธอได้ไม่นาน และเมื่อถูกทอดทิ้งไป
ผู้หญิงก็จะได้พบความจริงที่น่ากลัวเกี่ยวกับอาชีพของตน คนเชียร์แขกที่คลุกคลีกับหมอนวดจากต่างแดนกล่าวว่า
หลังจากที่ผู้ชายคนแรกจากไป ผู้หญิงบางคนอาจเปลี่ยนจากเด็กเรียบร้อยเป็น 'มั่ว' และขายบริการทางเพศแก่คน
มากหน้าหลายตาได้อย่างไม่ขัดเขิน

ในสถานบริการที่มีทั้งแผนกหมอนวดโบราณและหมอนวดบ้าน พบว่าหมอนวดอาจได้รับอิทธิพลจาก 'หมอน
วดอย่าง' หรือแขกที่เที่ยว 'หมอนวดอย่าง' ก็อาจเป็นกลุ่มเดียวกันที่เลือกมาแผนกนวดแบบโบราณ ในบางครั้งวัฒนธรรม
ของผู้หญิงทั้ง 2 กลุ่มจึงอาจใกล้เคียงกัน กล่าวคือ หมอนวดจะไม่ต่อต้านการรับแขกจำนวนมากหรือมองว่า
เป็นการ 'มั่ว' เหมือนกับโรงนวดแผนโบราณทั่วไป และจะรับแขกมีเพศสัมพันธ์ดีกว่าโดยอาจมีเกือบทุกวัน วันละ 1
คน และบางวันอาจถึง 3 คน บางครั้งผู้หญิงอาจรับแขกที่เพิ่งรู้จักใหม่ด้วยก็ได้ แต่ก็ยังมักมีความภูมิใจว่าตนได้
เลือกแขกเองแล้วตามความพอใจ และไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กับคนที่มานวดทุกคน ผู้หญิงในสถานที่เช่นนี้
มักจะมองตนเองว่า 'ขายบริการ' ชัดเจนกว่ากลุ่มแรก และมักจะคอยระวังดูแลป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทาง
เพศสัมพันธ์ได้ดีกว่า มีรายได้ดีกว่า

...หลังจากเปิดบริษัท ฟ้าก็เริ่มขึ้นห้อง V ตอนนั้นไม่มีแขกประจำ แต่ก็ต้องเลือกคนที่เราไว้ใจได้นะ
คะ ส่วนใหญ่ฟ้าจะได้แขกผู้ใหญ่ อายุ 30-40 แล้ว พอตอนหลังมีแขกประจำสัก 3-4 คนก็พอ ไม่ค่อย
อยากได้คนใหม่อีก เพราะเขาจะเวียนมากันบ่อยอยู่แล้ว คนที่มาใหม่ๆ เปิดบริษัทแล้วบางทีก็ยังไม่รับ
แขกอีกหลายเดือน แบบ..เขาคงยังทำใจไม่ได้ ไม่ได้ตั้งใจจะหาเงินทางนี้ กลัว.. ที่นั่นอยู่นานจนรู้จัก
กับแขกดีก็ค่อยขึ้นห้อง... คำตัวก็รู้จากพวกพี่ๆ นะคะ พี่ๆ จะต้องคอยสอนว่าแขกชวนขึ้นห้องวีย่าไป
ขึ้นนะ เพราะหมายถึงว่าเขาจะนอนด้วย บางคนไม่รู้คะ นวดอยู่ห้องรวมแขกชวนเปลี่ยนห้อง คน
เชียร์คิดว่าตกลงกันแล้วก็ให้ไป เลยโดนแขกปล้ำเอา ...ฟ้าเองก็เรียกสัก 1,500-2,000 นะคะ ไม่เคย
ต่ำกว่า 1,000 สูงสุดเคยได้ 3,000 คือตอนนั้นฟ้าเรียกไป 4,000 แต่เขาต่อ ปกติฟ้าจะเกลียดคนต่อ
ราคามาก เหมือนต่อผัดต่อปลา... ก็.. ตอนนั้นฟ้าไม่ค่อยขึ้นห้องวี เพราะมีแฟนอยู่ 2 คน คิดว่าเขาให้
เราพอแล้ว ถ้าเราไปกับคนอื่นอีกเขาอาจจะไม่พอใจนะคะ ผู้กองเขาชวนให้ฟ้าเลิกทำงาน อยากให้ฟ้า
มีลูกแต่ฟ้าก็ไม่แน่ใจ ฟ้าว่าฟ้ารักอีกคนนึงมากกว่า เขาอายุไม่มากแล้วก็ยังโสดด้วย ก่อนหน้านั้นฟ้าเคย
มีแฟนก็คิดว่าเขาเป็นที่พึ่งอะไรเงี้ย.. ไม่ได้รักแบบคนนี้ แต่คนนี้เขาก็ไม่มีเงินมาก ฟ้าไม่กล้าเลิก
ทำงานแล้วให้ใครเลี้ยงหรือคะ ไม่รู้เขาจะรักเรานานแค่ไหน ถ้าเขาทิ้ง แล้วจะทำยังไง ลืมหลักของ
ตัวเองไม่ได้

(ฟ้า อายุ 18 ปี ลูกครึ่งพม่า-ไทยใหญ่ แม่อุ้มท้องจากเซี่ยงตุงมาคลอดที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ
หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

ชายนักเที่ยว

ผู้ชายที่มาเที่ยวสถานนวดโบราณต่างจังหวัด โดยเฉพาะในเวลากลางวันส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ มีพ่อค้า นักธุรกิจท้องถิ่น หรือเกษตรกรฐานะดีบ้าง แยกส่วนใหญ่อยู่ในวัยสามสิบขึ้นไป ฐานะดีพอให้เพราะแต่ละครั้งก็ต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนพอสมควร และบางคนยังเลี้ยง ‘แฟน’ ไว้อีกด้วย ผู้ชายที่นิยมเที่ยวสถานบริการประเภทนี้เชื่อว่าหมอนวดแผนโบราณที่รับแขกจำนวนไม่มากเป็นผู้หญิงที่ ‘ดีและสะอาด’ กว่าหญิงบริการรูปแบบอื่น โดยเฉพาะเด็กสาวหน้าใสจากต่างแดนที่ดูเรียบร้อยอ่อนหวาน ความภูมิใจอย่างหนึ่งก็คือการที่ต้อง ‘จับ’ ผู้หญิงเอง ซึ่งหมอนวดที่หน้าตาดีอาจมีแขกมาติดพันหลายคน และเธอก็อาจเลือกเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แยกอีกประเภทหนึ่งคือคนที่นิยมเปิดบริษัทเด็กสาว สถานนวดโบราณหลายแห่งมีผู้หญิงพรหมจรรย์ที่เพิ่งข้ามพรหมแดนมาจากพม่าและจีนจำนวนมาก โดยราคาเปิดบริษัทจะอยู่ในราว 15,000 บาทขึ้นไป (ดูรายละเอียดเรื่องการเปิดบริษัทในภาคผนวก ข.)

ตัวอย่างสถานบริการนวดโบราณแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคกลาง เปิดบริการได้ 2 ปี

เป็นสถานนวดแผนโบราณขนาดใหญ่ / เตียนนวดรวม 75 เตียง ห้อง VIP 10 ห้อง ผู้หญิงประมาณ 100 คนเป็นชาวต่างชาติมากกว่า 90 % คิดค่านวดชั่วโมงละ 80 บาท ผู้หญิงได้ 35 บาท แยกต้องลงเวลาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง

เรื่องเล่าของธนา คนเชียร์แขกในสถานบริการนวดแผนโบราณ

..ตอนแรกเปิดเรามีเด็ก 80 คน เคยเพิ่มเป็น 120 ตอนหลังออกกันไปก็เหลือ 100 คน ก็คงไว้เท่านี้แหละฮะ ห้องมันไม่พอ.. อีกหน่อยชั้นสองเสร็จก็คงขยายได้... ตอนเช้าทุกคนก็มา 11 โมง late ให้ถึงเที่ยง ชุดแรกไปพักบ่าย 3 กลับมา 5 โมง แล้วอีกชุดก็พัก 5 โมงถึงทุ่ม เดือนหนึ่งเขาหยุด 3 วัน เช่น เบอร์ 23 ก็ให้หยุดวันที่ 3,13,23 อย่างเนี่ย... ..จะไปธุระหรือป่วยก็ลาได้ แต่ถ้าไปกับแขกต้องมาตัดเวลา เราไม่กำหนดว่าให้ลาได้กี่วัน แต่ขอให้ชื้อๆ กัน ถ้าเด็กลาบ่อยๆ ก็คงต้องดูนะฮะ ถ้าป่วยจริงแสดงว่าหนักต้องรักษา แต่ถ้ารู้ว่าจริงๆ ไปกับแขก เราก็จะตัดเวลาเต็มวันเลย .. แต่ส่วนใหญ่เด็กที่นี้ชื้อไม่ค่อยมีตูกตักหรือกษะ ป่วยยังเกรงใจมาตัดเวลาซะอีกเนาะ... ถ้าเด็ก ‘ออกแขก’ นี้ ผมจะแนะนำให้ใช้ห้อง V คือเราได้ค่าเวลา 3 ชั่วโมง 135 แล้วก็ค่าห้องอีก 200 เด็กก็ปลอดภัยด้วย มันเคยมีแขกเอาเด็กไปปล่อยไว้กรุงเทพฯ ให้กลับเองแบบทะเลาะกันแล้วไม่พอใจ.. เด็กก็ไมรู้เรื่องกว่าจะมาได้ก็แทบแย่ ที่ลอบไปทำร้ายไปขายยังไม่มี แต่ผมก็กลัวนะฮะ ถ้ายิ่งงจะออกจริงๆ ก็จัดทะเบียนรถไว้ก่อน ...ที่นี้เขาก็ได้แขกวันละ 1-2 คน มากหน่อยก็ 3-4 คน แต่แขกคนนึงอาจจะลง 4-5 ชั่วโมง ผมลงเวลาให้ตั้งแต่มานั่งคุย ไม่นานแขกบางคนเขี้ยว เรียกมาเล่นๆ ไม่เอาจริง เด็กก็ไม่ได้อะไร เสียเวลา.. จริงๆ ถ้าเทียบกับแถบนี้กิจการเราก็ใช้ได้นะฮะ ต่อวัน 15 วันก็มีเด็กได้งานเกิน 100 ชั่วโมง 5-6 คน เราก็ให้ของรางวัล พองานดี คนสวยเขาก็ดึงกันมาจากโรงอื่น คนไม่สวยไม่ได้งานก็ย้ายไป ..หลังๆ เด็กมาใหม่น้อยหน่อยก็รับเพิ่มทีแค่ 4-5 คนเพราะมันพอแล้ว.. พวกมาใหม่ก็ยังไม่ให้เบิกเงินมากฮะ ไม่ให้เกิน 15,000 แล้วก็หักหนี้เขาไป อย่างถ้าเดือนนี้ได้ 3,000 หักไว้ซะพันให้พอมีกินมิใช่ เว้นแต่เด็กจะขอพิเศษว่าต้องใช้เงิน แต่พวกนี้ประหยัดฮะ แต่งตัวง่ายๆ แต่งหน้าทำ

ผมเอง.. ดูๆ ยังตลกดี...ทาหน้าขาว ทาปากเป็นปิ่น...(หัวเราะ) ห้องเช่าเขาก็อยู่รวมกัน 2-3 คนวัน แต่คนมีแฟน ถ้ามาใหม่เราก็ถามให้เพื่อใครห้องยังว่างให้เพื่อนหารได้อีก มันจะมีราคาตั้งแต่ 800 เรื่อยไปถึง 1,500 สูงสุด 2,000 บางทีห้องถูกเต็มก็ให้พักข้างบนชั่วคราวก่อน อีกหน่อยเราอาจจัดที่เป็นห้องเช่าให้เขาซะซะ ไม่น่า.. เด็กพวกนี้มาใหม่สัก 2-3 เดือนเขาก็เรียนรู้ภาษาได้แล้ว แต่บางคนอยากอ่านเขียน เมื่อก่อนนี้เลยจ้างครูที่โรงเรียนมา ใครจะเรียนจ่ายที่ครู 200 บาท ตอนนั้นเลิกไปแล้วซะ เด็กก็ว่าครูไม่สอน สอนไม่ดี ครูก็ว่าเด็กไม่ค่อยเรียน ...ผมว่าที่อย่างนี้นั้นดีกับเด็กนะ คือคนละครดับกับช่อง เขาบอกว่า จะออกแขกเราก็ไม่ได้บังคับ แขกฟ้องว่าเด็กไม่ยอมอันนี้เราช่วยไม่ได้ คุณต้องจ่ายค่าชั่วโมงให้เด็ก บอกแล้วว่าต้องตกลงกันก่อน ที่นี้ไม่ใช่ช่อง... ในสายตาแขก เขาเข้ามาแล้วบอกอยากได้เด็กนิสัยดี ๆ ก็คือออกได้จับได้นะแหละ แต่บางทีเด็กก็มีปัญหากับแขก ต่างฝ่ายต่างว่ากันนี่ว่า อย่างแขกมากอดจูบเด็ก เด็กก็ว่างี้เง่ แขกก็ว่าเด็กงี้เง่ เราก็ต้องเข้าข้างเด็ก ถามว่า..พี่จะนวนใหม่ ไม่นวดก็ต้องจ่ายค่าชั่วโมงมา เพราะไปลวนลามเด็กแล้ว ..ที่นี้นวนนวดแผนโบราณนะ.. บางคนมันกอดปล้ำเล่นเงี้ย เอาที่ไม่เอา เด็กบางคนให้ขึ้นห้อง V ก็เอาใช้ไหม นี่ไม่..แกลังจับเล่นไป เด็กจะนวนก็ไม่ได้ แต่ก็ยังดีนะ ผมไม่เคยเจอพวกที่ว่าเมามากทำร้ายเด็ก แขกที่นี้ไม่มีเมามากๆ สักที

ดูเหมือนว่าอาชีพหมอนวดแผนโบราณ อาจเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้หญิงข้ามชาติที่มาประกอบอาชีพบริการทางเพศ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ผู้หญิงไม่ต้องรับแขกบ่อยครั้งก็สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ ค่าตัวสูงกว่าหญิงบริการตรงมาก อีกทั้งแขกที่มานวน ก็ไม่ได้ต้องการมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง
2. การที่ผู้หญิงเลือกแขกที่คุ้นเคยหรือไว้ใจ ทำให้เจ้าตัวมีความรู้สึกต่อตัวเองดีขึ้นเพราะอย่างน้อยก็ได้เป็นฝ่ายเลือก และการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้จักคุ้นเคยย่อมสบายใจกว่าการต้องขึ้นห้องกับแขกที่เปลี่ยนหน้าตาไปเรื่อยๆ
3. ผู้หญิงที่มีแฟนเลี้ยงจะไม่รู้สึกกดดันว่า กำลังทำงานบริการทางเพศ และยังมีรายได้พอสมควรจะเลี้ยงตัวเองและส่งให้ที่บ้าน
4. การที่ไม่ต้องทำงานหน้ารับแขกจำนวนมากทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้ห่างจากการใช้ยาเสพติดเพื่อกระตุ้นให้ทำงานหรือคลายเครียด ไม่ประสบปัญหาถุงยางอนามัยแตกเพราะขาดน้ำหล่อลื่น แต่ข้อเสียก็คือมักขาดความระแวดระวังในเรื่องโรคติดต่อ เนื่องจากคิดว่าแขกไว้ใจได้
5. หมอนวดแผนโบราณจะเหมือนกับหญิงบริการผ่องอื่นๆ ที่มักไม่ยอมบอกว่าตน 'ออกข้างนอกกับแขก' หรือ 'ขึ้นห้องวีไอพี' หรือไม่ บ่อยอย่างไร หลายๆ คนจะบอกว่าตนนวนเฉยๆ แต่เมื่อถามว่ามีแฟนหรือไม่ก็อาจตอบว่ามี แต่ครั้งเมื่อสนิทสนมคุ้นเคยกันแล้ว ผู้หญิงก็มักจะเล่าถึงการขายบริการทางเพศให้ฟัง และกำชับไม่ให้บอกใคร โดยเฉพาะคนที่มิใช่แขกประจำอยู่จะกลัวว่าถ้าแขกของตนรู้จะโกรธ เป็นต้น

(3) 'อาบอบนวด' สถานบริการกึ่งตรงกึ่งแฝง

ตามปกติแล้วสถานอาบอบนวดจะถูกจัดอยู่ในสถานบริการแฝง เนื่องจากเป็นแหล่งบริการที่เปิดโดยได้รับอนุญาตและพนักงานอาบอบนวดจะได้ชื่อว่าเป็น 'หมอนวด' ไม่ใช่ 'โสเภณี' แต่เหตุที่ในรายงานนี้จึงจัดให้สถานบริการอาบอบนวดอยู่กึ่งกลางระหว่าง 'ตรง' กับ 'แฝง' ก็เพราะผู้เขียนได้พิจารณาว่า รูปแบบการดำเนินการของสถานอาบอบนวดแทบไม่แตกต่างจากสถานบริการตรงแต่อย่างใด ผู้หญิงจะมีหน้าที่ในการบริการทางเพศโดยตรงในห้องที่จัดไว้ในสถานบริการ และแขกก็จะมาเพื่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างตรงไปตรงมา ผู้หญิงต่างชาติจำนวนหนึ่งซึ่งทำงานในสถานบริการประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในระบบเอเยนต์ผูกขาดซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 6 ในกลุ่มที่เป็นอิสระจะพบได้น้อยกว่าแผนกนวดแผนโบราณ ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าตามลักษณะงานอาบอบนวดจะต้องการผู้หญิงที่กล้า มั่นใจ คล่องแคล่ว และกล้าแสดงออกในเรื่องเพศมากกว่า

สภาพทั่วไป

สถานที่มักเป็นอาคารใหญ่มีลิฟต์ให้แขกนั่งลิ้งสกรีนกันดั้ม เลือกชมผู้หญิงที่นั่งเรียงราย อยู่ในตู้กระจก โดยหมอนวดอาจจะต้องแต่งตัวสวยเรียบร้อยจนถึงวาบวาม แต่งหน้าทำผมเต็มที่ และติด เบอร์ให้สังเกตได้ที่หน้าออก ห้องบริการอาบอบนวดจะมีอ่างน้ำขนาดใหญ่ไว้ให้หมอนวดอาบน้ำให้แขก บางแห่งจะจัดเป็นห้องสุทรมม คือตรงกลางเป็นห้องจัดเลี้ยงสังสรรค์ แกมด้วยชาวนา คาราโอเกะ และแบ่งซอยเป็นห้องบริการทางเพศไว้รอบด้านอีกด้วย

การทำงานและรายได้

สถานอาบอบนวดจะเปิดราว 11.00 - 02.00 น. พนักงานจำนวนมากจะแบ่งเป็นกะเช่นเดียวกับนวดแผนโบราณ หลายๆแห่งจะมีแขกมาเที่ยวพลุกพล่านในตอนกลางวัน เนื่องจากเป็นเวลาที่ผู้ชายสามารถหลบมาเที่ยวได้สะดวก ลักษณะการนั่งกันดั้มและเลือกผู้หญิงจะเหมือนกับนวดแผนโบราณ เพียงแต่รูปแบบการขายบริการต่างกันเท่านั้น ผู้หญิงมักจะไม่ปฏิเสธแขกนอกจากจะดูเมามากหรือน่ากลัวจริงๆ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับสถานบริการตรงทั่วไป การบริการอาบอบนวดนั้นจะต่างกันแล้วแต่มาตรฐานสถานที่ บางแห่งจะจัดหมอนวดเป็นหลายระดับ เช่น ธรรมดา โตรา ดารา บางแห่งจะจัดให้เท่าเทียมกันหมด และบางแห่งก็ให้มีหมอนอกตู้และในตู้ ซึ่งอาจแบ่งกันแล้วแต่ความสวยงาม หรือ 'รายละเอียด' ของการบริการ แต่ที่เหมือนกันก็คือราคาค่าบริการนั้นได้รวมการมีเพศสัมพันธ์ไว้แล้วทุกครั้ง แขกของสถานอาบอบนวดจึงต่างกับแขกคาราโอเกะ หรือนวดแผนโบราณ เพราะมักมีจุดประสงค์ในการซื้อบริการทางเพศโดยตรงและผู้หญิงก็จะมีหน้าที่ขายบริการโดยตรง แม้จะรวมถึงการปรนนิบัติอื่นๆ เช่น อาบน้ำก็ตาม

การบริการจะคิดเป็นรอบ รอบละ 2 ชั่วโมง หากเป็นแขกประจำอาจช่วยซื้อรอบให้ผู้หญิงเพื่อมานั่งกันดั้มกันที่ลิฟต์ด้วยก็ได้ งานหลักๆในแต่ละรอบก็คือ การอาบน้ำให้แขก การนวด (ในหลายๆแห่งไม่มีการนวดเลย) และการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องมีการทำ oral sex (หรือศัพท์ในสถานบริการเรียกว่า 'สเป' มาจาก Special) ให้ด้วย สถานที่ตามต่างจังหวัดอาจคิดราคา 1 รอบอยู่ในระดับ 800-1,200 บาท โดยผู้หญิงจะได้ส่วนแบ่งประมาณครึ่งหนึ่ง (หากไม่ต้องแบ่งเอเยนต์ผูกขาด) ในกรุงเทพฯจะราคาสูงกว่าแล้วแต่ระดับชั้น โดยทั่วไปใน

สถานที่ระดับกลางๆ ซึ่งจะมีหญิงต่างชาติอยู่มากกำหนดราคาประมาณ 1,200-2,000 บาท สถานอาบอบนวดชั้นสูงราคาแพงลิบ มักไม่นิยมรับผู้หญิงต่างแดนมาทำงานมากนัก

รายได้ต่อเดือนของหมอนวดอ่างข้ามชาติรวมทิปจะอยู่ในราวๆ 50,000 บาท แต่พวกเธอจะมีรายจ่ายไม่น้อยเช่นกัน ค่าเสื้อผ้าแต่ละชุดจะประมาณ 2,000 บาท ซึ่งแต่ละคนจะต้องมีไว้หลายชุด ค่าแต่งหน้าทำผมกับช่างในสถานบริการตกวันละประมาณ 200 บาท นอกจากนี้ยังต้องมีทิปคนเชียร์แขกและแม่บ้าน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกมาก

ภาพเปรียบเทียบหญิงข้ามชาติในอาชีพหมอนวดอ่างและหมอนวดโบราณ

นอกจากจะมีลักษณะการขายบริการตรงไปตรงมาและต้องรับแขกจำนวนมากแล้ว หมอนวดอ่างยังต้องห่มเตี่ยวเองให้กับบริการทางเพศมากกว่าหมอนวดแบบโบราณ และอาจมากกว่าผู้หญิงในสถานบริการตรงด้วยส่วนใหญ่จะต้องทำ oral sex และอาจต้องมีเพศสัมพันธ์ในรูปแบบพลิกแพลงอื่นๆ ผู้หญิงหลายคนจึงเลือกเป็นหมอนวดโบราณแม้รายได้จะน้อยกว่าก็ถือว่าไม่ต้องบริการและเอาใจแขกในเรื่องเพศมากนัก บุคลิกภายนอกของหมอนวดอ่างกับหมอนวดแบบโบราณจะแตกต่างกันได้ชัดเจน โดยหมอนวดแบบโบราณจะดูเรียบร้อยในขณะที่หมอนวดอ่างจะมีทรวดทรงที่ค่อนข้างมั่นใจ ข้าวของเครื่องใช้ และความเป็นอยู่ก็หรูหรา แม้อยู่ในที่ทำงานเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายก็อาจไม่สู้ถึงกันมากนัก ในขณะที่หมอนวดแบบโบราณจะไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุมกำเนิด หรือการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หมอนวดอ่างจะมีความรู้ค่อนข้างดี เนื่องจากยอมรับในสภาพงานที่ต้องมีเพศสัมพันธ์กับคนจำนวนมาก

ตัวอย่างสถานบริการอาบอบนวดแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคกลาง เปิดบริการได้ 5 ปีครึ่ง

เป็นอาบอบนวดขนาดใหญ่ใบอนุญาต 150 ห้อง คนเชียร์แขก 8 คน แยกเป็นฝ่ายแผนกอ่างอาบน้ำมีพนักงาน 130-150 คน แผนกนวดโบราณ 140 คน ผู้หญิงต่างชาติที่ 'ไม่มีบัตร' จะอยู่ในแผนกนวดแบบโบราณราว 30 % มากกว่าสัดส่วนในแผนกอ่าง แต่ยังไม่สามารถประมาณจำนวนได้แน่ชัด เพราะทางผู้จัดการไม่เปิดเผยหรือยอมรับว่าตนรับ 'เด็กไม่มีบัตร' ไว้ด้วย แผนกอ่างคิดค่าบริการรอบหนึ่ง 2 ชั่วโมง 1,000 บาท ผู้หญิงได้ส่วนแบ่ง 500 บาทเท่ากันทุกคน โดยแขกจะจ่ายเงินที่เคาท์เตอร์ก่อนกลับ และผู้หญิงจะเก็บคูปองไว้ขึ้นเงิน ส่วนแผนกนวดแบบโบราณคิดชั่วโมงละ 80 บาท ผู้หญิงได้ 35 บาท ค่าห้อง VIP ที่มีอ่างอาบน้ำสำหรับบริการทางเพศ 300 บาท โดยผู้หญิงจะเรียกค่าตัวได้ประมาณ 1,000-2,000 บาท หมอนวดโบราณบางคนจะอาบน้ำให้แขกด้วย

เรื่องเล่าของเบิร์ต ผู้จัดการสถานอาบอบนวด

ธุรกิจเราก็ดีขึ้นนะอะ ตัวเลขขึ้นทุกปี เราจะคำนวณว่าวันหนึ่งมีแขกประจำมาที่เปอร์เซ็นต์ แขกจริงที่เปอร์เซ็นต์ เด็กควรมีกี่คน แขกนวดโบราณนี่คิดว่ามากขึ้นนะอะ แต่แผนกอ่างก็ยังนิยมอยู่ บริษัทมีรายได้จากแผนกอ่างมากกว่าหลายเท่าอะ เพราะรอบหนึ่งก็ 500 แล้ว... แขกแต่ละวัน... โบราณนี่ประมาณซัก 400 คนได้ แต่เขาอาจจะละ 5 ชั่วโมงหรือ 2 หรือ 10 ก็แล้วแต่.. หมอแต่ละคนก็ได้วันละสัก 5-8 ชั่วโมง ส่วนแผนกอ่างจะมีแขกมา 250 คนต่อวัน หมอนวดอ่างนี่ถ้าทำถึงเป้าเรามีค่าตอบ

แทนซะ ต่ำสุดเดือนหนึ่ง 60-69 รอบก็ได้ 1,000 นิ่ง แต่ส่วนใหญ่จะได้สัก 80-89 รอบก็ได้ 2,000 ซะ หมายถึงว่า...กลุ่มนี้ค่ารอบเขาจะได้ 40,000 กว่า แต่สูงสุดเรามีอยู่ 2 คนที่ได้ 140-149 รอบก็ได้ไปเลย 5,000 รายได้เขาก็ตก 80,000 กว่าบาทนะซะ เด็กมาใหม่ๆ เขาก็ต้องถามว่ามาจากไหน.. มีบัตรหรือเปล่า.. พวกที่มีใบอนุญาตออกนอกเขต 3 เดือนอะไรนั้นก็เอาซะ ได้อินุญาตแล้วนี่ แล้วเค้าไม่ได้มาค้าประเวณีอะไร... ไม่มีบัตรผมไม่เอาเลย แล้วไม่กลัวด้วยถ้าตำรวจมา กองปราบมาเราจะได้รับแจ้งก่อน ก็จะไม่กลัวว่า เด็กเราเอาบัตรมาทำงานหรือเปล่า ไม่เคยโดนจับต้องไปประกันตัวเหมือนที่อื่นเลยซะ ..นวดโบราณที่นี่ก็มีรุ่นพี่ฝึกให้คิด 2,000 บาท หมอนวดอ่างเรามีคนเชียร์ฝึกให้อาบน้ำ เปิดน้ำแค่ไหน.. อาบก็ครั้งยังงี้.. เด็กใหม่เราแนะนำให้อยู่แฟลตเราซะ ถูกกว่าข้างนอกเดือนละแค่ 1,200 แต่พวกเค้าชอบอยู่ข้างนอก จะหุหุหุว่า กฎเกณฑ์สำหรับการนั่งตู้ที่นี่ก็มีว่า ห้ามแต่งหน้าทาปาก ห้ามหาหมกกัน ห้ามทาโลชั่น ห้ามเคี้ยวหมากฝรั่ง ขบเคี้ยวสิ่งของต่างๆ ห้ามอ่านหนังสือทำการฝีมือ ควรนั่งตรงๆ ให้เห็นทุกส่วน แล้วซื้อทำมอย่างเช่น ห้ามใส่ชุดดำตลอด หมอนวดอ่างจะถูกตัด 1 รอบ หมอนวดแบบโบราณตัด 10 ชั่วโมง ขาดงานตัด 300 บาท ขาดเวรตัด 100 บาท ขาดเช็คเบอร์ตัด 100 บาท ขาดเช็คกามโรคตัด 500 บาท ไม่นั่งตู้ช่วง 23-24.00 น. ตัด 100 บาท ลงเวลาแล้วหนีตัด 500 บาท... ฯลฯ

7.2 การทำงานนอกสถานบริการ

มีผู้หญิงข้ามชาติจำนวนไม่น้อยที่ทำงานนอกสถานบริการ เพราะสะดวกในแง่ที่ไม่ต้องเปิดเผยตัวและหลบหลีกเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ง่าย การทำงานลักษณะนี้มักจะคิดค่าตัวขั้นต่ำโดยเฉลี่ยสูงกว่าการทำงานในสถานบริการ แม้จะเป็นบ้านนางทางโทรศัพท์ราคาถูกอย่างน้อยก็ต้องคิดราคา 400-500 บาทต่อครั้ง เพราะจะถือว่าเป็นการขายบริการระดับสูงกว่าในสถานบริการโดยแท้ไม่ต้องเดินทางมาเปิดเผยตัว และสามารถเลือกสถานที่ได้เองแล้วแต่จำนวนเงินในกระเป๋า หรืออาจสั่งให้ไปบริการที่บ้านก็ได้ นอกจากนี้ผู้หญิงยังต้องเสียเวลามากในการเดินทางไปและกลับยังสถานที่นัดหมาย อีกทั้งแต่ละวันก็อาจไม่ได้รับแขกจำนวนมากนัก การเข้าถึงผู้หญิงที่ทำงานนอกสถานบริการเป็นไปได้ยาก เพราะพวกเธอและผู้ควบคุมธุรกิจจะไม่เปิดเผยตัว ไม่มีการให้ผู้หญิงไปตรวจสุขภาพกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของรัฐ โชคดีที่เราได้ข้อมูลบ้างพอสมควรจากผู้หญิงในสถานบริการ ซึ่งในอดีตเคยทำงานในรูปแบบนี้มาก่อน

(1) นางทางโทรศัพท์และผู้หญิงตามสั่ง

หญิงต่างชาติจากรัฐฉานจำนวนหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ตนเคยทำงานเป็น ‘นางโทร’ ที่กรุงเทพฯ มาก่อน บ้านที่เธอพักมีผู้หญิงประมาณ 50 คน ส่วนใหญ่เป็นคนจากภาคเหนือและจากประเทศพม่า ค่าตัวของเธออยู่ในระดับราคา 1,000 บาท และจะได้ส่วนแบ่ง 400 บาท โดยไม่ต้องออกค่าที่พักและอาหารอีก แต่ถ้าเจ็บป่วยก็ต้องไปหาหมอที่คลินิกเอาเองโดยจะมีคนพาไป

ผู้ชายจะซื้อบริการโดยเลือกผู้หญิงจากรูปภาพ หรือถ้าไม่ได้ดูรูปภาพ เอเจนต์ก็จะจัดส่งคนที่คาดว่าจะ ‘ถูกสเป็ค’ ไปให้ ผู้หญิงจะถูกพาไปส่งยังโรงแรมหรือสถานที่นัดหมายและรอรับกลับ ‘นางโทร’ มักไม่ได้แขกเกิน

วันละ 3 คน และบางครั้งก็ไม่ได้เลยติดๆ กันหลายวัน 'แสงเพ็ญ' ผู้หญิงจากชายแดนพม่าตรงข้ามแม่สาย เล่าว่า เธอเคยไปชักชวนถึงที่บ้านและเสนอให้เบิกเงินได้ล่วงหน้า 30,000 บาท ขณะนั้นเธอเพิ่งกลับจากกรุงเทพฯ หลังจากทำงานที่โรงแรมแห่งหนึ่งโดยไม่ได้ค่าตัวเลย จึงตกลงใจรับข้อเสนอใหม่ทันที 'ยืมมา 10,000 หนูต้องคืน 13,000 ก็ไม่คิดว่าเขาเอาเปรียบอะไร.. ยังไงหนูก็เก็บเงินได้ เดือนหนึ่งได้สัก 20,000 ก็ไหว ไม่ได้ซื้ออะไร เขาก็หัก หนี้คืนไปเรื่อยๆ อยู่กับเธอเขามิให้ไปไหน จะไปก็ไปที่ 2-3 คนและมีคนไปด้วย ไปคนเดียวก็ไม่ได้ ไปหลาย คนหลายๆ ก็ไม่ได้'

'คำเอ๋ย' ผู้หญิงไทยลื้อคนหนึ่ง ซึ่งเคยทำงานอยู่ในบาร์เโกโก้ที่กรุงเทพฯ อธิบายว่า นอกจากตนเองจะเป็น 'เด็กนั้งชัวโมง' แล้ว บางครั้งแขกต่างชาติสั่งผู้หญิงทางโทรศัพท์ โดยจะดูจากรูปถ่าย หรือบางครั้งคนเชียร์ก็จะ เลือกคนสวยมากๆ ไปให้แขกเหล่านี้เป็นชาวจีนหรือ 'คนแขก' แต่ไม่ทราบว่าเป็นชาติใด คนที่ร้านจะช่วยพาผู้หญิงไป ที่โรงแรมแถวๆ สะพานควายแล้วรอรับกลับ คำเอ๋ยบอกว่า ผู้หญิงบางคนไม่ชอบไปเพราะกลัวคนต่างชาติซึ่งพูด กันไม่รู้เรื่องและชอบมีเพศสัมพันธ์แบบแปลกๆ หรือรุนแรง แต่บางคนจะดีใจมากหากถูกส่งตัวไปเนื่องจากค่าตัว ที่ได้รับจะสูงกว่าปกติมากคือเที่ยวละ 3-4,000 บาท โดยผู้หญิงจะได้แบ่งครึ่ง และบางครั้งก็ได้ทิป 'แขกต่างชาติ เขาชอบเด็กผิวงาม เพราะอายุน้อยและตัวเล็กกว่า'

ผู้หญิงจากประเทศทางตะวันตกและประเทศในเอเชียที่ไม่มีพรมแดนติดประเทศไทย เดินทางเข้ามาโดยใช้ วีซ่านักท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งจะรวมตัวกันอยู่ภายใต้การจัดการของเอเจนต์ 'นางโทร' หรือ 'สาวเอสคอร์ท์' โดยเฉพาะกลุ่มที่มีนายหน้าเข้ามาก็จะมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเช่าห้องพักเอง โดยอยู่รวมกัน 2-3 คนหากต้องการประหยัดเงินและมักจะติดต่อทั้งรูปถ่ายให้กับเอเจนต์ (ซึ่งอาจให้ไว้หลายเจ้า พร้อมกัน) แล้ว ก็อาจออกหาแขกเองตามโรงแรมใหญ่และสถานเริงรมย์ด้วย โดยผู้หญิงกลุ่มนี้จะต้องมีเครื่องมือ สื่อสารชนิดติดตัวไว้เพื่อให้ตามตัวได้เสมอ รายได้ของหญิงชาวตะวันตกจะค่อนข้างสูง โดยค่าตัวมีหลายระดับ ราคาแล้วแต่รูปแบบของการเรียกหาและฐานะของแขก เช่น หากเป็นแขกชาวญี่ปุ่น 'สั่ง' ได้จากโรงแรมใหญ่ เอเจนต์ก็อาจตั้งราคาสูงถึง 7,000-10,000-15,000 บาท แต่ในปัจจุบันที่หญิงบริการดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มขึ้น แขกก็ อาจให้พนักงานร้านอาหารติดต่อให้ในราคาราว 3-4,000 บาท ทั้งนี้ค่าตัวดังกล่าวจะต้องถูกแบ่งครึ่งกับนายหน้า ด้วย

(2) หญิงบริการอิสระ

ผู้หญิงจากอดีตสหภาพโซเวียต ยุโรปตะวันออก ลาตินอเมริกาบางกลุ่มจะเป็นหญิงบริการอิสระโดยแท้จริง คือจะเช่าห้องอยู่เองและออกหาแขกเองในสถานเริงรมย์และโรงแรม โดยอาจแบ่งค่าตัวเป็นสินน้ำใจแต่เพียง เล็กน้อยให้แก่พนักงานเสิร์ฟ หรือบอยโรงแรม ซึ่งทำหน้าที่เป็นนายหน้าให้หลายๆ ผู้หญิงกลุ่มนี้มักเคยอยู่ภายใต้ การจัดการของเอเจนต์มาก่อน แต่เมื่อรู้จักกลุ่มการทำงานในประเทศไทยดี ก็อาจถอนตัวออกมาทำงานเป็นอิสระ เสียเองด้วยความพอใจที่ไม่ต้องแบ่งรายได้ให้นายหน้า หญิงกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนไม่มากนัก และมักไม่อยู่ประจำ ในย่านใดย่านหนึ่งเป็นเวลานาน บางคนมาทำงานชั่วคราวและเดินทางไปมาระหว่างประเทศไทย ประเทศข้างเคียง และถิ่นกำเนิดของตน

- **การติดต่อผู้หญิงให้เป็น 'เมียชั่วคราว' ของชาวต่างชาติ** มีชาวต่างชาติ เช่น ชาวจีนไต้หวัน สิงคโปร์ ที่จะมาเช่าบ้านอยู่แถบอำเภอแม่สายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเป็นการมาเพื่อดำเนินธุรกิจหรือพักผ่อนประจำปี ชาวต่างชาติเหล่านี้มักจะต้องการเด็กสาวจากหมู่บ้านมาอยู่กับเหมือนเป็นภรรยา เมื่อผ่านไปชั่วระยะเวลาหนึ่งซึ่งอาจเป็นหลายเดือนหรือเกือบปี ก็จะกลับประเทศของตนไป บางคนติดต่อเอาผู้หญิงไปด้วย ซึ่งไม่ทราบแน่ชัดเธอจะเดินทางไปในฐานะเป็นภรรยาหรือต้องไปทำงานค้าบริการ บางคนก็เช่าบ้านให้ผู้หญิงอยู่ที่เดิมและส่งเงินหรือกลับมาหาในปีต่อไป และอีกหลายๆ คนก็เลิกแล้วตักกันไปเลยเมื่อถึงเวลาต้องจากกัน ปรากฏการณ์นี้คล้ายคลึงกันกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในภาคเหนือที่ผู้เขียนได้ลงไปเก็บข้อมูลเองเมื่อปี 2536 ที่พบว่ามีชายต่างชาติ ได้แก่ ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง ไต้หวันฮ่องกง มาซื้อเด็กผู้หญิงอายุน้อยเป็นภรรยาในหมู่บ้านหลายคน โดยมีการจัดพิธีแต่งงาน ปลูกบ้านให้อยู่ และจะมาเยี่ยมเยียนปีละประมาณ 1-2 เดือน จากรายงานวิจัยของมูลนิธิผู้หญิง (2540) เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในหลายหมู่บ้านของภาคเหนือเช่นกัน

ผู้หญิงข้ามชาติที่ปัจจุบันทำงานอยู่ในสถานบริการบางคนเคยมีประสบการณ์นี้มาก่อน นายหน้าจะติดต่อผู้หญิงที่อาจเปิดบริษัทไปแล้ว มีแฟนและเลิกกันไป หรือที่ยังเป็นเด็กสาวพรหมจรรย์อยู่แล้วแต่ความต้องการของลูกค้า ตัวอย่างเรื่องของ 'สายทอง' ข้างท้ายนี้

หนูมาเป็นลูกจ้างร้านเสริมสวยของญาติ เขาให้เดือนละ 1,500 ทำงานเข้าไปเย็นกลับ ตอนนั้นมีคนทำบัตรสีชมพูกัน หนูอยากทำ มีเงินไม่พอก็ยืมเงินเจ้าของร้าน 3,000 แล้วก็มีคนบอกว่ามีเงินอยากเปิดบริษัทจะให้ 15,000 หนูปรึกษาพ่อแม่กับเจ้าของร้านก็ตกลง หลังจากนั้นก็อยู่ร้านเสริมสวยเหมือนเดิมได้ 6 เดือน ก็มีคนแนะนำสิงคโปร์มาหาที่ร้าน เขาพูดภาษาไทยได้นิดหน่อย หนูรู้ภาษาอังกฤษเป็นคำๆ เท่านั้น เขาก็ชวนไปอยู่ด้วย ขอพ่อแม่แล้วก็ให้ ก็อยู่บ้านเช่ากับเขา 2 คน เขาทำบ้านใหม่ให้หนู 50,000 แล้วซื้อรถเครื่องให้ด้วย เขาใจดีมาก ก็ช่วยที่บ้านหนูตลอด ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาทำงานอะไร ก็ไม่เห็นเขาทำอะไร หนูก็ดูแลเขาดี ทำกับข้าวให้ ซักเสื้อผ้าให้ แต่จ้างคนมาวาดูบ้าน เกือบๆ ปีเขาจะกลับ ก็จะพาหนูไปด้วย จะทำหนังสืออะไรให้เสร็จ แต่หนูว่าเขาคงมีเมียอยู่แล้ว อายุก็ 30 กว่าแล้ว ใครๆ ก็บอกนั้น.. หนูไม่กล้าไปไหนไกลบ้านด้วย ก็เลยไม่ไป เขาบอกจะกลับมาหา แต่หนูว่าเขาคงไม่กลับมา หนูก็บอกไม่ถูก เขาก็ดี แต่ถ้าให้ทั้งพ่อแม่ไปก็ไม่เอา หนูกลับมาอยู่บ้านเอาเงินที่เขาให้ไว้ไปให้แม่หมด อยู่เฉยๆ สัก 4-5 เดือนก็เลยคิดว่าจะต้องหางานทำ เขาบอกว่าเมื่อหมดได้เงินเดือน ไม่ได้บังคับให้รับแขกชายตัว ก็เลยลองมาดู

(สายทอง อายุ 22 ปี ไทยใหญ่จากท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ประเทศพม่า

จบการศึกษาภาคบังคับ 8 ปีที่พม่า เคยเป็นครูสอนเด็กเล็กได้เงินเดือน 1,200 จั๊ต

ปัจจุบันเป็นหมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง)

(4) ห้องพักหญิงบริการอิสระ..?

คำถามที่อยู่ข้างท้ายหัวข้อนี้คือข้อสงสัยว่าหญิงบริการดังกล่าว เป็นกลุ่มอิสระโดยแท้จริงหรือไม่ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้เขียนได้พบผู้หญิงต่างชาติจำนวนหนึ่งเช่าห้องพักอยู่รวมกันเป็นย่านค้าบริการในจังหวัดชายทะเลภาคใต้ของประเทศไทย ย่านหญิงบริการอิสระนี้จะมียุหลายแห่งกระจัดกระจายไปในพื้นที่นั้น หญิงบริการกลุ่มนี้คือ ผู้ที่รอดพ้นมาจากช่องที่กักขังบังคับค้าบริการซึ่งถูกปิดไปแล้ว บางคนได้เลิกอาชีพนี้ไปแล้วต้องกลับมาอีกด้วยอุบัติเหตุของชีวิต ผู้หญิงส่วนใหญ่อยากกลับบ้านแต่ยังไม่มีค่าเดินทางและรายได้ของพวกเธอจะต่ำมากจนแทบไม่พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

ย่านหญิงขายบริการอิสระที่พบนั้น จะเป็นห้องแถวปูนหลายๆ ชั้นเดียว กันช่องลมด้านหลังคล้ายห้องน้ำหรือเป็นเพิงไม้เรียงแถวคล้ายกับที่พักกรรมกรก่อสร้าง ห้องพักเหล่านี้จะซ่อนตัวอยู่ในตรอกแคบๆ สกปรก แต่ละแวกอาจมีผู้หญิงราว 10-20 คน ผู้หญิงมักจะเช่าห้องร่วมกัน 2-3 คน หากใครมีแขก คนอื่นก็จะออกไปคอยข้างนอก บริเวณย่านดังกล่าวมีเด็กเล็กๆ ซึ่งล้วนเป็นลูกของหญิงบริการทั้งวิ่งเล่นคลานเล่นไปมาอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้หญิงหลายคนได้ใช้ชีวิตอยู่กับแฟนหลังจากที่รอดพ้นจากช่องที่ถูกบังคับค้าบริการ แต่แล้วเส้นทางชีวิตก็วกวนมาอย่างจุดเดิม

ห้องเช่าของ 'มีนา' หญิงชาวพม่าอินเดียที่กำลังตั้งครรภ์อยู่นั้นมีเพียงเลื่อพลาสติกกับหมอนเก่าๆ 2 ใบไว้รับแขก เธอพักร่วมกับเพื่อนโดยแต่ละคนต้องจ่ายค่าเช่าเดือนละ 1,200 บาท ส่วนห้องพักของ 'เพียว เพียว' นั้นราคา 1,000 บาทต่อเดือน แต่มีขนาดเล็กมากจนอยู่ได้เพียงคนเดียว ผู้หญิงในกลุ่มนี้คิดค่าบริการต่อครั้งในราคาประมาณ 150 บาทโดยไม่ต้องแบ่งกับใคร แต่น่าสังเกตว่าค่าเช่าห้องนี้ราคาค่อนข้างสูงกว่าที่พักลักษณะใกล้เคียงกันในแถบท้องถิ่นนั้นมาก แม้ว่าผู้หญิงจะบอกว่าเจ้าของห้องเช่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการทำงานของเธอก็ไม่ค่อยน่าเชื่อถือเท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประกอบกับเรื่องเล่าดังต่อไปนี้

...ฉันหาเงินได้เดือนเท่าไรก็ไม่รู้หรอก บางทีได้มา 500-600 ก็ใช้ไปเรื่อยๆ จนหมด บางทีก็ไม่มีแขกมาเลยหลายๆ วัน ค่าเลี้ยงลูก ค่า ตม.อีกเดือนละ 300 นี่ก็ฝากให้ที่เจ้าของบ้าน เคยมีคนโดนจับ เพื่อนๆ ก็ช่วยกันไปไต่ตัวมา ฉันอยู่ที่นี่เงินไม่พอกินแต่ให้อยู่ช่องไม่เอาแล้ว ฉันเจ็บมาแล้ว ไม่อยากทำงานแบบนี้

(มีนา วัย 24 ปี จากเมืองมะริด ประเทศพม่า)

...เดือนนึงเพียว เพียวคงได้สัก 4,000 อย่างมาก สิ้นเดือนก็รวบรวมกันคนละ 200 ให้คนเอาไปให้ตำรวจ เขาก็ให้เขากลับบ้านแล้ว พอเรือลงก็มาอยู่กับผู้หญิง แต่แฟนของเพียว เพียวยังไม่มาเลย ถ้าเขาให้เงินเพียว เพียวเยอะๆ เดือนหน้าก็กลับบ้านได้แล้ว รูปพระนี่นะเธอ... เพียว เพียวเปลี่ยนดอกไม้แล้วไหว้ทุกวัน ซาติน้ำจะได้สบายกว่านี้

(เพียว เพียว วัย 23 ปี จากเขตภาคย่างกุ้ง ประเทศพม่า)

จากเงื่อนไขรายละเอียดสภาพการทำงานในสถานและนอกสถานบริการข้างต้นทั้งหมด สามารถสรุปเปรียบเทียบเงื่อนไขสภาพการขายบริการทางเพศในสถานบริการและนอกสถานบริการที่ผู้หญิงต้องเผชิญได้ดังนี้

ตารางที่ 5: ข้อเปรียบเทียบระหว่างการทำงานในและนอกสถานบริการ

ในสถานบริการ	นอกสถานบริการ
1. มีสถานที่ให้แขกสามารถไปดูตัวและเลือกผู้หญิงได้	1. แขกจะเลือกผู้หญิงจากรูปภาพ หรือตามคำแนะนำของนายหน้า ไม่ได้เลือกโดยตรง เว้นแต่ในกรณีหญิงบริการอิสระที่จะนั่งประจำอยู่ตามบาร์ คลับ หรือร้านอาหาร
2. ผู้หญิงอาจมีสิทธิเลือกแขกได้ หากดูน่ากลัวหรือเมามากก็อาจไม่รับ	2. ผู้หญิงจะไม่สามารถปฏิเสธแขกได้ เนื่องจากไม่รู้ไม่เห็นมาก่อนว่าแขกเป็นอย่างไร เว้นแต่กรณีหญิงบริการอิสระที่ออกหาแขกเอง
3. ผู้หญิงจะปลอดภัยกว่า เนื่องจากมักมีแขกในสถานที่ทำงาน มีคนในร้านดูแล หรือหากจะออกพ้ออกข้างนอก แขกก็ยังต้องเข้ามาให้เจ้าของเห็นตัวก่อนจะออกไป	3. ผู้หญิงค่อนข้างเสี่ยงต่อการถูกวางยา ทำร้าย ลักทรัพย์ ข่มขืนหมู่ ฯลฯ มีนางทางโทรศัพท์บางคนเคยถูกทำร้าย และบางรายหายตัวไปเฉยๆ
4. การดูแลสุขภาพจะดีกว่า เนื่องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของรัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าถึงได้	4. ไม่มีโอกาสตรวจสุขภาพเป็นประจำ มักไปพบแพทย์เมื่อป่วย หรือซื้อยาเอง
5. รับแขกต่อวันมากกว่า เหนื่อยมากกว่า	5. รับแขกต่อวันไม่มากนัก มีเวลาพักผ่อนมากกว่า
6. ค่าตัวมักถูกกว่า	6. ค่าตัวขั้นต่ำสูงกว่า
7. อยู่ในความดูแลควบคุมของเจ้าของสถานบริการ ซึ่งอาจดีหรือไม่ดีก็ได้	7. ต้องดูแลควบคุมตัวเองมากกว่า ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย หรือลำบาก แต่ก็ป็นอิสระกว่า

7.3 ภาพรวมเรื่องรายได้และเงินส่งกลับบ้าน

รูปแบบสถานธุรกิจบริการทางเพศที่อธิบายโดยละเอียดมาข้างต้น อาจมีรายละเอียดเปลี่ยนแปลงและพลิกแพลงรูปโฉมได้อย่างรวดเร็ว เพราะธุรกิจประเภทนี้จะมีการปรับตัวให้ทันหรือล้าหน้าสถานการณ์เสมอเพื่อสร้างความต้องการซื้อบริการให้ดำรงอยู่ตลอดเวลา ภาพที่น่าเสนอจึงล้วนอาจเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมได้อยู่เสมอแม้ในช่วงระยะเวลาอันสั้น ข้อสรุปสุดท้ายของบทนี้ ขอนำเสนอภาพรวมเรื่องรายได้และการส่งเงินกลับบ้านจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแรงงานหญิงข้ามชาติจำนวน 128 คน (ตารางที่ 6) ดังนี้

ตารางที่ 6: รายได้และการส่งเงินกลับบ้านของแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน

การส่งเงินกลับบ้าน	ผู้หญิงบริการ	ผู้หญิงอาชีพอื่น ๆ
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	5,008	1,957
% ผู้ส่งเงินกลับบ้าน	55	41
จำนวนเงินส่งกลับบ้านต่อปี (บาท)		
จำนวนค่าเฉลี่ย	15,403	6,766
รายได้ส่งน้อยที่สุด	1,000	1,000
รายได้ส่งมากที่สุด	60,000	30,000
% ส่งเงินผ่านธนาคาร/ทางไปรษณีย์	56	8
จำนวนแรงงานหญิงที่สัมภาษณ์	33	95

แหล่งข้อมูล: การสำรวจภาคสนามของชุดโครงการวิจัยเรื่อง 'ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย'

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2539.

ภาพโดยรวมพบว่า กลุ่มหญิงบริการมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 5,000 บาท ซึ่งสูงกว่าแรงงานหญิงที่ทำอาชีพอื่นมากกว่าสองเท่าที่ได้รับซึ่งคือประมาณเดือนละ 2,000 บาท แต่ต่ำกว่ารายได้ของหญิงบริการไทย (ประมาณ 10,000 บาท) ค่อนข้างมาก จำนวนหญิงบริการต่างชาติที่ส่งเงินกลับบ้านมีสัดส่วนสูงกว่าหญิงต่างชาติในอาชีพอื่นพอสมควรทีเดียวคือ 55% เปรียบเทียบกับ 41% สัดส่วนของผู้ส่งเงินกลับบ้านจากข้อมูลเชิงปริมาณนี้ค่อนข้างต่ำเมื่อสอบทานกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก แต่มิได้มีการขัดแย้งกันเนื่องจากแรงงานหญิงจำนวนหนึ่งนิยมถือเงินและข้าวของที่ซื้อกลับไปเองเมื่อไปเยี่ยมบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพยายามกลับทุกปี ในเทศกาลสำคัญ เช่น สงกรานต์หรือลอยกระทง กล่าวได้ว่าผู้ใช้แรงงานเหล่านี้เกือบทุกคนมาทำงานเพื่อส่งเสียให้ครอบครัวที่อาจอยู่ด้วยกันในเมืองไทย หรือที่อยู่ในประเทศตนเอง

จำนวนเงินที่ส่งกลับโดยเฉลี่ยต่อปีของหญิงบริการจะค่อนข้างสูงคือประมาณปีละ 15,400 บาท ขณะที่แรงงานหญิงอาชีพอื่นส่งเงินกลับเพียงประมาณ 6,700 บาทต่อปี ในการส่งเงินกลับบ้านนี้ หญิงบริการดูจะใช้วิธีการทันสมัยมากกว่า คือมีถึง 56% ที่ส่งผ่านธนาคารหรือไปรษณีย์ โดยแรงงานหญิงอาชีพอื่นเพียง 8% เท่านั้นที่ส่งด้วยวิธีเดียวกัน ข้อมูลส่วนนี้สอดคล้องและอธิบายได้ชัดเจนว่า หญิงบริการต่างชาติใช้บริการเสริมที่นายหน้าจัดการให้ ดังที่กล่าวมาโดยละเอียดแล้วในบทที่ 6

บทที่แปด

ปัญหาสุขภาพ โรคภัย และความรุนแรง

หนูนึกว่าเราจะพาส่งไปที่ร้านอาหารอีกที่หนึ่ง
แต่เขาพาไปที่โรงแรม แล้วข่มขืนหนู

ตามแนวทางการปฏิบัติงานของการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทยที่มีต่อหญิงบริการนั้น กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายและแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและจริงจังกล่าวคือ โดยหลักการแล้ว ทุกจังหวัดจะพยายามตรวจสุขภาพหญิงบริการให้ได้ครบทุกคน หรือให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในทุกสถานบริการทางเพศทั้งตรงและแอบแฝง เพื่อเฝ้าระวังการแพร่กระจายโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ งานประจำที่ทำต่อเนื่องคือการตรวจเยี่ยมสถานบริการทุกสัปดาห์ โดยจะแวะไปสัปดาห์ละ 2-3 แห่งและเวียนจนครบ และในแต่ละปีจะมีการเจาะเลือดตรวจหาเชื้อเอชไอวีและซิฟิลิส 2 ครั้ง การตรวจเยี่ยมและนับจดจำนวนหญิงบริการนี้เป็นแนวทางที่ทุกจังหวัดต้องปฏิบัติ แต่จะจริงจังและสม่ำเสมอเพียงใดก็จะเห็นผลได้จากตัวผู้ให้บริการนั่นเองว่า มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลป้องกันตนเองเพียงไร และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือไม่ กล่าวได้ว่าการเฝ้าระวังโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มหญิงบริการโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นงานสำคัญและหวังประสิทธิผลสูง

มองอย่างวิเคราะห์แล้วกล่าวได้ว่า กิจกรรมเหล่านี้มีจุดหมายหลักที่จะป้องกันการแพร่กระจายโรคมากกว่าเพื่อบริการหรือดูแลสุขภาพของผู้หญิง จึงเป็นเรื่องส่วนตัวของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่จะมีความห่วงใยต่อหญิงบริการมากน้อยต่างกันไป คลินิกกามโรคแต่ละจังหวัดจะรับตรวจโรคให้แก่หญิงบริการท้องถิ่น หากสถานบริการไม่ได้อยู่ในอำเภอเมืองก็อาจไปตรวจที่โรงพยาบาลประจำอำเภอได้ เจ้าของสถานบริการบางแห่งจะหักค่า 'หาหมอ' กับเด็กในร้านด้วย แต่บางรายจะจ่ายเงินให้คลินิกสาธารณสุขสัปดาห์ละ 300 บาทเอง ซึ่งหากไม่มีใครเจ็บป่วยก็ถือเป็นค่าบำรุงไป แต่หากต้องจ่ายยาก็ไม่ต้องคิดเงินเพิ่มอีก ทั้งนี้เจ้าหน้าที่จะต้องติดต่อสถานบริการให้ผู้หญิงมาตรวจกามโรคทุกสัปดาห์หรือทุก 2 สัปดาห์ แต่ในทางปฏิบัติแล้วจะต่างกันไปในแต่ละจังหวัด บางจังหวัดสามารถประสานให้เจ้าของสถานบริการเข้าใจ สนับสนุนหรือพาผู้หญิงของตนมาตรวจได้มากและสม่ำเสมอ แต่บางจังหวัดห้องตรวจจะว่างอยู่แทบตลอดเวลาโดยหากใครไม่มาตรวจก็ไม่มีติดตาม

การตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์คือการตรวจภายใน คุณภาพของการตรวจแล้วแต่สถานที่อีกเช่นกัน บางแห่งเจ้าหน้าที่จะมีโอกาสได้พูดคุยทำความรู้จักกับหญิงบริการพอสมควร เธอจึงมีโอกาสนบอกเล่าอาการหรือซักถามข้อสงสัยและมีความรู้สึกไว้วางใจ แต่บางแห่งจะดำเนินการกันอย่างรวดเร็วมาก จะด้วยเหตุผลของการขาดกำลังเจ้าหน้าที่หรือการขาดความพึงพิถันในการทำงานก็แล้วแต่ ทั้งผู้หญิงและเจ้าหน้าที่ก็แทบไม่มีการพูดคุยทักทายกัน และไม่มีการให้คำปรึกษาใดๆ เลย เมื่อเป็นดังนี้ผู้หญิงก็จะไปตรวจเหมือนเป็นหน้าที่เท่านั้น หญิงบริการบางห้องที่ได้กล่าวว่าเจ้าหน้าที่บางคนแสดงกิริยาดูถูกและปฏิบัติไม่ดีต่อพวกเธออย่างมาก จนทำให้วันที่ต้อง

ไปพบหมอเป็นวันที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด บางครั้งเมื่อบางคนมีตกขาวและคันมากผดคันเกด เจ้าหน้าที่ก็ไม่รักษาหรือจ่ายยาใดๆ ทำให้พวกเธอต้องหันไปหาบริการจากคลินิกเอกชนแถวสถานบริการอีกครั้ง

ส่วนใหญ่ผู้หญิงในสถานบริการแบบตรงจะเต็มใจไปตรวจสุขภาพ จากการจัดสนทนากลุ่มพบว่า หลายคนต้องการที่จะพูดคุยปรึกษาหรือถามปัญหาเรื่องสุขภาพ แต่ปกติแล้วเจ้าหน้าที่มักไม่มีเวลาให้ ในบางจังหวัดเจ้าหน้าที่จะนำถุงยางอนามัยมาแจกจำนวนมาก โดยบอกเพียงว่าให้ใส่ป้องกันโรคเอดส์ แต่ไม่ได้มีคำอธิบายลึกซึ้งกว่านั้น แต่สำหรับผู้หญิงในสถานบริการแฝงแบบนวดโบราณจะไม่มีโอกาสนี้เลย เพราะเจ้าของหลายแห่งไม่ยอมรับว่ากิจการของตนเป็นแหล่งค้าบริการทางเพศ และถ้าผู้หญิงคนใดไปเช็คสุขภาพจะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดีหรือ 'มั่ว' ดังนั้นหมอนวดแผนโบราณมักจะให้บริการจากคลินิกใกล้ที่ทำงาน ก็ต่อเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเท่านั้น

ปัญหาอีกประการหนึ่งของฝ่ายงานกามโรคคือ เมื่อมีการกวาดจับหญิงบริการจำนวนมาก ผู้หญิงก็ต้องเปลี่ยนรูปแบบอาชีพไปเป็นกลุ่มแฝง ซึ่งมักจะไม่นิยามรับว่าตนขายบริการทางเพศ และ ไม่กล้ามาตรวจสุขภาพกับทางคลินิกกามโรคของรัฐเพราะกลัวมีปัญหา เจ้าหน้าที่งานกามโรคและโรคเอดส์หลายจังหวัดกล่าวถึงเหตุการณ์คล้ายคลึงกันว่า เจ้าของสถานบริการไม่ยอมให้ความร่วมมือเนื่องจากเมื่อพาผู้หญิงมาตรวจกลับถูกจับทั้งคันรถ บางรายถูกจับตรงหน้าสาธารณสุชนนั้นเองเสียด้วย นอกจากนี้การจับกุมในบางพื้นที่จะใช้บัตรตรวจสุขภาพของสาธารณสุขจังหวัดเป็นหลักฐานว่า ผู้หญิงกลุ่มดังกล่าวขายบริการจริง ในบางครั้งก็ถึงกับเรียกให้เจ้าหน้าที่งานกามโรคไปเป็นพยานว่า หญิงรายนี้เพิ่งมีเพศสัมพันธ์หรือมีอาการของโรคติดต่อหรือไม่ ดังนั้นในความไม่ประสานงานของหน่วยราชการด้วยกันเอง จึงเป็นเรื่องน่าเห็นใจเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่การดำเนินงานต้องขัดแย้งกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ และในแง่ปฏิบัติแล้วกล่าวได้ว่า งานเฝ้าระวังโรคเป็นงานที่ยุงยากลำบากทีเดียว

8.1 การตรวจสุขภาพหญิงบริการข้ามชาติ

กล่าวโดยรวมแล้วยังไม่มีนโยบายเชิงรุกจากกระทรวงสาธารณสุขในการดูแลแรงงานหญิงบริการข้ามชาติ โดยเฉพาะ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดยังไม่มีแนวทางปฏิบัติต่อหญิงต่างชาติเป็นพิเศษ แต่มีบางจังหวัดที่สถานการณ์แรงงานข้ามชาติเห็นชัดเจน อีกทั้งเจ้าหน้าที่มีความละเอียดอ่อนต่อสถานการณ์และกระตือรือร้นก็เริ่มมีแผนพิเศษบางด้านออกมา เช่น เริ่มพยายามรวบรวมข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มแรงงานต่างชาติ เป็นต้น จากการที่ผู้เขียนลงพื้นที่เก็บข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขบางจังหวัดไม่สามารถหาแหล่งทำงานของหญิงบริการต่างชาติได้ และรายงานว่ามีหญิงบริการต่างชาติในพื้นที่ แต่จากการประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่เดียวกันกลับได้ข้อมูลว่า มีผู้หญิงที่ไม่มีบัตรใดๆและพูดภาษาไทยไม่ชัดทำงานอยู่ตามสถานบริการหลายแห่งอย่างเปิดเผยไม่หลบซ่อนตัว จึงเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนั้นอาจไม่เคยเข้าตรวจเยี่ยมสถานบริการเหล่านั้นเลย หรือถ้าไปตรวจเยี่ยมก็ไม่สนใจว่า ผู้หญิงกลุ่มนี้อาจข้ามแดนมาจากประเทศอื่นหรือไม่

ในทางปฏิบัติทั่วไป การตรวจและดูแลรักษาสุขภาพของแรงงานหญิงข้ามชาติขึ้นอยู่กับเจ้าของสถานบริการมาก ในพื้นที่ที่ทางตำรวจเข้มงวด เจ้าของสถานบริการจะไม่ปล่อยให้แรงงานหญิงต่างชาติไปตรวจที่คลินิกกามโรคเลย แต่ในพื้นที่ที่ตำรวจค่อนข้าง 'ปล่อย' ก็จะได้ไปตรวจเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่งานกามโรคส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ามีหญิงดังกล่าวมาจากต่างแดน เพราะผู้หญิงจะถูกสอนให้ตอบว่ามาจากทางภาคเหนือเสมอ ดังนั้นแม้จะ

พูดไม่ชัดหรือสื่อสารไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่ก็ไม่ตั้งใจสงสัย หากผู้หญิงไม่เข้าใจภาษาไทยได้ดีนักก็มองว่าเป็นปัญหา 'พูดกันไม่รู้เรื่อง' แต่ไม่ได้หาสาเหตุหรือหนทางแก้ไข บางคนไม่ได้แม้แต่จะพยายามพูดให้ชัดลง หญิงข้ามชาติที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง จึงเป็นกลุ่มที่ห่างไกลความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้น

8.2 ปัญหาสุขภาพของหญิงบริการข้ามชาติ

หญิงบริการข้ามชาติจะมีปัญหาในเรื่องสุขภาพเช่นเดียวกับหญิงไทย แต่เนื่องจากพื้นฐานการศึกษาและสภาพสังคมดั้งเดิมทำให้บางปัญหารุนแรงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ครบถ้วน กระบวนการ เช่น ไม่สามารถบอกอาการเจ็บป่วยของตนได้ถูกต้อง ไม่เข้าใจศัพท์บางคำของร้านขายยาหรือแพทย์ ปัญหาการดูแลสุขภาพที่จะอธิบายต่อไปนี้จะไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มผู้หญิงที่ถูกบังคับให้ทำงานค้าประเวณี เพราะจากสภาพข้อเท็จจริงที่น่าเสนอในบทก่อนๆ แล้วเห็นชัดเจนว่า แรงงานหญิงบริการข้ามชาติที่ตกอยู่ในสภาพกักขังบังคับ จะไม่มีโอกาสได้ดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมเลย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาสุขภาพทั่วไป การคุมกำเนิด หรือการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

(1) **ยาเสพติด** ยาบ้ากำลังเป็นที่แพร่หลายในสถานบริการตรงหลายแห่ง ทั้งที่มีหญิงบริการไทยและต่างชาติ นอกจากจะทำให้สุขภาพทรุดโทรมแล้ว ยังเป็นการสิ้นเปลืองเงินที่หามาได้อย่างยากลำบากด้วย แยกบางคนนำยาบ้าให้ผู้หญิงทดลองใช้และขายให้จนติด บางคนก็หาประโยชน์โดยให้ยาบ้าผู้หญิงเมื่อซื้อเวลาค้างคืน เพื่อที่ผู้หญิงจะ 'ทำงาน' ได้โดยไม่ต้องพักผ่อน ผู้หญิงในช่องตรงหรือร้านอาหารช่องที่ต้องรับแขกวันละหลายคน จะตกเป็นเหยื่อของยาบ้าได้ง่ายกว่ากลุ่มหญิงบริการแฝงเพราะต้องทำงานหนักกว่า บางคนก็ติดยาแล้วบอกว่าหากไม่ได้เสพยาบ้า จะเจ็บช่องคลอดมากและรับแขกไม่ไหว

ผมเห็นบัญชีเด็กหลายคนมันมีอาการผิดปกติมาพักหนึ่งแล้ว คือเบิกหมดทุกครั้ง หรือใช้หนี้้น้อยมาก มันไม่น่าจะส่งให้ทางบ้าน ถ้าส่งนี้จะไม่เบิกออก จะรวมเป็นก้อนแล้วส่งทีเดียว สืบไปสืบมาก็เป็นเรื่องยาบ้า ผมเรียกเด็กมา ถือไม้กระบองไว้อันหนึ่ง ชูมัน ก็รับสารภาพทุกคน ผมถามว่าไปเอามาจากไหน ก็นั่นแหละ...แขก ผมชูปอกให้เล็กให้หมด แล้วตัดไฟแต่ต้นลม ไม่ให้เบิกเงินมากมาย ใครไม่มีหนี้ให้เบิกอาทิตย์ละไม่เกิน 500 บาท ใครจะส่งบ้าน เอาขนาดนี้ไปโอนเงินมาให้ดูด้วย พวกเขานี้มันร้าย ขยายเอากำไรกับเด็ก.. คิดดูรับมาต้นทุนสัก 50 ขายเป็นละ 100 เด็กติดขนาดสูบวันละ 8-9 เม็ด กำไรกว่าทำช่องอีก.. ผมให้มันเล็ก.. ปัญหามาก เดียวก็พลอยเพี้ยนกันไปหมด.. แล้วยังมีการซื้อขายยาบ้าในร้านนี้ยอมไม่ได้ เด็กพวกนี้น่าสงสาร มาทำงานแล้วยังเสียคน...

(ปานึก วัยต้น 40 เจ้าของสถานบริการประเภทร้านอาหารช่องในภาคกลาง)

(2) **การคุมกำเนิด** ในสถานบริการทางเพศแบบเปิดเผย เช่น ช่องตรง ร้านอาหารช่อง หรือสถานอาบอบนวด ผู้หญิงจะมองอาชีพของตนเป็นการบริการทางเพศชัดเจน จึงมักจะระแวงระวังและมีความรู้ความเข้าใจการคุมกำเนิดดีกว่ากลุ่มหญิงบริการแฝง 'รุ่นพี่' จะสามารถอธิบายวิธีกินยาคุมกำเนิดให้กับ 'รุ่นน้อง' ได้อย่างถูกต้อง

แต่ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อวิธีคุมกำเนิดนั้นก่อให้เกิดผลข้างเคียง เช่น อ้วน สิวขึ้น ประจำเดือนมากระปรี้กระเปร่า หรือไม่มาเลย ผู้หญิงจะไม่สามารถหาทางออกโดยเลือกวิธีอื่นหรือยาชนิดอื่นที่เหมาะสมได้ และบางคนก็แก้ปัญหาด้วยการไม่คุมกำเนิดเสียเลย สำหรับกลุ่มผู้หญิงข้ามชาติมีแนวโน้มจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุมกำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กสาวที่เพิ่งก้าวเข้ามาในเมืองไทยและเริ่มต้นทำงาน ส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ให้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดแบบ 21 เม็ด ซึ่งบางคนจะรับประทานติดต่อกันไม่ให้เป็นประจำเดือนมา เพื่อจะได้ทำงานได้โดยไม่ต้องหยุดพัก และไปฉีดยาคุมกำเนิดที่คลินิกเพราะสะดวกกว่า

ปัจจุบันหญิงบริการส่วนใหญ่จะใช้ถุงยางอนามัยเกือบทุกครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ แต่ก็ยังมีช่องว่างที่ทำให้โอกาสเลยในบางครั้ง และบางครั้งประสบปัญหาถุงยางแตก การคุมกำเนิดด้วยวิธีอื่นควบคู่ไปด้วยจึงเป็นความจำเป็นอยู่ไม่น้อย จากการเปรียบเทียบกับหญิงไทยพบว่า หญิงต่างชาติมีอัตราใช้ยาคุมกำเนิดทั้งกินและฉีดน้อยกว่ามาก เด็กสาวบางคนบอกว่าวิธีนี้จะช่วยเตือนให้เธอต้องใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพื่อป้องกันโรคไปด้วย แต่ข้อเสียก็คือความประมาทพลาดพลั้งอาจเกิดขึ้นได้ ผู้หญิงที่ตั้งใจจะใช้ถุงยางอนามัยสม่ำเสมอก็อาจผิดพลาดกับตัวเองได้ ที่สำคัญคือหญิงบริการตรงซึ่งต้องรับแขกจำนวนมากนั้นจะพบปัญหาถุงยางอนามัยแตกบ่อยครั้ง จึงเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และนำไปสู่การทำแท้งต่อไป

ในขณะที่ผู้หญิงในสถานอาบอบนวดจะดูแลตัวเองในเรื่องการคุมกำเนิดได้ค่อนข้างดี หมอนวดแผนโบราณจะมีปัญหาเรื่องการคุมกำเนิดมาก บางคนมองเรื่องการคุมกำเนิดว่าเป็นเรื่องน่าอายไม่พุดถึง ในกลุ่มเด็กสาวชาวไทยใหญ่มีความเห็นว่า หากยังไม่มีแฟนและรับประทานยาคุมกำเนิดเป็นประจำก็หมายความว่าตนเป็นคน ‘มั่ว’ จึงพบว่าหมอนวดแผนโบราณจะแนะนำกันให้ใช้ ‘ยาคุมชั่วคราว’ หรือ postinor ที่รับประทานหลังมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ ผู้หญิงข้ามชาติจำนวนมากใช้ postinor ทุกครั้งเมื่อรับแขกโดยไม่ทราบถึงผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งบางครั้งยังไม่ทราบวิธีรับประทานที่ถูกต้องด้วย บางคนรับแขกข้ามวันไปแล้วจึงค่อยไปหาซื้อยามา เป็นต้น

ผู้หญิงในสถานนวดแผนโบราณส่วนใหญ่จะรับประทานที่คุ้นเคยหรือ ‘แฟน’ และมักไม่ใช้ถุงยางอนามัยด้วยความ ‘ไว้ใจ’ บางคนไม่ได้ใช้วิธีคุมกำเนิดอื่นเลย โดยบอกว่าแฟนจะมาหาไม่บ่อยนัก เดือนหนึ่งไม่เกิน 4 ครั้ง นอกจากนี้ยังพบผู้หญิงจากสิบสองปันนาซึ่งใช้ยาคุมที่ซื้อจากร้านขายยาจีนเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ซึ่งเจ้าตัวก็ยืนยันว่าได้ผลเพราะ ‘ไม่เคยท้องสักที’ ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จึงกลายเป็นเรื่องไม่แปลกมากนักในสถานที่เหล่านี้ หมอนวดสาววัย 19 ชาวไทยใหญ่คนหนึ่งกล่าวว่า ‘รู้ได้เลยเวลาเห็นท่าทางใครอารมณ์ไม่ดีนะ หน้าบึ้งไปเห็นอาทิตย์ แล้วก็กลางวันหายไป พอกลับมาก็ดีขึ้นเนี่ย เขาก็ท้องแล้วไปเอาออกมา มีเยอะเยอะ...’

(3) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าส่วนใหญ่หญิงบริการตรงจะใช้ถุงยางอนามัยเกือบทุกครั้ง ซึ่งหมายความว่าจะมีบางคน ในบางโอกาสที่พลาดการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไปได้ เหตุผลบางอย่างในการละเลยถุงยางอนามัยอาจใกล้เคียงกับหญิงบริการไทย เช่น เป็นแขกประจำ เป็นแฟนที่ไว้ใจได้ เมื่อหน่าย แสบช่องคลอด หรือคิดว่าเพียงครั้งเดียวไม่น่าเป็นไร แต่ที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดก็คือ ความไม่รู้ และการขาดทักษะในการต่อรองกับแขก

ผู้หญิงข้ามชาติยังขาดความรู้เรื่องกามโรคและโรคเอดส์อย่างน่าตกใจ โดยเฉพาะเมื่อเพิ่งก้าวข้ามพรมแดนมาทำงาน หญิงบริการที่ปัจจุบันพอจะมีความเข้าใจและระมัดระวังดูแลตัวเองได้ดี ต่างเล่าถึงอดีตที่เธอเคยเสี่ยงต่อโรค หรือเคยเป็นกามโรคหลายชนิดมาแล้ว ทั้งด้วยการปล่อยปละละเลย หรือสนับสนุนให้อาใจแขกของเจ้าของสถานบริการเก่า และความไม่รู้ของตนเอง แม้จนบัดนี้คำบอกเล่าเรื่องเอดส์ยังเป็นเพียงเรื่องทำให้หวาดกลัวเท่านั้น เพราะไม่เคยมีคำอธิบายที่ถ้วนถ้วน เว้นแต่ผู้หญิงบางคนที่เคยเห็นรูปภาพที่ติดไว้ตามคลินิกหรือศูนย์กามโรค และพออ่านคำอธิบายออกเท่านั้น ผู้หญิงจำนวนหนึ่งสับสนระหว่างซิฟิลิสกับโรคเอดส์มาก นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจผิดๆว่า หากเป็นซิฟิลิส 3 ครั้งแล้วจะเป็นโรคเอดส์ !

ในสถานที่เช่นนวดแผนโบราณซึ่งผู้หญิงส่วนใหญ่มีอายุการทำงานประมาณไม่เกิน 1 ปีเศษ ผู้เขียนพบว่าหมอนวดชาวต่างชาติแทบจะไม่มีใครมีความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์เลย การให้ความรู้ต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นพื้นฐานที่สุด นอกจากปัญหาเรื่องภาษาแล้ว พื้นความเข้าใจเกี่ยวกับเชื้อโรค หรือโรคภัยไข้เจ็บธรรมดาก็ยังนับว่าน้อยมาก คนเชียร์แขกและรุ่นพี่ที่สามารถเตือนให้รุ่นน้องรู้ได้เพียงว่า ‘ต้องใส่ถุงยางมิฉะนั้นจะเป็นเอดส์’ แต่เอดส์เป็นอย่างไรนั้นไม่รู้ การขาดความเข้าใจนี้ทำให้ผู้หญิงมีแนวคิดผิดๆ เช่น ‘คนมีหน้าที่การงานดีจะไม่เป็นเอดส์ เพราะถ้าเป็นจะต้องอาย’ ‘ถ้าไม่มั่ว รู้จักเลือกแขกก็จะเป็นเอดส์’ ‘ถ้าเป็นเอดส์แล้วเลิกอาชีพนี้กลับไปอยู่บ้านอาจจะหายได้’ เป็นต้น

หญิงสาวในร้านอาหารช่องจะใช้ถุงยางอนามัยสม่ำเสมอว่าหญิงบริการแฝงแขกที่มาเที่ยวสถานบริการประเภทนี้ก็มักเต็มใจใช้ถุงยางมากกว่า โดยปกติหากแขกไม่ยินยอมแล้ว หญิงบริการไทยมักจะต้องคอยพยายามหวานล่อมให้เห็นผลดีของการป้องกันตนเองจากโรค แต่สำหรับผู้หญิงข้ามชาติแล้วนับเป็นเรื่องยากทีเดียว เนื่องจากกำแพงภาษา พื้นฐานความเข้าใจโรค และความกลัวหรือทักษะในการต่อรองกับแขกตื้อดื้อด้าน ส่วนใหญ่จึงแก้ปัญหาด้วยการ ‘ไม่ใส่ไม่เอา’ ซึ่งหากมีกรณี ‘ไม่ใส่’ บ่อยครั้งเข้า ก็คงเป็นไม่ได้ยากที่จะปฏิเสธไปทุกราย

แขกของหมอนวดแผนโบราณมักไม่ยินยอมใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากเชื่อว่าเด็กสาวยัง ‘สะอาดและบริสุทธิ์’ อยู่ โดยเฉพาะเมื่อเขาเลี้ยงดูเธอให้เป็น ‘แฟน’ แล้วก็ไม่ให้รับแขกคนอื่นอีก การเปิดบริสุทธิ์ก็เป็นที่ยึดมั่นว่าไม่ต้องใส่ถุงยางอนามัยเพราะปลอดภัยแน่นอน แต่ปัญหาก็คือผู้หญิงจะเป็นฝ่ายติดโรคจากแขก ผู้เขียนได้พบเด็กสาวชาวไทยใหญ่ซึ่งเพิ่งเปิดบริสุทธิ์และได้รับการเลี้ยงดูจากแขกดังกล่าวอยู่ 3 เดือน จากนั้นจึงย้ายมาทำงานยังสถานนวดแผนโบราณแห่งปัจจุบัน และได้รับการเจาะเลือดจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขปรากฏว่า ผลเลือดเป็นบวกแล้ว

ผู้หญิงที่เพิ่งเริ่มทำงานมักไม่กล้าใส่ถุงยางอนามัยให้แขก และแขกบางคนก็ใส่ถุงยางไม่ถูกวิธี หรือบางคนก็แกล้งถอด แกล้งหยิกปลายให้รั่วเพื่อให้ถุงยางจะรั่วขึ้นไปเหมือนไม่ได้ใส่ ในหมู่หญิงบริการตรงต้องเผชิญกับปัญหาถุงยางแตกบ่อยครั้ง เนื่องจากเมื่อต้องรับแขกจำนวนมากติดๆ กัน ช่องคลอดจะแห้งและฝืดจนน้ำมันหล่อลื่นของถุงยางก็ไม่เพียงพอจะช่วยให้สอดใส่ได้ และในที่สุดถุงยางก็จะฉีกขาด ผู้หญิงชาวพม่าซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมาพอสมควรกล่าวว่า หากรู้สึกลำบากถุงยางเริ่มฝืดก็จะผลักแขกออกและเปลี่ยนใหม่ทันที ระยะเวลาจึงไม่เคยเจอถุงยางแตกเลย แต่น้อยคนนักที่จะกล้าทำเช่นนี้ แม้การใช้เจลหล่อลื่นสำหรับถุงยางอนามัยโดยเฉพาะจะช่วยแก้ปัญหาได้บ้าง แต่ผู้หญิงข้ามชาติส่วนใหญ่ก็ยังไม่รู้จัก บางคนไม่เคยได้ยินมาก่อนเลย และบางคนก็ได้ฟังคำรำลือมาว่า ยาหล่อลื่นทุกชนิดจะทำให้เกิดหนองอก จึงไม่กล้าใช้

สถานการณ์การแพร่กระจายการโรคและโรคเอดส์ของหญิงบริการข้ามชาติ

หญิงต่างชาติที่ทำงานขายบริการตรงมา 2-3 ปีขึ้นไปมักจะเคยเป็นกามโรคชนิดต่างๆ เช่น หนองในแท้ หนองในเทียม ฝีมะม่วง หนองไก่ เป็นต้น หลายคนเพิ่งมาเริ่มใช้ถุงยางอนามัยอย่างจริงจังเมื่อราวปีกว่าๆ มานี้เอง จากการเจาะเลือดตรวจหาการติดเชื้อโรคเอดส์ในสถานบริการภาคกลางหลายแห่งซึ่งมีหญิงต่างชาติจำนวนมากพบว่า อัตราการติดเชื้อเอชไอวีค่อนข้างสูง เช่น ในสถานนวดแผนโบราณใหญ่ซึ่งมีหญิงบริการเป็นคนต่างชาติเกือบทั้งหมดพบอัตราการติดเชื้อประมาณ 12% ในสถานที่เล็กรองลงมามีพนักงาน 37 คนซึ่งเป็นต่างชาติเกือบทั้งหมด พบอัตราการติดเชื้อ 29.7% และในร้านอาหารช่องตรงที่หญิงส่วนใหญ่เป็นต่างชาติพบ 29.6% โดยหญิงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีอายุการทำงานเฉลี่ยในราว 1 หรือ 2 ปี เท่านั้น

ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ติดเชื้อจะยังไม่รู้ตัว การเจาะเลือดเพื่อเฝ้าระวังไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อบริการหรือรักษา ผู้หญิง แม้ปัจจุบันผู้หญิงจำนวนมากเต็มใจอยากเจาะเลือดเพราะต้องการทราบผล แต่เมื่อไม่มีการให้คำปรึกษาและบอกผลเลือด พวกเธอก็ต้องไปตรวจเลือดกับคลินิกเอกชนอีกครั้ง ซึ่งผลก็ไม่น่าเป็นที่แน่นอนเนื่องจากบางแห่งตรวจให้แต่เชื้อซิฟิลิสและบอกผล 'เลือดบวก' ให้เท่านั้น โดยผู้หญิงก็จะเข้าใจผิดว่าเป็นการตรวจหาเชื้อเอดส์ แม้ทางรัฐจะมองว่าหญิงบริการเป็นตัวแพร่เชื้อ และผู้หญิงต่างชาติอาจนำไปสู่ปัญหาการแพร่กระจายโรคสูงขึ้นอีก ข้อที่น่าตระหนกก็คือ หญิงสาวเหล่านี้เดินทางเข้าประเทศไทยด้วยสุขภาพที่ปกติแข็งแรง และได้มารับเชื้อโรคร้ายนี้ไปจากสังคมไทย ซึ่งแม้จะได้รับการตรวจเลือดของตนเองแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถจะเข้าถึงสถานที่ใดที่จะให้การเยียวยาหรือดูแลสุขภาพได้

8.3 ความรุนแรงต่างๆ ที่แรงงานหญิงบริการข้ามชาติต้องเผชิญ

อาชีพขายบริการเป็นอาชีพที่เปิดประตูต่อความรุนแรงนานาชนิด ผู้หญิงที่เดินทางข้ามชาติมาอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อความรุนแรงทุกรูปแบบ ในบางครั้งต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ช่วยตัวเองแทบไม่ได้ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะแว้งแว้งมองหาทางแก้ไขไม่เห็น ผู้หญิงข้ามชาติไม่สามารถพึ่งพากฎหมายได้เลย ด้วยตระหนักว่าอยู่ในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย ต้องหลบๆ ซ่อนๆ และโดดเดี่ยวอยู่เฉพาะในกลุ่มตัวเอง การจะเรียกร้องเอาผิดต่อผู้ที่กระทำความรุนแรงต่อตนนั้นเรียกได้ว่าแทบจะเป็นไปไม่ได้

ผู้หญิงที่มีอาชีพบริการทางเพศจะถูกซ่อนตัวไว้ในโลกมืด น้อยคนนักจะได้ยินเรื่องราวที่แท้จริงและลึกซึ้งภายในชีวิตของพวกเธอ ที่เดินทางข้ามชาติมาก็ต้องคอยแอบซ่อน และเรื่องราวของความรุนแรงก็ถูกเก็บงำมิดชิดเสมอมาอยู่แล้ว ด้วยเหตุทั้ง 3 ประการประกอบกันนี้ กล่าวได้ว่า ความรุนแรง ที่เกิดต่อ หญิงบริการข้ามชาติ ที่จะเสนอต่อไปในรายงานนี้นั้น เป็นเพียงเศษเสี้ยวเดียวของเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นจริงอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

(1) **ความรุนแรงจากเจ้าของสถานบริการและหรือนายหน้า** ผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงกักขังและบังคับให้ทำงานบริการทางเพศ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงจากเจ้าของสถานบริการหรือนายหน้า ดังเช่นเรื่องราวของ 'มินา' และ 'เพียว เพียว' ที่นำเสนอไปแล้วในบทที่ 5 และ บทที่ 7 ในสถานการณ์ที่ผู้หญิงเริ่มต้นด้วยการถูกบังคับให้ทำงานแล้ว ความรุนแรงในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการทุบตีทำร้าย การทำงานโดยไม่ได้รับรายได้ การข่มขืน รวมไปถึงจนถึงความรุนแรงจากแขก หรือจากเจ้าหน้าที่ จะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่รู้จักจบสิ้น

แต่หากผู้หญิงสามารถเลือกที่จะเข้าหรือออกจากสถานบริการได้ เรื่องของการทุติยารายจากเจ้าของก็มักจะไม่น่าจะเกิดขึ้น นอกจากไม่มีเหตุอันใดที่ทำให้ต้องทำร้ายกันแล้ว ยังไม่มีประโยชน์ที่จะทำให้ผู้หญิงในอาชีพขายบริการเจ็บตัวเพราะเธอจะทำงานให้ประโยชน์แก่สถานบริการไม่ได้

...พ่อหนูกลับไปเมืองพม่า หนูก็อยู่กับแม่ไม่ได้เรียนหนังสือ แม่ให้ไปทำงานบ้านที่หนองคาย เพื่อนรุ่นพี่หนูเขาหลอกหนูไปเปิดบริษัท หนูไม่รู้เรื่องเลยนะ ตอนนั้นอายุ 14 แล้วเขาก็บอกว่าจะมาทำอาหาร ก็พามาขาย ...ที่ช่องเขาตึกๆให้หนูรับแขก หนูมีเลือดไหลอยู่บ่อยๆเลย กลัวแบบ..ตัวสั้นเลยนะเวลาเขามาหอมแก้ม แต่เพื่อนคนนั้นเขาเบิกเงินไปแล้วหนูต้องทำงานใช้หนี้ รับแขกครั้งละ 70 บาท แบ่งครึ่ง หนี้หมดเขาให้ออกได้ หนูก็ตามเพื่อนที่ทำงานด้วยกันมาว่าจะกลับไปกรุงเทพฯ เขา ก็พามาที่นี่

(อีซู อายุ 16 ปี ชาวพม่าอินเดียจากย่างกุ้ง ประเทศพม่า
มาอยู่กรุงเทพฯเมื่ออายุราว 9 ขวบ หญิงบริการช่องตรงในภาคตะวันตก)

‘ปิ่นจันทร์’ หมอนวดไทยลี้จากสิบสองปันนาซึ่งเคยทำงานอยู่กับเอเยนต์ผูกขาดในกรุงเทพฯ เล่าให้ผู้เขียนฟังถึงความหวาดกลัวที่ผู้หญิงมีต่อเอเยนต์ของตน ซึ่งแม้ว่าใครจะไม่ติดหนี้แล้วก็ยังจะเลิกอาชีพหรือถอนตัวไปอยู่อย่างอิสระไม่ได้ คนที่หนี้จะต้องถูกเอเยนต์ติดตามตัวและเธอไม่แน่ใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ‘ปิ่นจันทร์’ คิดว่าเอเยนต์รายนี้คงไม่ถึงกับฆ่าแกงใคร แต่น่ากลัวว่าจะต้องถูกทำร้ายร่างกายอย่างแน่นอน และอาจลำบากไปถึงพ่อแม่ด้วย ตัวเธอเองก็ไม่กล้าหนีเพราะเอเยนต์ขู่ไว้อย่างน่ากลัวมาก

การถูกข่มขืนเป็นเรื่องที่แยกแยะได้ยากในสายตาของผู้หญิงบริการเอง ผู้หญิงบางคนได้เล่าว่า เคยมีเพศสัมพันธ์กับเจ้าของหรือคนเชียร์แขก แต่ก็ไม่ได้มองว่าเป็นการข่มขืน เพราะคิดว่าในอาชีพของตนก็ไม่เคยมีความเต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแขกอยู่แล้ว อีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อผู้หญิงอยู่ในสภาพที่ถูกทำให้เชื่อว่าเจ้าของสถานบริการคือเจ้านายที่มีสิทธิจะทำอะไรกับตนก็ได้ ก็มักไม่ค่อยขัดขืนและไม่ค่อยเล่าถึง เนื่องจากคิดว่าเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับในเงื่อนไขการทำงาน ในขณะเดียวกันหากถูกนายหน้าละเมิดทางเพศในระหว่างเดินทาง แม้จะคิดว่าเป็นการข่มขืนก็อาจจะเก็บไว้เป็นความลับเช่นเดียวกัน เพราะเรื่องของการข่มขืนนั้นอ่อนไหวเกินกว่าจะนำมาเล่าอย่างปกติธรรมดาได้

อย่างไรก็ตาม เด็กสาวพรหมจรรย์ที่ทางนายหน้าและเจ้าของต้องการจะขายความบริสุทธิ์มักจะไม่ต้องเจอต้องเลย หากเมื่อได้ผ่านการเปิดบริษัทไปแล้ว เจ้าของบางคนอาจสนใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ ‘ฟรี’ โดยที่ไม่ต้องจ่ายเงินเหมือนคนอื่นๆ ก็ได้ ‘พิม’ ผู้หญิงไทยลี้จากแม่สายได้เล่าว่า เมื่อเธอผ่านการเปิดบริษัทที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งแล้ว แก่แกก็ต้องการเป็นคนเปิดครั้งที่สองซึ่งหมายความว่าเธอจะไม่ได้รับค่าตอบแทนตามที่ควรได้เป็นจำนวนหลายพัน ซึ่งเธอก็ไม่อาจขัดขืนได้

การถูกกดโกงรายได้เป็นเรื่องราวที่ถูกเปิดเผยออกมามากที่สุด ผู้หญิงจำนวนมากเคยถูกหลอกหลวงและไม่ได้รับรายได้ตามที่ตกลงกันไว้ คำบอกเล่าของ ‘ปิ่นจันทร์’ ผู้หญิงไทยลี้จากสิบสองปันนาในบทที่ 6 ‘เครือข่ายและนายหน้า’ เป็นตัวอย่างได้ดีในเรื่องการถูกกดโกงรายได้จากเอเยนต์ผูกขาด

..มีเอไม่รู้อีกว่าค่ารถเท่าไร แต่เจ้าของช่องว่าเขาจ่ายให้แล้ว และให้มีเอทำงานใช้หนี้ให้หมดแล้วก็ได้แบ่ง ก็ไม่รู้ว่าจะแบ่งเท่าไรยังงั้น เขาจดบัญชีไว้ ตอนนั้นพี่ชายมีเอก็เอาเงินจากเจ้าของไปใช้หนี้ค่ารถที่มาแม่สาย แล้วเอาไปอีกเท่าไรก็ไม่รู้เหมือนกัน มีเอไม่รู้อะไรเลย ไม่รู้ด้วยว่าเขาเปิดบริษัทก็ยังไม่เปิดกินนอนใช้ไปตั้ง 8 วัน ไม่รู้ว่าได้เท่าไรด้วย เจ้าของเขาว่าหักหนี้กับซื้อเสื้อผ้าให้มีเอหมดแล้ว เลยไม่มีเหลือมาให้ ทำไปตั้งนาน เขาก็ยังไม่เป็นหนี้อยู่ตลอด มีเออยู่เป็นปีก็ไม่เคยได้เงินเลย ใช้แต่ทิปของแขก ถ้าเบิกเขาก็ให้แค่ 2-300 เลยไม่รู้ว่ามีเท่าไร วันหนึ่งมีเอก็รับแขก 7-8 คน คนละ 200 ถ้าฝรั่งเหมาไปข้างนอกก็คิด 1,000 นึง แต่ลงบัญชีมีเอเท่าไรไม่รู้ มีเออยากจะเบิกเงินทั้งหมดแล้วจะได้กลับบ้าน แต่ก็ไม่เห็นใครในร้านจะใช้หนี้ให้หมดซักคน เขาว่าต้องจ่ายค่าตำรวจ ค่าน้ำค่าไฟค่าอาหารอะไรไม่รู้ เลยไม่หมดสักที พอถูกจับ เขาไปไถ ก็บอกว่าค่าไถ 2,000 เป็นหนี้อีก อาซุเลยเลยชวนมีเอกับอาเอหนี .อยู่ไปก็ไม่มีทางได้กลับบ้าน... บอกกันว่าจะไปทำงานที่อื่นสักพัก พอได้เงินจะได้กลับบ้านได้

(มีเอ อายุ 18 ปี อาสาจากเขตเมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

...หนูนั่งรถมา 7 คน ค่ารถ 3,500 เพื่อนหนูเขาชวนมาทำร้านอาหาร เขาพาหนูไปในเมือง 'แม่' ให้นอนค้างที่บ้าน แล้วอีกวันหนึ่งผู้ชายอายุสัก 30 กว่าๆมารับ หนูนึกว่าเขาจะพาไปส่งที่ร้านอาหารอีกที่หนึ่ง แต่เขาพาไปที่โรงแรมแล้วก็ข่มขืนหนู เขาให้ค่าเปิดบริษัทไว้ที่ 'แม่' แล้ว 'แม่' ก็ให้หนูมา 4,500 แต่ก็หักคืนไป 3,500 เป็นค่ารถ ตอนเช้ากลับมาคนแก่ที่แถวนั้นก็มารับอีก ที่ในเมืองนั้นหนูรับแขก 5 คน หนูถามเขา .. ก็รู้ว่าคนที่สองให้ 'แม่' ไว้ 4,500 แล้วต่อมาก็ 1,000 แล้วก็อีก 1,000 ก็คนสุดท้ายให้ 700 แต่หนูไม่เคยเห็นเงินนี้เลย แล้ว 'แม่' ก็พามาที่นี่ คิดเงินกันแล้วเอาจากเจ้าของร้าน 20,000 'แม่' มีทั้งหมด 3 คนก็เอาทุกคน เจ้าของซื้อที่นอน เสื้อผ้าให้หนู 3 ชุด เขาเลือกซื้อเอามาให้เลย บอกว่าชุดละพันกว่า (เธอใส่กระโปรงยีนและเสื้อยืดแขนยาวธรรมดา) แล้วก็เอาทองให้บาทหนึ่ง อยู่ๆ ก็ให้เอง หนูไม่ได้ขอ แต่ก็เลยเป็นหนี้ หนูไม่อยากทำงาน แต่ต้องใช้หนี้ก่อน ตอนนี้อยู่ไม่ได้ส่งให้ที่บ้านเลยสักบาทเดียว

(กองแก้ว อายุ 18 ปี ไทยใหญ่จากท่าซี้เหล็ก รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการชองตรงในภาคตะวันตก)

(2) **ความรุนแรงจากชายนักเที่ยว** ผู้หญิงบริการทุกคนต้องเสี่ยงกับการทุบตีทำร้ายของแขกอยู่เสมอ โดยเฉพาะแขกที่เมาสุราหรือยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งอยู่ สาเหตุที่จะนำไปสู่การทำร้ายร่างกายก็คือ การที่ผู้หญิงไม่ยอมตามใจแขกไม่ว่าจะเป็นเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ หรือการขอไม่ให้ยุ่งยงอนามัย หากผู้หญิงอยู่ในสถานบริการที่พอจะมีคนดูแล และห้องไม่ปิดทึบจนเกินไป ก็อาจร้องให้คนข้างนอกช่วยได้ แต่เมื่ออยู่ในห้องติดเครื่องปรับอากาศตามสถานอาบอบนวดและนวดแผนโบราณ ก็จะไม่มีการได้ยินเสียงเรียกของเธอเลย หนทางเดียวก็คือเธอจะต้องต่อสู้และเอาตัวรอดออกมาจากห้องนั้นให้ได้เอง

เด็กสาวบางคนในสถานนวดแผนโบราณ มาทำงานนวดเฉยๆโดยยังไม่ได้เปิดบริษัท แม้จะมีความตั้งใจไว้ก็ตาม ก็อาจถูกปลุกปล้ำข่มขืนก่อนได้ ผู้หญิงในโรงนวดบางคนไม่ได้บอกใครว่าตนยังเป็นสาวพรหมจรรย์อยู่ และยังไม่กล้าบอกใครว่าจะเปิดบริษัท เมื่อแขกเรียกขึ้นห้อง VIP ก็ตกลงโดยไม่เข้าใจ ส่วนคนเชียร์แขกก็เข้าใจว่าผู้หญิงตกลงกับแขกเรียบร้อยแล้ว เธอจึงถูกปลุกปล้ำโดยที่ร้องเรียกให้ใครช่วยไม่ได้ และไม่ได้เงินค่าความบริสุทธิ์นั้นไปให้พ่อแม่ตั้งใจด้วย เรื่องราวของการข่มขืนเด็กสาวพรหมจรรย์ยังคงเกิดขึ้นกับกลุ่มผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงหรือล่อและลวงมา เมื่อไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจว่าจะมาทำงานอาชีพบริการทางเพศ การเปิดบริษัทก็จะทำไปโดยบังคับและหักทวง ซึ่งเมื่อเด็กสาวบางคนได้สูญเสียพรหมจรรย์ไปแล้วก็จะค่อยๆยอมรับอาชีพนี้ไปโดยความเชื่อว่าคุณค่าของตนถูกทำให้ลดลงไปแล้วอย่างไม่สามารถเรียกคืนได้

ผู้หญิงที่ต้องรับแขกนอกสถานบริการจะเสี่ยงที่สุดต่อการถูกทำร้ายหรือข่มขืนหมู่ โดยจะช่วยตัวเองและเรียกให้ใครช่วยไม่ได้ บางครั้งแขกจะพาผู้หญิงไปยังสถานที่ที่มีคนรออยู่จำนวนมากและรุมข่มขืน เรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นอยู่ซ้ำซากจนสถานบริการตรงที่มีห้องรับแขกภายในอยู่แล้วต่างไม่ยินดีที่จะให้ผู้หญิงออกไปข้างนอก แต่ผู้หญิงซึ่งอยู่ในภาวะเสี่ยงก็มักจะยอมรับว่า ‘ทำงานแบบนี้ก็ต้องเสี่ยงแบบนี้’ เด็กสาวชาวไทยลื้อที่เคยอยู่ ‘บ้านนางโอร’ กล่าวว่ามีเพื่อนๆ ของเธอออกไปและถูกแขกทำร้ายบ่อยครั้ง บางทีก็หายไปเลย ซึ่งถ้าแก่ก็จะบอกว่าผู้หญิงหนีไปแล้ว แต่เธอคิดว่าอาจจะออกไปเป็นอันตรายก็ได้ เพราะเพื่อนของเธอไม่ได้นำทรัพย์สินสมบัติหรือแม้แต่ทองติดตัวไปด้วย

(3) **ความรุนแรงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ** ความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐมักมาในรูปการข่มขู่เพราะสถานภาพของการเข้าเมืองผิดกฎหมาย ความรู้สึกลัวว่าตนเองเป็นผู้ทำผิดกฎหมายเป็นเหตุทำให้แรงงานข้ามชาติทั้งหญิงชายยอมรับการข่มขู่ ยอมจ่ายเงินทองเพื่อแลกกับการไม่ต้องถูกจับขัง ในการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติในชุดโครงการวิจัยนี้ในทั่วทุกภาคของประเทศ ผู้เขียนพบว่ารูปแบบทั่วไปที่เจ้าหน้าที่รัฐมักเรียกร้องข่มขู่จากแรงงานหรือเจ้าของสถานประกอบการคือ ค่าคุ้มครอง รองลงมาคือเมื่อแรงงานเหล่านี้เดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยเฉพาะการเดินทางกลับบ้าน หากถ้าถูกจับได้ระหว่างทางก็มักถูกเจ้าหน้าที่ค้นตัวเพื่อริบเอาของมีค่าและเงินสด สำหรับแรงงานหญิงนั้นสิ่งที่ได้รับการบอกเล่ามากที่สุดคือ ความรุนแรงทางเพศที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การข่มขืน เป็นต้น ดังเช่นเรื่องของ ‘มีนา’ ที่ในอดีตเคยถูกบังคับกักขังค้าบริการและถูกตำรวจจับไป นอกจากจะเสียค่าปรับแล้ว เธอยังต้องมีเพศสัมพันธ์กับตำรวจอีกด้วย การข่มขืนโดยเจ้าหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ง่ายในห้องถ้ำที่ห่างไกลซึ่งผู้หญิงต้องยินยอมมีเพศสัมพันธ์กับตำรวจแทนการถูกทรมาน และส่วนใหญ่แล้วเรื่องของการข่มขืนก็จะอยู่ในมุมมืดที่ผู้เสียหายไม่ต้องการจะพูดถึง

อีกประการหนึ่งที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางก็คือ เจ้าหน้าที่รัฐจะเรียกร้องค่าคุ้มครองจากเจ้าของสถานบริการทางเพศ โดยสถานบริการจะต้องจ่ายเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายเป็นรายเดือนด้วยจำนวนเงินที่ต่างกันไปในบางแห่งผู้หญิงจะต้องรับการนี้เองทั้งหมด แต่เจ้าของสถานบริการบางแห่งจะถือว่าส่วนหนึ่งของรายได้ที่ตนแบ่งกับผู้หญิงนั้นควรถูกใช้จ่ายไปในการ ‘เคลียร์’ กับเจ้าหน้าที่ด้วย อย่างไรก็ตามแม้เจ้าหน้าที่จะได้รับค่าคุ้มครองดังกล่าวไปแล้วก็อาจมีหน่วยอื่นมาบุกจับกุมได้อีก ดังเช่นเรื่องเล่าจากสถานบริการต่อไปนี้

...พูดง่าย ๆ คือห้องที่เราเคลียร์แล้ว กองปราบก็มีเป็นจุด บางจุดเราไม่รู้ พอชุดนี้เคลียร์ได้ ชุดใหม่
มาก็แล้ว อย่างตอนที่เพิ่งเข้านี้ เอาเด็กไป 4 คนยังขังอยู่ ฟ้องศาล ปล่อยเมื่อไรก็ไม่รู้ เขาไม่ให้ประกัน
..งานนี้ก็เป็นแสนเหมือนกัน คือขึ้นชื่อว่าจับเนี่ย ค่าปรับจริง ๆ ไม่แพง คนละ 2,000 นั้นแหละ.. แต่
มันต้องจ่ายนู่นจ่ายนี่อีก...คุ่มมัย.. ผมว่าเจ้าของก็คงยอมจ่าย แต่ถ้าบอยก็คงไม่ไหวเหมือนกัน...

(ธนา คนเชียร์แขกสถานนวดโบราณในภาคกลาง)

...ก็พอเขาขึ้นราคา เราก็ขอเด็กให้ช่วย ก็เคลียร์ได้หมดทั้งห้องที่กองปราบ แต่ปรากฏว่าต้นปี
(2539) ตม.มาเข้าทั้งหน้าร้านหลังร้านเลยนะ ตอนเด็กออกมาหมด แม่ครัว เด็กกวาดพื้น เรียกคนละ
5,000 งานนั้นผมเสียไปเกือบแสน มาขอให้เด็กช่วยออกคนละ 2,000 เมื่อก่อนไม่เคยมาเลยนะ
หน่วยนี้ เราก็มีเด็กนอกมาสัก 4 ปีแล้ว ผมว่าตอนนี้เขาคงเห็นลู่ทางหากินตรงนี้ได้แล้วละ คงต้อง
เดือดร้อนกันต่อไป ผมไม่คิดไปเคลียร์กับตม. นะ มันเล่นกันเกินไป...ถ้ามาก็จะทุบหม้อข้าวทิ้ง
แล้ว ไม่จ่าย.. เอาเรื่องเลยที่ถูกขู่กรโชกทรัพย์ให้เป็นเรื่องไป เสียค่าปรับตามกฎหมายจริงอย่างมาก
ก็พัน-สองพัน แล้วก็ปิดร้านมันไปเลย ก็ตั้งใจจะปิดอยู่แล้วนี่ .. หิวเกินไปมันก็ไม่ไหว.. ตำรวจนี้
เหอ..พูดลำบาก.. เขามีรายได้จากตรงนี้ จะจัดการให้เรียบร้อยยังไงก็ไม่รู้เหมือนกัน

(ป้านิก เจ้าของร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง)

ในบางครั้งเมื่อผู้หญิงถูกจับกุมคุมขัง เจ้าของสถานบริการบางคนจะไปตกลง 'เคลียร์' กับเจ้าหน้าที่ให้แต่
ผลกระทบให้ผู้หญิงต้องรับภาระ 'ค่าไถ่' ตัวเอง กระทั่งมีเรื่องเล่าขานอยู่ในหลายห้องที่ว่าเจ้าของสถานบริการอาจ
ตกลงเรียกตำรวจให้มาจับผู้หญิงของตน เพื่อจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าแรงให้กับผู้หญิง และเพื่อสร้างหนี้ครั้งใหม่ เรื่อง
ราวของแรงงานหญิงทั้งสองต่อไปนี้เป็นเพียงตัวอย่างของเหตุการณ์คล้ายคลึงกันที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า

...ที่โรงน้ำชา นั้น หนูก็ต้องจ่ายเดือนละ 100 อยู่แล้วนะค่าตำรวจ ไม่รู้ทำไมมาจับอีก ตอนนั้นเขาเข้ามา
คุยกับเจ้าแก้ว หนูก็ไม่รู้เรื่อง นึกว่าไม่มีตำรวจอะไรแล้ว พอดีเจ้าแก้วทำตาโตให้หนู แต่หนูโง่ ขึ้นข้างบน
เฉยเลย.. เพื่อนหนูฉลาด เดินออกหน้าร้านแล้วพูดว่าหนูไปก่อนนะ.. วันหลังจะมาเที่ยวใหม่ แต่พอ
ตำรวจมาจับ หนูก็บอกแบบที่เขาสอนกันมานะว่าเป็นคนพะเยา อายุไม่ถึงเลยไม่มีบัตร เจ้าแก้วก็ขอตำรวจ
ว่าให้จับไปเฉพาะคนไม่มีบัตร แล้วให้เงินตำรวจ 5 คน คนละ 1,000 บาท หนูก็เสียค่าไถ่ (หัวเราะ)..ช่วย
เจ้าแก้วออกด้วยครั้งนี้

(คำเอ้ย อายุ 19 ปี ไทยลื้อจากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า

เข้าสู่อาชีพเมื่ออายุ 16 ปีที่โรงน้ำชาในกรุงเทพฯ ปัจจุบันทำงานในร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งภาคกลาง)

...มีเอไม่รู้ว่าเจ้าของเขาหักค่าตำรวจเท่าไรแน่ เพราะมีเอไม่เคยรู้บัญชี แต่ก็โดนตำรวจจับ 2 ครั้ง
ครั้งหนึ่งโดนกับเพื่อน 3-4 คน มีเอก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมเขาเอาแต่ 3-4 คนนี้ ก็ติดคุก 2-3 วัน
แล้วก็มาจับอีกทีนะแต่มีเอออกไปข้างนอกกับแขก เจ้าของเขาเลยย้ายมีเอไปอยู่บ้านนอก แบบ

นอกเชียงใหม่ล่ะ ที่นั่นมีผู้หญิงอยู่ 3-4 คนเอง ทำงานครั้งละ 100 แบ่งครึ่ง อยู่那儿 2 เดือนเจ้าของเดิมก็ไปรับกลับมา จนตำรวจมาจับอีกทีแหละ มาเคาะห้องแต่เข้ามิดเลย มีแก็กิดำว่าตอนนั้นไม่รับแขกนะ เปิดมาเจอนี้ตกใจหมดเลย ตอนนั้นเขาเอาไปซังคุก 20 กว่าคน ในคุกมีคนทำงานร้านอื่น เยอะแยะ เป็นอาชาก็เยอะด้วย มีแอนนอนร้องไห้ในคุกคิดถึงบ้าน ไม่อยากกินข้าว อยู่那儿 28 วันโดนตัดผมสั้นด้วย พอเจ้าของมาไถ่ออกไป เขาก็บอกว่ามีแอดต้องเป็นหนี้อีก 2,000 บาทนะแหละ

(มีแอด อายุ 18 ปี ชาวอาข่า นอกเขตเชียงใหม่ รัฐฉาน ประเทศพม่า
หญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

การข่มขู่ติดไถตามโอกาสจากเจ้าหน้าที่รัฐ

ด้วยความที่เป็นหญิงบริการต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย ไม่ได้รับสิทธิที่จะไปไหนมาไหนได้ตามใจชอบในประเทศไทย เจ้าหน้าที่จึงมีช่องทางที่จะข่มขู่ได้เสมอ ผู้หญิงที่คิดกล้าเดินทางโดยรถทัวร์ลงมาจากกลางเอง อาจถูกตำรวจเรียกลงระหว่างทางคนเดียวในยามค่ำคืน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่ได้ถูกจับหรือดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่จะถูกเรียกเงินตั้งแต่ 100 บาทไปจนถึงหลายๆ พันตามแต่อารมณ์ของเจ้าหน้าที่ในขณะนั้น โดยจะอ้างข้อหาเป็นต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย หรือค้าบริการทางเพศ หรือทั้งสองก็ได้

...ก็พอถูกจับที่สุพรรณ เขาซังคุกไป 8 วัน เจ้าของร้านเขาก็มาเอาออก บอกว่าค่าไถ่มีเงินไหม หนูว่า หนูเล็กทำแล้ว ขอเบิกเงินทั้งหมดจะกลับบ้าน เขาก็บอกว่าจ่ายหนี้หมดแล้วจะเหลือ 5,000 กว่าบาท ก็...ยังไงหนูก็ไม่อยู่เพราะเขาโกงเงิน ขากลับเลยคุยกับเพื่อนว่าไม่ไปรถตุ๋แล้ว นั่งรถทัวร์เอาประหยัดดี เพื่อนหนูบอกว่าลงเชียงรายแล้วต่อสองแถวเข้าแม่สายไม่มีปัญหา แต่ตำรวจเขากลับเรียกพวกหนูลงก่อนถึงแม่สาย ทั้งที่ปกติเขาไม่ค่อยตรวจรถขาขึ้น เพื่อนหนูบอกว่าไปทำงานบ้านที่เชียงราย เขาค้นของเจอบัตรที่ไว้ตรวจกับหมอนั้นแหละ เลยปรับข้อหาว่ามาทำงานอย่างนี้ เอาคนละ 4,000 มี 4 คน ก็ 16,000 หนูนะ..กลับบ้านไม่มีเงินไปเลย

(พิมพ์ อายุ 22 ปีไทยลื้อ เกิดที่อำเภอชายแดนทางภาคเหนือ หญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง)

(4) **ความรุนแรงจากการติดเชื่อเอดส์** ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตอนต้นบทนี้ว่า หญิงบริการต่างชาติมีโอกาสติดเชื่อไวรัสเอชไอวีสูงมาก เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดโอกาส ทักษะที่จะต่อรองกับแขก และขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จากการเข้าออกเยี่ยมเยียนสถานบริการตรงในภาคกลางแห่งหนึ่งพบว่า ผู้หญิงต่างชาติในร้านมีสถิติอัตราการติดเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยสาเหตุหลักจากแขกประจำซึ่งเป็นนักธุรกิจคนจีนซึ่งจะต้อง 'ทดลองเด็กใหม่' ทุกคนในร้าน แก่แก่คนดังกล่าวได้เสียชีวิตไปด้วยโรคเอดส์ขณะที่ผู้เขียนเพิ่งลงเก็บข้อมูลพอดี เจ้าตัวยังคงไปเที่ยวสถานบริการจนถึงช่วงอาการขั้นสุดท้าย

เมื่อเจ้าหน้าที่เจาะเลือดตามนโยบายเฝ้าระวังการติดเชื่อ จะไม่มีการให้คำปรึกษาก่อนและหลังเจาะ แม้ว่าเหตุที่ผู้หญิงเต็มใจให้เจาะจะเป็นเพราะอยากทราบผลก็ตาม ผู้หญิงบางคนพยายามไปถามผลเลือดของตนก็ไม่ได้รับคำตอบ และเมื่อได้ทราบผลแล้วก็ไม่สามารถไปโรงพยาบาลเพื่อดูแลรักษาตัวได้ จนดูเหมือนว่าหญิงบริการข้าม

ชาติจะถูกปล่อยให้ต่อสู้กับโรคติดต่อร้ายแรงนี้ตามลำพัง ผู้เขียนเองสรุปได้ว่า ปัญหาเรื่องภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีความตั้งใจดีบางคนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือดังที่ตั้งใจได้ ส่วนการให้คำปรึกษานั้นเป็นทักษะที่ละเอียดอ่อนเกินกว่าที่จะสื่อสารกันข้ามๆ ไม่ตรงเนื้อความ การบอกผลเลือดโดยไม่มีการให้คำปรึกษาที่ดีอาจจะนำผลเสียมาสู่ตัวผู้หญิงมากกว่าผลดี ผู้หญิงบางคนทราบผลเลือดของตนแล้วอยู่ในสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ ในขณะที่บางคนก็ยังไม่สามารถจะเลิกทำงานอาชีพนี้ได้ง่ายๆ

ผู้เขียนได้รู้จักผู้หญิงต่างชาติหลายคนที่ยึดเชื้อเอชไอวี ทั้งผู้ที่จิตใจเข้มแข็งกล้าเผชิญปัญหา ผู้ที่ต้นกล้าลัดดกกลุ่มใจ และผู้ที่ไม่รู้ตัวว่าตนเองมีเลือดบวก ในกลุ่มหลังผู้เขียนมองภาพการเดินทางของเชื้อไวรัสที่จะแพร่กระจายจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งอย่างรวดเร็ว เพราะ 'ความรู้' ของตัวผู้หญิงเอง เรื่องจริงต่อไปนี้เป็นตัวอย่างรายที่ผู้เขียนสนิทสนมด้วยอย่างมาก

บันทึกเรื่องของคำเอ๋ย ชาวไทยลี้จากเมืองยองวัย 19 ปี

คาดว่าติดเชื้อเอชไอวีมาราว 2 ปีขึ้นไปแล้ว

...เมื่อคำเอ๋ยมาทำงานที่ร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งแห่งปัจจุบันในเดือนมกราคม 2539 เจ้าหน้าที่ที่มักจะเลือดเธอและเพื่อนที่มาพร้อมกัน ผลปรากฏว่าคำเอ๋ยมีเชื้อเอชไอวี เมื่อไปถามผลกับเจ้าหน้าที่ก็ได้รับคำตอบเพียงว่าจะติดเชื้อหรือไม่สำคัญ ขอให้ใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งก็พอแล้ว แต่สำหรับคำเอ๋ยแล้วเธอต้องการจะรู้ผลเลือดเพื่อวางแผนอนาคตตนเอง เธอได้ศึกษาหาความรู้เรื่องเอดส์มานานพอสมควรแล้ว เพราะเริ่มสงสัยว่าตัวเองจะติดเชื้อเอดส์ตั้งแต่ทำงานอยู่บาร์แถบสุทิสรา ขณะนั้นเอดส์เป็นข่าวใหญ่และเธอเองก็ล้มป่วยมีผื่นร่วง เมื่อไปตรวจที่คลินิกก็ได้รับทราบว่าเป็นซิฟิลิสและหมอก็คิดยาให้ หลังจากนั้นคำเอ๋ยกลับไปอยู่แม่สายและแต่งงานกับชาวไทยใหญ่ด้วยกัน อย่างไรก็ตาม เธอยังกังวลอยู่เสมอเพราะคิดว่าถ้ามีโอกาสติดซิฟิลิสก็อาจเป็นเอดส์ได้ จึงไปขอเจาะเลือดที่โรงพยาบาลแม่สาย ซึ่งหมอบอกว่าเธอเป็นเลือดบวกที่รักษาไม่หายและจ่ายยาชนิดหนึ่งมาให้สำหรับ 1 เดือน คำเอ๋ยถามหมอว่าใช้โรคเอดส์หรือไม่ แต่หมอบ่ายเบี่ยงและตอบอะไรที่เธอฟังไม่เข้าใจ แม่ของเธอไม่เชื่อว่าลูกสาวเป็นเอดส์เพราะไม่เห็นว่ามีอาการใดๆ คำเอ๋ยได้บอกแม่ว่า 'เราไม่ใช่คนไทย เขาคงไม่อยากรักษาให้เรา' ต่อมาคำเอ๋ยได้เลิกกับสามี และตัดสินใจมาทำงานอีกที่ร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งแห่งปัจจุบัน นอกจากเพื่อเก็บเงินให้แม่กลับเมืองยองได้แล้ว ยังคิดว่าหากมาทำงานแบบนี้ หมอจะต้องมาเจาะเลือดและแจ้งผลที่แน่นอนเชื่อถือได้ ทั้งอาจจะบอกให้เธอกลับบ้านด้วย แต่คำเอ๋ยก็ผิดหวัง ในช่วงปี 2539 เธอไม่สบายบ่อยครั้ง เป็นหวัดบ่อยๆ และเป็นหัดเยอรมัน 2 ครั้งติดๆ กัน ตามเนื้อตัวของคำเอ๋ยมีตุ่มขึ้นจนต้องใส่เสื้อแขนยาวตลอดเวลา เธอแอบไปเจาะเลือดที่คลินิกใกล้ๆ ในราคา 80 บาท โดยเจาะจงว่าต้องการรู้ผลโรคเอดส์ แต่หมอก็บอกว่าเธอเป็นปกติดี ปัจจุบันคำเอ๋ยได้ทราบผลเลือดและได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว เธอเข้มแข็งและทำได้เก่งมาก ซักถามถึงการปฏิบัติตัวโดยไม่มีท่าทีตระหนกหรือตื่นกลัว สิ่งที่คำเอ๋ยเป็นกังวลก็คือ ตนได้นำโรคนี้ไปติดสามีเก่าหรือไม่ และเมื่อ 'กลับเมืองยองไปแล้ว หนูจะซักผ้าทำกับข้าวให้แม่ได้เหมือนเดิมไหม' คำเอ๋ยใช้หนี้ได้หมดแล้วและตั้งใจจะกลับบ้านเมื่อ

ทำงานได้ครบปี เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียค่านายหน้าให้เจ้าของสถานบริการอีก 4,000 บาท เธอใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งด้วยความเข้าใจ และไม่ใช้วิธีคุมกำเนิดอื่นเพื่อบังคับตนเองให้ใจแข็งตลอดเวลา ทุกวันนี้ คำเอ่ยยังคงอยู่และตักเตือนอาแอเพื่อนสนิท ให้เคร่งครัดในการป้องกันโรคด้วย

เรื่องของมาริดา อายุ 27 ปี ผู้หญิงเชื้อสายพม่าจากเชียงใหม่

...มาริดาแต่งงานครั้งที่สองแล้วย้ายมาอยู่ท่าลี่เหล็กเมื่อ 5 ปีก่อน สามีมองเธอเป็นคนเจ้าชู้และไม่รับผิดชอบครอบครัว เมื่อประมาณ 3 ปีที่แล้วเขาพาเธอไปขายที่เชียงใหม่ เบิกเงินเจ้าของช่องไปใช้หนี้พนันและทิ้งให้เธอทำงานใช้หนี้อยู่เดือนกว่า ปลายปี 2538 มาริดามาทำงานที่ร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งกับน้องสาวที่ชื่อซาน ซาน เพื่อหาเงินส่งไปรักษาพ่อของซาน ซาน หรือพ่อเลี้ยงของมาริดาซึ่งกำลังป่วยหนัก หลังจากที่เริ่มงานได้ราว 1 สัปดาห์ เจ้าหน้าที่ที่มาเจาะเลือดและพบว่ามาริดามีเชื้อเอชไอวี ดูจากภายนอกเธอเป็นคนที่มีฝ่ายพอมมากจนผิดสังเกต แต่หน้าตายังสวยน่ารักและผิวพรรณดี ... 6 เดือนต่อมาเธอก็ล้มป่วยกระเสาะกระแสะและหยุดงานเกือบตลอดเวลา เธอเป็นไข้เกือบทุกครั้งทีไปเยี่ยมมหา และบางครั้งก็ท้องเสียอย่างหนัก แม้อาพ่เลี้ยงจะเสียชีวิตไปแล้ว มาริดาก็ยังไม่สามารถเก็บเงินใช้หนี้ได้ จึงยังไม่ได้กลับบ้าน ผู้เขียนจึงเจรจากับเจ้าของร้านและก็ได้รับคำอนุญาตให้พามาริดากลับบ้านได้ โดยลดหนี้ให้เธอส่วนหนึ่ง มาริดาร้องไห้ดีใจที่จะได้พบลูก ขณะนั้นเธอยังไม่รู้ผลเลือดของตน ในฐานะนักวิจัยและผู้ให้คำปรึกษา (counselor) ผู้เขียนก็ไม่มั่นใจที่จะบอกผลเลือดแก่มาริดาด้วยตนเอง เนื่องจากเธอเป็นผู้หญิงพม่าที่พูดและเข้าใจภาษาไทยได้น้อยมาก อีกทั้งในวันที่ไปส่งก็ไม่สามารถติดต่องค์กรพัฒนาเอกชนแถบชายแดนที่มีเจ้าหน้าที่พูดภาษาพม่าให้ช่วยเหลือได้ ราวเดือนกว่าต่อมาผู้เขียนได้มีโอกาสขึ้นไปเยี่ยมมาริดา พบว่าแม่ของเธอได้ให้เธอไปทำงานที่บาร์เบียร์แถบชายแดนนั้นอีก ผู้เขียนไม่มีโอกาสอยู่ตามลำพังพอที่จะได้คุยเรื่องผลเลือดของเธอเลย เพราะต้องลาจากกันอย่างกะทันหันเมื่อเจ้าหน้าที่พม่ามาถามไม่ให้ภักทวิชัยเข้าไปที่บ้านเธออีกหลังจากที่ไปมาหลายครั้งแล้ว ชาวที่นำเสียใจล่าสุดที่ได้รับเมื่อเดือนธันวาคม 2539 ก็คือ มาริดาได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย โดยการชักนำของสามีเก่าของเธอเอง

(5) **ความรุนแรงเพราะการตั้งครรภ์ระหว่างทำงานและการทำแท้ง** ผู้หญิงที่อยู่ในสถานบริการกักขังบังคับมักต้องเผชิญกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการทำแท้ง เนื่องจากทางเจ้าของไม่ได้ให้เธอมีโอกาสคุมกำเนิดอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ เรื่องของ 'มินา' ในบทที่ 7 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ผู้หญิงข้ามชาติในสถานนวดแผนโบราณจะมีปัญหาการตั้งครรภ์และทำแท้งเป็นจำนวนไม่น้อย เมื่อประจำเดือนขาด หลากๆ คนจะพยายามซื้อยาขับตามร้านขายยามารับประทาน หรือรื้ออู้อยู่นาน โดยบางคนเชื่อว่าแขกหรือ 'แฟน' ประจำของตนจะรับเลี้ยงต่อไปแต่ก็ต้องผิดหวัง การทำแท้งนี้จะถามไถ่กันเองในหมู่ผู้หญิง และบางคนก็เคยมีแขกพาไปทำมาก่อนจึงสามารถให้ข้อมูลได้

เจ้าของสถานบริการบางคนจะพาผู้หญิงไปทำแท้งออกแม่เธอจะต้องการเด็ก บางคนก็ช่วยพาไปให้โดยเป็นความตั้งใจของผู้หญิงเอง หากบางคนก็ไม่ใส่ใจ ปลอมให้เป็นภาระของผู้หญิงตามลำพัง กรณีของ ‘ซาน ซาน’ หญิงพม่าจากมณฑลยี่ ซึ่งทำงานอยู่ร้านอาหารชองแถบภาคกลาง เป็นตัวอย่างของผู้หญิงที่ต้องทำงานทั้งที่ตั้งครรภ์ไปจน 7 เดือนซึ่งท้องใหญ่มาก จนไม่มีแขกเลือกแล้วจึงกลับบ้าน ‘ซาน ซาน’ มั่นใจว่าเด็กในท้องเป็นลูกของสามีเก่าก่อนที่จะเดินทางมาทำงาน และแม้บางครั้งเธออาจลังเลที่จะเก็บไว้ ก็ไม่ทราบว่าจะไปทำแท้งได้ที่ไหนอย่างไร เพราะเจ้าของสถานบริการบอกว่า ‘เรื่องนี้ไม่ต้องมาพูดกัน’

เรื่องของอาแอ อายุ 19 ปี ชาวอาข่าจากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า

..วันหนึ่งอาแอติดต่อผู้เขียนและบอกว่าประจำเดือนไม่มา 2 เดือนแล้ว เมื่อบอกให้ไปตรวจเช็กให้แน่ใจเพื่อจะได้ตัดสินใจได้ เธอก็รับปาก แต่ก็ใช้เวลาอีกเป็นสัปดาห์กว่าจะยอมไปจริงๆ เพราะกลัวผลที่จะได้รับ อาแอบอกว่าเธอไม่รู้ว่าจะท้องกับใคร เพราะใส่ถุงยางทุกคนและไม่มีแฟน อย่างไรก็ตามอาแอไม่ได้คุมกำเนิดวิธีอื่นและถุงยางแตกบ่อยมาก แต่แรกอาแอมีความคิดว่าจะไม่เอาเด็กในท้องออกเพราะเชื่อว่าสังคมของตนจะไม่ถือสาเป็นเรื่องอับอาย แต่เมื่อนึกได้ว่าหากอุ้มท้องกลับบ้านไปก็ต้องไปอาศัยกับพี่ชาย เพราะพ่อแม่เสียชีวิตไปหมดแล้ว อาแอก็กลัวว่าพี่ชายจะไม่รับเลี้ยงเธอ ซึ่งเธอก็ไม่รู้จะเลี้ยงลูกต่อไปได้อย่างไร และหากเธอจะเอาเด็กไว้ ก็ต้องทำงานทั้งที่ตั้งครรภ์ไปอีกราว 3 เดือนเนื่องจากถ้ากลับบ้านตอนนี้ ก็ไม่มีเงินจ่ายค่านายหน้าคืนเจ้าของร้านเพราะยังไม่ถึง 1 ปี อาแอจึงตัดสินใจว่าจะเอาเด็กออก แต่เธอไม่ทราบว่าจะทำแท้งได้ที่ไหนอย่างไร ขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ผู้เขียนจะต้องออกเก็บข้อมูลทางจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน จึงได้ช่วยติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท้องถิ่นให้คุยกับทางเจ้าของร้านให้ แต่จากนั้นอีก 8 วัน เมื่อตั้งใจจะไปเยี่ยมอาแอก็พบว่าเธอยังไม่ได้ทำอะไรเลย เจ้าของได้ให้เด็กเชียร์แขกพาไปยังคลินิกแห่งหนึ่ง ณ อำเภอใกล้เคียง แต่หมอก็ไม่อยู่ อาแอทำใจไปครั้งที่สองด้วยความหวาดกลัว แต่หมอก็ไม่อยู่อีก เธอจึงท้อแท้และนอนอยู่ที่ร้าน เพราะเคยรู้ว่าเพื่อนคนหนึ่งที่เคยพบปัญหาเดียวกันต้องนั่งรถมาทำแท้งในคลินิกที่กรุงเทพฯ และเสียเงินให้เด็กเลิฟที่รับจ้างพามา 5,000 บาท โดยไม่รวมค่าทำแท้ง ซึ่งอาแอไม่มีเงิน เธอขอให้เด็กเลิฟลดราคาให้แต่ก็ไม่สำเร็จ อาแอเริ่มมีอายุครรภ์มากขึ้นเป็นร่วม 3 เดือน เมื่อเธอไปยังคลินิกมีชื่อแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ก็ได้รับคำตอบว่าไม่มีเครื่องมือจะทำให้ ต้องพาไปที่อื่น อาแอซึ่งนั่งรถมาไกลมาร้องไห้เพราะถูกเจ้าหน้าที่ดูว่า ‘ทำไมพูดไม่รู้เรื่องอย่างนี้ เป็นคนไทยหรือเปล่า..ทำไมปล่อยให้มันนานขนาดนี้..’ เธอเสียใจมากที่ถูกเจ้าหน้าที่บอกว่าท้องโตขนาดนี้ใครจะช่วยได้ วันนั้นอาแอต้องกลับบ้านไป เธอเกิดความรู้สึกกดดันโดยบอกว่า จะถึงตายอย่างไรก็ต้องเอาออกให้ได้ เธอเดินทางมาคลินิกอีกแห่งในวันรุ่งขึ้นซึ่งคิดเงิน 7,200 บาท ทางคลินิกได้ให้อาแอเดินทางไปทำแท้งยังสถานที่แห่งหนึ่งใกล้ๆ แต่อาแอไม่สามารถเดินไปได้เพราะฟังคำอธิบายเส้นทางไม่เข้าใจและอ่านป้ายภาษาไทยไม่ออก เธอเปิดประตูลงทางไปในโรงแรมแห่งหนึ่งและโดนตะเพิดไล่ออกมา อาแอเดินร้องไห้กลับมา ขอให้ผู้ชายที่มาส่งเพียงครึ่งทางพาไปให้ แต่เขาบอกว่าถ้าพูดไม่รู้เรื่องก็ไม่ต้องไปทำ อาแอจึงต้องเดินทางคนเดียวไปเรื่อยๆ โดยยืนบัตร

คลินิกให้ดูจนพบสถานที่นั้น การทำแท้งและพักฟื้นกินเวลานานราว 4 ชั่วโมงกว่า และขากลับเขาก็อ่อนเพลียให้เธอเดินกลับมาตามลำพังเหมือนเดิม

8.4 ภาพเปรียบเทียบสภาพการทำงาน ปัญหาสุขภาพและความรุนแรงที่ต้อง

เผชิญระหว่างหญิงบริการไทยและต่างชาติ

แม้จะอยู่ในอาชีพบริการทางเพศเช่นเดียวกัน ดูเหมือนว่าผู้หญิงไทยจะมีโอกาสที่ดีหรืออยู่ในสถานะที่ปลอดภัยต่อความรุนแรงน้อยกว่าผู้หญิงต่างชาติอยู่บ้าง อย่างน้อยที่สุดเมื่อเผชิญกับปัญหายังมีโอกาสแก้ไข หรือต่อสู้ได้คล่องตัวกว่าผู้หญิงข้ามชาติซึ่งต้องอยู่อย่างหลบๆ ซ่อนๆ และมีกำแพงภาษาปิดกั้นการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

(1) **รายได้และเงื่อนไขการทำงาน** โดยส่วนใหญ่ในสถานบริการเดียวกัน ผู้หญิงไทยและต่างชาติจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันไม่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ของการทำงานหรือเงื่อนไขรายได้ อย่างไรก็ตาม หญิงต่างชาติจะต้องมีรายจ่ายและหนี้สินมากกว่าผู้หญิงไทย กล่าวคือเมื่อแรกเริ่มทำงานก็ต้องเบิกเงินก้อนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งสูงกว่าผู้หญิงไทยหลายเท่าตัว หนี้ที่มากกว่ากันนี้เมื่อรวมดอกเบี้ยทบต้นไปก็อาจเพิ่มเป็นจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้หญิงต่างชาติยังต้องมีค่าใช้จ่ายรายเดือนในการ ‘บำรุง’ เจ้าหน้าที่ที่มากน้อยต่างกันไปตามละห้องกันด้วย ข้อมูลเท่าที่พบในปัจจุบัน (2539-2540) จะอยู่ในราว 500-1,000 บาทต่อเดือน ซึ่งแม้บางสถานบริการจะหักค่า ‘เจ้าหน้าที่’ จากหญิงไทยเช่นเดียวกัน ก็มักเป็นจำนวนน้อยกว่ามาก

แนวทางปฏิบัติของเจ้าของต่อผู้หญิงไทยและต่างชาติมักไม่ต่างกันมากนัก เจ้าของหรือผู้บริหารหลายคนจะมองว่าหญิงต่างชาติก่อปัญหาน้อยกว่า และเรียบร้อยน่าเอ็นดูกว่าผู้หญิงไทย แต่ถ้าหากเป็นหญิงต่างชาติเช่นพม่าหรือชนกลุ่มน้อยอื่นที่สื่อสารภาษาไทยได้ไม่ดีนัก ก็จะมีปัญหาถูกดูด่าและกดขี่อยู่บ้างพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเด็กเสิร์ฟ คนเชียร์แขก แม่ครัว ฯลฯ ผู้หญิงต่างชาติซึ่งหัวอ่อนก็มักจะยินยอมให้ถูกว่ากล่าวโดยไม่มีปากมีเสียง

(2) **สุขภาพ** ผู้หญิงไทยที่ทำงานบริการทางเพศในปัจจุบันจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดดีพอสมควร หรืออย่างน้อยก็ดีกว่าเมื่อราว 2-3 ปีที่ผ่านมา แม้จะยังประสบปัญหาต่างๆ อยู่เสมอก็มักเป็นเพราะความประมาทพลาดพลั้ง มากกว่าความไม่รู้เช่นเดียวกับหญิงต่างชาติ หญิงบริการจากต่างแดนมักต้องประสบปัญหาความยุ่งยากต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดความเข้าใจพื้นฐานในการดูแลสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เนื่องจากไม่ทราบวิธีคุมกำเนิดที่ถูกต้อง การติดเชื้อภูมิโรค เพราะไม่รู้จักถุงยางอนามัยหรือไม่รู้ว่าการป้องกันนั้นสำคัญแค่ไหนอย่างไร เด็กสาวหลายคนจะให้การว่าเมื่อแรกเริ่มทำงานตนมักใช้ถุงยางอนามัยเมื่อแขกต้องการเท่านั้น เพราะไม่ทราบถึงความจำเป็นและอันตรายของโรคติดต่อ แม้เมื่อติดเชื้อโรคร้ายแรงเช่นเอดส์แล้ว ผู้หญิงบางคนโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในอาชีพขายบริการแอบแฝงก็ยังไม่เข้าใจว่าตนติดโรคมาได้อย่างไร

(3) **ความรุนแรง** หญิงต่างชาติมีโอกาสมากที่จะถูกหลอกลวงมาบังคับค้าบริการ การหลอกลวงผู้หญิงไทยมาชักชวนนั้นเสี่ยงกว่ากัน ผู้หญิงต่างชาติไม่มีตัวตน ไม่มีบัตรหรือทะเบียน และไม่มีใครคอยตามหาตัวหรือมาแจ้งความคนหาย แต่ละคนจะไม่กล้าคิดหนี เนื่องจากกลัวคนแปลกหน้า ไม่รู้จักหนทางและกลัวตำรวจ

อย่างจับใจ แต่หญิงบริการไทยจะไม่ยอมถูกคดโกงรายได้ง่ายๆ ส่วนใหญ่จะรู้จักถกเถียง เรียกร้อง และร่วมมือกับเพื่อนฝูงแก้ไขปัญหามา สู้สุดท้ายก็ยังสามารถหาช่องทางจากสถานบริการที่คดโกงได้ไม่ยากนัก ผู้หญิงไทยที่เผชิญการเอารัดเอาเปรียบมักเป็นกลุ่มที่อยู่ในสังกัดธุรกิจค้าหาของเอเยนต์ผูกขาดหรือเอเยนต์นางทางโทรศัพท์ ซึ่งปัจจุบันจะได้พบหญิงไทยก้าวเข้าสู่วงการดังกล่าวน้อยลงเรื่อยๆ เนื่องจากมีทางเลือกในการหางานเองได้อย่างอิสระมากขึ้น เจ้าของสถานบริการมักไม่กล้าโกงรายได้คนไทยชัดเจนเหมือนกับทำกับต่างชาติ คือบอกว่า ‘หนึ่งไม่หมด’ เสียดีๆ ทั้งนี้ผู้หญิงต่างชาติมักจะต้องยอมอดทนต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบจนถึงที่สุด เนื่องจากไม่รู้จะแก้ปัญหายังไง ไม่รู้ว่าเอาเงินคืนอย่างไร จะไปฟ้องใคร จะย้ายไปอยู่ที่ไหน และสถานที่อื่นจะคดโกงเช่นนี้หรือไม่

ความรุนแรงนานาประการที่มีผู้กระทำต่อหญิงข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสถานบริการ นายหน้า แหกหรือเจ้าหน้าที่ ล้วนเกิดขึ้นเพราะรู้ว่าแต่ละคนจะปราศจากเกราะป้องกันเหมือนหญิงสาวคนไทย หญิงต่างชาติจะไม่สามารถเรียกร้องหรือเข้าถึงความช่วยเหลือใดๆ ไม่มีญาติพี่น้องคอยเป็น พรกคพวกอยู่ใกล้ๆ และไม่สามารถพึ่งกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ความโดดเดี่ยวนี้ผลักดันให้หญิงบริการต่างชาติต้องกลายเป็นเหยื่อที่ไม่มีทางสู้และเปิดช่องให้หลาย ๆ คนทำร้ายได้ตามอำเภอใจเสมอมา

(4) **การออกจากอาชีพ** ผู้หญิงไทยที่เข้าสู่อาชีพบริการด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เช่น ต้องการเก็บเงินให้พ่อแม่ เลี้ยงตัวเอง ครอบครัวยหรือลูก จะมีโอกาสก้าวออกจากอาชีพบริการมากหากสามารถควบคุมดูแลตัวเองได้ดี ทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมการทำงาน ผู้หญิงเหล่านี้ส่วนใหญ่มักต้องการมีเงินก้อนไปทำทุนค้าขายส่วนตัวเพื่อหลีกเลี่ยงอาชีพเกษตรกรรม บางคนที่มีที่ดินอยู่ก็มักจะต้องการเป็นนายทุนจ้างคนมาทำงานแทนตนและครอบครัว แต่สำหรับกลุ่มเด็กสาวชาวไทยที่พลัดหลงเข้าสู่อาชีพนี้ เพราะปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือขาดความอบอุ่นจะน่าเป็นห่วงกว่า เนื่องจากเจ้าตัวมักมองไม่เห็นอนาคตชัดเจน บางคนไม่มีบ้านให้กลับ บางคนติดยาเสพติดและไม่เคยเก็บเงินหรือคิดถึงวันข้างหน้าหลังเลิกอาชีพ ซึ่งเมื่อขาดความรู้สึกถึงคุณค่าในชีวิตร (self-esteem) เช่นนี้แล้ว โอกาสที่จะทำร้ายตนเองในอาชีพบริการ เช่น ติดยาเสพติดและการพนัน ไม่ป้องกันตนเองจากโรคติดต่อ ใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่ายและเป็นหนี้ ก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

หญิงบริการต่างชาติซึ่งเดินทางมาสู่สถานบริการด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มีความตั้งใจว่า จะเดินทางกลับบ้านหลังจากที่ได้ทำงานสักระยะหนึ่ง บางคนมีกำหนดค่อนข้างชัดเจน เช่น กำหนดเวลา กำหนดจำนวนเงินที่เก็บได้ กำหนดว่าสร้างบ้านเสร็จ เป็นต้น ผู้หญิงจำนวนมากไม่ได้คิดฝันว่าจะนำเงินก้อนกลับบ้านไปเพื่อการใดเป็นพิเศษ เพียงแต่มาทำงานเพื่อส่งเงินให้พ่อแม่ที่ลำบากได้ใช้จ่าย ทำบ้านใหม่หรือส่งให้น้องเรียนหนังสือเท่านั้น เมื่อถึงเวลาสมควรก็คิดว่าจะกลับไปแต่งงานและทำไร่นาเหมือนเดิม เนื่องจากในสภาพดินแดนทางไม่อำนวยให้เริ่มทำอาชีพอื่นได้ง่ายๆ จึงเป็นไปได้อย่างยิ่งว่าหากต้องประสบกับความยากลำบากจากปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ หรือครอบครัวแตกแยกในเวลาต่อมา ก็อาจต้องหวนกลับมาสู่เส้นทางเดิมนี้

มีผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่คิดมีเงินทุนไปค้าขายที่บ้านเกิด ซึ่งอาจเป็นการซื้อของล่องในเส้นทางสิบสองปันนา เชียงตุง ทำซีเหล็ก หญิงสาวไทยใหญ่จากเชียงตุงคนหนึ่งบอกว่า คนที่บ้านมาทำงานแบบนี้กันทั้งนั้น เพราะเป็นทางเดียวที่จะเก็บทุนทำการค้าขายได้ อย่างไรก็ตามก็ตีหญิงสาวจากรัฐฉานจำนวนมากเกินครึ่งยืนยันว่าอยากมาอยู่เมืองไทย หากเมืองไทยอนุญาตให้อยู่ได้ เพราะสภาพปัญหาการเมืองและการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า

นั้นยังไม่มีวีแววจะคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น แต่หญิงสาวจากส่วนอื่นๆของพม่าหรือจีนมักต้องการกลับไปอยู่บ้าน เมื่อถึงเวลาอันสมควร มีผู้หญิงข้ามชาติอีกหลายคน que เลิกจากอาชีพค้าบริการไปทำงานประเภทอื่นในเมืองไทย บางคนแต่งงานอยู่แถมแม่สายและรับจ้างทั่วไป บางคนไปทำงานร้านอาหารธรรมดาหรือเป็นลูกจ้างทำงานบ้าน ผู้หญิงกลุ่มนี้มักเป็นคนที่อยู่ในอาชีพมานานพอสมควรจนเกิดความเบื่อหน่าย แต่ก็ยังต้องการเก็บสะสมเงินในเมืองไทยต่อไป ซึ่งก็ไม่ได้เป็นหลักยืนยันว่าเธอจะไม่กลับสู่อาชีพขายบริการอีก

กล่าวโดยสรุป กลุ่มหญิงต่างชาติที่ทำงานเกิน 1 ปีกว่าขึ้นไป มักเข้าออกจากอาชีพตลอดเวลา โดยจะไม่ทำงานต่อเนื่องยาวเหมือนผู้หญิงไทย เมื่อทำงานถึง 1 ปี ก็มักจะกลับบ้านไปโดยไม่ได้มีจุดหมายแน่ชัด โดยอาจจะอยู่เฉยๆสัก 3 เดือนแล้วค่อยตัดสินใจใหม่ หรือบางคนก็ตั้งใจเลิกอาชีพแน่นอน แต่เมื่อพบเห็นบ้านเมืองในสภาพเดิมๆก็ต้องหวนมา ผู้หญิงจำนวนหนึ่งกลับไปแต่งงานด้วยคิดว่าถึงวัยอันควร แต่ก็ประสบปัญหาหย่าร้างจึงต้องเดินทางเข้ามาอีกครั้ง บางคนอดทนทำงานรายได้น้อยอยู่พักหนึ่ง ก็พบว่าไม่เพียงพอที่จะส่งให้กับพ่อแม่พี่น้องที่รอคอยอยู่ที่บ้านเกิด

(5) **ทัศนคติหญิงบริการไทยและต่างชาติที่มีต่อกันและกัน** แม้เมื่ออยู่สถานบริการเดียวกันจะได้ติดต่อสงสรรค์กันมากนัก หญิงบริการไทยส่วนใหญ่ก็มักไม่มีความรังเกียจ หรือคิดว่าคนต่างชาติจะมาแย่งงาน บางคนอาจมองหญิงต่างชาติว่าด้อยกว่า แต่ก็ไม่ถึงกับดูถูกดูแคลน ส่วนใหญ่จะเป็นความสงสารที่หญิงต่างชาติจะไม่สามารถดูแลป้องกันตนเองได้ดีเท่าหญิงไทยมากกว่า บางคนอาจมองว่าผู้หญิงต่างชาติน่าจะมีส่วนทำให้แกมโรคและเอดส์แพร่กระจายมากขึ้น หรืออาจคิดว่าหญิงไทยจะต้องพลอยลำบากไปด้วยทุกครั้งเพราะตำรวจจะเพ่งเล็งและคอยจับกุมผู้หญิงไม่มีบัตร แต่ก็ไม่ได้เป็นความรู้สึกเกลียดชังที่รุนแรง

ผู้หญิงต่างชาติคนหนึ่งในช่วงชายแดนที่ผู้หญิงในช่องล้นมาจากประเทศเดียวกันกล่าวว่า คิดว่าผู้หญิงไทยคงไม่ต้องมาทำงานแบบนี้ เพราะบ้านเมืองกินต้อยดีกว่าบ้านเธอมาก และแม้แต่ผู้หญิงที่อยู่ในสถานบริการที่มีคนไทยปะปนอยู่บ้างก็คิดเช่นนั้น ว่าคงจะมีคนไทยส่วนน้อยมากที่มีความจำเป็นต้องมาทำงานนี้ โดยปกติแล้วหญิงต่างชาติจะไม่ได้สัมผัสใกล้ชิดผู้หญิงไทยเลย เพราะต่างฝ่ายต่างจะแยกกันอยู่คนละสังคม

8.5 ข้อเสนอแนะเรื่องการดูแลสุขภาพหญิงบริการต่างชาติ

ถ้าเรายอมรับความจริงว่า ขณะนี้มีผู้หญิงซึ่งข้ามพรมแดนมาทำงานขายบริการทางเพศอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก และจะยังคงหลั่งไหลเข้ามาอีกในอนาคตอันใกล้ คงเป็นความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ฝ่ายสาธารณสุขของรัฐจะต้องดูแลแรงงานหญิงบริการข้ามชาติเหล่านั้นเหมือนกับหญิงบริการไทย โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลเหล่านี้คือผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย หรือมีปัญหาการสื่อสารและพื้นฐานความรู้ความเข้าใจซึ่งทำให้ทำงานยากลำบากขึ้น โดยปกติในแต่ละจังหวัด ฝ่ายงานกามโรคและโรคเอดส์จะมีแผนงานดูแลสุขภาพหญิงบริการในพื้นที่ของตนอยู่แล้ว แต่ปัญหาสุขภาพของหญิงข้ามชาติจะมีสาเหตุและสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปจากหญิงไทย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปรับวิถีทางและกระบวนการให้เหมาะสมกับกลุ่มนี้เป็นพิเศษ และเอาชนะปัจจัยแห่งปัญหาที่ทำนายอยู่ในขณะนี้ เพราะฝ่ายบ้านเมืองควรต้องเฝ้าระวังโรคให้ครอบคลุมบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

- **หนึ่ง** ในจังหวัดที่มีหญิงบริการข้ามชาติจำนวนมาก ควรมีแผนงานการให้คำปรึกษาสำหรับหญิงต่างชาติโดยเฉพาะ เพราะในขณะนี้หญิงไทยได้รับความรู้สุขภาพค่อนข้างดี (แม้จะมีปัญหาอื่นที่ทำให้ไม่ได้ป้องกันตนเอง) ผู้หญิงต่างชาติยังคงต้องการข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทั่วไป การคุมกำเนิด โรคติดต่อ และการป้องกันตนเองจากโรคอยู่มาก ทั้งนี้ควรระมัดระวังว่า การ 'สอน' และ 'สั่ง' หรือ 'ขู่ให้กลัว' มักทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ควรเปิดทางให้ผู้หญิงเห็นว่าเธอควรจะดูแลสุขภาพเพื่อตัวเอง เพื่อคนที่รัก และหรือเพื่อนาคศ เนื่องจากคำสั่งสอนเชิงขู่ไม่สามารถโน้มน้าวใจให้ผู้หญิงปฏิบัติตามได้ ทั้งยังอาจทำให้เธอกลัว เกรงใจและไม่ยอมบอกความจริงหากมีปัญหาในการดูแลสุขภาพ ซึ่งหากผู้หญิงไม่สามารถพูดถึงปัญหาจริงที่ประสบอยู่ ก็ยากที่เจ้าหน้าที่จะดูแลสุขภาพช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **สอง** เจ้าหน้าที่ควรแสดงให้เห็นให้ผู้หญิงเห็นว่า ตนยอมรับความเป็นจริงที่พวกเธอเป็นหญิงต่างชาติที่เดินทางเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยพูดคุยถึงถิ่นที่เกิดให้เป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่เน้นย้ำหรือพยายามขอร้องบุตรประชาชนและปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้เท่าเทียมกับคนอื่นๆ โดยให้ความเคารพและมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนของหญิงต่างชาติ ไม่แสดงอาการรำคาญหรือเบียดเบียนเมื่อมีปัญหาการสื่อสาร ควรพยายามพูดให้ช้า ชัด ใช้ถ้อยคำง่ายๆ และอาจให้ผู้หญิงต่างชาติที่เข้าใจภาษาไทยได้ดีช่วยเป็นสื่อกลางให้เพื่อน หรือพยายามใช้สื่อต่างๆ เช่น รูปภาพ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งเมื่อหญิงต่างชาติโดยเฉพาะชาวไทยใหญ่และไทยลื้อมาทำงานในเมืองไทยในระยะหนึ่งแล้ว มักจะมีพัฒนาการทางด้านภาษาดีขึ้นในระดับเกือบเท่าเทียมคนไทยได้
- **สาม** เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ได้ปฏิบัติงานคลุกคลีกับหญิงบริการควรเอาใจใส่กรณีหญิงสาวที่ 'พูดภาษาไทยไม่ชัด' หรือพูดไม่ได้เป็นพิเศษ โดยระลึกไว้ว่าคือผู้ต้องจากบ้านเกิดเมืองนอนมาแสวงหา เป็นผู้ที่ต้องการคำแนะนำ การดูแลเอาใจใส่อย่างอบอุ่น เจ้าหน้าที่ไม่ควรเพิกเฉยเมื่อพบว่า ไม่สามารถสื่อสารกับผู้หญิงได้รู้เรื่อง เพราะนั่นคืออุปสรรคที่จะต้องหาทางก้าวข้ามไปให้ได้ สำหรับหญิงเชื้อสายพม่าหรืออื่นๆ ซึ่งเรียนรู้ภาษาไทยได้ยาก อาจมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะต้องขอให้เพื่อนคนอื่นช่วยเป็นล่าม หรือสื่อสารด้วยภาษากิริยาท่าทาง ซึ่งผู้หญิงจะสามารถรับรู้ได้เองว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ หรือเข้าใจและเอาใจใส่ต่อเธอหรือไม่ ในบางพื้นที่เช่นแถบชายแดนที่มีปัญหามาก อาจมีความจำเป็นต้องจ้างอาสาสมัครเชื้อชาติเดียวกันมาอบรมเพื่อเข้าทำงานนี้โดยตรง ดังเช่นที่มืองค์กรพัฒนาเอกชนบางแห่งได้ทำอยู่
- **สี่** การเจาะเลือดเพื่อเฝ้าระวังการแพร่เชื้อโรคเอดส์ ควรต้องผ่านการทบทวนวิธีปฏิบัติใหม่ให้ตรงกัน เนื่องจากหญิงบริการจะทราบดีว่า เป็นการเจาะเลือดเพื่อทดสอบโรคอะไร และเหตุที่เธอยินยอมให้นำผลเลือดไปตรวจสอบ ก็เนื่องจากคิดว่าเป็นการบริการที่ให้ประโยชน์ต่อตัวเอง หากเจ้าหน้าที่ไม่ยอมบอกผลเลือดหรือช่วยดูแลรักษาแล้ว ผู้หญิงมักจะไม่ยินดีที่จะเจาะเลือดครั้งต่อไปอีก แม้จะปฏิเสธไม่ได้ บางคนวิตกจนต้องไปเสียเงินจำนวนมากเพื่อเจาะเลือดตามโรงพยาบาลและคลินิกเอกชนต่างๆ มาเปรียบเทียบกัน ในขณะนี้

หลายๆ คนเข้าใจผิดว่าหากเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งผลก็หมายความว่าตนสบายดี ซึ่งความคิดเช่นนี้อาจนำไปสู่ผลเสีย นานาประการได้

- **หวั** การบอกผลเลือดเป็นเรื่องละเอียดอ่อน หากมีความจำเป็นต้องบอก จะต้องคำนึงถึงแนวทางที่ถูกต้องคือ ต้องมีการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการเจาะเลือด ผู้หญิงบางคนอาจเปลี่ยนใจไม่เจาะเลือดหรือไม่อยากทราบ ผลหลังจากผ่านการให้คำปรึกษาก่อนก็ได้ หากรัฐไม่สามารถให้คำปรึกษาที่ดีและครบถ้วน การบอกผลเลือด จะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี ผู้หญิงหลายคนกลัวเพราะคิดว่าเลือดบวกซิฟิลิสเป็นโรคเอดส์ และบางคน ก็ไม่สามารถเข้าใจศัพท์ว่า 'การที่ยังไม่เป็นโรคเอดส์แต่ติดเชื้ออยู่' นั้นหมายความว่าอย่างไร ที่ควรตระหนัก อีกประการก็คือ การแจ้งผลเลือดให้ทราบโดยไม่คอยติดตามดูแลทั้งสุขภาพกายและจิตใจ หรือให้โอกาสผู้หญิงมาขอคำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจก่อให้เกิดผลเลวร้ายต่อตัวผู้ติดเชื้อมาก
- **หก** การตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์ในบางท้องถิ่น ควรประสานกับฝ่ายเจ้าของสถานบริการให้เข้าใจถึง ประโยชน์เพื่อให้เกิดความร่วมมือมากขึ้น นอกจากนี้ควรให้โอกาสผู้หญิงได้ปรึกษา และแจ้งอาการโดยละเอียด หากเจ็บป่วยหรือมีอาการผิดปกติอย่างไร ก็ควรอธิบายให้ความรู้ถึงโรคต่างๆ อย่างชัดเจน เพราะผู้หญิงข้ามชาติจะมีพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บน้อย และการให้ความรู้เมื่อไปตรวจเยี่ยมสถานบริการ ก็อาจ จะไม่ทำให้เธอเข้าใจได้มากเท่าเมื่อได้ประสบด้วยตนเอง ทั้งนี้การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มอาจกำหนดให้ทำเดือน ละครั้งในวันที่นัดผู้หญิงมาตรวจที่คลินิกตามโรค หากเจ้าหน้าที่ไม่สะดวกจะเข้าเยี่ยมสถานบริการ
- **เจ็ด** การที่รูปแบบสถานบริการได้เปลี่ยนไปเป็นลักษณะแอบแฝงจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นควรลง พยายามสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าของสถานบริการประเภทนี้ดูบ้าง เพราะเท่าที่ได้พบก็มีสถานนวดแผน โบราณหลายแห่งยินดีที่จะให้ความร่วมมือ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประสานไปจริงจึงเพราะมักจะมุ่งไปยังสถานบริการ ตรง ด้วยสมมติฐานว่า หญิงบริการแฝงย่อมไม่เต็มใจจะมาตรวจสุขภาพ
- **แปด** รูปแบบของการดูแลสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ คือการตรวจโรคและให้คำปรึกษานั้นจะทำให้ผู้ หญิงสามารถดูแลป้องกันตัวเองได้อย่างเข้าอกเข้าใจ สม่่าเสมอ และถาวรมากขึ้น นอกจากนี้ หากผู้หญิงได้ รับความอบอุ่น ความเข้าใจ และสามารถมองเห็นความหวังในชีวิตแล้ว โอกาสที่จะเลิกอาชีพด้วยการตัดสินใจ ของตนเอง และมีแผนอนาคตที่เข้มแข็งก็เป็นไปได้มาก ในขณะเดียวกันโอกาสการกลับคืนสู่อาชีพก็น่าจะ น้อยกว่าการที่ถูกกวาดจับ ปรับ และช่วยส่งกลับโดยเจ้าตัวไม่ต้องการ **ผู้หญิงไม่สามารถถูกบังคับให้เลิก อาชีพขายบริการทางเพศ ตัวผู้หญิงเท่านั้นจะต้องเป็นผู้เลือกที่จะหันหลังจากมาด้วยตัวเอง และเมื่อถึงวันที่ ก้าวออกจากอาชีพนี้ไป เธอก็ควรจะสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ด้วยสุขภาพที่ดีและปลอดภัย**

ข้อควรคำนึงที่สำคัญในการทำงานกับหญิงบริการ ไม่ว่าจะเป็นชาวต่างชาติหรือคนไทยก็ตามควรต้องม ีความสม่ำเสมอ เพราะผู้หญิงในอาชีพซึ่งมักปิดตัว เก็บตัว และมีปัญหาภายในจิตใจหลายอย่างจะต้องการเวลาพอ สมควรที่จะเปิดตัวเองมากขึ้น เจ้าหน้าที่ไม่ควรท้อใจหรือเลิกสนใจคนที่ก้าวร้าวหรือปิดตัวเอง แต่ควรปฏิบัติต่อเธอ เช่นเดียวกับคนอื่นๆ ตลอดจนอาจให้ความสนใจหรือความอบอุ่นเป็นพิเศษ

บทที่เก้า

ว่าด้วยชีวิต ความคิด ของหญิงบริการข้ามชาติ แนวนับสถานการณ์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บางทีนะ... พะยอมคิดว่าเหมือนตัวเป็นคนไม่มีค่ายังงี้ก็ไม่รู้
แต่มันก็ต้องเข้มแข็งซะใหม่

ด้วยแรงผลักดันจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ในถิ่นต้นทางที่เป็นรากเหง้าของการเดินทางมาทำงานของแรงงานหญิงและชายจากประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับความฝันที่จะได้งานที่มีรายได้สูงในประเทศที่เจริญทางเศรษฐกิจมากกว่าอย่างประเทศไทย ความฝันของแรงงานข้ามชาติจำนวนมากกลับไม่เป็นจริง ในหลายๆกรณีแรงงานข้ามชาติต้องพบกับสภาพความเลวร้ายที่ตนเองมิได้คาดคิดมาก่อน ทั้งกับความทุกข์ยาก การถูกกดขี่ขูดรีด และการถูกทำร้ายถึงขั้นทารุณกรรมในถิ่นที่อยู่ใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิงบริการที่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติเพราะความเป็น 'ผู้หญิง' และเป็น 'คนนอก' ของสังคมนั้น บางรายไม่ได้รับค่าตอบแทนเลย เพราะต้องทำงานชดใช้ค่านายหน้าที่ได้รับเงินไปก่อนแล้วดังที่ได้กล่าวไว้ในบทก่อนหน้านี้ ผู้หญิงเหล่านี้ไม่สามารถหลบหนีนายจ้างได้ง่ายๆ เพราะไม่เพียงแต่มีความสามารถในภาษาของประเทศนั้นอย่างจำกัด และไม่รู้จักเส้นทาง การเดินทางแล้ว ยังเป็นเพราะกลัวที่จะถูกจับเพราะเข้าเมืองผิดกฎหมายด้วย

บทสรุปของรายงานเรื่องนี้ผู้เขียนเลือกที่จะไม่ดำเนินตามขนบเก่าของวิธีการรายงานผลสรุปในการศึกษาวิจัยทั่วไป ด้วยเห็นว่าชีวิตและความคิดของผู้หญิงต่างชาติที่ทำงานบริการเป็นสาระสำคัญของการศึกษานี้ จึงจะเริ่มต้นจากการเสนอภาพสะท้อนความคิดเล็กๆ ที่ผู้หญิงกลุ่มนี้มองตัวตนของตนเอง มองชีวิตที่เห็นและเป็นอยู่ และชีวิตในอนาคตผ่านถ้อยคำของเธอเหล่านั้นเอง รวมทั้งผ่านความคิดของบุคคลใกล้ชิดที่ได้ประโยชน์จากการค้าบริการของเธอเหล่านี้ ได้แก่ เจ้าของผู้ประกอบการ และคนเชียร์แขก จากนั้นจึงมาถึงบทสรุปและอภิปรายภาพรวมของข้อค้นพบ ซึ่งหลายประเด็นเป็นเรื่องที่แม้ดูเก่าแต่เป็นการเพิ่มเสริมภาพในรายละเอียดของเรื่องนั้นๆมากขึ้น และหลายประเด็นก็เป็นข้อค้นพบใหม่ที่น่าสนใจ ปิดท้ายที่การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์การนำแรงงานหญิงข้ามชาติมาค้าประเวณีในบ้านเรา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1 ชีวิตและความคิดของหญิงบริการข้ามชาติ

ความคิดของ 'ศรีมา' อายุ 24 ปี ไทยใหญ่จากเชียงตุง รัฐฉานประเทศพม่า

หมอนวดแผนโบราณในภาคกลาง อยู่ในอาชีพขายบริการมา 3 ปี ปัจจุบันติดเชื้อเอชไอวี

... พ่อแม่หนูก็ไม่อยากให้มา เขากลัวจะถูกขายถูกตี แต่หนูว่าเป็นทางเดียวที่ที่บ้านจะสบายได้ เขาจะได้มาอยู่เมืองไทย หนูก็เบื่อพม่าเหมือนกัน... หนูไปกับเพื่อนที่ชะอำ เปิดบริษัทแล้วทำงานส่งเงินให้เขาทุกบาททุกสตางค์ ตอนนั้นหนูซื้อที่ดินที่แม่สายได้ด้วยตัวหนูเอง พ่อแม่ก็อยู่สบายไม่ต้องไปเมืองพม่าแล้ว ถ้าเขาไม่มีหนูก็คงลำบากมาก จะไปทำมาหากินอะไร หนูภูมิใจนะที่เป็นที่พึ่งของเขาได้ ตอนนี้ก็หาเงินทำบ้านอยู่ ถ้าเสร็จแล้วก็จะได้กลับบ้านแล้ว .. พอแล้ว

ความรู้สึกของ 'พะยอม' วัย 34 ปี ไทยใหญ่จากเขตเชียงตุง รัฐฉานประเทศพม่า

หมอนวดแผนโบราณ ในจังหวัดภาคกลางสามีของเธอมาทำงานที่เมืองไทยแล้วหายไป

บางทีนะ.. พะยอมคิดว่าเหมือนตัวเป็นคนไม่มีค่าอย่างไงก็ไม่รู้.. แต่มันก็ต้องเข้มแข็งใช้ไหม เราต้องสู้เพื่อลูกเรา ตอนนั้นพะยอมรับคนเล็กมาอยู่ด้วยกัน คิดถึงแล้วก็เป็นห่วงด้วย ลูกก็ 10 ขวบแล้ว พอรู้ว่าแม่ทำงานอะไรแต่ก็ไม่รู้สึก พะยอมก็สอนหนังสือไทยใหญ่ให้เขา แล้วก็ให้คนแถวบ้านที่เขารู้หนังสือไทยสอนให้ด้วย ความสุขทุกวันนี้ก็แค่ได้เห็นหน้าลูกคนนี้ มันก็มีกำลังใจทำงาน ไม่ใช่จ่ายเงินเยอะ จะได้เลิกเร็วๆ ... เห็นเด็กสาวๆ ที่เขาต้องมาเปิดบริษัทเมืองไทยแล้วมันทุกข์ใจนะ ... ลูกสาวพะยอมอายุ 16 นี่เขาอยากมาเมืองไทย แต่พะยอมไม่ให้มาเด็ดขาด กลัวว่าจะมาเป็นแบบแม่ แม่ทำคนเดียวก็จะแย่อยู่แล้ว หัวเด็ดตีนขาดก็ไม่ยอมให้เขามาเมืองไทย มาแล้วจะใจแตก อยากได้นุ่นได้นี้ พะยอมแก่แล้วยังใจแตกได้เลย ยังไงก็ไม่มียอมให้เขามาทำงานแบบนี้ ถ้าเขาลำบากพะยอมจะทำอะไรให้เอง ... ถ้าผัวพะยอมไม่หายไป พะยอมก็คงไม่ต้องมาทำงานแบบนี้ ไม่เคยคิดว่าชีวิตเราต้องมาทำแบบนี้ เราก็แต่งงานมีความสุขอยู่ ไม่รู้ว่าเขาไปไหน... มีเมียใหม่ไปแล้ว หรือพบผู้หญิงดั่งใจในเมืองไทยก็เลยทิ้งเราไป หรือถูกจับ หรือตายไปแล้วก็ไม่รู้ นี่ก็ 2 ปีแล้วไม่เคยส่งข่าวเลย ถ้าเขาถูกจับไป วันหนึ่งคงจะกลับมา

ความในใจของ 'คำเอี้ย' อายุ 19 ปี ไทยลื้อจากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า

หญิงบริการร้านอาหารกึ่งช้อปปิ้งในภาคกลาง ปัจจุบันติดเชื้อเอชไอวี

... มันบอกไม่ถูกหรอกค่ะ เหมือนว่าเราตัดสินใจมาทำงานแบบนี้ เติบโตอย่างนี้แต่แรกแล้ว มันก็ต้องทำใจใช้ไหมคะ งานแบบนี้จริงๆ ก็ไม่มีใครอยากทำหรอกค่ะ มันกดดันในตัวเรา มันต้องผ่านผู้ชายมาก ยิ่งง่วง ยิ่งสกปรก มันก็เหนื่อย เบื่อ กดดันอยากกลับไปบ้าน แต่น้องสาวยังเรียนอยู่ที่แม่สาย ก็อยากให้เขาได้เรียน แล้วไม่ต้องมาทำงานแบบหนู แม่หนูก็ไม่อยากให้ทำ อยากให้กลับไปแต่งงานที่แม่สาย แต่หนูก็ไม่อยากให้เขาลำบาก หนูไปเป็นสะไวก็ไม่มีโอกาสดูแลเขา ... แต่หนูอยากชวนแม่กลับ

ไปเมืองยอง ยังไงไปอยู่บ้านเราก็คือที่สุด หนูอยากเป็นนกตัวเล็กๆจะได้บินได้ไกล แล้วก็หัวเราะเยาะ
นกตัวใหญ่ที่ตัวหนัก...บินไม่ไหว แต่หนูไปไหนไม่ได้เลย

ความในใจของ 'อาแอ' อายุ 19 ปี อาสาจากเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า

หญิงบริการร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง ปัจจุบันกลับไปอยู่บ้านและตั้งใจจะไม่กลับ

อาแอคิดถึงบ้าน ลอยกระทงอาแอก็ฝันเห็นน้องสาวคะ.. อาแออยากกลับบ้าน กลับไปก็ไม่มาประเทศ
ไทยอีกแล้ว อยู่บ้านอาแอทำงานอะไรก็ได้ ทำไรทานก็ได้ บักผ้าขายก็ได้ ตอนนั้นอาแอไปเชื่อเขา ก็
อยากมาเมืองไทย เขาว่าเมืองไทยสนุกอย่างงั้นอย่างงี้ ทำงานได้เงินเยอะเยอะ มีเสื้อผ้าสวยๆใส่ ชื้อ
ทองใส่ก็ได้ พ่อไม่ให้มาอาแอก็มา แต่อาแอเจอคนใจร้ายหลอกอาแอ แล้วก็ถูกตำรวจจับติดคุก อยู่
บ้านไม่มีเงินก็ไม่อดข้าว อยู่ที่นี่หิวน้ำต้องเสีย 5 บาท อาแอไม่ชอบทำงานแบบนี้คะ แต่ตอนหนีจาก
ชองที่เชียงใหม่ไม่มีเงินกลับบ้าน กลับไม่ถูกด้วย ตอนนี้อาแอจะกลับยังงัยไม่รู้เลย.. ไม่กล้ากลับคน
เดียว มีแก็ไปแล้ว กลับไปอาแอจะบอกว่าเมืองไทยไม่สนุก เทียวไหนก็ไม่สนุก ทำงานก็ลำบาก ..อา
แอเห็นค่าเอี้ยตัวขึ้นเป็นตุ้มไม้หยาบ แล้วมาติดก็ป่วยเป็นอะไรไม่รู้ อาแอสงสารแล้วก็กลัว...เมืองไทยน่า
กลัว อาแอกลับไปก็ไม่แต่งงานหรอกคะ อาแอเบื่อผู้ชาย กลับไปก็อยู่กับพี่กับน้อง แต่พ่อของอาแอ
ตายแล้ว ...เขาไม่เห็นอาแอกลับบ้าน

มุมมองของป้านก วัยต้น 40 เจ้าของร้านอาหารกึ่งชองในภาคกลาง

...เด็กพวกนี้แต่ละคนทำงานรับใช้พ่อแม่ทั้งนั้น เขาน่าสงสาร มีความจำเป็น เป็นเด็กดีแล้วก็ไม่ฟัง
เพื่อ พ่อแม่บางคนร้ายนะ ไม่รู้จักพอ ไม่เคยคิดเลยว่าลูกตัวลำบากยังงัย เด็กมาถึงเบิกผม 30,000
ทำงานก็ประหยัดแทบตาย จะใช้หนี้ให้หมดเร็วๆ พอจะลืมตาอ้าปากได้ก็โทรศัพท์มาขอเงินอีกแล้ว
เด็กพวกนี้เหมือนมีเวรมีกรรม บางคนทำเท่าไรทางบ้านก็ไม่เคยเห็นใจ แต่ก็มียางคนเขาเลิกอาชีพไปมี
บ้านมีช่องจริงๆนะ เด็กที่เป็นเพื่อนบ้านเดียวกันเขาจะส่งข่าวกันให้รู้... ผมชอบบอกเด็กว่า ทุกคนต้อง
คิดว่าเรามาทำอาชีพนี้แค่ช่วงหนึ่งของชีวิต วันหน้าเราต้องไปมีลูกมีผัว ไปทำอย่างอื่นกัน ตรงนี้อ่า
ใช้เงินเยอะ และต้องป้องกันตัวไม่ให้โดนโรคอะไรกลับไป ชีวิตเราไม่ได้มีแค่นี้..

ทัศนะของ 'ธนา' วัย 27 ปี คนเชียร์แขกสถานนวดแผนโบราณในภาคกลาง

เขาตั้งใจกลับบ้านกันจริงๆนะ มาทำงานส่งบ้าน เขาคัดญามาก พ่อแม่เป็นหนึ่ง ยอมตายเพื่อพ่อ
แม่ได้ ได้เงินเท่าไรส่งบ้าน ปลุกบ้าน ชื้อที่ดิน พอบ้านพร้อม เฟอร์นิเจอร์ครบ ก็กลับบ้าน เขา
ประหยัดกันมาก บางคนได้เดือนละ 10,000-20,000 กินข้าวมื้อละ 5-10 บาท... ผมคิดว่าเข้าใจเขา
เมื่อก่อนจะมองว่าเขาแบบ..ไม่ดี ภาพลบมาก พอเข้ามาทำงานถึงได้สัมผัสว่าเด็กแต่ละคนที่มีปัญหา
มีเหตุผลความจำเป็นส่วนตัว เขาอยากได้เงินส่งให้พ่อแม่ ไม่ใช่มาเพื่อมั่วชู้ผู้ชายเหมือนคนไม่มีหัวใจ
นี่มีเท่าไรส่งไปหมด ตัวเองเหลือไม่กี่ร้อย มองอีกอย่าง บางทีพ่อแม่ก็โหดร้ายนะ ตามความรู้สึกผม...

เอาเปรียบลูกมาก เขาไม่เห็นวาลูกเหนื่อยแค่ไหน แต่พวกที่บ้านอยู่ที่แม่สายผมว่าเขารู้นะ ไม่ได้ไกล
มากนัก แต่ขออยู่เรื่อยไม่รู้จบ ตัวเองอยู่มาตั้ง 4-50 ปีแล้วทำไมไม่สร้างอะไรไว้บ้าง แก่ก็ไม่ได้แก่มาก
ทำไมต้องขอให้ลูกสร้างให้ ตัวเองไปทำอะไรอยู่ที่ไหนตั้งนาน แหมมือของเงินลูกอย่างเดียวได้ไง เด็ก
รับแขกออกแขกก็เพราะทางบ้านเรียกร้อง เงินผู้หญิงคนเดียวเลี้ยงทั้งบ้าน

9.2 สรุปและอภิปรายผลข้อค้นพบ

(1) **ว่าด้วยจำนวนและตัวเลขรายได้** ในจำนวนแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายจำนวน
ประมาณหนึ่งล้านคนที่โครงการวิจัยนี้ได้คาดประมาณไว้ เส้นทางของแรงงานหญิงจำนวนหนึ่งจากประเทศเพื่อน
บ้านถูกนำสู่ธุรกิจการค้าประเวณีในประเทศไทย ตัวเลขโดยประมาณการจะอยู่อย่างต่ำหนึ่งหมื่นคน ณ ช่วงเวลา
ใดเวลาหนึ่งของปี 2539 หญิงบริการต่างชาติมีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานข้ามชาติในภาคอุตสาหกรรม
อื่นๆทุกประเภท ตัวเลขโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 บาทต่อเดือน แต่สำหรับบางกลุ่มที่อยู่ในสถานบริการราคาสูง รายได้
บางคนอาจสูงถึงเดือนละหลายหมื่นบาท

(2) **ว่าด้วยถิ่นต้นทาง: เธอเป็นใคร มาจากไหน** มีความชัดเจนว่าหญิงบริการต่างชาติส่วนใหญ่มาจาก
ประเทศพม่า แต่ถ้าพูดกันถึงเชื้อชาติพันธุ์แล้ว ผู้หญิงชาวไทยใหญ่และไทยลื้อจากรัฐฉาน และจากแคว้นยูนนาน
ทางใต้ของประเทศจีนนั้นมีจำนวนมากที่สุด สาเหตุที่มีหญิงชาวไทยใหญ่และไทยลื้อจึงเป็นภาพ
จากสาเหตุที่มีผู้หญิงไทยทางเหนือมาค้าบริการมากในสมัยก่อน เหตุที่เกิดกับหญิงชาวไทยใหญ่ไทยลื้อจึงเป็นภาพ
ซ้ำรอยอย่างที่เคยเกิดกับหญิงไทยทางล้านนา ในช่วงแห่งยุคสมัยที่ธุรกิจค้าประเวณีของเราเริ่มเฟื่องฟูเพราะ
สงครามเวียดนาม

อุปสงค์ของธุรกิจค้าประเวณีไทยอยู่ที่ลูกค้าชายไทยที่นิยมผู้หญิงที่ขาวสวยแบบทางเหนือ และการที่ภาษา
และธรรมเนียมต่างๆของชาวไทยใหญ่คล้ายกับของไทยมาก ทำให้เมื่อตลาดหญิงไทยทางเหนือหดตัวแคบลง นายหน้า
ก็มุ่งเข็มไปยังหญิงชาวไทยใหญ่เป็นแหล่งทดแทนที่คล้ายคลึงกันเข้ามาแทน เสริมด้วยปัจจัยทางวัฒนธรรมของชาวไทย
ใหญ่ที่ครอบครัวมีความคาดหวังพึ่งพิงลูกสาวสูง นอกจากนี้ฟังก์ชันถึงปัจจัยผลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ สถาน
การณ์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชาชนกลุ่มน้อยในรัฐฉาน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงที่เกิด
กับชาวไทยใหญ่อีกอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีประชาชนจากรัฐฉานไหลบ่าหลบหนีเข้ามาในเมืองไทยจำนวนมากหลายหมื่น
คนและผู้ลี้ภัยผู้หญิงหลายคนจำต้องเดินเข้าสู่อาชีพค้าบริการ

(3) **ว่าด้วยรูปแบบการชักนำและการบังคับค้า** ถ้าเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบในรายงานเรื่อง 'รูปแบบ
ใหม่ของการค้าทาส' (A Modern Form of Slavery) (Asia Watch 1993) กับรายงานนี้ ดูประหนึ่งว่าเป็นภาพ
ต่อเนื่องกันกล่าวคือ ที่ว่าเป็นลักษณะการค้าทาสแบบใหม่เพราะผู้หญิงและเด็กชาวต่างชาติที่ถูกชักนำมาก้าประเวณี
ตกอยู่ในสภาพถูกบังคับค้า ถูกขูดรีดแรงงาน ไร้ทางเลือก ไม่มีอำนาจในการต่อรองร้องขอเพราะขาดสิทธิอิสระใน
ชีวิตทุกด้าน และถูกทำทารุณกรรมอย่างโหดร้าย ไม่ปรากฏภาพของผู้หญิงที่เต็มใจและตัดสินใจด้วยตนเองในการ
เข้าสู่อาชีพนี้เลย ในทางตรงกันข้าม ภาพในช่วงปี 2538-2540 จากรายงานนี้พบว่า สัดส่วนของผู้ถูกบังคับทารุณมี
น้อยลงมาก ความแตกต่างตรงนี้น่าจะมีเหตุผลอธิบายได้สองประการคือ

- **ประการแรก** เป็นผลจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างของผู้หญิงที่ให้สัมภาษณ์กับรายงานแรกมีลักษณะเลือกสรรเฉพาะผู้ที่ถูกล่อลวงมาค้า ประสบปัญหารุนแรงและต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้จึงเป็นภาพของการถูกกระทำทารุณเป็นด้านหลัก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างของรายงานนี้มีลักษณะกระจายไปในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ และในสถานบริการหลากหลายรูปแบบ จึงมีภาพทั้งผู้ที่ถูกหลอกลวงบังคับ ถูกล่อลวงชักนำ และภาพของผู้ตัดสินใจค้าบริการเอง
- **ประการที่สอง** เป็นผลมาจากกลยุทธ์ของขบวนการการค้าหญิงสู่การค้าประเวณีที่แปรเปลี่ยนไป ภาพของรายงานแรกเกิดขึ้นในช่วงปี 1990-1992 หรือประมาณปี 2523-2525 ซึ่งเป็นช่วงระยะแรกที่มีการขนส่งหญิงจากประเทศพม่าและทางตอนใต้ของประเทศไทยสู่ธุรกิจบริการทางเพศในประเทศไทย ประกอบกับเป็นช่วงที่เริ่มมีแรงงานข้ามชาติจากพม่าไหลทะลักเข้าฝั่งไทย แรงผลักดันในขณะนั้นสำหรับแรงงานหญิงและเด็กคือการมาทำงานทำ แต่เมื่อถึงปลายทางประเทศไทยก็มีแรงดึงดูดด้วยรูปแบบหลอกล่อนานาประการ จนถึงบังคับขืนใจหรือลักพาผู้หญิงไปค้าบริการ ต่อมาเส้นทางเครือข่ายนี้ถูกสถาปนาแน่นแฟ้นขึ้นจากนายหน้าทั้งสองฝาก แรงกว้านดึงหญิงต่างชาติก็มีปริมาณพลแผ่กว้างมากขึ้นถึงแหล่งต้นทาง ประกอบกับเริ่มมีผู้เดินทางกลับบ้านด้วยความสำเร็จในรูปเงินทองของฝาก และการสร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่ เป็นอย่างเยี่ยงที่มีผู้อยากดำเนินรอยตามปรากฏการณ์นี้เป็นผลทางจิตวิทยาสังคมที่ทำให้มีการยอมรับอาชีพนี้มากขึ้นในฐานะที่เป็นทางเลือกในการทำเงินได้มากอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนในบ้านเกิดของหญิงต่างชาติก็รุนแรงมากขึ้นเป็นทวีคูณ ผลักดันให้คนจำนวนมากละทิ้งฐานไปตายเอาดาบหน้า ประกอบกับสถานการณ์การค้าประเวณีในประเทศไทยพลิกผัน รูปแบบการดึงผู้หญิงเข้าสู่การค้าบริการทางเพศปรับเปลี่ยนจากการหลอกลวงบังคับขืนใจไปสู่การล่อและลวงให้ค่อยๆหันมารับอาชีพดังกล่าวด้วยการตัดสินใจของตัวเองมากขึ้น ดังนั้นผลจากการเปลี่ยนแปลงในรอบ 10 ปีเศษ พอมถึงการศึกษานี้จึงไม่แปลกที่พบว่า มีผู้ถูกหลอกลวงบังคับน้อยลง ผู้ถูกชักนำในรูปแอบแฝงซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น และมีผู้ถูกล่อลวงจำนวนหนึ่งที่หลุดหนีจากวงจรอุบาทว์ ตัดสินใจทำงานบริการต่อโดยเลือกทำในสถานบริการที่ผ่อนปรนกว่าเก่า และหรือสามารถทำรายได้มากกว่าเก่า

(4) **ว่าด้วยเครือข่ายและนายหน้า** ในรายงานนี้ได้ข้อค้นพบรูปแบบใหม่ของเครือข่ายนายหน้าข้ามชาติในระดับย่อยมากขึ้น ที่น่าสนใจคือนายหน้าขนส่งภายในประเทศที่มีลักษณะให้บริการครบวงจรเบ็ดเสร็จเด็ดขาด กลยุทธ์ของการขูดรีดซับซ้อนดูสวดยุขขึ้นบนพื้นฐานรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์คือ รับจากบ้าน ส่งกลับบ้าน บริการส่งเงินและของฝากกลับบ้าน ติดต่อกับทางบ้าน และการรับทำเอกสารปลอม ไม่ว่าจะเป็นบัตรสีปลอม บัตรประจำตัวประชาชน จนถึงหนังสือเดินทางไปต่างประเทศปลอม จนผู้หญิงต่างชาติรู้สึกดีและสบายใจกับความสัมพันธ์ต่อเรื่องนี้ เพราะรู้ว่านายหน้ามีความรับผิดชอบต่อเส้นทางชีวิตที่เธอเลือกเดิน

อย่างไรก็ตาม ในธุรกิจค้าประเวณี ยังคงมีนายหน้าที่ใช้รูปแบบเดิมคือ ทารุณขูดรีดทุกขั้นตอนและจำกัดสิทธิของผู้หญิงที่ตกอยู่ในอาณัติ ซึ่งในรายงานนี้เรียกว่าเป็นนายหน้าผูกขาด-กินเปอร์เซ็นต์ ที่ยังคงกินค่านายหน้าอยู่ตลอดเวลาที่ผู้หญิงยังทำงานอยู่ ถ้าผู้หญิงพยายามหลบหนีก็อาจได้รับอันตรายถึงชีวิต ข้อค้นพบในรายงานนี้

ก็เหมือนในรายงานการวิจัยอื่นๆ และในความเข้าใจของคนทั่วไปคือ การเกิดขึ้น การดำรงอยู่อย่างลงหลักปักฐานของเครือข่ายนายหน้ากับธุรกิจค้าประเวณีล้วนแต่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่อาจได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบส่วยรายเดือน จนถึงลงมือประกอบธุรกิจนายหน้าด้วยตนเอง

(5) **ว่าด้วยโรคภัย และความรุนแรงที่ต้องเผชิญ** ในด้านพื้นฐานที่สุดก็คือโอกาสเสี่ยงต่อการท้องและต้องไปทำแท้ง และการเสี่ยงต่อการติดเชื้อกามโรคและโรคเอดส์ รายงานในอดีตขององค์กรพัฒนาเอกชนชี้ชัดว่า ผู้หญิงและเด็กต่างชาติที่ได้รับความช่วยเหลือออกมาจากสถานบริการที่บังคับค้า มีอัตราการติดเชื้อเอชไอวีสูงมาก ในบางกลุ่มสูงถึง 90% สิ่งที่พบในรายงานนี้ยังคงไม่แตกต่างกัน ในสถานบริการบางแห่งที่แม้ว่าจะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาก ก็ยังพบอัตราการติดเชื้อสูงถึง 30% แต่มีรายละเอียดเพิ่มเติมในแง่ที่ว่า กลุ่มผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการตรงจะได้รับการตรวจสอบสุขภาพและมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่ทำงานในสถานบริการแบบแฝง แต่ทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทุกประเภทน้อยมากอย่างน่าตกใจ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิงข้ามชาติที่ทำงานบริการต่ำกว่าหนึ่งปี เพราะการให้บริการเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขยังไม่เข้าถึงกลุ่มผู้หญิงบริการต่างชาติด้วยเหตุผลนาปรการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาภาษาการสื่อสาร ปัญหาจากเจ้าของสถานบริการ และปัญหาจากตัวผู้หญิงเอง

ในกลุ่มหญิงต่างชาติที่เกิดตั้งครรภ์หรือติดโรคภัย มักต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างโดดเดี่ยวไร้ความช่วยเหลือ หลายคนต้องเสี่ยงทำแท้งเมื่ออายุครรภ์สูงมากเพราะความไม่รู้ หลายคนเดินทางกลับบ้านหรือเปลี่ยนที่ทำงานโดยไม่รู้ผลการตรวจเลือด เพราะทางสาธารณสุขยังขาดแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมกับกลุ่มหญิงต่างชาติที่พบผลเลือดบวกนี้ โดยยังคงยึดแนวปฏิบัติเหมือนผู้หญิงไทยคือ ไม่บอกผลเลือดถ้าไม่ถามเพราะถือว่าเป็นการสุ่มตรวจ มีน้อยคนมากที่รู้ผลเลือดว่าบวกแล้วเผชิญกับโรคภัยอย่างมีสติ หลายรายล้มป่วยหนักอย่างขาดคนดูแลและหมดลมหายใจไปอย่างว่าเหวเดียวดาย โดยทางบ้านและครอบครัวไม่ได้รับรู้เรื่องราว

ประเด็นเรื่องความรุนแรงที่หญิงบริการต่างชาติต้องเผชิญมาจากสามด้านเป็นหลักคือ จากเจ้าของสถานบริการและนายหน้า โดยเฉพาะที่บังคับและกักขังผู้หญิง ซึ่งก่อความรุนแรงทุกรูปแบบซ้ำซากอย่างไม่น่าเชื่อว่ามนุษย์สามารถทำทารุณกรรมโหดเหี้ยมต่อกันได้ถึงปานนี้ ชายนักเที่ยวเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่สร้างความรุนแรงหลายรูปแบบต่อหญิงต่างชาติ อย่างอ่อนที่สุดก็คือ เป็นแหล่งปล่อยโรคภัยสู่ผู้หญิงที่บริสุทธิ์ จนถึงการทำร้ายร่างกาย การบังคับขืนใจ และการข่มขืนหมู่ เจ้าหน้าที่รัฐเป็นกลุ่มที่ได้ผลประโยชน์จากหญิงต่างชาติที่เจ้าของสถานบริการและตัวผู้หญิงเองต้องจ่ายอม เพราะสถานภาพที่เข้าเมืองผิดกฎหมายและทำงานผิดกฎหมาย ความรุนแรงที่หญิงต่างชาติเผชิญจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยตรงคือ การข่มขู่เรียกค่าคุ้มครอง และการรัดไถเมื่อมีโอกาส นอกจากนี้ การล่วงละเมิดทางเพศเป็นความรุนแรงที่หญิงต่างชาติจะประสบได้เสมอจากคนทั้งสามกลุ่มนี้

9.3 แนวโน้มสถานการณ์การค้าผู้หญิงข้ามชาติ

กระบวนการล่อลอบด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อชักนำให้ผู้หญิงต่างชาติเดินทางไปขายแรงงานในภาคธุรกิจบันเทิงและกามารมณ์ทั้งในประเทศไทยและส่งออกต่างประเทศอื่น จะด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเดินทางข้ามประเทศหรือไม่ก็ตาม เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซ่อนเงื่อนและเกี่ยวพันกับผลประโยชน์มหาศาล หลายๆ

กรณีเป็นกระบวนการที่ละเมิดกฎหมาย ในเกือบทุกกรณีเป็นกระบวนการนำมนุษย์มาค้าในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างรุนแรง ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้นับเป็นปัญหาร่วมกันของหลายประเทศ ทั้งประเทศที่ส่งออกแรงงานมนุษย์และประเทศที่รับสินค้ามนุษย์ เป็นปัญหาปัจจุบันของประชาคมโลกที่รัฐบาลและองค์กรสิทธิมนุษยชนทั้งหลายต้องหาหนทางยุติให้ได้ ต่อปัญหานี้ในปีพ.ศ. 2532 คณะกรรมการที่ปรึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องต่อ สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติว่า ควรทำข้อเสนอแนะต่อประเทศปลายทางของแรงงานสตรีต่างชาติ ให้หาหนทางวางมาตรการในการปกป้องมิให้แรงงานหญิงข้ามชาติถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศทุกรูปแบบ และควรแสวงหาความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศส่งออกแรงงานเพื่อวางมาตรการในการช่วยปกป้องสิทธิมนุษยชนของแรงงานผู้หญิงเหล่านี้

สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้เขียนคาดการณ์ว่าแนวโน้มธุรกิจการค้าผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้านจะเติบโตมากยิ่งขึ้น แรงงานหญิงข้ามชาติจะถูกชักนำเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีจำนวนมากขึ้น ผกผันกับจำนวนหญิงไทยที่เข้าสู่อาชีพบริการทางเพศน้อยลง เครือข่ายและนายหน้าจะแผ่กระจายขยายตัว การนำหญิงต่างชาติส่งออกไปค้าประเวณีในประเทศที่สามจะมีเพิ่มสูงขึ้น ตราบใดที่ประเทศเพื่อนบ้านยังคงประสบปัญหาภายใน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และประเทศไทยเองไม่ปรากฏแนวโน้มของการหดตัวของธุรกิจการค้าบริการเริงรมย์และบริการทางเพศ แม้ในท่ามกลางสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดภาวะซบเซาในกิจการธุรกิจส่วนใหญ่ ธุรกิจการค้าบริการทางเพศในบ้านเราไม่เพียงแต่ยังยืนอยู่ได้ แต่กลับขยายและแตกตัวมากขึ้น แอบแฝงมากขึ้น โดยที่รูปแบบช่องตรงอย่างดั้งเดิมลดจำนวนลงมากและหมดไปแล้วในหลายจังหวัด

ผู้เขียนคาดว่า การหลอกลวงผู้หญิงต่างชาติมักยังบังคับ เพื่อให้ค่าบริการคงจะค่อยๆ ลดน้อยถอยลงเรื่อยๆ **เนื่องจากสามารถใช้กลวิธีล่อและลวงให้เข้าสู่อาชีพได้โดยแนบเนียนกว่า** ประกอบกับข้อมูลข่าวสารและเครือข่าย จากการที่มีผู้หญิงต่างชาติเข้ามาทำงานบริการแล้วกลับบ้านไปด้วยเงินก้อนใหญ่ จะทำให้เกิดการพัฒนาปรับเปลี่ยนเป็นสัดส่วนของผู้ตัดสินใจเข้าทำงานเองมีมากขึ้น เส้นทางดังกล่าวนี้จะซ้ำรอยคล้ายคลึงกับการที่ผู้หญิงไทยเดินทางไปค้าบริการต่างประเทศ ที่ในระยะหลังพบว่าส่วนใหญ่เต็มใจไปเพราะคาดหวังในรายได้ที่สูงมาก และเพราะเคยทำงานบริการในประเทศมาก่อนแล้ว

ผลกระทบต่อเนื่องที่สำคัญของกระบวนการชักนำจากรูปแบบหลอกลวงบังคับมาสู่กลวิธีละมุนละม่อมให้เต็มใจทำงานเองที่เกิดขึ้นนี้ เป็นผลทางจิตวิทยาสังคมที่สร้างให้เกิดความปรารถนาและมุ่งหวังของผู้หญิงต่างชาติและครอบครัว ที่จะเดินทางมาค้าประเวณีในประเทศไทยเพื่อหารายได้เป็นกอบเป็นกำในระยะเวลาสั้น ผู้เขียนคิดว่าความคิดดังกล่าวนี้เมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วไม่น่าจะมีอยู่จริง แต่จากข้อค้นพบของรายงานนี้ประกอบกับการนำส่งผู้หญิงกลับต้นทางของผู้เขียนทั้งสอง ปรากฏชัดเจนว่าความปรารถนานี้เริ่มก่อตัวและขยายออกไปมากขึ้น และเพราะความต้องการนี้เกี่ยวกับการเดินทางผ่านแดน ความจำเป็นต้องพึ่งพนายหน้าจึงยังมีอยู่ ความต้องการดังกล่าวจึงเป็นการสร้างความเข้มแข็งต่อขบวนการเครือข่ายนายหน้าการค้าเด็กและหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นไปอีก

ทราบได้ก็ตามที่รัฐบาลยังคงปล่อยปละละเลยให้มีการหาผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นโดยไม่มีหยุด
ยัง การบังคับขายผู้หญิงก็ยังคงมีอยู่ต่อไปตราบนั้น เพราะเป็นวิธีที่แม้จะเสี่ยงหรือยุ่งยากก็ทำรายได้มหาศาลให้
กับนายหน้าและเจ้าของสถานบริการ ท้ายสุดซึ่งคือจุดเริ่มต้นของแรงงานข้ามชาติทุกประเภทก็คือ แรงผลักดันจากถิ่น
ต้นทาง ตราบใดก็ตามที่ปัญหาในประเทศต้นทางยังไม่ได้รับการคลี่คลาย ประชาชนยังคงยากจนเนื่องจากถูกขูด
รีดจากรัฐและไม่ได้รับการกระจายรายได้ เมื่อภาวะเศรษฐกิจยังคงตกต่ำ สภาพการว่างงานยังคงรุนแรงอยู่ ผู้หญิง
ที่สะสมเงินทองกลับไปก็ยังไม่สามารถตั้งตัวในอาชีพที่มั่นคงอยู่ดี โดยเฉพาะเมื่อประสบกับภาวะสงครามภายใน
การกดขี่และการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งยังไม่บรรเทาเบาบางลง ประกอบกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ก็จะบีบ
บังคับทางอ้อมให้พวกแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านต้องหวนกลับมาสู่เส้นทางเดิมอีกครั้ง และอีกครั้ง ดัง
นั้นหากประเทศเพื่อนบ้านไม่สามารถดูแลประชาชนของตนให้ดีแล้ว ก็ยังคงมีแรงงานทั้งหญิงและชาย ทั้งเด็กและ
ผู้ชรา พากันเดินทางข้ามพรมแดนมาสู่ประเทศไทยอย่างไม่หยุดยั้งต่อไป

9.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หนึ่งในฐานะที่รัฐไทยเป็นประเทศปลายทาง

ปัจจุบันแนวปฏิบัติที่หน่วยงานรัฐไทยกระทำต่อหญิงต่างชาติที่ค้าบริการคือ มุ่งเน้นการกวาดจับแล้วส่ง
กลับ โดยผลกระทบทุกอย่างให้กับกฎหมายหรือบทลงโทษ ซึ่งไม่น่าจะเป็นทิศทางแก้ไขปัญหาล้วนในระยะสั้นและ
ระยะยาวได้ เพราะนอกจากจะไม่สามารถหยุดยั้งธุรกิจการนำผู้หญิงและเด็กต่างชาติมาค้าประเวณีแล้ว ยังทำให้ผู้
หญิงต้องตกอยู่ในภาวะลำบากมากขึ้น นอกจากสถานบริการทั้งหลายจะพากันดิ้นรนด้วยการ 'จ่าย' เพิ่ม ซึ่งก็
หมายความว่าผู้หญิงจะต้องเป็นผู้รับภาระนี้ไป การดำเนินธุรกิจที่จะยกย้ายมาเป็นรูปแบบแอบแฝงและหลบซ่อนนัย
กว่าเดิม ทำให้ผู้หญิงอาชีพขายบริการต้องถูกผลักเข้าไปอยู่ในโลกมืดที่ไม่มีใครสามารถเข้าไปดูแลช่วยเหลือพวก
เธอได้อีกต่อไป ฝ่ายสาธารณสุขจะถูกกีดกันที่จะเข้าถึงตัวหญิงบริการข้ามชาติ และโอกาสที่ผู้หญิงจะถูกเอารัดเอา
เปรียบ กดขี่ ทำร้าย หรือกระทั่งถูกบังคับกักขังก็จะเพิ่มมากขึ้นอีก เพราะเรื่องราวของความรุนแรงทุกชนิดจะถูก
เก็บเงียบไว้ไม่ให้ใครรู้เห็น ในที่นี้จึงขอเสนอนโยบายรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาดังนี้

(1) การกวาดล้างกลุ่มเครือข่ายนายหน้าและตัดตอนการนำเข้า นับเป็นยุทธวิธีพื้นฐานที่จะส่งผลให้ธุรกิจ
ค้าหญิงบริการข้ามชาติหดตัวลง สิ่งที่เห็นและเป็นอยู่คือ เจ้าหน้าที่รัฐยังไม่ใส่ใจในเรื่องนี้เท่าที่ควรคือ ยังคงปล่อย
ให้ธุรกิจการค้าหญิงบริการข้ามชาติดำเนินไปอย่างสะดวก เพราะผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันระหว่างเจ้า
หน้าที่รัฐและเจ้าของสถานบริการและนายหน้า ที่สำคัญคือมีการนำเด็กหญิงต่างชาติเข้าเมืองมาค้าประเวณีเพิ่มขึ้น
หญิงบริการต่างชาติจำนวนมากมีอายุน้อย บางคนซึ่งอยู่ในวัยไม่น่าจะเกิน 15 ปีเสียด้วยซ้ำก็ถูกสอนให้บอกว่าตน
อายุ 19 ปีเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการตรวจค้นหรือจับกุม ข้อหาของเจ้าของสถาน
บริการก็จะเป็นเพียงเรื่องของการให้ที่พักคนลักลอบเข้าเมือง หรือทำธุรกิจค้าบริการทางเพศ เพราะไม่มีหลักฐาน
ยืนยันว่าเด็กสาวเหล่านี้อายุเท่าไรกันแน่ การกวาดล้างและตัดตอนนี้ทำได้สองวิธีไปพร้อมๆ กันคือ

- **ประการที่หนึ่ง** การปราบปรามการหลอกลวงกักขังและบังคับค้าประเวณีโดยเด็ดขาด เพราะถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมร้ายแรง ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการบังคับค้าบริการมักต้องรับความทุกข์ทรมานตลอดไปอีกนานไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางด้านจิตใจหรือร่างกาย บางคนตั้งครรภ์ไม่ได้อีก บางคนติดโรคเอดส์ บางคนเกลียดและกลัวผู้ชาย ไม่สามารถมีความสุขทางเพศสัมพันธ์ได้ตลอดชีวิต
- **ประการที่สอง** การเอาจริงเอาจังกับการสะกิดนายหน้าต้นทางที่ขายผู้หญิง มากกว่าจะรอให้ผู้หญิงก้าวเข้าสู่อาชีพแล้วค่อยจับกุมส่งกลับ หากผู้หญิงไม่ได้ถูกกักขังบังคับค้าบริการ การจับและส่งกลับคือการทำร้ายเธอมากกว่าจะเป็นผลดี ผู้หญิงจะต้องแบกรับภาระทางการเงินมากขึ้นอีก เมื่อต้องจ่ายค่าประกันตัว หรือค่าปรับอื่นๆ และบางคนก็สูญเสียรายได้ที่อุตสาหกรรมรับมาเป็นปี เมื่อสถานบริการถูกปิด (ชั่วคราว) ผู้หญิงที่ถูกส่งตัวกลับเมื่อไปถึงชายแดนก็พยายามกลับมาทำงานอีก ต้องเสียค่านายหน้าใหม่ ต้องเป็นหนี้ใหม่ เพราะไม่ต้องการจะกลับบ้านอย่างคนที่ล้มเหลว ที่ร้ายยิ่งไปกว่านี้ก็คือ หากเป็นการประสานงานระหว่างรัฐบาลไทยต่อรัฐบาลต้นทางที่มีชื่อเสียงในด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงแล้ว มีข้อมูลยืนยันจากปากของผู้หญิงที่ถูกส่งกลับว่า ทุกคนจะถูกส่งเข้าคุกกระยะหนึ่ง แต่ในกลุ่มที่ตรวจพบว่าติดเชื้อเอดส์ จะถูกกักขังจนป่วยหนักเสียชีวิตไปเองโดยไม่มีการรักษาพยาบาล

หากรัฐสามารถสะกิดได้ที่ประตูต้นทางเข้า แม้อาจไม่สามารถหยุดยั้งการเดินทางเข้ามาขายบริการของหญิงต่างชาติได้ทั้งหมดก็น่าจะทำให้จำนวนลดลงไปได้มาก เพราะทุกวันนี้การดำเนินการของนายหน้าที่ทำกันอย่างเปิดเผย โดยอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของไทยเอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้ผู้หญิงพากันหลั่งไหลเข้าสู่การค้าบริการทางเพศ การสะกิดกันจะทำให้การเดินทางเข้าสู่อาชีพนี้เป็นเรื่องยากลำบากและเสียค่าใช้จ่ายสูง โอกาสที่ผู้หญิงจะไปเลือกงานทำอื่นก็มีมากขึ้น และเมื่อมีผู้หญิงมาทำงานน้อยลง พี่น้องของเธอที่ยังอยู่บ้านก็จะติดตามมาน้อยลงเช่นกัน

(2) **การให้ความช่วยเหลือต่อกลุ่มผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อ** ดังกล่าวมาแล้วว่า หญิงต่างชาติเมื่อประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการต้องเผชิญต่อโรคหรือความรุนแรงต่างๆ ส่วนใหญ่จะต้องต่อสู้ปัญหาโดยลำพังอย่างโดดเดี่ยว รัฐควรร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนสร้างศูนย์พักพิงเพื่อให้ความช่วยเหลือหญิงต่างชาติ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในกรณีถูกทำร้ายทารุณ หรือล่วงละเมิดสิทธิต่างๆ ตัวอย่างของหญิงสาวชาวลาวสามคนถูกตำรวจสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จับคุมขังไว้ในห้องร่วมกับนักโทษชายข้อหาเข้าเมืองผิดกฎหมาย จนเกิดการข่มขืนหมู่ตลอดระยะเวลาถึงสี่วันเมื่อวันที่ 11-14 เมษายน 2540 ที่ผ่านมานี้ (มติชนสุดสัปดาห์ 29 เมษายน 2540) นับเป็นตัวอย่างน่าสะเทือนใจอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่รัฐไทย มิเพียงไม่คุ้มครองเท่านั้น แต่ยังปล่อยให้เกิดการทารุณกรรมในโรงพักตำรวจ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสถานที่ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชน กรณีนี้โอกาสที่ผู้กระทำการข่มขืนจะถูกลงโทษก็มีเพียงน้อยนิด เพราะสถานภาพการเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมายที่รอกการส่งกลับของสาวลาวทั้งสาม การจะอยู่เพื่อให้ปากคำในศาลเกิดขึ้นได้ยากยิ่งถ้าปราศจากการให้ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐไทยเอง ถ้ามีศูนย์ดังกล่าวจะเป็นทางเลือกอันหนึ่งของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งนอกจากทาง

กฎหมายแล้ว ยังช่วยดูแลสุขภาพและการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ และการประสานงานช่วยเหลืออื่นๆ กับองค์กรท้องถิ่น องค์กรนานาชาติในระดับภูมิภาค และระดับสากลด้วย

(3) **สนับสนุนการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานกับประเทศแหล่งต้นทาง เพื่อเผยแพร่ข่าวสารไปยังแหล่งต้นทาง และร่วมมือกับขบวนการค้าเด็กและผู้หญิง** ทุนการทำงานส่วนใหญ่ขององค์กรพัฒนาเอกชนได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทุนนานาชาติ ซึ่งมีแนวโน้มจะยุติการให้ทุนในเร็ววันนี้ เพราะประเมินว่าประเทศไทยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจจนน่าจะมีศักยภาพแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นรัฐบาลควรให้ทุนสนับสนุนและประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเพื่อป้องกันการค้าหญิง องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ถูกนำมาค้าปัจจุบันมีองค์กรพัฒนาเอกชนที่ลงทำงานในจังหวัดชายแดนหลายพื้นที่ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่อประชาชนทั้งสองฟาก และรณรงค์ต่อต้านการนำเข้าผู้หญิงและเด็กตามแนวชายแดนมาค้าประเวณี รวมทั้งทำโครงการทางด้านการศึกษากับกลุ่มเด็กที่เป็นเป้าหมายของนายหน้า นอกจากนี้ องค์กรพัฒนาเอกชนบางแห่งเริ่มโครงการประสานงานกับองค์กรนานาชาติคือ International Organisation of Migration ในการช่วยเหลือประชาชนจากประเทศเขมร เวียดนาม ลาว และจีน ที่ถูกนำมาค้าแรงงานในประเทศไทย ส่งกลับประเทศบ้านเกิดอย่างปลอดภัย แต่สำหรับประเทศพม่านั้นรูปแบบความร่วมมือสามประสานยังไม่เกิดขึ้นจริง การประสานงานในอดีตระดับท้องถิ่นระหว่างไทย-พม่า ปรากฏว่าเป็นผลร้ายต่อผู้ถูกส่งกลับมากกว่าผลดีดังกล่าวแล้วในบทที่ 8

สอง ในฐานะที่รัฐไทยเป็นด่านสำคัญของการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ

ข้อค้นพบจากรายงานวิจัยนี้รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการค้าหญิงก่อนหน้านี้ สรุปได้ชัดเจนว่า ปัจจุบันประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่ต้องเผชิญกับปัญหาขบวนการค้าหญิงทั้งนำเข้าและส่งออกรุนแรงมากกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้ นโยบายรูปธรรมที่เสนอข้างต้นจึงยังไม่เพียงพอที่จะรับมือกับขบวนการค้ามนุษย์ที่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีเครือข่ายกว้างขวางทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับนานาชาติ นโยบายที่จะเสนอต่อไปนี้ปรับมาจากข้อเสนอของมูลนิธิผู้หญิงที่ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการย้ายถิ่นและการค้าหญิง ซึ่งศึกษาเฉพาะขบวนการค้าหญิงไทยไปต่างประเทศ (มูลนิธิผู้หญิง 2540) ในขณะที่งานวิจัยนี้จับจุดที่เส้นทางของแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ธุรกิจบริการทางเพศในประเทศไทย นโยบายที่จะนำเสนอต่อไปนี้ ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่จะช่วยคลี่คลายปัญหาของขบวนการค้าผู้หญิงต่างชาติเข้าประเทศ และส่งออกผู้หญิงไทยไปต่างประเทศไปพร้อมๆ กัน

(1) **ประกาศนโยบายปราบปรามการค้ามนุษย์ข้ามชาติทุกรูปแบบ** โดยถือเป็นนโยบายระดับชาติที่รัฐไทยจะระดมทรัพยากร แผนงาน และบุคลากรในกรมกองที่เกี่ยวข้องมาวางแผนการทำงานระดับชาติ โดยทำงานประสานกับองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศ และต่างประเทศ ที่ชำนาญงานในเรื่องนี้ ความเป็นไปได้ในเชิงรูปธรรมคือ การจัดตั้งสำนักงานระดับชาติที่ทำงานเรื่องนี้โดยตรง นโยบายรูปธรรมต่างๆ ที่นำเสนอในข้อหนึ่งข้างต้น ควรอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานนี้ สำนักงานนี้อาจจัดตั้งขึ้นใหม่ หรือมอบหมายให้หน่วยงานรัฐหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานประสานความร่วมมือระดับชาติเพื่อต่อต้านและยุติการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ซึ่งควรเป็นศูนย์ข้อ

มูลและให้ความช่วยเหลือไปพร้อมกันด้วย หรืออย่างน้อยก็ควรเป็นศูนย์ประสานให้ความช่วยเหลือ โดยอาจทำงานช่วยเหลือเฉพาะหน้า และส่งต่อมูลนิธิหรือองค์กรที่ทำงานด้านนี้โดยตรง

(2) **ทบทวนปรับปรุงกระบวนการอำนวยความสะดวกและขั้นตอนในด้านกฎหมาย** เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้เสียหาย ในกรณีผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย รัฐควรมีหลักประกันให้ผู้เสียหายสามารถอยู่ในประเทศได้อย่างปลอดภัย จนกว่าการดำเนินคดีจะสิ้นสุดลง โดยการดำเนินงานคดีและสิ่งฟ้องตลอดจนการพิจารณาของศาลควรทำอย่างรวดเร็ว และไม่ว่าผู้เสียหายจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติ ชื่อและประวัติของผู้เสียหายควรได้รับการปกปิดเป็นความลับของศาล บุคลากรที่ทำงานด้านนี้ควรรับรู้ข่าวสารข้อมูลของขบวนการค้าหญิง มีความละเอียดอ่อนเข้าใจปัญหาของผู้เสียหาย และเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้เสียหาย ปราศจากอคติดูถูกดูแคลนผู้เสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็กด้อยโอกาส

(3) **รัฐไทยในฐานะรัฐระดับนำขององค์กรภูมิภาคนี้ ควรรณรงค์ผลักดันให้ ASEAN ตระหนัก และเข้าใจปัญหานี้ว่าเป็นปัญหาระดับภูมิภาค เพื่อสร้างความร่วมมือในการปราบปรามการค้ามนุษย์ และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับประเทศอื่นๆ** โดยอาจอยู่ในรูปข้อตกลงทวิภาคีและหรือพหุภาคี เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และส่งผู้เสียหายกลับประเทศบ้านเกิดอย่างปลอดภัย และเนื่องจากปัญหาการค้ามนุษย์โดยเฉพาะการค้าเด็กและผู้หญิง ปัจจุบันคือปัญหาของประชาคมโลกร่วมกัน ความร่วมมือในระดับภูมิภาคจึงยังไม่เพียงพอ รัฐไทยควรให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานรณรงค์ผลักดันให้ปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งหญิงและชาย ผู้ใหญ่และเด็กเป็นปัญหาส่วนหนึ่งของการย้ายถิ่นข้ามชาติและแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ซึ่งควรได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือจากองค์กรระดับนานาชาติที่ทำงานด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ย้ายถิ่น องค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและผู้หญิง และองค์กรที่ทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา อาชวนิจกุล. บรรณาธิการ. (2541). **รายงานอพยพจากประเทศพม่ากับผลกระทบต่อประเทศไทย**. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง 'รายงานอพยพจากประเทศพม่า: ผลกระทบต่อประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ'. จัดโดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. โรงแรมเอสดีอเวนิว, 12 มีนาคม 2541.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2537). 'จับตาสถานการณ์การค้าเด็กหญิงในรอบสิบปี ในยุคนโยบายยุติปัญหาโสเภณีเด็กขึ้นหิ้งรัฐไทย' ใน **NICs เขตปลอดโสเภณี?** หน้า 229-267. เอกสารทางวิชาการหมายเลข 184. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2536). **การย้ายถิ่นแรงงานสตรีและการค้าหญิงของประเทศไทย**. รายงานวิจัยพิเศษ เสนอต่อมูลนิธิผู้หญิงในส่วนของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การค้าหญิง.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และวราภรณ์ แซ่มสันท. (2538). **วัยรุ่นชายไทยกับการซื้อประเวณี**. ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะกรรมการการพัฒนาระบบการสำรวจสถานบริการทางเพศ. (2539). **รายงานการสำรวจสถานบริการทางเพศและผู้ให้บริการทางเพศ ปี 2539**. เอกสารอัดสำเนา กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข.
- มูลนิธิผู้หญิง (2540). **รายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการค้าหญิง**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิผู้หญิง (กำลังจัดพิมพ์).
- อาชญา ขาวสด. (2540). 'คอลัมน์อาชญากรรม'. **มติชนสุดสัปดาห์**. ฉบับวันที่ 29 เมษายน 2540 หน้า 88-89.
- วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2539). **การค้าประเวณีหญิงเงินในไทย**. ศูนย์เงินศึกษา. สถาบันเอเชียศึกษา กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ดา บุญประเสริฐ. (2539). 'ทะเลาะแก๊งกามข้ามชาติ'. **ข่าวสด**. วันที่ 26 เมษายน 2539.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2539). **แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหารูขี้เป็ดบริการทางเพศ**. เอกสารอัดสำเนา.

ภาษาอังกฤษ

- Archavanitkul, Kritaya and Phillip Guest (1994). *'Migration and the Commercial Sex Sector in Thailand'*. **Health Transition Review**. Supplement to Vol.4: 273-295.
- Asia Watch. (1993). **A Modern Form of Slavery**. New York: Human Right Watch.
- Boonchalaksi, Wathinee and Phillip Guest (1994). **Prostitution in Thailand**. IPSR Publication No 171. Nakornpathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University.
- Cabrera, Jaime. (1996). *'Blondes in Bangkok'*. **Bangkok Post - Perspective Section** December 8, 1996.
- Global Alliance Against Trafficking in Women (GAATW), International Organisation for Migration (IOM), and Cambodian Women's Development Association (CWDA) (1997). **Cambodian and Vietnamese Sex workers along Thai-Cambodian Border**. GAATW's Unpublished Manuscript, March 1997.
- International Organization for Migration. (1995). *'Trafficking in Women : A Business that Needs to be Closed Down.'* **Trafficking in Migrants-Quarterly Bulletin**. No. 8, September 1995.
- Kanwanich, Supradit. (1996). *'Pimping Russian Imports'*. **Bangkok Post - Perspective Section**, December 8, 1997.
- Trakullertsathien, Chompoo. (1997). *'Crossing the Mekong'*. **Bangkok Post**, May 3, 1997.
- Williams, Roone. (1994). *'Sleeping with Glasnost'*. **Caravan The Magazine**. Vol. 1(5): 28-33.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

Promotion of Consistent Condom Use Within Commercial Sex Establishment in Thailand

โครงการเพื่อการดูแลและป้องกันตนเองสำหรับเพื่อนหญิง

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

หัวหน้าโครงการ	ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุพร เกิดสว่าง
หัวหน้าโครงการร่วม	ดร. นิโคลัส ฟอร์ด (Institute of Population Studies, Exeter University)
นักวิจัย	สุภาณี เวชพงศา และพรสุข เกิดสว่าง
สนับสนุนทุนโดย	EC HIV/AIDS Programme Thailand
วัตถุประสงค์	เพื่อลดการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ในหมู่หญิงบริการและแขกของตน โครงการมุ่งเป้าหมายไปที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้หญิงในสถานบริการใช้ถุงยางอย่างสม่ำเสมอตลอดไป

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน (intervention) ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ในการส่งเสริมให้ผู้หญิงในสถานบริการที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อการวิจัย ให้ใช้ถุงยางอย่างสม่ำเสมอตลอดไป
2. เพื่อทดสอบรูปแบบและประเมินผลวิธีการดำเนินงานใน 3 จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือก ซึ่งหากประสบผลสำเร็จ ก็จะกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมในการใช้แนวทางการดำเนินงานนี้เพื่อป้องกันการแพร่กระจาย HIV/AIDS และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นในสถานบริการอื่นๆ ทั่วประเทศไทย
3. เพื่อเผยแพร่ผลที่ได้ต่อหน่วยงานและบุคลากรของรัฐรวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนกิจกรรมป้องกัน HIV/AIDS และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นในกลุ่มเป้าหมายนี้

หลักการและเหตุผล

จากงานวิจัย An Investigating into the Psycho-Social Factors Influencing Condom Use Among Female Sex Workers in Thailand (Koetsawang and Ford 1993) พบว่า ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้หญิงบริการดูแลและป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอถาวรนั้น คือ ความรู้สึกในคุณค่าชีวิตของตน (self-esteem) โครงการวิจัยนี้จึงตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า หากหญิงบริการถูกระตุ้นเร้าให้เกิดความรู้สึกรักและมั่นใจในตนเอง เห็นชีวิตตนมีค่า และมีความหวังถึงอนาคตแล้ว ก็ย่อมมีความตั้งใจที่จะรักษาสุขภาพ และจะมีความพยายามใช้ถุงยางอย่างสม่ำเสมอแท้จริง

แนวทางการดำเนินงาน (intervention) และสื่อประกอบ

ตามแผนงานโครงการดังกล่าว นักวิจัยต้องแวะเวียนไปเยี่ยมสถานบริการสม่ำเสมอตามกำหนด โดยจัดการสนทนากลุ่มเล็กๆ ราว 5-8 คนพร้อมทั้งฉายสื่อวิดีโอ ซึ่งมี 2 ตอนเป็นภาคต่อกัน โดยตอนแรกจะเปิดให้ชมในการทำ intervention ครั้งแรก และปิดท้ายโครงการนี้ด้วยวิดีโอภาคสอง

สื่อวิดีโอจะจัดทำสำหรับหญิงบริการโดยเฉพาะ เน้นเสนอแนวทางตามรูปแบบการให้คำปรึกษา (counselling) ซึ่งให้ผู้ชมมีโอกาสคิดและตีความเอง โดยเว้นการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ซึ่งจะอยู่ในขั้นตอนหนึ่งของการร่วมสนทนาซักถามข้อสงสัย หลักการของสื่อและการสนทนากลุ่มนั้นจะหลีกเลี่ยงลักษณะของการให้คำสั่งสอน นักวิจัยจะใช้ความเป็นเพื่อนและผู้ฟังที่ดี กระตุ้นให้ผู้หญิงได้พูดหรือแสดงออกในสิ่งที่ตนคิดหรือต้องการจะพูดออกมา

วิดีโอนี้ไม่สอนวิธีใช้ถุงยางอนามัย และไม่เจาะจงกล่าวถึงกลวิธีชักจูงแขกให้ใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากผู้หญิงแต่ละคนจะพบปัญหาที่มีรายละเอียดต่างกัน และจะมีวิธีจัดการตามวิถีหรือประสบการณ์ของตน หากสิ่งที่สำคัญก็คือ แรงจูงใจที่จะปกป้องดูแลรักษาตัวเอง ทั้งนี้ผู้ทำ intervention จะต้องใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ ในการกระตุ้นความรู้สึกรักตัวเอง (self-esteem) แรงจูงใจในการป้องกันรักษาสุขภาพ ความเชื่อมั่น ความตั้งใจมั่น และความไฝ่ฝันในการดำเนินชีวิตที่ดีกว่า โดยไม่มีการพยายามชักนำให้หญิงบริการต้องเลิกอาชีพ

รูปแบบของวิดีโอเป็นละครชีวิตโทนอบนูน แสดงภาพชีวิตที่เหมือนจริงและเป็นธรรมชาติเพื่อให้หญิงบริการรู้สึกมีส่วนร่วม บุคลิกตัวละครในเรื่องคัดลอกจากหญิงบริการตัวจริง โดยหยิบตัวตนที่หลากหลายเพื่อแสดงแนวคิดที่แตกต่าง บทสนทนาหลายตอนถูกถอดมาจากการสนทนากลุ่มหรือคำให้สัมภาษณ์ของหญิงบริการเอง เมื่อแนวคิดหลักได้รับการถ่ายทอดออกจากปากตัวละครเหล่านี้ ผู้ชมจะไม่เกิดความรู้สึกเหมือนกำลังถูกสั่งสอน หากเป็นเพียงการรับฟังความคิดเห็นจากคนที่ทำงานอาชีพเดียวกันหรืออาชีพคล้ายคลึงกัน ซึ่งน่าจะมองเห็นหัวใจของปัญหาได้ชัดเจนด้วยความเข้าใจ

การจัดฉายจะทำการระหว่างการสนทนากลุ่ม โดยนักวิจัยต้องเตรียมตัวทำความเข้าใจกับสื่อไว้ก่อนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้หยิบยกแง่มุมที่น่าสนใจมาเปิดประเด็นสนทนาหลังการฉายวิดีโอ ผู้หญิงบริการมักได้รับแรงบันดาลใจจากสื่อและสนทนาขยายไปถึงเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตของตน เช่น ประสบการณ์ส่วนตัว ความไฝ่ฝัน เพื่อน บ้าน เกิด พ่อแม่ แยก การบริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้ นักวิจัยเป็นตัวกลางเชื่อมต่อการสนทนาเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีสื่อเทปคาสเส็ตอีก 2 ชุดแจกให้หญิงบริการที่เข้าร่วมโครงการไปฟังในยามว่าง รายการวิทยุจำลองดังกล่าวจัดทำสำหรับผู้หญิงบริการโดยเฉพาะโดยยึดแนวทางเดียวกันกับวิดีโอ คือเป็นการสื่อสารที่กระตุ้นให้ผู้ฟังมีโอกาสคิดและตีความด้วยตนเอง ไม่มีวิทยากรสั่งสอนหรือให้ความรู้ รายการวิทยุนี้จะมีตัวละครสมมติเป็นหญิงบริการมาร่วมแสดงความคิดเห็นและปรึกษากันและกัน สลับกับการเปิดเพลงซึ่งได้รับการคัดเลือกความหมายที่เหมาะสมไว้ บทสนทนาหลายตอนคัดจากคำพูดของหญิงบริการที่มีตัวตนจริงเช่นกัน

ภาคผนวก ข

การเปิดบริษัท

เป็นเรื่องน่าขันสำหรับผู้หญิงต่างชาติบางคน ที่ผู้ชายไทยยอมเสียเงินเป็นหมื่น เพื่อมีเพศสัมพันธ์กับสาวพรหมจรรย์ ตัวเธอและเพื่อนอีกจำนวนมากจึงเดินทางมาเพื่อแลกประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกกับเงินก้อนให้พ่อแม่ หลายๆ คนมองการเปิดบริษัทต่างไปจากการทำงานบริการทางเพศ หรือที่เรียกกันในหมู่ผู้หญิงทำงานว่า ‘ขายตัว’ **เพราะการเปิดบริษัท คือการมีเพศสัมพันธ์กับคนๆ เดียวครั้งเดียว แม้จะได้เงินตอบแทนก็ไม่ได้ทำให้รู้สึกต่ำต้อยมากนัก** พ่อแม่หรือตัวผู้หญิงบางคนจะรู้สึกสูญเสียกับการเปิดบริษัท เพราะ ‘ผู้หญิงเรายังไม่นึกต้องเสียตัวอยู่แล้ว ครั้งแรกครั้งไหนก็เหมือนกัน’

การ ‘ขายตัว’ คือการที่ผู้หญิงต้องผ่านผู้ชายมากหน้าหลายตาและอาจจะหลายคนในวันเดียวกัน การขายตัวทำให้ผู้หญิงเริ่มมองว่าตน ‘ไม่ดี’ หรือ ‘ไม่มีคุณค่า’ ในขณะที่การเปิดบริษัทก็เหมือนกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนๆ หนึ่งเท่านั้น เด็กสาวจำนวนมากมีความตั้งใจเพียงมา ‘เปิดบริษัท’ เพื่อรับเงินก้อน แต่ก็ไม่ได้มีความต้องการจะขายบริการทางเพศต่อไป บางคนทำได้ แต่บางคนก็ถูกกลืนสู่วงการไปในไม่ช้า

นอกจากความเชื่อว่าการเปิดบริษัทเด็กสาวจะเป็นยาอายุวัฒนะและเพิ่มพูนพลังทางเพศแล้ว ผู้ชายหลายคนก็ชอบที่จะมีประสบการณ์กับสาวพรหมจรรย์ที่ดูบริสุทธิ์ไร้เดียงสาและมีปฏิกิริยาตอบสนองทางเพศอย่างไม่เสแสร้ง บางคนบอกว่าเด็กสาวบริสุทธิ์จะมีอารมณ์ร่วมต่อการเล้าโลมของผู้ชายได้ง่าย และนั่นคือรสชาติของการมีเพศสัมพันธ์ การได้ ‘เป็นคนแรก’ ของเด็กสาวหน้าใสและสอนให้เธอรู้จักการอารมณ์ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและเป็นเจ้าเข้าเจ้าของผู้ชายส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะคนเชื้อชาติจีนวัยใกล้สี่สิบขึ้นไป ยินยอมที่จะเสียเงินจำนวนมากเพื่อกิจกรรมทางเพศครั้งพิเศษ โดยมี ‘ความสะอาดปราศจากโรค’ เป็นของแถม

ราคาในการเปิดบริษัทจะอยู่ในราว 10,000-15,000 บาท สำหรับแขกชาวไทย หากเป็นชาวต่างชาติเช่นชาวไต้หวันหรือสิงคโปร์ก็อาจถูกนายหน้า เจ้าของสถานบริการ หรือตัวผู้หญิงเรียกในราคาสูงขึ้นอีก และเมื่อเปิดบริษัทครั้งแรกแล้ว ‘การเปิดครั้งที่สอง’ และสาม ก็ยังสามารถทำเงินได้ไม่น้อยอยู่ โดยจะมีการตั้งราคาลดหลั่นลงมา เช่น ครั้งที่สองเหลือครึ่งหนึ่ง 7,500 บาท ครั้งที่สามเหลือ 3,500 บาท และอาจจะลดลงเป็น 2,000 หรือ 1,000 ต่อไป โดยให้เหตุผลว่า เด็กสาวยังเพิ่งผ่านการมีเพศสัมพันธ์ไปไม่กี่ครั้ง^๑

ณ สถานบริการแบบตรง ผู้หญิงหรือนายหน้าจะต้องแจ้งเจ้าของก่อนว่า เธอเป็นสาวบริสุทธิ์หรือไม่ จากนั้นทางสถานบริการจะติดต่อแขกที่นิยมเปิดบริษัท โดยที่ผู้หญิงไม่มีส่วนในการต่อรอง บางคนไม่แน่ใจว่าค่าตัวของเธอเป็นราคาเท่าไร เพราะเจ้าของจะเป็นคนแจ้งโดยมีข้อตกลงว่าจะแบ่งครึ่ง หญิงสาวบางคนบอกว่า ถ้าแบ่งบอกว่าค่าตัวเธอ 10,000 บาท และแบ่งให้เธอ 5,000 บาท แต่หลังจากทำงานไปนานๆ แล้ว ก็ได้ทราบจากรุ่นพี่คนอื่นว่า แท้จริงแขกได้จ่ายค่าความบริสุทธิ์ของเธอไปถึง 15,000 บาท นอกจากนี้ ยังมีผู้หญิงอีกหลายคน

^๑ ข้อมูลนี้เก็บในระหว่างช่วงปลายปี 2538 - ปลายปี 2539 ตัวเลขดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนขึ้นได้ เนื่องจากต้องยอมรับว่า สถานการณ์การค้าผู้หญิงเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก.

ก้าวเข้าสู่สถานบริการโดยไม่รู้ 'ราคา' มาก่อน และได้รับคำบอกจากเจ้าของห้องว่า ค่าตัวเปิดบริษัทของตนเองเป็นเงิน 1,200 บาท ซึ่งเธอได้แบ่ง 600 เท่านั้น

ในสถานนวดแผนโบราณ ผู้หญิงที่ต้องการเปิดบริษัทมักจะมาปรึกษารุ่นพี่ให้ช่วยหาแขกให้ โดยรุ่นพี่อาจไปบอกคนเชียร์แขกให้ช่วยติดต่ออีกทอดหนึ่ง ตัวเด็กสาวเองมักไม่กล้าพูดกับคนเชียร์แขกชายโดยตรงเพราะจะยังอายอยู่ ในสถานบริการชนิดแฝงที่ผู้หญิงหาแขกเองนี้ เธอจะได้รับเงินค่าความบริสุทธิ์ไปเป็นจำนวนเต็ม โดยถูกหักค่าห้องตามปกติ หรือให้น้ำใจคนที่ช่วยหาแขกให้ราว 500-1,000 บาท บางครั้งเจ้าของสถานบริการจะไม่ทราบเรื่องเลย แต่ก็ถือว่าเป็น 'จุดขาย' ของสถานที่ ซึ่งจะรู้ได้เป็นที่รู้ในหมู่นักเที่ยวว่า มีหญิงพรหมจรรย์ไว้ 'รับรอง' อยู่เสมอ ทำให้สถานบริการของตนเป็นที่นิยม และคนเชียร์แขกก็มักมีรายได้เป็นทวีปพิเศษจากแขก

บางครั้งเมื่อมีเด็กสาวหน้าใหม่มาแจ้งความเป็นพรหมจารีของตน เจ้าของหรือคนเชียร์แขกก็จะติดต่อแขกเจ้าประจำที่นิยมเปิดบริษัทเป็นพิเศษทันที แต่ในบางครั้งอาจมีแขกมาถามหาเด็กสาวบริสุทธิ์ และมักขอต่อรองราคาโดยดูจากหน้าตาและอายุ คนเชียร์แขกในโรงนวดบอกว่า ผู้ชายที่นิยมเปิดบริษัทจะมีวิธีการตรวจดูเด็กสาวบริสุทธิ์ด้วยตนเอง โดยสังเกตดูได้เวลาเรียกตัวมานวดหรือพูดคุย ตัวคนเชียร์เองออกตัวว่าไม่ทราบวิธีการ 'ดูตัว' ดังกล่าวนี้อย่างไรก็ตีบางครั้งก็มีแขกมาแจ้งว่าตนพบ 'สินค้าปลอมเช่นกัน' แต่ก็ต้องจ่ายเงินตามที่ตกลงไว้ เพราะในข้อตกลงจะไม่เจาะจงว่าจะจ่ายกรณีที่เป็นหญิงบริสุทธิ์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในสถานบริการที่บังคับหรือปกครองอย่างค่อนข้างขาดอิสระ ผู้หญิงที่หลอก หรือถูกสงสัยว่าหลอกขายความบริสุทธิ์อาจจะเป็นอันตรายได้ และในระดับสถานบริการทั่วไป เธอก็จะถูกสังคมที่ทำงานมองอย่างดูถูกว่าเป็นคนซื่อ ไม่มีเพื่อน เจ้าของก็จะไม่ชอบใจเนื่องจากเสียชื่อมากและอาจปฏิบัติไม่ดีด้วยต่อไป

เด็กสาวที่มาใหม่บางคนอาจไม่กล้าปรึกษารุ่นพี่หรือเจ้าของร้าน เพราะกลัวหรืออาย จึงอาจถูกเปิดบริษัทฟรี หรือได้รับค่าตัวเท่ากับการขายบริการธรรมดา ในสถานนวดแผนโบราณ ผู้หญิงที่มาใหม่อาจตอบรับการขึ้นห้องนวดเดี่ยว VIP โดยไม่ทราบว่าต้องมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งคนเชียร์แขกเองก็ยอมรับว่าเป็นความผิดพลาดของตนที่เลินเล่อ คิดว่าผู้หญิงเข้าใจความหมายของ 'แขกขึ้นห้อง v...' แล้ว เมื่อเธอตอบรับอย่างมั่นใจก็จะถูกแขกปลุกปล้ำ ซึ่งบางครั้งไม่มีการให้เงินค่าตัวใดๆ ด้วยเพราะถือว่าไม่มีการตกลงไว้ก่อน บางคนก็ให้ไว้เท่ากับราคาการขายบริการธรรมดา เด็กสาวที่พลาดพลั้งไปมักจะอายไม่กล้าบอกใคร 'ก็เสียตัวฟรี ตั้งใจมาหาเงินให้พ่อแม่ก็ไม่ได้' กว่าพวกเราจะรู้ก็เวลามีแขกมาหาเด็กบริสุทธิ์ เห็นเขาอายุน้อยเพิ่งมาไม่นานก็ลองถามดู ปรากฏว่าเขาทั้งหมดสิทธิ์เปิดแล้ว' หมอนวดคนหนึ่งกล่าว

ในการเปิดบริษัทจะไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากแขกเชื่อมั่นว่าผู้หญิงไม่มีโรค และเพื่อจะได้ 'สัมผัส' ความบริสุทธิ์ชัดเจน โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงที่มาเปิดบริษัทจะไม่มีความรู้เรื่องเพศ การคุมกำเนิด และการป้องกันโรคมาก่อน เพราะในสังคมของพวกเธอจะไม่มีการถ่ายทอดความรู้เรื่องนี้ให้แก่สาวพรหมจรรย์ แม้ว่าจะเป็นกลุ่มที่เตรียมตัวเดินทางมาขายบริการก็ตาม ก็จะให้มาเรียนรู้ในที่ทำงานเอง อย่างไรก็ตาม แม้ผู้หญิงบางคนอาจมีความรู้หรือเคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์มาก่อน ก็จะไม่มีความกังวลต่อเรื่องนี้ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า ถ้าจะเปิดบริษัทก็ต้องไม่ใส่ถุงยางอนามัย และรุ่นพี่หรือคนเชียร์แขกก็จะจัดหายาคุมกำเนิดชั่วคราวหรือ Postinor ให้กินหลังจากการทำงานครั้งแรกนี้เอง

หลังจากการเปิดบริษัทนี้ แยกคนเดิมออกมาเป็นขาประจำของเด็กสาวต่อหรือให้เก็บเธอไว้ สำหรับตนโดยเฉพาะสักระยะหนึ่ง บางคนก็พาเด็กสาวไปเลี้ยงดูข้างนอกจนพอใจแล้วก็มาส่งกลับคืนสถานบริการ และผู้หญิงก็จะเริ่มอาชีพของตนอย่างเต็มตัว

เรื่องเศร้าที่เกิดขึ้นก็คือ หลังจากช่วงเวลาเพียง 3 เดือนแรกกับประสบการณ์ทางเพศของเด็กสาววัยไม่ถึง 20 ปีบางคน เธอก็ต้องผ่านทั้งการทำแท้งและติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ไปแล้ว โดยยังไม่ทันจับต้นชนปลายได้ถูกเลยว่าเรื่องทั้งหมดนี้เกิดขึ้นกับเธอได้อย่างไร....

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเส้นทางชีวิต และความคิดของหญิงบริการต่างชาติ

เจ้าของสถานบริการ และคนเชียร์แขก

(1) เรื่องของพะยอม

ผู้หญิงชาวไทยใหญ่วัย 34 ปี จากเขตเมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า
หมอนวดแผนโบราณ จังหวัดภาคกลาง

ความประทับใจครั้งแรกเมื่อได้รู้จักกับพะยอม ก็คือความเฉลียวฉลาดรอบรู้ของเธอ พะยอมเข้าใจพื้นฐานประวัติศาสตร์และระบบการเมืองพม่าได้มากกว่าหญิงสาวชาวไทยใหญ่จากชนบททั่วไป เธอมีความรู้ในรายละเอียดสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าไตในไทย พม่า และจีน และสามารถแสดงความคิดเห็นถึงความแตกต่างในระบบการปกครองระหว่างประเทศไทยกับพม่าได้ค่อนข้างละเอียด แม้จะไม่เคยเข้าโรงเรียน ไม่เคยอ่านจากตำราเล่มไหนก็ตาม

พะยอมดูต่างไปจากหมู่เพื่อนที่นั่งอยู่ด้วยกัน เธอแต่งตัวเรียบๆ แต่ไม่ปล่อยให้แก่เหมือนหญิงไทยใหญ่วัยเลย 30 คนอื่น เธอพูดภาษาไทยได้ชัด และมีบุคลิกที่หนักแน่นมั่นใจ พะยอมมีความรู้ลึกซึ้งต่อเรื่องการเมืองที่ซับซ้อน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่ามาก เธอเปรียบเทียบความยากลำบากของพี่น้องชาวไตในพม่ากับไทยลื้อในประเทศจีน และพบว่าพวกเขาโชคดีกว่าพวกเธอ อย่างน้อยที่สุดปัจจุบันรัฐบาลจีนก็ผ่อนคลายความเข้มงวดลงไปแล้วแต่ ‘รัฐบาลพม่าฆ่าคน ฆ่าเด็กๆ และคนที่อยู่ฝ่ายตรงข้าม’ เธอหมายถึงเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในปี 2531 ซึ่งนำมาสู่การเลือกตั้งและการคุมขังของชนชาติในเวลาต่อมา

แต่เดิมนั้น บ้านของพะยอมอยู่เลยเวียงเชียงตุงไปทางเมืองยาง เธอเคยมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น สามภรรยาช่วยกันทำมาหากินเลี้ยงลูก 3 คน พะยอมไม่เคยไปโรงเรียน แต่เธอหัดอ่านหนังสือไทยใหญ่ได้ ทั้งทางพ่อแม่ของเธอและสามีต่างก็เป็นชาวไร่ชาวนาเหมือนคนอื่นๆ ในหมู่บ้าน เมื่อพะยอมแต่งงานนั้นเธอยังอายุน้อยมาก และต้องอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของตนไปก่อน จนกระทั่งมีลูกคนแรกจึงได้แยกเรือน และใช้เวลาออกฤดูไถนาหันมาริเริ่มทำการค้าส่งระหว่างไทย พม่า จีนเพื่อเลี้ยงครอบครัว

จากเชียงตุง พะยอมจะนำพืชผักและของสวยๆ งามๆ จากพม่าไปขายที่ท่าซี้เหล็ก-แม่สาย และซื้อข้าวของเครื่องใช้ ขนม เสื้อผ้าไหมพรม อาหาร ฯลฯ จากเมืองไทยตามแต่จะคิดได้ ล่องขึ้นไปยังเชียงตุง ถึงท่าลื้อเชียงรุ่ง และขุนหมิง เธอเดินทางซื้อของจากเมืองนั้นไปขายเมืองนี้ เมื่อค่าที่ใดก็ขออาศัยที่นั่น ได้เห็นบ้านเมืองและพบปะพูดคุยกับผู้คนมากมาย จนสามารถสื่อสารภาษาไทย จีน พม่าและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ได้ โลกของพะยอมจึงกว้าง เธอได้รับความทุกข์ยากของผู้คนต่างถิ่น และเก็บเรื่องราวเหล่านี้ไว้ขบคิดเสมอ

ครอบครัวของพะยอมนับว่าอยู่ดีมีใช้จากการค้านี้ จนเมื่อประมาณ 6-7 ปีก่อน หลังจากที่ประเทศพม่าได้รัฐบาลใหม่ ก็เริ่มเข้มงวดกับเรื่องการค้าและภาษีมาก โดยจะกำหนดจำนวนมูลค่าหรือนำหนักสินค้าที่จะขนส่ง

ได้ไว้เพียงอัตราหนึ่ง หากซื้อขายเกินจะถูกจับและปรับเอาเงิน รายได้ของพะยอมจึงค่อยๆ ตกลง แต่ก็ยังไม่ลำบากหากจะเทียบกับผู้คนในชนบทเชียงตุง หากต่อมา พะยอมก็เกิดความขัดแย้งกับพ่อค้าเร่รายอื่นซึ่งสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่พม่า เธอจึงถูกกลั่นแกล้งด้วยการเอา ‘ของต้องห้าม’ (ยาเสพติด-ฝิ่น) มาซ่อนไว้ใต้ถุนบ้าน และเรียกทหารพม่ามาจับ พร้อมกับตั้งข้อหาว่าได้ทำการค้ายาเสพติดกับทหารขุนล่า แม้ในที่สุดจะได้รับการปล่อยตัว เธอก็ถูกปรับเป็นเงินจำนวนมาก และถูกเพ่งเล็งโดยหลายๆ ฝ่าย ไม่นานนัก พะยอมและสามีก็ถูกเขมรแดงซึ่งมาค้าขายยาเสพติดกับคนพม่าและจีน (ผ่านเส้นทางเชียงตุง) จับตัวไปขัง สอบสวน และขู่เอาเงินทองไปอีก

พะยอมบอกว่า การถูกจับกุมในประเทศพม่า ไม่ว่าโดยฝ่ายใด นั้นหมายถึงการถูกทุบตีทำร้ายเสมอ ถ้าเป็นผู้หญิงก็จะถูกข่มเหงเอาตามอำเภอใจ แม้จะไม่ได้พูดออกมาตรงๆ ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับเธอหรือไม่ สี่หน้าและแววตาของพะยอมก็ดูเคียดแค้นอยู่ไม่น้อย สามีของเธอถูกทำร้ายบาดเจ็บ และพะยอมก็บอกว่า เมื่อคนไทยใหญ่ไม่มีเจ้าฟ้าคุ้มครองแล้ว ใครจะทำอะไรก็ได้ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเขมรแดง ก็อย่าหวังว่าทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะช่วย เพราะหากทางพม่ารู้ ก็จะเอาโทษหาว่าคบค้ากับเขมรแดงซ้ำอีก

หลังจากเหตุการณ์นั้น พะยอมตัดสินใจเลิกอาชีพค้าขายโดยเด็ดขาด เธอกลับสามีกลับมาทำไร่นาเพียงอย่างเดียว ในขณะที่กระแสจุดดึงดูดแรงงานให้หลังไหลข้ามชาติ แรงไปถึงหมู่บ้าน สามีของเธอก็คิดจะเดินทางมาเมืองไทยเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว

ใน 5 เดือนแรก พะยอมได้รับเงินจำนวน 3,000 บาทจากสามีที่แจ้งว่า ได้งานก่อสร้างที่ กรุงเทพฯ แต่หลังจากนั้นข่าวคราวก็เงียบหายไปเสียเลย พะยอมพยายามติดต่อพี่น้องทางแม่สายและธนาฯ หนาก็ไม่ทราบเรื่อง เธอรออยู่อีก 7 เดือน จนในที่สุดก็ตัดสินใจเดินทางมาแม่สายด้วยตัวเอง หากไม่สามารถรู้ข่าวสามีได้ ก็จะมาทำงานทำ ไร่ นา ที่ พะยอม ต้อง รับ ผิด ชอบ แต่ เพียง คน เดียว ไม่ สามารถ ให้ ผล ผลิต ผล พืช เลี้ยง เด็ก 3 คน ซึ่ง กำลัง เติบ โต ได้

พะยอมตกลงเดินทางมาทำงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ กับญาติชายคนหนึ่งด้วยความหวังว่าจะเจอสามี เธอได้ค่าจ้างวันละ 70 บาทกับหน้าที่แบกของ แบกปูน ฯลฯ ถ้าแบกของเธอใจดีพอใช้ ให้เงินไม่เคยล่าช้า เมื่องานก่อสร้างเคลื่อนย้ายไปตามที่ต่างๆ พะยอมก็ได้รู้ว่ากรุงเทพฯ นั้นใหญ่กว่าทุกๆ เมืองที่เธอเคยไป และคงไม่มีทางที่จะได้พบกับสามีอีกแน่นอน พะยอมกระหมัดกระหม่อมเก็บเงินส่งให้ลูกได้ 2 ครั้ง เธอไม่ซื้ออะไรเลย และกินแต่ข้าวที่เจ้าแก้มเหลืองกับน้ำพริกที่ตัวเอง

เกือบ 1 ปี เพื่อนของพะยอมที่ออกไปจากงานก่อสร้างนั้นนานแล้ว ก็มาเยี่ยมหาและชักชวนให้ไปเป็นหมด นวดแผนโบราณที่จังหวัดใกล้ๆ กรุงเทพฯ ขณะนั้นมีโรงนวดเปิดใหม่และต้องการคนจำนวนมาก พะยอมได้ยืนยันว่าจะได้เงินอย่างน้อย 3-4000 บาทโดยไม่ต้องรับแขกหรือนอนกับผู้ชาย ก็คิดว่าน่าจะดีกว่างานก่อสร้างมาก เธอเข้าใจดีว่าอะไรเป็นอะไร รู้ดีว่าอาชีพนี้อาจเป็นการพาตัวเข้าสู่ ‘การขายตัว’ ในที่สุด แต่ก็ตัดสินใจทำ เพราะคิดว่าหากเดินทางมาไกลขนาดนี้แล้วก็ควรจะเก็บเงินทองให้ได้มากๆ เพื่อจะได้กลับบ้านเร็วๆ พะยอมตัดสินใจว่า เธอกลับสามีคงต้องจากกันแน่นอนแล้ว จึงออกเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางมากับเพื่อน ติดหนี้ค่าฝักนวดไว้ 1,500 บาท และเริ่มงานโดยไม่มีการผ่านนายหน้า

พะยอมเริ่มต้นด้วยการไม่รับแขกขึ้นห้อง เธอได้ค่านวดชั่วโมงละ 35 บาทจากราคาแขกจ่าย 80 บาท ได้แขกนวดวันละ 3-4 คน และต้องจ่ายค่าเช่าห้องเดือนละ 800 บาท เธอพยายามประหยัดรายจ่ายมากที่สุด แต่

‘บางสิ่งบางอย่างที่ไม่จำเป็นก็จำเป็น ไม่เหมือนก่อสร้างอยู่กินอย่างไรก็ได้ ที่นี้ต้องทำตัวให้ดูสดชื่น’ เมื่อเวลาผ่านไปเพียงเดือนเดียว เธอจึงตัดสินใจ ‘ตัดใจขายตัว’ พะยอมคิดว่าตนได้รอสามีเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว คอยติดต่อบ้านตามข่าวคราวอยู่เสมอแต่ก็เงียบหาย เขาอาจจะทอดทิ้งเธอไป ถูกจับ หรือเสียชีวิตแล้วก็ได้ และ ‘พะยอมคิดว่าเราต้องเข้มแข็ง ต้องต่อสู้เพื่อลูกๆ ของเรา บางทีก็รู้สึกเหมือนตัวเองไร้ค่า แต่คิดถึงลูกก็ชื่นใจ’

ชีวิตของพะยอมสบายขึ้น เมื่อเธอได้มี ‘แฟน’ ที่คอยออกค่าเช่าบ้านและช่วยเหลือเรื่องการเงิน ผู้ชายคนนี้มีครอบครัวแล้ว และพะยอมก็ไม่สบายใจที่ต้องตกอยู่ในสถานะนี้ แต่เธอก็ต้องการที่พึ่งทั้งด้านการเงินและจิตใจ พะยอมเคยแอบรับแขกคนอื่นเมื่อต้องการส่งเงินไปที่บ้านและไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเพราะไม่กล้าซื้อติดตัวหรือขอคนเชียร์แขกเนื่องจากกลัวแฟนรู้ แต่เมื่อได้เรียนรู้เรื่องโรคเอดส์มากขึ้น เธอก็ตัดปัญหาว่าจะไม่รับแขกคนอื่นอีก เพราะ ‘ถ้าเป็นอะไรไป ลูกจะพึ่งใคร เราต้องรู้จักพอ’ ทุกวันนี้เธอมีเพศสัมพันธ์กับแฟนโดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย และก็ยังวอลูอยู่เสมอ ว่าเขาจะไปยุ่งกับผู้หญิงคนอื่นอีกหรือไม่ เพราะ ‘ทางนี้ไม่เหมือนที่บ้าน ที่นั่นอยู่กับผัวเมีย ไม่มีเมียบ่อย แต่ทางนี้พะยอมต้องมาเป็นน้อยเขา จะหวังว่าเขามีเราคนเดียวไม่ได้’

ตลอดเวลาเกือบ 2 ปี พะยอมกลับไปเยี่ยมบ้าน 2 ครั้งโดยไม่เคยใช้รถยนต์หน้า เธอไม่กล้าตำรวจไทย และเผชิญหน้าอย่างเยือกเย็นเมื่อมีปัญหา พะยอมเคยได้พบกับคนไทยในงานสงกรานต์ที่เชียงใหม่ที่แล้ว และพาพวกเขาไปเที่ยวถ่ายรูปเกือบทั้งวัน เธอไม่รับเงินค่าเหนื่อยที่เขาให้โดยบอกว่า ‘คนเราไม่ใช่จะเจอกันวันนี้อย่างเดียว วันหน้าอาจได้พบกันและฉันอาจจะพึ่งคุณ เป็นคนไทยด้วยกัน ก็คือพี่น้องกัน’ พะยอมคิดเช่นนั้นจริงๆ เธออยากจะมีอยู่เมืองไทยมาก แต่ก็รู้ว่าเงินไปไม่ได้ ไม่รู้ว่าจะทำงานอะไร และไม่อยากจะหวังให้ใครเลี้ยงไปตลอดชีวิต

ทุกวันนี้เธอได้รับลูกชายคนเล็กวัย 10 ขวบมาอยู่เมืองไทย โดยให้หัดเรียนหนังสือไทยและไทยใหญ่ไปพร้อมๆ กัน พะยอมบอกว่าถ้าทิ้งเขาไว้ที่นั่น ก็กลัวจะถูกเกณฑ์ให้เป็นทหารหรือแรงงาน ลูกสาวคนโตของเธอรำร่อยอยากมาเมืองไทย แต่พะยอมบอกว่า ‘หัวเด็ดตีนขาดอย่างไรก็จะไม่ยอมให้มา’ เธอกลัวว่าเด็กสาวอาจพลัดหลงเข้ามาอยู่แถวๆ ในชีวิตของพะยอมจะไม่ขออะไรอื่น นอกจากอย่าให้ลูกต้องมาทำอาชีพเดียวกันกับเธอเท่านั้น

เมื่อปลายฤดูฝนนี้ พะยอมบอกว่า ลูกสาวส่งข่าวมาว่าจะแต่งงานแล้วกับหนุ่มในหมู่บ้านที่พะยอมรู้จักดี พะยอมดีใจมาก แต่ก็ไม่ได้คาดหวังว่าการแต่งงานของลูกสาวจะเป็นการปลดเปลื้องภาระของตน เพราะเด็กหนุ่มสาวไทยใหญ่จะยังต้องพึ่งผู้ใหญ่ต่อไปจนกว่าจะตั้งตัวแยกเรือนได้ พะยอมจึงยังคงต้องส่งเงินทองไปช่วยเหลือทางบ้านดังเดิม และอาจจะเพิ่มขึ้นเพราะมีสมาชิกใหม่ ‘ค่าใช้จ่ายภาษีของพม่ามันหนักหนาๆ เขานี้ก็จะขอเงินทองเมื่อไรก็ต้องให้ ไม่ใช่จะมีเป็นกฎเป็นเกณฑ์เหมือนเมืองไทย เงินพะยอมส่งไปมีประโยชน์กับพวกเขา ถ้าไม่มีเงินให้เจ้าหน้าที่ เขาจะใช้เราทำงานหรือรังแกเอาเหมือนที่พะยอมเคยโดนมาแล้ว’

ทุกวันนี้เธอยังคอยติดตามข่าวของประเทศพม่าจากทางโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจับกุมขบวนการ การลงทุนจากประเทศไทย หรือการปล่อยตัวองซานซูจี อย่างน้อยที่สุด พะยอมก็คิดว่าตนโชคดีกว่าคนในพม่าที่จะไม่รู้ข่าวสารต่างๆ เหล่านี้เลย ‘ทำอย่างไรได้ ...ก็ได้แต่หวังว่าทางบ้านพะยอมจะอยู่สุขสบายดีกว่านี้’ ขณะนี้เธอเก็บเงินส่วนตัวไว้ได้มากพอสมควรแล้ว และฝันว่าอีกไม่นานนัก ก็จะได้กลับไปทำไร่ไถนาเหมือนแต่ก่อน

พะยอมไม่คิดอยากทำการค้าเพราะเข็ดและ'อยากอยู่สงบๆ' เธอตั้งใจว่าอาจจะเปิดร้านขายของชำในหมู่บ้านให้พอเลี้ยงตัวได้เท่านั้น

ถ้าแฟนเก่าของพะยอมกลับมา พะยอมก็ต้องเลือกเขา แฟนคนไทยเขาก็ต้องอยู่กับครอบครัวเขา แล้วพะยอมก็ต้องกลับบ้าน พะยอมไม่อยากทำอาชีพนี้ ผู้หญิงคนไหนจะอยากจะทำอาชีพนี้? มันทุกข์ใจนัก แต่อยู่เมืองเราก็อทุกข์ ..จะทำอะไรได้นอกจากสู้ต่อไป..

ล่าสุด พะยอมกลับบ้านไปช่วงลดยกระหนเพื่อไปงานแต่งงานลูกสาว และยังไม่ได้กลับมาเมืองไทยจนกระทั่งถึงบัดนี้

บันทึกเมื่อมกราคม 2540

(2) เรื่องของคำเอี้ย

ผู้หญิงไทยลี้ภัย 19 ปี จากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารชอง จังหวัดภาคกลาง

ครั้งแรกที่พบกันเมื่อประมาณปลายเดือนมกราคม 2539 คำเอี้ยเพิ่งมาทำงานได้ไม่ถึงอาทิตย์ และอยู่ในสภาพที่เศร้าซึม ร้องไห้บ่อยๆ เธอบอกว่าคิดถึงบ้าน อยากกลับบ้าน ‘ทำงานแบบนี้ มันกดดันในตัวเรา...’ แต่ต่อมาราวเดือนเมษายน เธอก็ดูแจ่มใสขึ้น ช่างพูดช่างคุย และค่อยๆ เปิดเผยให้เห็นถึงความอ่อนไหวและละเอียดอ่อน ที่แอบซ่อนอยู่ภายในตัวเธอทีละน้อย

ครอบครัวของคำเอี้ยมีไร่นาอยู่เมืองยอง เธอมีพี่น้องผู้หญิง 3 คน คำเอี้ยเป็นคนกลาง เธอไม่เคยได้เรียนหนังสือ แต่เมื่อมาอยู่เมืองไทยก็ได้หัดเขียนอ่านภาษาไทยจนคล่อง ทุกวันนี้เธอทำงาน ส่งให้น้องสาวอายุ 9 ขวบได้เรียนหนังสือที่แม่สาย แม่ของเธอย้ายตามมาอยู่เมืองไทยได้ 3 ปีแล้วโดยทางนรรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ และบางทีก็ต้องหยุดอยู่ว่างๆ อย่างไรก็ตาม ที่เมืองยองก็ยังมีย่านและไร่นาอยู่ โดยให้พี่สาวซึ่งแต่งงานแล้วดูแล และคำเอี้ยหวังว่าสักวันหนึ่ง เธอจะได้กลับไป

คำเอี้ยออกจากเมืองยองเมื่ออายุ 13 มาอยู่และทำงานบ้านให้กับน้าห่างๆ ที่แม่สาย จนกระทั่งอายุ 15 ย่าง 16 ปี น้าก็ชวนให้เธอไปทำงานกับลูกของตน ซึ่งเคยขายบริการอยู่เชียงรายและกำลังจะเข้ากรุงเทพฯ แม่ของคำเอี้ยไม่เห็นด้วย แต่ตัวเธอ ‘คือจะมา คิดว่าน่าจะลองดู’ เพราะเพื่อนๆ ไปทำงานนี้กันเป็นจำนวนมากและสามารถปลูกบ้านมีร้านค้าได้ เธอบอกว่าตอนนั้นก็นึกกลัวๆ อยู่เหมือนกัน แต่ ‘แม่หนูยากจน ไม่มีอะไรให้เรา หนูก็อยากช่วยเขา อยากหาเงินได้เอง ไม่หวังว่าจะต้องได้เยอะเท่าเพื่อน ขอได้เงินสักเล็กน้อยพอให้ส่งน้องเรียนที่บ้าน ก็พอแล้ว’

ในที่สุดคำเอี้ยก็เดินทางมาทำงานที่โรงน้ำชาในกรุงเทพฯ ที่นั่นมีผู้หญิง 100 กว่าคน และเป็นคนจากเมืองยองจำนวนมาก เธอได้เปิดบัญชีกับคนจีนแก่ๆ เป็นเงิน 15,000 บาท โดยแบ่งครึ่งกับเจ้าแก่เหลือ 7,500 ซึ่งส่งให้ที่บ้านไปหมดด้วยความภาคภูมิใจ หลังจากนั้นคำเอี้ยก็รับแขกครั้งละ 100 บาท โดยตัวเธอจะได้ส่วนแบ่ง 40 บาท เธอทำงานตั้งแต่เที่ยงวันถึงเที่ยงคืน รับแขกวันละ 10 กว่าคน และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายประจำวันประมาณเดือนละ 7-8,000 บาท

คำเอี้ยอยู่ที่โรงน้ำชาประมาณ 8 เดือนก็กลับบ้านเพราะคิดว่าได้เงินพอแล้ว ซึ่งเมื่อกลับไปแม่ก็ไม่ให้มาอีก เธอจึงอยู่กับบ้านจนได้ราว 6 เดือน เพื่อนก็มาชวนไปทำงานที่ชลบุรี ‘เขาบอกว่าแซกดี จะหาเงินได้มาก แม่ก็ไม่อยากให้ไป แต่เรามันเคยทำงานแบบนี้แล้ว อยู่บ้านก็เหมือนไม่มีรายได้ช่วยแม่ ไปอีกก็ไม่มีอะไรเสียแล้วใช้ไหมคะ’

คาราโอเกะชองที่บ้านนอกของชลบุรี จะมีห้องข้างหลังไว้รับแขก ผู้หญิงจะช่วยกันเลิฟหรือชงเหล้าตามโต๊ะแล้วแต่แขกเรียก โดยจะได้รับค่านั่งตงค์ ตรึงค์ละ 20 บาท ส่วนราคาค่าออฟฟิციอยู่ในระหว่าง 400 - 1,200 บาทแล้วแต่ตอรอง โดยแขกจะไปจ่ายที่เคาท์เตอร์กับเจ้าของและมาคิบบัญชีแบ่งครึ่งทุก 2 สัปดาห์ คำเอี้ยทำงาน

อยู่ประมาณ 7 เดือนก็เก็บเงินก้อนกลับบ้าน ได้ทำบัตรประจำตัวไทยลื้อสีส้มในราคา 5,000 บาท เธอบอกว่าหาก
รีบไปทำแต่เมื่อเขาประกาศจะเสียเงินแค่ 2,000 ให้แก่ผู้ใหญ่บ้าน แต่ตอนนั้นเธอยังไม่มีเงิน แม้จะรู้ว่าบัตรนี้จะ
มีสิทธิอยู่ได้เฉพาะพื้นที่เท่านั้น ค่าเอี้ยก็คิดว่าดีกว่าไม่มี

หลังจากพักผ่อนอยู่ราว 3 เดือน ก็มีคนชวนค่าเอี้ยมาทำงานบ้านนางทางโทรศัพท์ที่สะพานควาย ที่นั่นมีผู้
หญิงไทยใหญ่ ไทยลื้อและคนเหนืออยู่เป็นจำนวนมาก ค่าเอี้ยได้แซกเป็นคนต่างชาติ'แซก'และคนจีน ซึ่งส่วน
ใหญ่จะไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย เธออยู่ที่บ้านนี้เพียง 5 เดือนก็ตามเพื่อนไปทำงานเป็นเด็กออฟฟิศบาร์อะโกโก้แถบสุทธิ
สาร ผู้หญิงไทยใหญ่ ไทยลื้อ และสิบสองปันนาจะเป็นเด็กออฟฟิศ โดยให้ผู้หญิงไทยจะเป็นนักเต้น ค่าเอี้ยเรียกค่า
ออฟฟิศได้ครั้งละประมาณ 1,000 บาทโดยเจ้าของจะหักไป 200 บาทเป็นค่าชั่วโมง บางครั้งแซกต่างชาติจะโทรศัพท์สั่ง
ผู้หญิงที่ร้าน และเธอจะได้ค่าตัวสูงราว 3-4,000 บาท ซึ่งกรณีนี้เจ้าของจะหักครึ่งไปจากบัญชี

ตั้งแต่ทำงานมา ค่าเอี้ยไม่เคยถูกโกงเงิน หรือถูกแซกทุบตีทำร้าย แต่บางครั้งผู้ชายก็เมาและพูดจาหยาบ
คาย 'เขาบังคับให้หนูไม่ก (oral sex) เขาว่าทำงานแบบนี้ก็ต้องทำทุกคน มันไม่จริงใช่ไหมคะ แล้วแต่ความพอใจ
ถ้าใครไม่ทำใครจะบังคับ ใช้...ที่มาทำทุกวันนี่เพราะอยากได้เงิน แต่ก็ไม่ได้ขายทุกอย่าง แม่ก็ขอร้องแล้วว่าอย่าทำ
เลย คนของเขาไม่ทำกัน ที่เมืองยองงานอย่างนี้ก็ไม่มีผู้ชายที่นั่นก็ไม่รู้จักหรอก คนที่มาเที่ยวแบบนี้เขาคงชอบ
ความสุข ความ...คิดว่าที่ห้อยไรงี้มั้ง คนไทยใหญ่ไทยลื้ออยู่บ้านก็ไม่เคยเที่ยวสักหน่อย'

จากสุทธิสสารและสะพานควาย ค่าเอี้ยได้ติดเชื้อหนองในทั้งแท้และเทียม เธอเคยเป็นหนองในและผิวมะม่วง
เมื่อเป็นเริ่มและผมร่วงมาก ค่าเอี้ยก็กลัวจะเป็นโรคเอดส์ จึงไปหาหมอคลินิกย่านนั้นและพบว่า เป็น 'เลือดบวก'
จึงฉีดยารักษาจนหาย และกลับบ้านไปแต่งงาน

ผู้ชายของค่าเอี้ยเป็นคนไทยใหญ่จากเชียงตุงซึ่งคบกันมา 2 ปีแล้ว เขาคอยเขียนจดหมายและโทรศัพท์มา
หาที่กรุงเทพฯ เพื่อชวนให้เธอเลิกอาชีพและกลับบ้านไปอยู่ด้วยกันที่แม่สายอยู่เสมอ ค่าเอี้ยรื้ออยู่นานเพราะ
ต้องการจะเลี้ยงดูแม่และน้องสาวก่อน แต่ในที่สุดเธอก็กลับไปหมั้นและแต่งงานตามประเพณี ทำกระท่อมเล็กๆ
อยู่ด้วยกันในเขตบ้านแม่สามมี

แต่แรก ค่าเอี้ยไม่ต้องการไปเป็น'สะไม้'รับใช้ครอบครัวสามี จึงตกลงไว้ก่อนว่าจะอยู่กันสองคน แต่แล้ว
เหตุการณ์ก็ไม่เป็นไปตามนั้น ค่าเอี้ยบอกว่า เธอต้องหาเลี้ยงญาติพี่น้องของเขามากมาย ชำยังต้องทำกับข้าว ทำงาน
บ้าน ทั้งบ้านตัวเองและบ้านญาติอีกด้วย 'แม่เขาวัว ผู้หญิงทำงานอย่างนี้ไม่รักงานบ้าน เงินทองมีเขาก็เก็บหมด
หนูก็ไม่สบายใจ เขาชอบพูดว่าหนูหาเงินง่าย ใช้จ่ายยังงี้ก็ได้ ในที่สุด สามีก็เริ่มเอนเอียงไปทางแม่และ
ทะเลาะกับเธอบ่อยครั้ง ค่าเอี้ยเองก็อดอัดที่ ไม่ได้ดูแลหาเลี้ยงแม่ของตัวเอง เพียงไม่ถึง 1 ปี เธอจึงหอบข้าวหอบ
ของออกมา ด้วยคิดว่า 'บุญวาสนาคงสร้างมาร่วมกันแค่นี้' และคิดว่าจะออกมาทำงานอีกครั้ง ซึ่งก็คือร้าน
ปัจจุบัน

ตลอดเวลาที่แต่งงาน ค่าเอี้ยยังกังวลถึงเรื่องผลเลือดของตนเสมอ เธอได้พยายามศึกษาอาการของโรค
เอดส์และก็พบว่าตัวเอง 'ป่วยบ่อยๆ ผมร่วงอยู่ เป็นหวัดนานๆ ที่จะหาย' เธอจึงแอบไปตรวจเลือดที่โรง
พยาบาลแม่สาย หมอบอกว่าเธอเป็นเลือดบวกที่รักษาไม่หายแต่ก็ไม่ยอมบอกว่าใช้โรคเอดส์หรือไม่ ค่าเอี้ยจึงคิด
ว่า หากมาทำงานบริการอีกครั้ง หมอคงจะตรวจให้รู้ผลแน่นอน และจะแจ้งเพื่อให้กลับบ้าน แต่แล้วเธอก็ต้องผิต

หวัง เพราะหมอไม่ได้บอกอะไรเลย เมื่อไปถามก็จะตอบเพียงว่าให้ใส่ถุงยางอนามัยเท่านั้นก็พอแล้ว คำเอี้ยจึงแอบไปตรวจเลือดที่คลินิกใกล้ๆ ซึ่งก็ได้รับทราบว่าเป็นอะไรอีก อย่างไรก็ตาม เธอพบว่าตัวเองมีตุ่มขึ้นตามแขนและขา ซึ่งเธอก็จะบอกทุกคนว่าเป็นผื่นแพ้ยุง เธอเป็นหัดเยอรมันนานมาก และป่วยเป็นหวัดซ้ำๆ กันหลายครั้ง ใช้เงินซื้อยารักษาจนเกือบหมดตัว

แม่ของคำเอี้ยโทรศัพท์เรียกให้กลับบ้านอยู่บ่อยๆ แต่คำเอี้ยคิดว่าควรจะไปด้วยเงินก้อนและน่าจะอยู่ให้ครบปี เพื่อจะได้ไม่ต้องถูกหักค่านายหน้า 4,000 บาท แม่เอี้ยอยากให้เธอแต่งงานใหม่ และหาผู้ชายไว้ให้แล้ว โดยใจจริงนั้นคำเอี้ยไม่อยากแต่งงาน เธอเมื่อการมีครอบครัวและเชิดกับการที่ญาติพี่น้องของผู้ชายจะรับเธอไม่ได้ อีกทั้ง ‘ไม่มีความรู้สึกอยากนอนกับผู้ชายเลย’

คำเอี้ยตั้งใจว่า จะชวนแม่กลับไปทำไร่นาอยู่เมืองยอง อย่างไรก็ตามเธอก็อยากให้น้องสาวได้เรียนหนังสือสูงๆ เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีกว่าตน เธอไม่อยากให้น้องเข้าโรงเรียนพม่า แต่ก็ไม่กล้าทิ้งเด็กผู้หญิงไว้กับน้ำที่เมืองไทย ความคิดเรื่องแผนอนาคตของคำเอี้ยสับสนอยู่กับความสงสัยว่าตนติดเชื้อเอชไอวีแล้วหรือไม่ เธอบอกว่าหากตนยังปลอดภัยจากโรคร้ายอยู่ก็คิดว่าจะเก็บเงินก้อนใหญ่ให้ได้สักหลายๆ หมื่นแล้วจึงค่อยเลิกอาชีพ แต่หากติดเชื้อเข้าไปแล้ว ก็คิดว่าน่าจะใช้เวลาที่เหลืออยู่กับแม่ที่รักให้มากที่สุด ทำไมหมอเขาต้องไม่บอกหนู.. หนูก็อยากวาดอนาคตของตัวเองบ้าง หนูก็มีความฝันของหนูแล้วอยากจะควบคุมชีวิตของตัวเองได้ใช้ไหมคะ ไม่มีอะไรที่หนูรับไม่ได้หรอก คนอย่างหนูกลัมาทำงานอย่างนี้ก็กลัวรับ ชีวิตคนเรานั้นจะตายเมื่อไรก็ไม่รู้อยู่แล้ว แต่ถ้าหนูได้รู้ หนูอยากกลับบ้าน...

ปัจจุบันคำเอี้ยได้ทราบผลการติดเชื้อเอชไอวีของตนแล้ว เธอเข้มแข็งและมั่นคงมาก คำถามแรกๆ ของเธอก็คือ ‘แล้วถ้าหนูจะทำกับข้าวให้แม่กิน จะซักผ้าให้แม่ ดูแลแม่เวลาเขาไม่สบายบ้างจะติดแม่ไหม’ และเรื่องต่อมาที่เธอสงสัย ‘อย่างนี้แฟนหนูเขาจะติดไปแล้วด้วยใช่ไหม’ เธอได้ถามถึงวิธีดูแลรักษาตัวเองอย่างเอือมเย็น และหลังจากนั้นทราบว่าเขาไม่เคยติดกามโรคใดๆ และไม่ได้คุมกำเนิดวิธีอื่นนอกจากถุงยางอนามัยเลย

ตั้งแต่มาทำงานที่ร้านอาหารชองนี้ คำเอี้ยมีความรักกับผู้ชายจากเมืองลาวที่มาทำงานโรงงานแถบใกล้ๆ เธอใช้ถุงยางอนามัยกับเขาทุกครั้ง แต่ก็พยายามตัดใจว่าเขาน่าจะไม่มีผู้หญิงคนอื่นที่สามารถแต่งงานมีครอบครัวด้วยได้ ‘หนูเคยฝันอยากมีลูกค่ะ แต่ก็ไม่เป็นไร... หนูรู้แล้วว่าแม่รักหนูแค่ไหน หนูก็คงจะรักลูกเท่านั้น หนูอยู่มาแค่ 19 ปี แต่หนูก็ผ่านชีวิตแต่งงานมาแล้ว เสียตายแล้วหนูจะไม่ได้อยู่ดูแลแม่จนแก่เฒ่า หนูกลัวว่าจะไม่ได้คอยดูแลน้อง...’

คำเอี้ยคอยดูแลอาแอ เด็กสาวชาวอาข่าวัยเดียวกันเป็นอย่างดี อาแอเป็นคนอ่อนแอกว่าและกำลังว่าเหวเนื่องจากมีแม่เพื่อนบ้านเดียวกันสามารถเก็บเงินกลับบ้านไปแล้ว คำเอี้ยคอยตักเตือนอาแอเรื่องผู้ชายและการใช้จ่าย จนเมื่ออาแอเกิดปัญหาตั้งครรรค์ขึ้นมา เธอก็คอยอยู่ข้างๆ เมื่อเพื่อนเดินทางไปทำแท้ง ‘ให้เป็นบทเรียนของเราะ อาแอพลาดไปก็อย่าให้เป็นซ้ำอีก อย่าไปหลงเชื่อใครเขา ไม่มีใครรักเราเท่าตัวเราหรือพ่อแม่เราหรอก.. เราไปทำบุญที่วัดกันจะได้จิตใจสบาย ตรุษจีนนี้กลับบ้านด้วยกันนะ ไปอยู่บ้านเราดีกว่า... ที่นี้ไม่เหมาะกับเราหรอก.. อาแอเองก็เจอคนใจร้ายเยอะแยะ คิดเสียว่ามาทำงานแบบนี้เดี๋ยวก็เลิกแล้ว อย่าเสี่ยงทำลายตัวเองเลย’

อาการเจ็บป่วยของคำเอี้ยทำให้เธอยังไม่มีเงินเก็บได้ตั้งใจ เธอได้แขกไม่มากนักเพราะไม่ใช่คนสวยมาก และตามท่อนแขนและมือขึ้นเป็นตุ่ม คำเอี้ยตั้งใจแน่วแน่แล้วว่า จะพาแม่และน้องสาวกลับเมืองยอง โดยจะซื้อตำราไปให้น้องอ่านต่อที่นั่น

บ้านเราดีที่สุด.. สูดอากาศเข้าไปก็ได้กลิ่นหอม หิวข้าวหิวน้ำก็แบ่งปันกันกิน เมืองไทยมันไม่ใช่เมืองในฝันอย่างที่ใครๆ พูดกันสักหน่อย บางครั้งหนูก็ว่ามันเป็นฝันร้าย นรกแล้ว แต่ทุกคนก็อยากมา อยากได้อะไรก็มี.. หนูไม่โทษใคร หนูมาเอง.. แม่ห้ามแล้วหนูก็มาเอง หนูไม่อยากให้น้องสาวมาเมืองไทยอีกเลย กลัวเขาจะหลงทางเพราะไม่มีใครคอยสอน อะไรที่เราก้าวพลาดไปบางทีมันก็เอาคืนไม่ได้ ใช่ไหมคะ แต่ชีวิตคนก็เป็นแบบนี้.. สิ่งดีๆ ในชีวิต อย่างคนที่มีความรักที่ดียิ่งกว่าพี่กว่าน้อง หนูจะจำไว้จนตายเกิดใหม่ก็ไม่มีความสัมพันธ์ที่เป็นทุกข์ก็ตายไปพร้อมกับเรา หนูอยากเป็นนกตัวเล็กๆ จะได้บินได้ไกล แล้วก็หัวเราะเยาะนกตัวใหญ่ที่ตัวหนัก...บินไม่ไหว...

บันทึกเมื่อมกราคม 2540

(3) เรื่องของฟ้า

ผู้หญิงลูกครึ่งไทยใหญ่-พม่าวัย 18 ปี แม่อุ้มท้องมาเกิดที่ อ.แม่สาย เชียงราย หมอนวดแผนโบราณ จังหวัดภาคกลาง

ตอนเด็กๆ ฟ้าเคยฝันว่าอยากเป็นแอร์โฮสเตส เพราะดูเป็นผู้หญิงที่ดี มีเกียรติ ฉลาดคล่องแคล่ว แต่ต่อมาฟ้าก็อยากเป็นหมอ เพราะดูว่าจะเป็นคนที่เก่งกล้าสามารถ แต่เมื่อเริ่มโตขึ้น เธอก็ได้รู้ว่า ความฝันของเธอไม่มีทางจะเป็นจริงได้เลย ฟ้าชอบเพลง 18 ผน ซึ่งอยู่ในรายการวิทยุที่โครงการวิจัยบันทึกเป็นเทปคาสเซ็ทไปแจก เธอบอกว่าชีวิตของเธอกำลังอยู่ที่ทางแยก และเธอรูสึกเหงา บางครั้งก็อ่อนแอมาก แต่เธอก็เชื่อว่าจะไม่พาชีวิตของตนดิ่งลงเหว แม้จะเป็นเพียง'เด็กไม่มีบัตร'คนหนึ่งเท่านั้น

พ่อของฟ้าเป็นทหารพม่าที่รัฐฉาน สิบแปดปีมาแล้วเกิดการปะทะกันระหว่างพม่ากับไทยใหญ่แถบเขตบ้านของเธอ แม่จึงอุ้มท้องหนีพม่าที่แม่สาย เพื่อมาหาขายกับตาของฟ้าซึ่งอพยพเข้ามานานมากแล้ว ฟ้าไม่เคยเห็นหน้าพ่อ เพียงรู้จากญาติว่าปัจจุบันเขาเป็นทหารระดับ'จ่า'และยังอยู่ที่เชียงตุง ญาติเคยเอารูปฟ้าไปให้พ่อดู และฟ้าก็เชื่อว่า พ่อน่าจะรักเธอเหมือนกับพ่อคนอื่น ๆ ถ้าแม่ไม่พาหนีมาทั้งที่ยังอยู่ในท้อง เธอก็อาจไม่ต้องลำบากเท่านี้

หลังจากคลอดฟ้าที่แม่สาย แม่ก็ไปทำงาน'ขายตัวเหมือนคนอื่น ๆ' และปัจจุบันได้ แต่งงานอยู่ที่สงขลา ตัวฟ้าเคยเห็นแม่เพียง 3 ครั้งในชีวิต ครั้งสุดท้ายคือตอนที่แม่มาทำบัตร ผู้พลัดถิ่นสีชมพูให้ตัวเองและฟ้า ฟ้าไม่รู้สึกรักพ่อกับแม่ และไม่ค่อยมีความรู้สึกที่ดี ตอนเด็กๆ เธอถูกเพื่อนล้อว่าเป็นลูกพม่า เป็นลูกไม่มีพ่อไม่มีแม่ แต่ฟ้าก็เฝ้ามองหวังไว้ที่พ่อ ว่าเขาจะต้องเป็นคนดี ถ้าได้อยู่กับเขา เขาจะต้องรักเธอ

แต่เลิกจนโต ฟ้าต้องรับฟังเรื่องความขัดแย้งระหว่างคนพม่ากับไทยใหญ่จากตากับยายซึ่งเกลียดพม่ารวมทั้งพ่อของเธอด้วยอย่างจับใจ ทุกวันนี้ ฟ้าจึงสนใจในข่าวคราวของประเทศพม่าอยู่เสมอ ตัวเธอเองไม่ชอบคนพม่าเท่าไรนัก เว้นแต่พ่อซึ่งคิดว่าน่าจะเป็นคนดี ฟ้าเชื่อว่า 'ทหารบางคนคงไม่ทำอะไรไม่ดี แต่เพราะเป็นทหารและถูกสั่งให้ทำ' เธอคิดว่าพ่อมีภรรยาเป็นไทยใหญ่ ก็น่าจะรักคนไทยใหญ่ และไม่ยากทำร้ายใคร เป็นไปไม่ได้ที่คนพม่าจะเลวไปหมดทุกคน

ฟ้าได้เรียนหนังสือที่โรงเรียน สบข. (สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ) จนจบ ป.6 ครูก็แนะนำให้ต่อกศน. (การศึกษานอกโรงเรียน) แต่ยังไม่ทันจบ ม.3 ฟ้าก็เลิกกลางคัน เพราะ 'รู้สึกน้อยใจ..ว่าไม่รู้จะเรียนไปทำไม ยิ่งไงเราก็เป็นคนต่างด้าว จบ ป.6 เขายังไม่ให้ใบสุทธิ จบ กศน. ก็จะได้วุฒิ จะไปสมัครงานอะไรเหมือนคนปกติไม่ได้ ทำได้แต่ค้าขายหรือเป็นพวกลูกจ้างธรรมดาๆ' ฟ้าน้อยใจ ที่การศึกษาไม่สามารถยกระดับฐานะของเธอได้เลย เธอยังคง 'ไม่มีหนทาง' เช่นเดียวกับคนไทยใหญ่อื่นๆ

เมื่อเลิกเรียนหนังสือ ฟ้าก็ออกมารับจ้างขายเสื้อผ้าอยู่แม่สาย พอดีมีคนที่ติดต่อมา 'อุ้มบุญ' ที่กรุงเทพฯ เธอจึงตกลงใจมาเพราะคิดว่าจะได้เงินง่ายๆ แต่การทดลองไม่สำเร็จ จึงไม่ได้เงินก้อนหลายหมื่นอย่างหวัง ฟ้าได้เพียงค่าตัว 15,000 บาทหลังจากที่เสียเวลาไปหลายเดือน อย่างไรก็ตามเธอบอกว่า ทุกวันนี้เธอดีใจที่ไม่ติดลูก เพราะได้ยืนยันว่าผู้หญิงอาจเกิดความรู้สึกรักและห่วงเหมือนเป็นลูกของตัวเองจริงๆ และจะมีปัญหาลดลง

การมากรุงเทพฯ ของฟ้าทำให้คนส่วนใหญ่คิดว่าเธอต้องมาขายตัว ฟ้าบอกว่าผู้หญิงออกจากบ้านมาทำงานอะไรก็ตาม ต้องถูกมองว่าขายตัวอยู่แล้ว ด้วยความกดดันและผิดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง เธอจึงคิดจะลองทำเหมือนกับคนอื่นดู ฟ้าโทรศัพท์จากกรุงเทพฯ ไปปรึกษายายกับตา ซึ่งทั้งคู่ก็เห็นด้วย โดยบอกว่า หากไม่ชอบก็เลิกได้ เพราะอยู่ที่บ้านก็ไม่มีการทำงานนอกจากรับจ้างไปวันๆ ฟ้าจึงติดต่อนายหน้าที่เป็นพ่อของเพื่อนแถวบ้าน ซึ่งแนะนำว่าควรมาเป็นหมอนวดแผนโบราณจะดีกว่า เพราะไม่บังคับว่าต้องรับแขกทุกคน นายหน้าลงมารับฟ้าที่กรุงเทพฯ และพาเธอไปยังจังหวัดใกล้ๆ โดยคิดค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 4,000 บาท

ฟ้าให้รุ่นพี่หาแขกเปิดบริษัทได้ในราคา 15,000 บาท 'เขาดูน่ารัก.. แก่ ผอม แล้วก็ตัวดำ' เธอไม่มีความรู้สึกประทับใจกับการเสียความบริสุทธิ์ 'ไม่เหมือนนิยายที่อ่านเลย' แต่กลับ รู้สึกว่ามันไม่ดี น่าเกลียด และไม่อยากจะนึกถึง หลังจากนั้น ฟ้าเริ่มขึ้นห้อง VIP หรือขายบริการทางเพศกับแขกด้วยแขกของเธอจะอยู่ในวัย 30-40 ปี เป็นขาประจำวนเวียนไปมาอยู่ในจำนวนจำกัด ฟ้าไม่ต้องขึ้นห้องทุกวัน หรือวันละหลายคน ส่วนใหญ่จะเป็นการนัดตามธรรมดามากกว่า ซึ่งเพียงเท่านี้ก็ทำรายได้ให้ไม่น้อยแล้วเพราะเธอมีแขกนวนมาก ฟ้าได้แบ่งคำนวณชั่วโมงละ 35 จาก 80 บาท และเรียกค่าตัว 'รับแขก' ไม่เคยต่ำกว่า 1,000 (หักค่าห้องในสถานบริการ 200 บาท) ส่วนใหญ่จะอยู่ในราว 1,500-2,000 บาท เธอเกลียดแขกที่ต่อราคา ยกเว้นครั้งหนึ่งที่เธอเรียกถึง 4,000 บาท และเขาต่อเหลือ 3,000 ซึ่งก็เป็นราคาสูงที่สุดที่เคยได้

ปกติแล้วหมอนวดคนอื่นๆ จะไม่กล้าซื้อหรือพกถุงยางอนามัยไว้ แต่ฟ้าซื้อถุงยางเองทุกครั้ง เธอมองการขายบริการทางเพศอย่างยอมรับความจริงและมั่นใจในสิ่งที่ตนทำ ฟ้าพยายามศึกษาหาความรู้เรื่องการป้องกันดูแลสุขภาพ และเธอก็มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดหรือการป้องกันโรคดีกว่าคนอื่นๆ ทั้งยังเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงานในหลายๆ เรื่องด้วย

ในวันนี้ฟ้ามี 'แฟน' ที่เธอรัก 1 คน เป็นผู้ขายหมู่มัสโสด ฟ้าเชื่อว่าเขาก็รักเธอเช่นกัน แต่อนาคตเป็นเรื่องที่ไม่มีใครหยั่งรู้ได้ ก่อนหน้านั้นเธอก็เคยมีแฟนแต่ก็เลิกรากันไป เธอรู้สึกว่าเขาเป็นเพียง 'ที่พึ่ง' แต่ไม่ได้รักแบบที่รักผู้ชายในขณะนี้ ฟ้าใช้ถุงยางกับแฟนทุกครั้งเพราะเป็นความพอใจของผู้ชายเอง และเธอก็รู้สึกสบายใจดี

นอกจากผู้ชายคนนี้ ยังมี 'ผู้กอง' วัยกลางคนมาติดพันฟ้าด้วย ผู้กองคนนี้หย่าขาดจากภรรยาแล้วและมาชวนเธอให้ไปอยู่กินและมีลูกด้วยกัน ฟ้าลังเลใจเพราะนอกจากจะคิดว่ารักผู้ชายอีกคนแล้ว อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน เธอต้องการมีหลักของตัวเอง และเชื่อว่าหากตั้งใจเก็บเงินไว้สักไม่นานก็จะสามารถตั้งตัวค้าขายได้ ทุกวันนี้ฟ้ามีอยู่ 5-6 หมื่นในธนาคาร นอกเหนือจากที่ได้ส่งให้ตากับยายอย่างสม่ำเสมอเกือบทุกเดือน เธอมุ่งมั่นว่าจะเก็บให้ได้ถึง 2 แสนแล้วจึงเลิกอาชีพนี้ ซึ่งคิดว่าน่าจะใช้เวลาอีกไม่เกิน 1 ปี

ฟ้าบอกว่า สิ่งที่ได้รับจากวิดีโอของโครงการวิจัย ก็คือความรู้สึกที่ว่า คนเราจะต้องทำงานเพื่อตัวเอง และพึ่งตัวเอง สิ่งสำคัญคือการดูแลตัวเองให้ดี ทำตัวให้ดี เพื่อวันหนึ่งจะได้ประสบความสำเร็จ ฟ้ายืนยันว่าเธอมีกำลังใจที่จะต่อสู้เสมอ 'ฟ้าเกิดที่นี่ ก็ต้องอยู่เมืองไทย ฟ้าไม่อยากไปอยู่พม่า เพราะพม่าไม่เป็นประชาธิปไตย ฟ้ารู้ว่าจะไปพึ่งพ่อก็ได้ แต่ฟ้าอยากยืนด้วยตัวเอง'

(4) เรื่องของมาริดา

ผู้หญิงชาวพม่าอายุ 27 ปีจากเชียงใหม่ รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารช่อง จังหวัดภาคกลาง

มาริดาและซาน ซานเป็นพี่น้องคนละพ่อแม่กัน แม่ของมาริดามาแต่งงานกับพ่อของซาน ซานและรวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ นับลูกได้ 14 คน พี่น้องทางมาริดาส่วนหนึ่งอยู่ที่เชียงใหม่ ส่วนทางพี่น้องซาน ซานจะอยู่ที่มณฑลพะเย่ย์ อันเป็นบ้านเกิดของตน

พ่อของมาริดาเป็นตำรวจที่เจ้าชู้และมีเมียหลายคน ครอบครัวของเขามีฐานะดีพอใช้ มาริดาได้เรียนหนังสือจบชั้น middle school 8 ปี และก็ออกมาแต่งงานเมื่ออายุเพียง 14 กับนายทหารพม่าคนหนึ่งจนมีลูกสาวด้วยกัน 1 คน จากนั้นแม่ของเธอเลิกกับพ่อ จนกระทั่งมาแต่งงานใหม่กับพ่อของซาน ซาน และย้ายมาอยู่ท่าขี้เหล็ก

รูปถ่ายของมาริดาสมัยอยู่เชียงใหม่ แสดงให้เห็นว่าเธอมีชีวิตที่ดีพอสมควร เธอแต่งตัวสวยงาม ดูมีเมียบ และสมบูรณ์พูนสุข มาริดาไม่ต้องทำงานใดๆ เลยเพราะสามีของเธอเป็นทหารที่ค้าขายด้วย แต่ต่อมาไม่ทราบแน่ชัดว่าทั้งสองเลิกกันด้วยเหตุอะไร มาริดาได้แต่งงานใหม่และมีลูกผู้หญิงอีก 1 คน โดยสามีเก่าก็ยังติดต่อกับครอบครัวของเธออยู่เสมอ

ครอบครัวใหม่ของมาริดาย้ายมาอยู่กับแม่ที่ท่าขี้เหล็ก เธอบอกว่าสามีเริ่มเปลี่ยนไปเมื่อได้มาเห็นเมืองไทย เขาเริ่มเที่ยวผู้หญิง เล่นไพ่ และกินเหล้ามากจนไม่รับผิดชอบครอบครัว ครั้งหนึ่งสามีคนนี้ได้พามาริดาไปขายช่องที่เชียงใหม่เพราะเป็นหนี้พนัน เขาเบิกเงินมาใช้หนี้ และให้เธอทำงานให้อยู่ราว 1 เดือน เมื่อมาริดากลับมาเธอก็ใจอ่อนคืนดีอยู่กับเขาดังเดิมอีก เธอเชื่อว่าแม่เขาจะเจ้าชู้มีเมียหลายคน เขาก็รักเธอมากที่สุด หลังจากนั้น เมื่อฐานะครอบครัวตกต่ำลง มาริดาก็เริ่มออกไปหางานรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ แกว่งแม่สาย ส่วนตัวสามีก็อยู่บ้านบ้าง หายไปบ้าง เมื่อก่อนที่มาริดาจะเดินทางมาทำงานขายบริการ เธอก็ไม่ทราบว่าเขาไปไหน เพียงแต่สงสัยว่าจะไปกรุงเทพฯ

ซาน ซานนั้นเคยถูกแม่เลี้ยงชาวอาข่าพาไปเปิดบริษัทและทำงานที่โรงงานชากรุงเทพฯ แห่งเดียวกันกับคำเอี้ยและอาซุ ซึ่งภายหลังได้มาอยู่ร้านอาหารเดียวกันอีก เธออยู่ที่นั่นประมาณ 7 เดือนก็กลับบ้าน และแม่เลี้ยงก็ถูกจับติดคุกที่เชียงใหม่ในข้อหาพาผู้หญิง 4 คนไปขาย หลังจากนั้นพ่อของเธอจึงได้มาแต่งงานกับแม่มาริดา และตัวซาน ซานเองก็มาแต่งงานที่ท่าขี้เหล็ก มีลูกฝาแฝดหญิง ซึ่งเสียชีวิตแต่เบเบะทั้งคู่

ต่อมา พ่อของซาน ซานป่วยหนักและต้องการเงินมารักษา แม่ของมาริดาขอให้มาริดาช่วยออกทำงานชั่วคราวเพื่อหาเงินก่อนมาให้ มาริดาสงสารพ่อเลี้ยงมากเพราะคิดว่าเขาเป็นคนดี เมื่อมาแต่งงานกับแม่แล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน ขณะนั้นสามีของเธอหายไปจากบ้านนานพอสมควร มาริดาคิดว่าเป็นทางเดียวจะหาเงินได้ และตัวเองก็เคยผ่านมาแล้ว จึงตัดสินใจไปถามงานที่แม่สาย โดยคิดว่าเมื่อใช้หนี้ที่เบิกไว้ก่อนเดี๋ยวก็จะกลับบ้าน

ที่ร้านอาหารช่อง มาธิดาเบิกเงินงวดแรกให้ที่บ้านได้ 10,000 บาท และซื้อข้าวของเครื่องใช้อีก 3 พัน เธอทำงานอยู่เดือนกว่าก็ยังไม่หมด และแม่ก็ติดต่อขอเงินมาอีก แต่เจ้าของไม่ยอมให้เบิกแล้ว ทางบ้านจึงให้ซาน ซานมาช่วย โดยให้มาธิดากลับไปรับมาจากบ้าน

ซาน ซานบอกว่าสามีของเธอได้รับทราบความจำเป็นของการมาหาเงินนี้ แม้จะไม่พอใจนัก เธอตั้งใจจะทำงานระยะหนึ่งเท่านั้น และก็จะกลับเพราะกลัวติดโรคเอดส์มาก ซาน ซานเห็นคนทางบ้านล้มป่วยตายไปแล้วหลายคน แต่ในระหว่างที่ซาน ซานกำลังทำงานอยู่นี้ สามีของเธอก็ไปขโมยมอเตอร์ไซด์ และถูกตำรวจยิงบาดเจ็บ แม่ของมาธิดาจึงติดต่อขอเงินไปเป็นค่ารักษาอีก หนี้ของสองพี่น้องจึงเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ

ทางสาธารณสุขได้เข้าเจาะเลือดเมื่อหญิงทั้งสองมาทำงานได้ไม่ถึงสัปดาห์ ผลเลือดของมาธิดา HIV+ จากลักษณะภายนอก เธอผอมและดูอ่อนแอมากๆ อยู่แล้ว ตลอดระยะเวลา 6 เดือน มาธิดาล้มป่วยกระเสาะ กระแสะ จนแทบทำงานไม่ได้ เธอไม่รู้ตัวว่าเป็นอะไร ไม่มีใครมาดูแลหรือบอกผลเลือด อุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือเรื่องของภาษา เพราะมาธิดาสื่อสารภาษาไทยได้น้อยมาก ปกติจะมีซาน ซาน หรือมีแอ คอยช่วยแปลให้ เป็นไปได้ว่ามาธิดาอาจจะติด HIV จากสามี หรือจากการทำงานที่เชียงใหม่ และอาการที่พบเรียกได้ว่าน่าเป็นห่วงแล้ว

ในขณะที่ฝ่ายพี่สาวมีเชื้อเอชไอวี เราก็คพบว่าซาน ซานก็ตั้งครรภ์มาจากบ้านโดยไม่รู้ตัว หลังจากนั้น เมื่อได้พบกันอีกในราว 1 เดือนต่อมา เราก็มองไม่เห็นเรื่องนี้กับเธอเลย เพราะเข้าใจว่าเธอคงจะไปทำแท้งออกแล้ว และอาจไม่อยากจะพูดถึง

มาธิดาเป็นไข้หนักเกือบทุกครั้งที่มีผู้เขียนมาหา ส่วนซาน ซานก็จะพูดย้ำเสมอว่าอยากกลับบ้าน เธอบอกว่าไม่อยากทำงานแบบนี้ และแม่ให้ทำงานอย่างอื่น เช่น กวาดตูลานอะไรก็จะไม่ทำแล้วเพราะคิดถึงบ้านมาก แต่เธอและมาธิดาติดหนี้ไว้คนละเกือบ 2 หมื่น โชคดีที่พ่อของซาน ซานเสียชีวิตไปก่อน มิฉะนั้นคาดว่าหนี้จะต้องบวกทบไปไม่รู้จบ

ลูกสาวคนโตวัย 11 ขวบของมาธิดาเสียชีวิตหลังจากป่วยเป็นไข้อยู่นาน มาธิดาทราบข่าวกินนอนร้องไห้อยู่หลายวัน เธอเสียใจมากที่ไม่ได้ไปดูแลพยาบาลลูก แม่ของเธอติดต่อขอค่าทำศพเป็นเงินจำนวนไม่น้อย และมาธิดาก็รวบรวมส่งไปให้ ในระยะหลัง สองพี่น้องเริ่มใช้หนี้ได้ช้าลงเรื่อยๆ แม้ในวันทำงานมาธิดาจะได้แขกมาก ในค่าตัว 200 บาทแบ่งครึ่ง เธอก็ป่วยและหยุดงานบ่อย ในเดือนหลังๆ จะทำงานได้ราว 10 กว่าวันต่อเดือนเท่านั้น ส่วนซาน ซานเองก็ไม่ค่อยมีแขกนักเพราะเธอดูอ้วนขึ้นเรื่อยๆ

กรกฎาคม 2539 คนเชียร์แขกบอกว่า ซาน ซานเพิ่งกลับบ้านไปได้ 4 วัน โดยไม่รอพี่สาว วันนั้นมาธิดาเป็นไข้หนาวสั่นมา 4-5 วันแล้วและนอนซมอยู่ คำเอ่ยกับมีแออธิบายให้ฟังว่าซาน ซานต้องกลับบ้านไปทั้งที่ยังใช้หนี้ไม่หมดเพราะเธอท้องโตมากจนเห็นได้ชัดและทำงานไม่ได้แล้ว เจ้าของจึงเรียกรถมารับกลับไปโดยไม่คิดเงิน เราจึงเพิ่งได้รับรู้ด้วยตนเองว่า ซาน ซานทำงานทั้งที่ท้องมาตลอด สามีของเธอขอให้เก็บลูกไว้ และแม่ซาน ซานจะหนีออกเอาออกก็ไม่กล้า และไม่รู้จะไปทำที่ไหน เธอเป็นคนรูปร่างใหญ่อยู่แล้ว และเมื่อแต่งตัวพรางก็จะดูออกยาก จึงคิดว่าน่าจะพยายามอดทนทำงานและตั้งใจใช้หนี้ให้หมดก่อนที่จะท้องจะโต แต่ก็ไม่สำเร็จ หนี้ของซาน ซานอีก 4,000 บาท ไปตกที่มาธิดาซึ่งกำลังป่วยและเหลือหนี้รวมทั้งค่าหัวนายหน้าอีก 7,500 บาทอยู่แล้ว ขณะนั้นไม่มีใครรู้ว่าเธอป่วยเป็นโรคเอดส์ในระยะเริ่มมีอาการ เราจึงได้เจรจาขอตัวมาธิดากับเจ้าของร้าน โดยอธิบายว่า

คงจะยากที่มาริตาจะใช้หนี้ให้ได้ เจ้าของร้านได้ตกลงและลดหนี้ค่าหัวของซาน ซานกับมาริตาไปเหลือเพียง 3,500 บาท

มาริตามีอาการท้องเสียอย่างรุนแรงจนต้องเข้าโรงพยาบาลแต่ก็หายทันวันนัด เราไปรับเธอแต่เช้า มาริตามีข้าวของกลับบ้านมากมาย เธอมีเสื้อผ้ากล่องโตไปฝากน้องสาวหลายคน ซื้อเสื้อผ้าและขนมไปฝากลูกคนเล็ก และซื้อเครื่องเล่นวิทยุและดิสก์ขนาดใหญ่ราคา 4,500 บาทไปให้แม่ตามสั่ง มาริตาเลือกที่จะนำเงินไปซื้อของฝากเหล่านี้แทนที่จะรับใช้หนี้ เพราะเธอคิดว่าตนคงจะทนทำงานได้เรื่อยๆ เมื่อมาทำงานใกล้บ้านขนาดนี้แล้ว มาริตาก็ตัดใจจะเอาของฝากแปลกๆ ไปฝากครอบครัวบ้าง

วันนั้น มาริตาน้ำตาไหลเมื่อขึ้นนั่งรถ ดูเธอดีใจและตื่นเต้นมาก เธอไม่ได้บอกเพื่อนที่ร้านเลยยกเว้นมีແກ້ບອາແອ เราไม่สามารถสื่อสารหรือให้คำปรึกษาเรื่องผลเลือดกับเธอได้ เพราะคิดว่าหากจะแจ้งผลโดยไม่มีการให้คำปรึกษาที่ดีก็อาจจะเป็นผลร้ายมากกว่าดี อีกทั้งมาริตาแทบไม่ได้เข้าร่วมโครงการให้คำปรึกษาของเราเลย เพราะเธอป่วยอยู่เกือบตลอด

ฝนตกหนักเมื่อมาริตามาถึงแม่สาย มอเตอร์ไซด์ฝั่งไทย 2 คันชนของเธออัดไปข้ามทางน้ำให้ในราคา 400 บาท ตัวเธอเองเรียกรถอีกคันฝ่าฝนกลับไปบ้าน และทิ้งที่อยู่ให้เราไว้ไปเยี่ยมหา

ปลายเดือนสิงหาคม 2539

18 วันต่อมา

เราได้พามีแอไปพบกับครอบครัวของมาริตาที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในท่าชีเหล็ก ที่นั่นมีชาวพม่ามาสร้างบ้านอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก มีบ้านใหญ่บ้างแต่ก็ค่อนข้างทรุดโทรม บ้านของมาริตาเป็นเพิงไม้แคบๆ ที่นอนเบียดรวมกันหมด ไม่มีห้อง และไม่มีห้องน้ำ เหมือนกระท่อมชาวบ้านหรือกระท่อมชาวเขาเท่านั้น ทางเข้าหมู่บ้านเป็นดินโคลนเฉอะแฉะด้วยฝน มองรอบๆ คล้ายกับชุมชนแออัดของพม่านั่นเอง

เพิงไม้นี้คิดค่าเช่าเดือนละ 800 มีคนอยู่ 8 คน คือแม่มาริตา ซาน ซานและสามี ตัวมาริตาและลูกน้องสาวอีก 2 คนและสามีของน้องสาว ทั้งบ้านมีมาริตาและน้องสาวคนสุดท้ายอายุ 18 ปีออกไปทำงานแค่ 2 คน ซาน ซานท้องแก่มากแล้ว สามีของเธอเพิ่งออกจากคุกได้ 1 วันและยังไม่มีงานทำ น้องสาวคนต่อมาก็ไม่ได้ทำงานเพราะ‘แต่งงานแล้ว’ ส่วนสามีของน้องสาวนั้นมีอาชีพ‘เล่นไพ่’ นานๆ ก็ออกไปรับจ้างก่อสร้างบ้าง

ในตัวบ้านมีข้าวของกองระเกะระกะอยู่ มีเครื่องเล่นวิทยุที่มาริตาซื้อมา และกรอบรูปที่ได้ให้ไว้ตอนสัมภาษณ์โครงการให้คำปรึกษาซึ่งใส่รูปของมาริตาสมัยอยู่เชียงตุง วันนั้นลูกของเธอเล่นอยู่ในบ้านไม่ได้ไปโรงเรียนเพราะฝนตก แต่เริ่มไปเรียนมาปีกว่าได้แล้ว ซาน ซานบอกว่ามาริตารักและ ‘เลี้ยงลูกตามใจมาก’

ครอบครัวของมาริตาต้อนรับเราอย่างดี ซาน ซานบอกว่าเมื่อคลอดลูกแล้ว ก็คิดจะกลับไปอยู่มณฑลเย่กับพี่น้อง เธอตั้งใจจะไปคลอดลูกที่โรงพยาบาลแม่สาย เพราะคิดว่าดีกว่าโรงพยาบาลพม่ามาก แต่ก็ต้องไปฝากท้องที่โรงพยาบาลท่าชีเหล็กด้วย เพื่อให้มีบัตร และจะได้ไม่มีปัญหาเวลาแจ้งเกิดให้ได้รับสัญชาติพม่า

แม่ของมาริตาไม่ได้ทำงานอะไร มีแอกเคยินหาว่าแม่ของมาริตา‘งก’มากและชอบขอเงินลูกสาวอยู่เสมอทำให้มาริตาต้องลำบากอยู่คนเดียว เมื่อส่งเงินให้ 2-3 พัน อีกไม่กี่วันก็ต้องส่งมาใหม่ทั้งที่ตอนนั้นอยู่คนเดียว

ซาน ซานก็บอกว่า แม่บ่นน้องสาวคนเล็กทุกวันให้ออกไปหางานทำ เพราะในบ้านไม่มีใครมีรายได้ น้องจึงต้องไปทำงานกับมาติดา

มาติดาพาไปทำงานของเธอ เธอเพิ่งทำงานได้เป็นวันที่ 4 ที่บาร์เบียร์เปิดใหม่ ตั้งแต่ กลับไป มาติดาบอกว่าตนหางานทำไม่ได้เลย และที่บ้านก็ไม่มีเงิน เมื่อคนที่บาร์เบียร์ไปหาคนทำงานแถวบ้าน เธอก็ตกลงมา เข้าใจว่าเจ้าของอาจตั้งใจมาติดต่อกับมาติดาเนื่องจากรู้ว่าเธอเคยทำงานนี้มาก่อน สองพี่น้องจะได้เงินเดือนจากการล้างถ้วยล้างชามและเสิร์ฟ 1,000 บาท ส่วนการออฟฟอกข้างนอกจะเป็นการต่อรองกับแขกเอง เจ้าของร้านบอกว่าถ้าออกไปในเวลางานก็ต้องเสียค่าเวลา แต่จะไม่ออกก็ไม่ได้บังคับ

มาติดาบอกกับบีแอมว่าเธอไม่ได้รับแขก ซึ่งก็น่าจะเป็นความจริง เพราะร้านเพิ่งเปิดได้แค่ 3 วัน และ 3 วันที่ผ่านมา เด็กในร้านก็มีหน้าที่เตรียมงานในตอนกลางวัน แต่สำหรับวันที่ไปนี้เป็นวันแรกที่ร้านจะเปิดราว 4 โมงเย็นและปิดตีสอง โดยมาติดาต้องนอนค้างในห้องพักแถบใกล้ๆ และกลับบ้านตอนเช้า

ความตั้งใจของมาติดาอาจไม่คิดจะทำงานแบบเดิม แต่ดูเหมือนเธอมีทางเลือกน้อยมาก จะมึงนอะไรที่หาเงินมาพอค่าใช้จ่ายในบ้านซึ่งมีแต่คนว่างงาน พ่อของซาน ซานซึ่งเคยหาเลี้ยงครอบครัวก็เสียชีวิตแล้ว มาติดาบอกว่า 'ลองทำดู 3 วัน ถ้าดีก็อยู่ ถ้าไม่ดีก็ไม่อยู่' บีแอบบอกว่า มาติดาคิดว่าที่นี่จะเป็นเหมือนร้านอาหารที่เธอเคยอยู่ด้วยกัน คือเด็กเสิร์ฟส่วนหนึ่งและเด็กออฟส่วนหนึ่ง เด็กเสิร์ฟนี้บางคนก็มาจากเด็กออฟแต่อยากเลิกรับแขก เพราะเบื่อหรือมีแฟน แต่มองในแง่ความเป็นจริง มีแเอก็รู้ว่าเพื่อนของเธอคงจะต้องกลับไปรับแขกอีกในเวลาไม่ช้า เพราะล้าพังเงินเดือนพี่น้อง 2,000 บาท คงไม่พอใช้ทั้ง 8 คนในบ้านแน่นอน และเมื่อมาทำที่แรกเจ้าของก็ได้ให้มาติดาเบิกไปล่วงหน้าแล้ว 5,000 บาท ซึ่งถ้าไม่รับแขกก็จะใช้หนี้ได้ยากมาก

มาติดาไม่รู้ว่าจะตัวเธอกำลังป่วย และเราก็ไม่มีโอกาสได้อยู่ตามล้าพังกับเธอเลย เจ้าหน้าที่พม่าได้กั้นไม่ให้เราเข้าไปในเขตบ้านของเธออีกโดยไม่แจ้งเหตุผล

รอยยิ้มที่มาติดามีให้แก่เราก่อนจากกันนั้น เป็นความบริสุทธิ์ใจที่สุดของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งเกิดมาเพื่อเป็นผู้ถูกกระทำมาตลอดชีวิต เธอกำลังทำงานเลี้ยงดูคนทั้งบ้านซึ่งยังแข็งแรงและสุขภาพดี และเธอก็ทำมันด้วยความเต็มใจ

ธันวาคม 2539

3 เดือนกว่าต่อมา

มาติดาโทรศัพท์มาหาอาแเอที่ร้านอาหารเก่า และบ่นว่าไม่อยากทำงานขายตัวอีกต่อไปแล้ว แต่เธอกำลังจะเดินทางไปมาเลเซีย ซึ่งอยู่ที่ใดก็ไม่รู้ สามคนที่เคยขายเธอกลับมาอีกครั้งและติดต่องานให้ครอบครัวของเธอได้รับเงินก้อนใหญ่ และแม่ก็บอกว่าจะคอยดูแลลูกของเธอให้ได้เรียนหนังสือสูงด้วยเงินมหาศาลนี้

มาติดาบอกว่าเธอคงจะคิดถึงลูกมาก แต่เพื่อให้ลูกได้เรียนหนังสือ และเพื่อให้แม่ได้อยู่สุขสบาย เธอก็จะไปมาเลเซีย ... ที่นั่นทำงานได้เงินดี ไม่นานฉันก็คงใช้หนี้และกลับบ้านได้..

(5) เรื่องของมีแอ

ผู้หญิงชาวอาข่าวัย 18 ปี จากเขตชนบทเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า หญิงบริการร้านอาหารชอง จังหวัดภาคกลาง

มีแอเป็นเด็กสาวชาวโลยหมีอาข่า (อาข่าหมวกแบน) ตัวเล็ก หน้าตาน่ารัก เธอมีบุคลิกเป็นเด็กๆ น่าเอ็นดู เมื่อยิ้มจะแลเห็นเขี้ยวทั้งสองข้าง ครอบครัวของมีแอย้ายจากดอยสูงลงมาอยู่ในเขตตลาดเล็กๆ ของหมู่บ้านที่มีชาวอาข่า จีนฮ่อ และไทยใหญ่อยู่ร่วมกัน เธอไม่มีไร่นาเป็นของตัวเอง ทุกคนในบ้านได้แต่รับจ้างไปเรื่อยๆ มีแอบอกว่า อาข่าบ้านล่างอย่างเธอไม่สามารถจะทำการฝีมือหรือทำอะไรได้เหมือนกับอาแอ เพื่อนซึ่งบ้านอยู่บนดอย

เมื่อมกราคม 2539 มีแอเพิ่งเดินทางมายังร้านอาหารชองแห่งนี้กับอาแอและอาซูซึ่งเป็นเพื่อนชาวอาข่า อาชุนั้นอยู่ในเมืองไทยนานแล้วและดูเรียบเฉย แต่มีแอกับอาแอกำลังอยู่ในสภาพเสียขวัญ เมื่อพูดคุยกะไรก็จะน้ำตาไหลได้ง่ายๆ พวกเธอเพิ่งหนีมาจากชองที่เชียงใหม่และอยากกลับบ้าน มีแอบอกว่า เธอไม่ต้องการทำอาชีพนี้ หากมีเงินค่ารถเมื่อไร จะกลับไปและไม่กลับมาเมืองไทยอีก

พ่อของมีแอเป็นคนตองจี มาแต่งงานกับแม่ที่เชียงตุง พี่ชายต่างแม่ของเธอแต่งงานแล้ว เธอ มีพี่สาว 1 คน และน้องชายอีก 3 คน พี่ชายของเธอเคยหนีเมียไปทำงานที่แม่สาย เมื่อแม่ไปตามก็ไม่ยอมกลับ เธอไม่ชอบพี่ชายคนนี้นัก เพราะแม่จะเรียนหนังสือจนจบถึงชั้น 8 ก็กินเหล้าเก่งและไม่เคยให้เงินทางบ้าน อย่างไรก็ตามชีวิตของมีแอที่ผกผันจนต้องมาอยู่ในสถานบริการแสนไกลจากบ้านเกิด ก็เป็นเพราะเธอหลงเชื่อคำพี่ชายคนนี้อย่าง

แม่เสียชีวิตเมื่อมีแออายุ 13 และกำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น 5 เธอจึงออกมาช่วยดูแลบ้านและหางานรับจ้างทำเรื่อยไป มีแอเคยเป็นลูกจ้างร้านขายของได้เงินเดือน 800 จ๊ิต แต่ก็เลิกทำเมื่อถูกเจ้าของร้านดูเธอเคยรับจ้างปักผ้า แต่ก็เชื่อว่าตนฝีมือไม่ดีเท่าพี่สาวหรือเพื่อนๆ ดูเหมือนมีแอจะยังเป็นเด็กรักสนุกอยู่ เธอชอบหนีงานไปดูโทรทัศน์ที่ร้านค้าในตลาดใหญ่ ซึ่งต้องเดินไปจากบ้านราวครึ่งชั่วโมง แต่มีแอกลับไม่มีเพื่อนเยาะนัก เธอไม่ชอบคุยกับคนแปลกหน้า และไม่ชอบผู้ชาย เมื่อมีคนจีนฮ่อมาขอบพอและเยี้ยมเยียนถึงบ้าน มีแอก็ไม่กล้าพูดด้วย กระทั่งอายุได้ 15 ปี มีแอก็ยังคงทำงานและเที่ยวเล่นไปเรื่อยๆ วันหนึ่งเธอไปนั่งปักผ้าอยู่บ้านเพื่อน ซึ่งมีอาแอและสาวจีนฮ่อทำงานอยู่ หญิงชาวจีนได้พูดถึงเรื่องการไปทำงานเมืองไทยด้วยกันและอาแอซึ่งขณะนั้นยังไม่สนิทกันมากนักก็ชวนให้มีแอไปด้วย เมืองไทยในสายตาของเด็กสาวคือเมืองไนฝัน มีแต่ความสนุกสนาน มีงานให้เลือกทำมากมายและจะได้เงินมาซื้อเสื้อผ้าสวยๆ ใส่ แม้แต่ลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านที่จบการศึกษาระดับ High School ก็ยังไปทำงานเมืองไทยเช่นกัน

พ่อของมีแอไม่อนุญาตให้เธอไปเพราะกลัวว่าจะต้องไปขายตัวเหมือนคนอื่นๆ พี่สาวก็พยายามบอกว่าการไปทำงานร้านอาหารนั้นไม่ใช่ร้านอาหารจริงๆ แต่เป็นงานขายตัว เด็กสาวไม่ค่อยเชื่อนัก เธอมั่นใจแต่ว่าตนจะไม่ไปเป็นผู้หญิงไม่ดี มีแอไม่รู้ลึกซึ้งว่างานขายตัวนั้นทำกันอย่างไร เธอเคยได้ยินว่าที่เวียงเชียงตุงมีผู้หญิงขายตัว แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรเพราะไม่เคยไปเวียงเลย เธอไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศและไม่เคยมีแฟน ในที่สุดมีแอก็ตัดสินใจไปกับอาแอและคนจีน รถที่เหมาไปทำขีเหล็ก 2,000 จ๊ิตโง่งส่งเธอลงกลางทาง เด็กสาวจึงต้องกลับบ้านด้วย

เงินที่เหลือ และถูกพ่อเขียนติดอย่างรุนแรง มีแอจึงขอให้พี่ชายช่วยพามาส่ง และเขาก็พาผู้หญิงทั้งสามนั่งรถถึง 2 วันมายังท่าขี้เหล็ก โดยบอกว่าค่ารถตกเป็นเงินคนละ 10,000 จ๊ต

หญิงสาวทั้งสามต้องพักอยู่ที่บ้านไม้หลังใหญ่ของเจ้าของรถเป็นเวลา 10 กว่าวันเพื่อรอหางาน ผู้หญิงคนหนึ่งถูกส่งไปที่อื่นก่อน และในที่สุด เจ้าของบ้านก็พาเธอกับอาแอไปทำงานร้านอาหารเล็กๆ แถบแม่สาย โดยให้เดือนละ 600 บาท ทั้งคู่ทำงานอยู่ 2-3 เดือนก็พบว่าค่าใช้จ่ายที่เมืองไทยสูงมากและไม่มีทางจะใช้หนี้ค่าเดินทางจากเชียงตุงได้ พี่ชายของมีแอมมาชักชวนให้ไปอยู่ร้านอาหารที่จะหาเงินได้เยอะๆ โดยบอกว่าหากไม่ยอมขายตัวก็ไม่มีใครบังคับ มีแอดคิดอยู่ลึกพักก็ตกลงใจ เธอหวังว่าหากได้เงินเยอะๆ ก็จะกลับเอาไปให้พ่อที่บ้านดู มีแอมและอาแอถูกนำมาส่งที่ช่องตรงเชียงใหม่ เจ้าของช่องบอกว่าเขาได้จ่ายค่าเดินทางโดยให้พี่ชายของเธอเบิกเงินไปล่วงหน้าแล้ว มีแอมต้องทำงานใช้หนี้ ถ้าหนี้หมดจึงจะได้ส่วนแบ่งซึ่งไม่ได้ตกลงเงื่อนไขไว้ ขณะนั้นมีเพื่อนพูดภาษาไทยแทบไม่ได้เลย เธอรู้แต่ว่าพี่ชายของเธอหลอกเธอกับอาแอมมาขายและทิ้งท้ายไป

มีแอมได้เปิดบริษัทโดยที่ 'ไม่รู้ว่าเขาทำกันยังไง' เธอเจ็บมากและเป็นไข้ไป 8 วัน มีแอมไม่เคยเห็นตัวเงิน เพราะเจ้าของบอกว่าหักหนี้ไปหมดแล้ว เขาให้เธอพักในห้องใหญ่มีห้องน้ำในตัว กำหนดค่าตัว 200 บาท และจัดเป็นเด็กพิเศษเพราะอายุน้อยและหน้าตาน่ารัก ส่วนอาแอนั้นได้อยู่ห้องธรรมดา พวกเธอรับแขกวันละ 7-8 คน บางครั้งจะมีฝรั่งเหมาไปวันละ 1,000 บาท มีแอมบอกว่าฝรั่งมักจะใจดี บางทีก็เอาไปไว้ที่บ้านและไม่ทำอะไร ให้เงินไว้เที่ยวซื้อของ ตกเย็นจึงจะมาหา นอกจากนี้แขกของมีแอมยังเป็นนักศึกษา คนไทยใหญ่ และคนพม่าด้วย

ทุก 2 สัปดาห์มีแอมจะถูกพาไปตรวจสุขภาพ เธอเคยเป็นหนองในและเริ่มบอຍๆ เมื่ออยู่ที่เชียงตุงมีแอมไม่เคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์หรือถุงยางอนามัยมาก่อน และที่ช่องนั้นก็บอกให้รู้เพียงว่าเอดส์เป็นโรคที่น่ากลัวและต้องระวัง แต่ผู้หญิงส่วนใหญ่ก็จะใช้ถุงยางเมื่อแขกต้องการเท่านั้น มีแอมใช้น้ำยาที่เพื่อนแนะนำไว้ล้างช่องคลอดหลังจากการรับแขก โดยเชื่อว่าเป็นการป้องกันโรค

ความสุขใจของมีแอม คือการได้ไปเดินซื้อของสวยๆ งามๆ กับเพื่อนบ้าง บางคราวเธอก็ถูกตำรวจขอตรวจบัตรและรีดไถเงิน มีแอมเคยถูกตำรวจจับที่ช่องกับเพื่อนอีก 3-4 คน และติดคุกอยู่ 2-3 วันเจ้าของจึงไปไถ่ออก มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เธอออกพอกไปกับแขก ในขณะที่ตำรวจเข้ากวาดช่องจนเจ้าของต้องพักกิจการชั่วคราว เขาจึงส่งเธอไปอยู่ที่ช่องเล็กๆ แห่งหนึ่งที่ 'บ้านนอก' เชียงใหม่เป็นเวลา 2 เดือนจึงได้รับกลับมา

ผ่านไป 1 ปี มีแอมยังไม่เคยได้รับเงินค่าชั่วโมงเลย เธอจะได้ใช้จ่ายจากทิปของแขกหรือ เบิกได้ครั้งละ 2-300 บาทเท่านั้น พี่ชายของเธอเคยมาขอเงินอีก 10,000 บาทโดยบอกว่าจะเอาไปให้พ่อ แม้จะไม่เชื่อและคิดว่าเขาคงเอาไปกินเหล้าหมด เธอก็ยังให้เงินที่มีติดตัวอยู่ไป 4-500 บาท อย่างไรก็ตาม มีแอมหวังว่าพี่ชายคงไม่น่าจะเบิกจากเจ้าของช่องให้เธอเป็นหนี้ได้อีก

มีแอมไม่เคยเห็นใครใช้หนี้ได้หมด เจ้าของช่องบอกแต่ว่า เขาต้องจ่ายค่าตำรวจ ค่าน้ำไฟ และอาหารให้พวกเธอ มีแอมไม่รู้จะเชื่อดีหรือไม่เพราะไม่เคยไปทำงานที่อื่นมาก่อน เธอคิดว่าอาชีพนี้เหนื่อย น่ากลัวและไม่ได้เงินดีอย่างที่ใครพูดกัน เพื่อนบางคนบอกว่า ทำงานแบบนี้อาจมีผู้ชายใจดีเลี้ยงดูให้อยู่เมืองไทยต่อไป แต่ยังมีอยู่นาน เธอก็ยังคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ไม่มีใครจะมาจริงจังกับผู้หญิงบริการ มีแอมไม่เคยรักใคร และจนบัดนี้ไม่เคยมีแฟนเหมือนเพื่อนๆ เธอเริ่มร้องไห้คิดถึงบ้าน...

ปลายปี 2538 ตำรวจบุกช่องอีกครั้งและจับพวกเธอเข้าคุก มีแอกลัวมากและร้องไห้เกือบทุกวัน หลังจากผ่านไป 28 วัน เจ้าของก็มารับและบอกว่าเธอต้องเป็นหนี้ค่าไถ่ตัวอีก 2000 บาท มีแอปปรึกษากับอาแอและอาซู เพื่อนชาวอาข่าว่า ถ้าอยู่ที่นั่นต่อไปก็ไม่มีทางใช้หนี้และไม่มีทางจะกลับบ้านได้ หญิงสาวทั้งสามตกลงกันว่าจะหนีคืนนั้น พวกเธอทำงานตามปกติและแอบมุดเป็นหนี้ออกมาในราวตี 4 มีแอมี่กระเป๋ากับใบเดียว และทิ้งเสื้อผ้าส่วนใหญ่ไว้ที่นั่น อาซูซึ่งเคยมาทำงานเมืองไทยมาก่อน ได้พาเพื่อนนั่งรถมาถึงลำปาง และโทรศัพท์ไปหานายหน้า ซึ่งได้เบอร์มาจากผู้หญิงช่องอื่นที่ติดคุกด้วยกัน อาซูบอกว่า ให้นายหน้าพาไปที่ใดก็ได้ ที่ทำงานแล้วจะได้เงิน

เจ้าของร้านอาหารช่องแห่งนี้ จ่ายค่ารถให้เธอ 4,000 บาท และให้เบิกไปซื้อของใช้ต่างๆ ได้คนละ 5,000 บาท มีแอมี่ไม่เคยจดหนี้ของตัวเอง แต่ก็สามารถใช้หนี้ได้หมดในเวลาไม่นานนัก เธอบอกว่าเจ้าของร้านนี้ไม่โกงเงินเด็กและใจดี เขาขู่ว่าถ้าใครไม่ใส่ถุงยางอนามัยจะถูกปรับ 5,000 บาท ซึ่งเธอก็คิดว่าดีเพราะกลัวติดโรคเอดส์มาก มีแอมี่กังวลอยู่เสมอว่าตัวเองจะติดเชื้อแล้วจากเชียงใหม่ แต่เจ้าหน้าที่คลินิกคุมโรคก็ไม่ยอมบอกผลเลือดแก่เธอ

ตลอดระยะเวลาที่ร้านอาหารแห่งนี้ มีแอมี่ไม่เคยเป็นกามโรคเลย เธอใช้ถุงยางอนามัยเป็นการคุมกำเนิดเพียงวิธีเดียวและไม่เคยพลาด มีแอมี่กินยาฆ่า ฆ่าไม่สุบบุรี และไม่กินเหล้า เธอซื้อเทปเพลงฮิตจำนวนมาก และติดละครโทรทัศน์ที่มีดาราวัยรุ่นแสดงนำ มีแอมี่ชอบวิ่งแข่งเหมือนกัน ถ้าเต้าออกทีวีนี้ไม่รับแขกดีกว่า เงินไม่ยอกได้ แขกเรียกไปมีแอมี่แรงๆ เขาค่าเอา.. มีแอมี่แกลังฟุ้งซ่านเห็นว่าแขกวิ่งไม่ใส่ถุงยางอนามัย

ในที่สุด มีแอมี่ก็ได้ทราบผลเลือดและรับการให้คำปรึกษาจากเรา เธอดีใจมากที่ยังปลอดภัยอยู่และอยากกลับบ้านโดยเร็ว แม้ว่าหากกลับขณะนี้จะต้องจ่ายค่านายหน้าคืนให้เจ้าของร้าน 4,000 บาทเพราะยังอยู่ไม่ครบปีก็ตาม แต่เดิมเธอตั้งใจจะกลับกับมาธิดา เพราะอาแอ'ยังเอาไม่ได้' แต่แล้วมาธิดาซึ่งป่วยเป็นโรคเอดส์ในระยะออกอาการ ซึ่งได้รับการช่วยเหลือให้กลับไปก่อนเมื่อต้นเดือนสิงหาคม

เมื่อเราชวนมีแอมี่ไปแม่สาย เธอตอบตกลงทันทีโดยไม่ลังเล เธอบอกว่าตนไม่ต้องการทำงานนี้อีกต่อไปแล้ว เธออยากให้เราส่งถึงเชียงตุงด้วย 'มีแอมี่จะไม่กลับมาอีกแล้ว ไม่ว่าจะทำงานอะไร ก็อยู่ไม่สนุกทั้งนั้น' มีแอมี่เตรียมเก็บข้าวของไว้เรียบร้อยแล้วก่อนเวลานัดหมายหลายวัน อาแอเริ่มใจหายและอยากกลับบ้านด้วยแต่ก็ยังไม่มียัง มีแอมี่อยากรอเพื่อนแต่ก็กลัวว่าอาแอจะใจอ่อนและเก็บเงินไม่ได้เสียที เธอมีความผูกพันกับอาแอมากเพราะระหกระเหินด้วยกันมาตลอด 'อยู่ด้วยกัน ก็ชอบซื้อของมาทำกับข้าวแบบทางบ้านกิน กินแล้วก็คิดถึงบ้าน ถ้าไม่อยู่แล้ว อาแอจะไปกินขนมกับใคร' เข้า 31 สิงหาคม มีแอมี่แต่งตัวสวยมานั่งคอย อาแอ'นั่งกระโຈມออกมาช่วยขนของให้เพื่อน อาซูเองก็ตื่นแต่เช้าออกมาส่งด้วยเหมือนกัน ดูท่าทางอาแอจะอยากกลับบ้านด้วยมากๆ เธอมีท่าทางหงอยไปอย่างเห็นได้ชัด เด็กสาวบอกว่า เธอต้องหาเงินอีกจำนวนหนึ่งเป็นค่ารถและเอาไปให้น้องที่บ้าน หากหายจากบ้านมานานขนาดนี้ จะไม่มีอะไรติดมือกลับไปเลยไม่ได้

8 เดือนที่แล้วมีแอมี่บอกว่าเธอจะต้องกลับบ้านให้เร็วที่สุด และเธอก็ทำได้จริงๆ เจ้าของร้าน มาเคลียร์บัญชีให้เธอแต่เช้า เมื่อหักค่านายหน้า 4,000 บาทแล้ว ก็ยังมีเงินเหลือกลับบ้านอีก 6,500 บาท ประโยคสุดท้ายที่เธอพูดกับอาแอเป็นภาษาอาข่าก่อนก้าวขึ้นรถก็คือ 'มีแอมี่ไปรอที่บ้านก่อนนะ...'

การเดินทางของมีแอ

ฝนตกตลอดทางเมื่อเข้าภาคเหนือ มีแอบอกว่า เมื่อเธอจากเชียงตุงมา ฝนก็ตก จะกลับบ้านฝนก็ตกอีกแล้ว เรานอนค้างเชียงราย 1 คืน เท่าที่ได้ใกล้ขีด มีแอปรับตัวเข้ากับเมืองไทยและสังคมไทยได้ดีมาก เธอจะสังเกตสิ่งต่างๆ เยียบๆ คอยทำตาม แล้วค่อยแอบไต่ถามทีหลัง เธอนอนคุยถึงเรื่องราวที่เชียงใหม่และเพื่อนๆที่ร้านให้ฟังจนหลับไป 'สงสัยใคร่คนที่ทำงานไปจนแก่เนะ เขาก็เหนื่อยลงเรื่อยๆ ถ้าอีกหน่อยไม่มีใครเอาแล้วจะไปทำอะไร' นอกจากนี้เธอยังสนใจซักถามเรื่องของหญิงบริการที่อื่นว่ามีใครมีเรื่องราวคล้ายคลึงกับเธอหรือไม่ มีคนมาจากเชียงตุง หรือเป็นชาวอาข่าเยอหรือไม่

มีแอเหมือนเด็กๆ ที่กำลังร่าเริง เธอเอาเลื้อยผ้ามาให้เลือกว่าควรจะใช้ชุดไหน และพูดคุยถึงชีวิตที่บ้านอย่างเป็นสุข เมื่ออยู่ต่อหน้าคนที่ไม่คุ้นเคย มีแอมักจะเยียบและใช้เวลาเนิ่นนานกว่าจะยอมพูดด้วยได้ เธอไม่ค่อยอยากเจอคนแปลกหน้าถ้าไม่จำเป็น และไม่กล้าไปไหนคนเดียว อย่างไรก็ตามอาแอและอาซูก็เกลี้ยกล่อมให้เธอมั่นใจพอจะกลับเชียงตุงคนเดียวได้ มีแอตั้งใจว่าเธอจะไปหาญาติที่ท่าช้างเหล็กเพื่อให้ช่วยไปส่งให้

เราได้ติดต่อนายแพทย์ชาวพม่าแถบชายแดนให้ช่วยดูแลเรื่องการเดินทางของมีแอ และได้รับข้อมูลว่า ปัจจุบันทางการพม่าเข้มงวดขึ้นมากกับผู้หญิงที่จะเดินทางกลับ มีแอไม่มีบัตรประชาชนพม่าเพราะเดินทางมาเมื่ออายุน้อยมาก เธอได้รับคำแนะนำให้แต่งตัวนุ่งโสร่งธรรมดา เพื่อไม่ให้เป็นที่สังเกตว่าเป็นคนมาทำงานอาชีพนี้นี้ที่เมืองไทย นายแพทย์พม่าได้แนะนำว่า เขาอาจจะไปทำเรื่องให้ว่าบัตรประจำตัวของเธอหายและขอใบอนุญาตกลับหรือไม่ก็ไปติดต่อบริษัทที่ทำงานรับส่งแบบนี้โดยเฉพาะ แต่มีแอคิดว่าเธออยากปรึกษามาริิตามากกว่า 'ถ้าเจอมาริิตาก็ไม่มีปัญหาแล้ว ไม่ต้องห่วงมีแอแล้ว'

อย่างไรก็ตาม การตามหาตัวมาริิตาในท่าช้างเหล็กเป็นไปได้ยากมาก เพราะมีแอจำที่อยู่มาริิตาไม่ได้แน่นอนและลืมสมุดที่จดไว้มาด้วย เมื่อเธอคิดว่าน่าจะเป็นบ้านสันทรายซึ่งอยู่ไม่ไกลมากนัก เราก็ได้ไปวนเวียนถามหาจนทั่ว แต่ก็ไม่พบ มีแอมองหาเพื่อนในตลาด และให้คนที่คลินิกแพทย์พม่าช่วยตามถามให้ แต่ก็ไม่เป็นผล เธอเกรงใจและขอว่าจะนั่งมอเตอร์ไซด์รับจ้างไปหาเอง แต่เราก็ตกลงกันว่าจะอยู่ช่วยจนถึงที่สุด

ท่าช้างเหล็กเจริญขึ้นมากนับจาก 2 ปีก่อนที่มีแอเคยมา มอเตอร์ไซด์รับจ้างชาวไทยใหญ่และไทยลื้อต่างบอกว่า บ้านสันทรายจะไม่มีคนพม่าอาศัยอยู่ และมีแต่บ้านใหญ่ฐานะดีทั้งนั้น ตามความเข้าใจของเราก็คือ ชาวพม่าน่าจะอาศัยอยู่ด้วยกันโดยแยกตัวจากหมู่บ้านไทยใหญ่ชัดเจน จึงให้มอเตอร์ไซด์ชาวพม่า ซึ่งพูดภาษาไทยได้ค่อนข้างดี ชวนำทางไปตามหมู่บ้านต่างๆ เด็กหนุ่มคนนี้เรียนหนังสือ แล้วถึงชั้น 9 และมอเตอร์ไซด์คันนี้ ก็ซื้อได้ด้วยเงินที่เก็บสะสมมาจากการทำงานที่กรุงเทพฯ

พวกเราแวะเวียนไปหลายแห่งในท่าช้างเหล็ก เพื่อถามหาผู้หญิงที่ชื่อ 'มาริิตา ที่เคยไปทำงานกรุงเทพฯ มีแม่ชื่อมีมิลาย และน้องสาวชื่อซาน ซานกำลังท้องแก่' ตลอดบ่ายวันนั้น เราเหนื่อยและเกือบจะสิ้นหวัง แต่เมื่อเห็นความร้อใจของมีแอก็คิดว่าต้องพยายามต่อไป ที่หมู่บ้านชาวพม่าแห่งหนึ่ง มีแอเดินผ่านไปถึงบ้านไม้ใหญ่โต 2 ชั้นและหยุดชะงัก เธอบอกว่าบ้านนี้เอง ที่เธอถูกพามาอยู่ก่อนที่จะเข้าไปทำงานที่แม่สาย เธอรู้แล้วว่าคนเจ้าของรถคงหลอกลวงเธอ

ตกเย็น เราไปที่หมู่บ้านสุดท้ายที่ตั้งใจไว้ หากไม่พบมาริดา ก็คงต้องช่วยกันหาทางให้มีแอกกลับบ้านให้ได้ และที่นี้เอง ที่เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ คนหนึ่งก็บอกว่า เธอจะพาไปหาบ้านของมาริดา ที่มีน้องสาวชื่อชาน ชาน และแม่ชื่อมิมิลา.. ขณะนั้น มาริดาออกไปทำงาน แต่ชาน ชาน น้องสาวของมาริดาซึ่งเคยทำงานที่เดียวกันกับมีแอก และนางมิมิลาอยู่เป็นแม่ รับปากว่าจะเป็นธุระจัดการส่งมีแอกให้ถึงบ้าน วันนั้นมีแอกกลับไปนอนค้างกับเราอีก เธอว่า เร่งและตื่นเต้นมาก เผื่ออธิบายเส้นทางไปหมู่บ้านของตนอย่างตั้งอกตั้งใจ และจดซื้อญาติพี่น้องไว้ให้ไปถามหาได้ ดูเหมือนเธอจะหวังให้พวกเราไปเยี่ยมเธอได้จริงๆ เพราะเธอไม่คิดว่าจะมาหาเราที่เมืองไทยอีกแล้ว

เช้าวันรุ่งขึ้น เราก็ได้พบความจริงว่ามาริดาและน้องสาววัย 18 ได้ไปทำงานอยู่ที่บาร์เบียร์ในแม่สาย เมื่อแรกมีแอกไม่รู้ว่ร้านอาหารที่เพื่อนทำงานอยู่นั้นคืออะไร แต่เมื่อเห็นว่ามีผู้หญิงสาวอยู่เยอะก็เริ่มแน่ใจ มีแอกเร่งรีบไปและดูคิดมาก เธอบอกว่า 'แม่มาริดาไม่ยอมทำงานอะไรเลย สงสารมาริดา มีแอกจะชวนมาริดาไปหาพ่อที่ เชียงตุง'

เราลาจากมีแอกค่อนข้างกระหันทัน เพราะเมื่อจะนำรถไปส่งเธอกับมาริดาที่บ้าน ทางเจ้าหน้าที่พม่าก็กั้นไม่ให้เข้าไปอีกโดยไม่บอกเหตุผล เราอดเป็นห่วงมีแอกไม่ได้ เพราะเธอมีข้าวของมามากและดูเหมือนญาติพี่น้องของมาริดาที่อาจจะไม่ค่อยซื่อหน้า อย่างไรก็ตาม มีแอกเข้าใจดีว่าเธอไม่ควรเปิดเผยว่ามีเงินติดตัวมาเท่าไร เธอสัญญาว่า หากผ่านไป 2 วันแล้วยังไม่ได้กลับบ้านก็จะติดต่อเราทันที

จนบัดนี้ เรายังคงคิดถึงมีแอก เธอคือเด็กสาวชาวอาข่า ผู้ซึ่งชะตาชีวิตลากให้ต้องมาระเหินอยู่เมืองไทยเป็นเวลานาน แต่ความอ่อนเยาว์ของเธอก็ยังไม่ได้สูญสิ้นไป ในอาชีพที่เธอต้องใช้ความเป็นผู้หญิงแลกกับเงิน เธอยังคงเหมือนเด็กตัวเล็กๆ ที่ยังมีความหวังและความฝัน

หลังจากวันนั้นมีแอกไม่ได้ติดต่อมา เราก็ได้แต่หวังเพียงว่า เธอคงจะถึงบ้านเรียบร้อยแล้วปลอดภัยและคงจะไม่มีเหตุการณ์ใดชักพาให้เธอพลัดหลงมาถึงเมืองไทยอีก

บันทึกเมื่อมกราคม 2540

7 เดือนต่อมา (เมษายน 2540)

มีแอกได้โทรศัพท์มาจากแม่สายและแจ้งว่าเธอสบายดี ขณะนี้เธอมาเที่ยวซื้อของเพื่อกลับไปขายที่บ้าน และไม่มีความคิดที่จะมาทำงานเมืองไทยอีก

ตุลาคม 2541

ผู้เขียนทั้งสองขึ้นไปประชุมที่แม่สาย และข้ามไปทำซีเหล็กเพื่อเยี่ยมเยียนกลุ่มผู้หญิงที่เดินทางกลับมาอยู่บ้าน คนหนึ่งในจำนวนนี้ช่วยแม่ขายกล้วยเตี๋ยวไทยใหญ่ ณ จุดนี้ เราพบกับผู้หญิงที่รู้จักหลายคน คนหนึ่งบอกว่า ขณะนี้มีแอกมาทำงานที่ท่าซีเหล็ก และพาเราไปพบมีแอกในห้องเช่าเล็กๆ ที่อยู่คู่กับเพื่อน 2 คน มีแอกเล่าว่าต้องกลับมาทำงานท่า เพราะที่บ้านไม่มีอะไรจะให้ทำเลย มีแอกทำงานเป็นสาวเสิร์ฟที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งที่ผู้หญิงออฟไปกับแขกได้ มีแอกว่าตัวเองทำงานอย่างเดียวไม่รับแขก และบอกว่าอยากไปกรุงเทพฯทำงานท่าอีก ในที่สุดเธอก็ลงมากรุงเทพฯ เธอก็รีบกลับไปทำงานที่ร้านเดิมอีก แต่สุดท้ายเธอเปลี่ยนใจเลือกทำงานบ้านแทน ปัจจุบันเธอทำงานเป็นคนรับใช้ในบ้านที่มีเพื่อนช่วยหาให้

(6) เรื่องของป้านิก

เจ้าของร้านอาหารกึ่งชอง จังหวัดภาคกลาง

ป้านิกเป็นคนจีนในวัยราวต้น 40 อาชีพดั้งเดิมสมัยยังหนุ่ม คือขับรถสองแถวที่กรุงเทพฯ เจ้าตัวเป็นเจ้าของสถานบริการที่ให้ความร่วมมือกับฝ่ายสาธารณสุขและงานวิจัยเป็นอย่างดี 'ผมไม่มีอะไรต้องปิดบังแล้ว ทุกวันนี้ผมถือว่าผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราไม่ได้เอาเปรียบเด็ก ถึงจะทำงานแบบนี้ก็ไม่ได้กดขี่เด็ก เขาหาเงินด้วยความเต็มใจ และก็ได้เงินกลับไปตั้งตัว คนที่เขาไม่เต็มใจคุยก็คือคนที่ไม่อยากจะมาเปิดเผยความชั่วตัวเอง พูดอะไรก็ไม่สบายใจเหมือนมีชนกติดหลัง..'

เรื่องเริ่มมาเมื่อปี 2518 เมียน้อยของพี่ชายป้า หรือพี่สะไภ้ ซึ่งเป็นหมอนวดชาวเชียงใหม่ ต้องการจะเปิดชองของตนเอง จึงได้ขึ้นไปหาเด็กทางเหนือ พอถึงขณะนั้นตัวป้ามีเพื่อนเป็นตำรวจในจังหวัดแถบดังกล่าว ก็ได้มีส่วนช่วยติดต่อดำเนินความสะดวกให้ ชองแห่งนี้เปิดที่สวนมะลิ แต่อยู่มาไม่นานก็มีปัญหากับผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น ป้าซึ่งขับรถสามล้ออยู่ต้องมาช่วยดูแล อย่างไรก็ดี ทางพี่สะไภ้และป้าก็สู้สถานการณ์ไม่ไหว เมื่อมีคนรู้จักแนะนำว่าน่าจะไปเปิดที่นอกเมืองเพราะมีพวกพ้องอยู่ จึงตกลงใจไป

ป้าช่วยดูแลชองเป็นเวลาราว 4 ปี จนกระทั่งพี่สะไภ้เลิกกับพี่ชายและปิดกิจการ ป้าไม่ได้เล่าละเอียดว่าหลังจากนั้นตนทำงานอะไรบ้าง บอกแต่ว่าเป็นอะไรก็อกๆ แก็กๆ' คำขายรับจ้างไปเรื่อย จนในที่สุดก็คิดว่า น่าจะเปิดกิจการประเภทนี้เองดูสักที เนื่องจากเห็นคู่ทางและต้องการตั้งตัว เพื่อนคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกของเจ้าของชอง ก็แนะนำว่ามีร้านอาหารชองจะแข่งกิจการ เมื่อมาดูสถานที่แล้ว ป้าก็ตกลงใจซื้อไว้

ร้านอาหารแห่งนี้เปิดมาได้ 12 ปีแล้ว มีผู้หญิงประมาณ 17-22 คนตามจำนวนห้อง 4 ปีที่ผ่านมาเริ่มใช้เด็กต่างชาติ จนปัจจุบันแทบจะไม่มีผู้หญิงไทยในร้านเลย ราคาตัวเด็กคิดชั่วโมงราว 200 บาทและค้างคืน 500 บาท โดยแบ่งครึ่งระหว่างเจ้าของกับเด็ก ป้าจะพยายามมาดูกิจการทุกวัน และประชุมเด็กเดือนละครั้ง

มาระยะ 3 ปีหลังนี้ ป้าได้เริ่มหันไปหาธุรกิจอื่นเพื่อหวังให้เลี้ยงตัวได้ โดยตั้งใจจะขายร้านในราคา 2 ล้านบาท รวมอุปกรณ์และเด็กทำงาน ซึ่งหมายความว่าเจ้าของใหม่จะไม่ต้องไปเสียค่านายหน้าหรือหาเด็กอีก แต่ก็ยังไม่มีการตกลงกันได้ สาเหตุที่ตั้งใจจะขายนั้นก็คือ 'แต่แรกผมก็ตั้งใจว่าจะทำงานนี้สักพัก ให้ตัวเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่ได้จะคิดยึดเป็นอาชีพไปตลอดชีวิต ยิ่งพอเรามีลูกสาวก็ยิ่งคิดมาก ไม่อยากให้ลูกโตมาในสภาพแวดล้อมอย่างนี้ ไม่อยากให้เขารู้ว่าพ่อทำงานอะไร โตขึ้นจะมีปมด้อย เพลอๆ ก็เสียคนได้ง่าย เมื่อก่อนผมต้องพักอยู่ในร้าน เด็กเห็นอะไรต่อมอะไรมันแย่ ถ้าผมขายตอนนี้ เลิกตอนนี้ เขาก็คงไม่รู้ว่ามีผมทำอะไร เดียวนี้ก็ไม่ให้ไปที่ร้านบ่อย คิดว่าถ้าขายได้ก็จะได้ทุนมาทำการค้าอย่างอื่นที่เลี้ยงตัวเองได้'

ปัจจุบัน ป้ายายออกมาอยู่บ้านปลูกใหม่ที่สวยงามกับลูกสาวตัวเล็ก 3 คนซึ่งเกิดจากภรรยาที่เคยทำงานในร้านมาก่อน ช่วงปีหลังที่ผ่านมา ป้าต้องร่ำรวยอยู่กับลูกสาวคนเล็กวัย 2 ขวบที่ป่วยกระเสาะกระแสะอยู่ตลอด ซึ่งเมื่อพาตรวจโดยละเอียดแล้วก็พบว่า อาการป่วยของเด็กตัวน้อยเกิดจากเชื้อเอชไอวี

ผมจะขอบอกเด็กว่า ทุกคนต้องคิดว่าเรามาทำอาชีพนี้แค่ช่วงหนึ่งของชีวิต วันหน้าเราก็ต้องไปมีลูกมีสาว ไปทำอย่างอื่นกันแล้ว ตรงนี้อย่าใช้เงินเยอะ แล้วต้องคอยป้องกันตัวไม่ให้มันเป็นโรคอะไรกลับไป ชีวิตเราไม่ได้มีแค่นี้....

บันทึกเมื่อมกราคม 2540

(7) เรื่องของธนา

คนเชียร์แขกสถานนวดแผนโบราณ จังหวัดภาคกลาง

หน้าที่หลักของคนเชียร์แขก คือการคอยต้อนรับแขกที่เข้ามาและแนะนำผู้หญิงที่ถูกใจให้ได้ คนเชียร์อาจถามความต้องการของแขก หรือใช้จิตวิทยาสังเกตเอาเอง หากเป็นแขกมาใหม่เอี่ยมก็อาจเลือกคนที่สวยหรือเก่งเพื่อให้ติดใจสถานบริการนี้ได้ และเมื่อแขกมาเที่ยวซ้ำอีกก็จะต้อนรับอย่างเป็นกันเอง หรือต้องพยายามจำรสนิยมของแขกเพื่อจะได้เลือกผู้หญิงให้ได้ถูกใจอีก

คนเชียร์แขกจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้หญิง ในบางสถานบริการอาจวางตนมีอิทธิพลและหาผลประโยชน์ โดยจะเชียร์ให้เฉพาะคนที่ให้ค่าน้ำใจตนเท่านั้น แต่ในบางสถานบริการ โดยเฉพาะที่ไม่ดำเนินการเป็นระบบระเบียบมาก คนเชียร์แขกอาจเปรียบเสมือนเพื่อน พี่ หรือน้องของผู้หญิงทำงาน ซึ่งจะคอยดูแลทุกข์สุข และให้คำแนะนำต่างๆ ได้

บางแห่งคนเชียร์แขกอาจเป็นผู้หญิง แต่หลายๆ แห่งก็นิยมให้เป็นผู้ชาย เพราะจะได้คอยดูแลไปถึงกรณีที่มีแขกมีปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงด้วย

ปัจจุบันธนาอายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับ ม.6 และทำงานเป็นลูกจ้างป่าไม้มาก่อน จนกระทั่ง‘ตกงาน ..ก็เลยมาช่วยที่อุ้งถ้งข้างหน้าเนี่ย พอดีคนเชียร์ขาด เขาก็เลยดึงเข้ามา’

ธนาสนใจให้ความร่วมมือกับนักวิจัยเสมอ เมื่อเข้าไปทำกิจกรรมในสถานนวดแผนโบราณ เขาจะคอยช่วยเหลือความเรียบร้อยให้โดยที่เจ้าของไม่ต้องสั่ง ธนาพูดเสมอว่าอยากให้มีคนมาดูแลและให้ความรู้หมอนวดที่นี่ด้วย เพราะแต่ละคนเป็นเด็กต่างชาตินี้ไม่เข้าใจถึงเรื่องการป้องกันตัวเอง

ในสถานที่นี้มีคนเชียร์แขกอยู่ 3 คนและธนาก็เป็นคนอาวุโสสูงสุด รายได้ของพวกเขาจะคิดเป็นเงินเดือน และได้เปอร์เซ็นต์จากค่าชั่วโมงทั้งหมดรวมกับค่าทิปตกวันละประมาณ 100 บาท ในสถานนวดแผนโบราณ ธนาจะต้องรู้ไว้ในใจว่าผู้หญิงคนใดจะรับแขกหรือไม่รับ แต่ก็ยังไม่มียกย่องเชียร์ว่าผู้หญิงคนนี้จะยอมขึ้นห้องแน่นอน แต่ต้องไปถามถึงความสมัครใจก่อนเพราะเธออาจจะไม่ยอมขึ้นห้องในเวลานั้น กับแขกคนนั้นก็ไม่ได้

ในส่วนผมเองยังไม่เคยเชียร์นะว่าแขกนี้ดีไม่ดี ให้เด็กตัดสินใจเอง แยกถามว่าเด็กคนนี้นี่มีัย เราก็ต้องบอกว่าดีทุกคน เด็กมันจะคิดเองว่า ชอบพี่คนนี้ ชอบพี่คนนี้ เขาจะเลือกแฟนเอง เราจะไปเชียร์ว่า คนนี้เขามีตังนะ น่าจะชอบ นิสัยดี ไม่ได้หรอก... เวลาแขกมาผมก็ถามว่า พี่ชอบหนัก ชอบเบา ยังไง แต่ทุกคนยังก็ต้องบอกว่าจะเอานิสัยดีๆ ในสายตาแขก ‘ดีๆ’ ในสายตาแขกคือกอดได้ จับได้ เขาต้องการอย่างนั้น กอดเล่นๆ ไปเรื่อยๆ

ธนาจะมีหน้าที่ดูแลผู้หญิงที่มาทำงานใหม่ ด้วยการแนะนำที่พัก การทำงาน และมารยาท บางทีก็ต้องเป็นคนติดต่อแขกเปิดบริษัทนี้ รวมทั้งวิ่งซื้อยาคุมกำเนิดให้ เมื่อผู้หญิงจะรับแขก คนเชียร์แขกจะต้องยื่นถุงยางอนามัยให้ เพราะพวกเธออาจจะไม่ซื้อติดไว้กับตัว

เมื่อก่อนผมมองวงการนี้เป็นภาพลบ..ว่าเป็นการกักกันอะไรเงี้ย มองว่าเด็กมาจะต้องค้าประเวณี ต้องบังคับเด็ก พอเข้ามาแล้วก็รู้ว่าไม่ใช่อย่างนั้น คนมาเที่ยว พอบอกว่ามาโรงนวดบ๊ีบ ต้องรู้สึกโอ้ คนนี้ล้ำสอน มันเลว เมื่อก่อนเห็นคนเที่ยวผมจะมองว่ามั่วมาก ชักวันจะติดเอดส์ตาย แต่พอผมมาอยู่ก็เอ้อ... ไอ้สถานที่นี่ ใครก็เข้าได้ คนเรามันมีหลายๆด้าน

ผมคิดว่าผมเข้าใจผู้หญิงมากขึ้นด้วย เมื่อก่อนจะมองว่าเขาเหมือนแบบ.. ไม่ดี เป็นภาพลบมาก พอเข้ามาได้สัมผัสก็รู้ว่าเด็กแต่ละคนที่มา แต่ละคนมีปัญหา แต่ละคนมีเหตุผล มีความจำเป็นส่วนตัว ผมชอบจะเข้าถึงจิตใจแต่ละคน.. เด็กก็ไม่ได้ดูร้ายอย่างนั้น นี่ผมมองเทียบกับคนในสังคมนะ.. คือสังคมผมทุกวันอยู่ที่นี้ ไม่ได้ออกไปเจอใครเลย สังคมรอบนอกไม่ได้ออกไป เขา มองว่าพวกเราเป็นยังเงี๊ยะ มองว่าผมต้องโหด ต้องด่าเด็ก ต้องฟันเด็ก เขาคิดกันอย่างนั้น ผมก็มองชีวิตที่เราผ่านมากับชีวิตหมอนวดที่นี่ ที่นี่เหมือนโลกใบหนึ่ง ช้างนอกก็เหมือนโลกอีกใบหนึ่ง ความร้ายกาจมันไม่เหมือนกัน..

...อยู่ในนี้เหมือนในถิ่นของเรา บ้าน คนรอบข้างดี..เพื่อนฝูงทั้งนั้น มายาผัดกัน บางคนมองว่าพวกผม พวกหมอ(นวด) เป็นโลกที่มีมายาเยอะ ชอบหลอก แต่จริงๆ แล้วเขามีความจริงใจมาก นิสัยดีกันทุกคน เจาะให้ลึกถึงแต่ละคน นี่ผมถึงรักทุกคน ไม่เคยรังเกียจคนไหน ว่าคนนี้ออกแขกหรืออะไร คนไหนออกแขกหลายคนยังเงี๊ยะ ผมไม่เคยรังเกียจว่าเขาไม่ดี แต่ว่าพูดถึงผู้หญิงทั่วไป บางคนชอบมั่วผู้ชายยิ่งกว่าหมอ(นวด) มั่วแล้วหลอกล่อเอาเงินเขไปอีก ไม่ได้มีความจริงใจ อยู่ที่นี่ผมมองเห็นผู้หญิงทำงานเพราะจำเป็น อยากได้เงิน ส่งเงินให้พ่อแม่ เขามีหลักของเขา ไม่ใช่ทำเหมือนคนไม่มีหัวใจอย่างเงี๊ยะ ไม่ใช่เพื่อความพอใจหรือความสนุกเลย...

...ผู้หญิงบางคนเลี้ยงทั้งบ้าน มีพ่อแม่ มีลูก ส่งให้หมด ตัวเองเหลือไม่กี่ร้อย แล้วมองอีกอย่าง เด็กที่ต้องรับแขก ส่วนหนึ่งก็เพราะทางบ้านเรียกร้องเงิน บางบ้านนี้ควบคุมหมดเลยนะ ห้ามคบวัยรุ่น ห้ามคบคนไม่มีตัง ถ้าลูกคบคนนี้ จะมีเพื่อนหรือญาติรายงานไปเลย เขาจะด่าเลยให้เลิกคบ ให้คบแต่คนมีตัง'

'... ผมมีแฟนเป็นหมอที่นี่ ก็อยู่กันมา 2 ปีแล้ว ผมก็คิดว่าจะอยู่กับเขาจริงๆ นะ ตามความรู้สึกของเราตอนนี้คือรักเขา คิดว่าจะอยู่กับเขาตลอดไป นี่ก็ตอนนี้ที่ผมบอกได้นะ ผมคิดว่าทำไมคนต้องแบ่งแยกเรื่องบัตร กีดกัน ทางบ้านผมก็ถาม.. ไม่รู้สิ... ผมมองที่นิสัยที่หัวใจเขามากกว่า...'